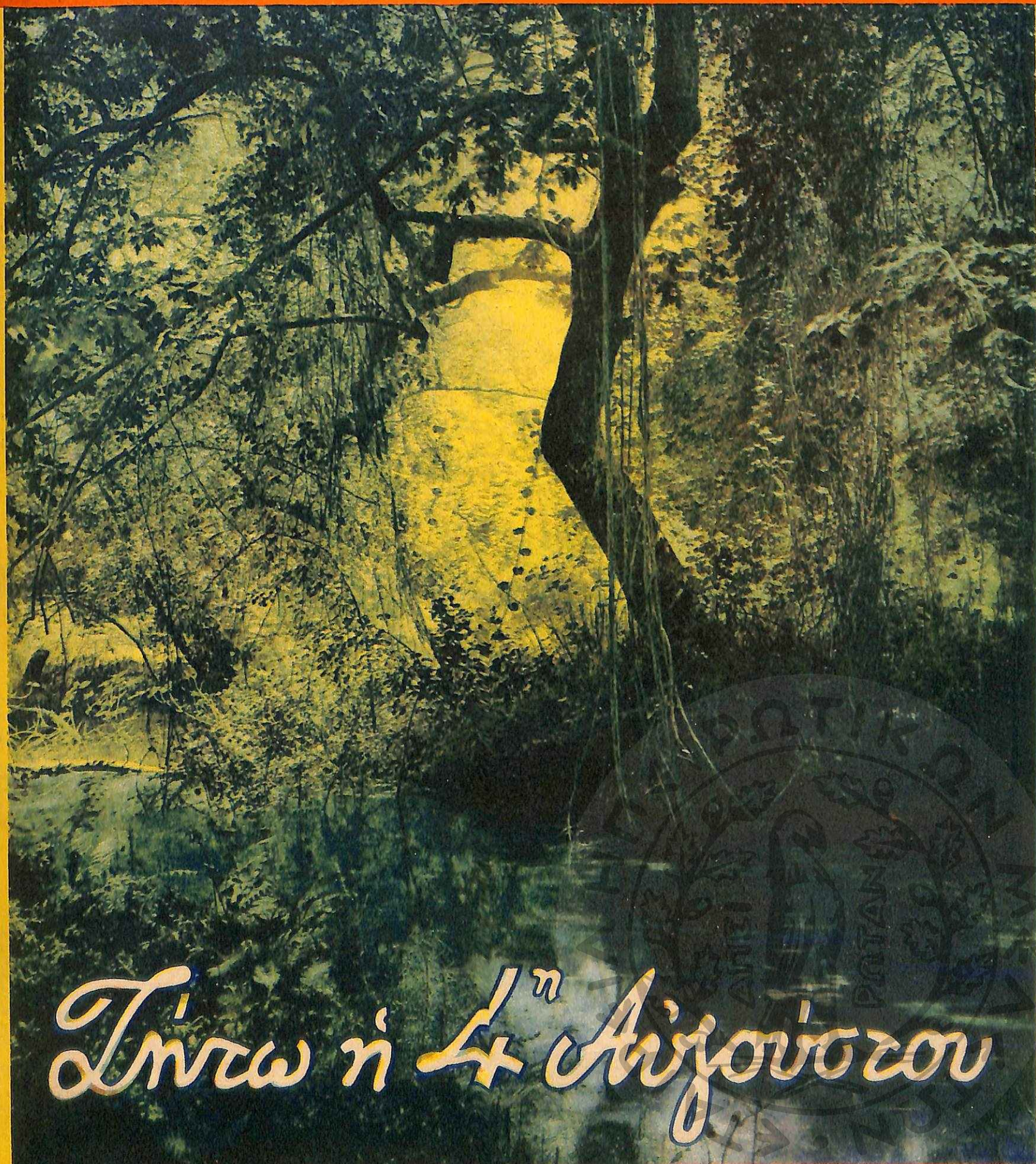

Ο ΗΛΙΟΣ

Εβδομαδιαία

Εφημερίδα παιδική

Επιδείκνεται

Την 1^η ή 4^η Αύγουστου

ΕΤΟΣ Δ'

ΤΑ ΤΕΜΠΗ

Κατά τον αριθμό του Μηνιαίου

ΣΕΛ. 70
ΔΡΑΧ. 5

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ ΦΥΤΟΝ
ΤΗΣ ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑΣ

Είς την Γουατεμάλαν της Κεντρικής 'Αμερικής φύεται τὸ τροπικὸν φυτὸν σαλσούπα, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπιστημονικὸν ὄνομα εἶνε ραουφολφία. Ἀπὸ τὸ φυτὸν αὐτὸ ἐξάγεται ἡ ὁμώνυμος φαρμακευτικὴ οὐσία, τῆς ὁποίας αἱ θαυματουργαὶ ἰδιότητες εἶνε γνωστοὶ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς. Ἡ σαλσούπα χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν θεραπείαν ἀπὸ τὰ δῆγματα τῶν ὀφειῶν καὶ τῆς μαλαρίας. Παρ' ὅλην ὁμως τὴν θεραπευτικὴν ἀξίαν ἧς παρέμενεν ἀγνωστός εἰς τὴν ἐπιστήμην μέχρι τοῦ 1947, ὁπότε ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Γουατεμάλα γεωργικοῦ Ἰνστιτούτου ἔστειλε εἰς τὰ χημικὰ ἐργαστήρια τῆς Εὐρώπης δείγματα τοῦ φυτοῦ ποδὸς ἐξέτασιν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπείσθη καὶ ὁ ἴδιος ἐπὶ τῆς θεραπευτικῆς ἐπιδράσεως τῆς σαλσούπα ἐπὶ τῶν δηλητηρίων τῶν ἰσθδίων ὀφειῶν. Ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως διεπιστώθη ὅτι τὸ φυτὸν πεοῖνε δύο ἀλκαλοειδῆ. Διεπιστώθη ἀκόμη ὅτι μίαν ἐνεργετικὴν παρασκευασμένην σαλσούπα ἐνεῖ τὴν ἰδιότητα νὰ προκαλῇ τὴν ποδσκορίαν πρὸς τὴν τῆς ἀσπιρίνης πίεσιν εἰς τὴν καρωτίδα καὶ νὰ μειώσῃ τὴν ἀντίστασιν τῶν ὀφειῶν εἰς ἐκθεσίαν, ὥστε ὁ πνεύμων νὰ δύναται νὰ εἰσπνῇ ποσότητα αἰμοσφορικοῦ ἀέρος μεγαλύτερον τοῦ κανονικοῦ. Αἱ δύο αὗται ἰδιότητες τοῦ φυτοῦ τοῦ ἐξασφάλιζον ἐνδεῆσαν θεραπευτικὴν ἐφαρμογὴν.

—Ο—

Ἡ θυνίλια εἶνε δηλητηριώδης;

Οἱ ἐροῦνται, οἱ ὅποιοι ἐροῦνται τακτικῶς εἰς φυτεῖας θυνίλιας ἢ εἰς ἐροιστάσια ἐπεξεργασίας τοῦ ἀρωματικοῦ αὐτοῦ ποσίνης, ὁποῦνται εἰς θοαδεῖαν δηλητηρίαν, ἢ ὁποῖα συχνὰ ἀποβαίνει θανατηφόρος. Ἡ δηλητηρίασις ἀφελῆται εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς θυνίλιας ἐπὶ τοῦ θοαντισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ καλεῖται εἰδικὴ θυνίλια. Ἐκδηλοῦται μὲ σκαφίσματα εἰς τὰ νεύρα, τὸν λαϊκὸν καὶ τὸ ποδισκόν, μὲ πονοκεφάλους, ἀσθμία, ῥέλαι καὶ νευρικὴν κόπωση. Πλὴν τῶν θοαντισμῶν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, τῶν ὁποίων ἡ ἐκδήλσις δὲν δέσεται τὴν θυνίλιαν. Οἱ τελευταῖοι αὗτοι ἀδιστάστως δόσκις λάθουν τροφὴν (γλυκίσματα κλπ.) ἀρωματισμένην μὲ θυνίλιαν.

ΠΟΣΙΜΟΝ ΥΔΩΡ ΠΟΥ ΑΝΑΒΛΥΖΕΙ
ΕΙΣ ΤΑ ΑΝΟΙΚΤΑ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Εἰς τ' ἀνοικτὰ τοῦ κόλπου Χώκς τῆς Αὐστραλίας ὑπάρχει μία νησίς ὀνόματι Μπάρ, φρασσόμενη γύρω ἀπὸ κοράλλια. Ἡ νησίς αὕτη ξηρὰ ἀδενδρὸς οὐδέποτε εἶχε μόνιμον πληθυσμόν. Συχνάζεται ὁμως ἀπὸ ἀλιεῖς, οἱ ὅποιοι ἐπισκευάζουν ἐκεῖ τὰ δικτυὰ τῶν. Οἱ ἀλιεῖς αὗτοι ἔλεγαν ἀπὸ ἐτῶν ὅτι παρὰ τὴν νησίδα, ἢ ὁποῖα σημειώτεον ἀπέχει περὶ τὰ τρία μίλια ἀπὸ τὴν Αὐστραλικὴν ἀκτὴν, ἀνέβλυζεν ὠρισμένης ἐποχῆς τοῦ ἔτους εἰς τὸ μέσον τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης δροσερὰ πηγὴ γλυκεῖος ὕδατος. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο πισυτὸν, μολονδὶ καὶ αἱ παραδόσεις τῶν ἰθαγενῶν Μσοὶ ἐπεβεβαίουν τὴν παοατήρησιν τῶν ἀλιεῶν. Παρεδίδετο συγκεκριμένως ὅτι πρὸ πολλῶν δεκάδων ἐτῶν, οἱ κατοικοῦντες εἰς τὴν ἐναντί τῆς νησίδος ἡπειρωτικὴν ἀκτὴν τῆς Αὐστραλίας, πρόνοιον ἐδέχθησαν ἐπίθεσιν ἄλλης φυλῆς ἰθαγενῶν, ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ὀλιγαριθμότεροι καὶ δὲν διέθετον τὰ μέσα νὰ ἀμυνθοῦν, ἠννοικήσθησαν νὰ καταφύγουν εἰς τὴν νησίδα ἐν ἀναμνητὶ ἐνισχύσεων τῶν γειτονικῶν φιλικῶν φυλῶν. Οἱ κατακτηταὶ μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ νησίς ἦτο ξηρὰ καὶ ἀνυδρὸς καὶ συνεπῶς ἀκατάλληλος πρὸς μακροχρόνιον διαμονὴν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα φυγάδων, στερουμένων ὀλυνθήποτε προμηθειῶν, ἐπολιόρκησαν ἀπὸ θαλάσσης τὴν νησίδα καὶ ἀντιπάλων τῶν. Παοήλθον ἐν τούτοις μὴνες ὀλόκληροι, χωρὶς οἱ Μσοὶ νὰ δεικνύουν σημεῖα ἐξαντλήσεως, ἐν τῷ

μεταξὺ δὲ ἐφθασαν οἱ σύμμαχοί τῶν οἱ ὅποιοι τοὺς ἐβοήθησαν νὰ ἐκδιώκουν τὸν ἐπιδρομέαν. Τὸ μυστικὸν τῆς ἀντιστάσεως τῶν Μσοῖ, ὅπως παοαδίδουν οἱ ἴδιοι εἶνε ὅτι ἐτρέφοντο ἀπὸ ψάρια, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν θάλασσαν αὐτὴν εἶνε ἀφθονὰ, καὶ ὑδρεύοντο ἀπὸ τὴν θαλασσίαν πηγὴν. Τὸ φαινόμενον ἐφαίνεται ἀπίστευτον, διότι εἶνε μὲν γνωστὸν ὅτι ἐγγὺς πολλῶν ἀκτῶν ὑπάρχουν τοιαῦται πηγαί, ἀλλ' εὐοίσκονται ἐγγύστες τῆς παοαλίας καὶ ὅχι τῶν μιλίων μακρὰν ὅπως συνεβαίνει μὲ τὴν νησίδα Μπάρ. Οἱ ἀλιεῖς, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀνακαλύψει τὴν πηγὴν, παοετήρησαν ἀκόμη ὅτι ὠρισμένης ἐποχῆς τοῦ ἔτους καὶ ἰδίως τὴν ἀνοιξίαν, ἢ ποσότης τοῦ ἀναβλύζοντος ὕδατος ἦτο τόσο μὲνδλη, ὥστε προεκάλει σάλον τῆς θαλάσσης ἐπικίνδυνον εἰς τὰς μικρὰς λέμβους καὶ τοὺς κολιμβητάς. Τούτων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐπονήν, τὸ ὕδωρ ἐμειντο εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ ποσολάμβανε νεῦσιν ὑδάτινον. Σπυεωτέον ὅτι τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἰς τὸ σημεῖον τῆς πηγῆς εἶνε ἀοκετὰ σμικρὸν καὶ συνεπῶς ἡ πηγὴ θὰ ἐπορε νὰ ἐξη μεγάλην ὀρυμνὴν διὰ τὰ διατηρῇ τὸ ὕδωρ τῆς τὴν γλυκύτητά του μέντοι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὅπως δὴποτε εἰδικὸ ἐπιστήμονες, κατόπιν συστηματικῶν παρατηρήσεων, διεπίστωσαν ὅτι τὸ φαινόμενον ὕφίσταται πρᾶγματι, ὁφείλεται δὲ εἰς ὑπογειον ἀνωγόν, ὁ ὁποῖος ἀργεῖ ἀπὸ τὴν αὐστραλιανὴν ἀκτὴν καὶ βαίνειν ὑποβυθίως, ἐκρέει ἐντὸς τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης.

ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΙΣ ΑΠΟ
ΤΑ ΣΙΛΟ ΤΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ

Τελευταίως παοετηρήθη ὅτι εἰς τὰς μεγάλας ἀποθήκας σιτηρῶν (σιλὸ) τῶν καναδικῶν πόλεων, ἐσημειώθησαν δηλητηριάσεις καὶ ἐνίοτε ἀναιτοὶ ἐργατῶν. Τοῦτο συνέβη ἰδίως δόσκις ἐσημειώθη ἀνδρὸς τῆς θερμοκρασίας ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν. Ἀπὸ καταμετρήσεως γενομένης δόσκις ἐσημειώθησαν ἀτυχήματα, διεπιστώθη ὅτι ἡ ὀτυόσφαιρα ἀπετελεῖτο ἀπὸ 83,4 μέρη ἀζώτου, 13,6 ὀξυγόνου καὶ 3 ἀνυδρίτου τοῦ ἀνθρακός. Ἐνός ποντικὸς εἰσαχθεὶς ἐντὸς τῆς ἀτυοσφαίρας αὐτῆς, ἀπέθανεν εἰς διάστημα 7 δευτερολέπτων. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων, γίνεται σκέψις νὰ ἀντικατασταθοῦν εἰς τὰ σιλὸ οἱ ἐργατὰ διὰ μηχανῶν καὶ νὰ γίνεται συστηματικώτερος παοακολούθησις καὶ θερμομέτρησις τῆς ἐντὸς κατῶν ἀτυοσφαίρας.

—Ο—

Πόσοι δέκται ραδιοφώνου
υπάρχουν εἰς τὸν κόσμον.

Ὑπολογίζεται ὅτι λήγοντος τοῦ 1938 ὑπῆγον εἰς ὅλον τὸν κόσμον 62.400.000 ραδιοφωνικοὶ δέκται. Ἡ στατιστικὴ καταπίσθη κατόπιν λεπτομεροῦς μελέτης τῶν ἀπὸ μέρους στατιστικῶν τῶν διαφόρων χωρῶν. Τὴν πρῶτην θέσιν ὀκισκὰ ἔξ ὅλων τῶν Κρατῶν, ἀπὸ ἀπόψεως ἀοιθοῦ ραδιοφῶνων κατέχουν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι μὲ 24 ἐκατομμύρια ἡδέκτας, ἀκολουθοῦν δὲ ἡ Ἀγγλία 8 ἐκατομμύρια, ἡ Γερμανία 8 ἐκατομμύρια καὶ ἡ Γαλλία 5.300.000.

—Ο—

Στερεὸν βάμμα ἰωδίου

Γάλλος φαρμακοποῖς ἐπενόησε μέθοδον, χάρις εἰς τὴν ὁποῖαν τὸ βάμμα τοῦ ἰωδίου, τὸ ὁποῖον ἔως σήμερον ἦτο γνωστὸν μόνον ἐν ὀνρὰ καταστάσει δύναται νὰ διατηρῇ ὑπὸ μοοφῶν στερεάν. Τὸ στερεὸν βάμμα συσκευάζεται εἰς μικρὰ κυλινδρικά σκεῦδη ποσποτεῦμένα ἐντὸς φυνιγίων μὲ κινετὴν βᾶσιν, ὅπως τὰ κοαγιόνια τῶν νεύρων. Διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς τὸ ἰώδιον θὰ δύναται νὰ εἶνε μὲλλον εὐμετακίνητον. Μία ἐλαφρὰ ποσποτὴ ἐπὶ τῆς πληγῆς τοῦ ραβδίου ἔχει τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα μὲ τὴν ἐπάλειψιν διὰ βάμματος.

Περιεχόμενα

Εἰς τὸ τεῦχος αὐτὸ μᾶς γράφουν οἱ κ.κ.

Γ. ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: Τὰ ζῶα εἰς τὸ Πιλέρι. — Πῶς ἀπέθανον.

ΑΛΕΞΗΣ ΚΑΡΡΕΛ, ὁ μέγας βιολόγος (θαβεῖον Νομέλ): Ἐρετε νὰ ζῆτε;

ΕΛΙΣ. ΧΩΣ, Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος, εἰδικὴ εἰς τὰ ζητήματα τῆς Μόδας: Πῶς ἐνδύονται οἱ ἄνδρες καὶ πῶς πρέπει νὰ ἐνδύονται.

ΟΥΓΚΟ ΜΑΡΑΝΤΙ: Ὁ κόσμος τοῦ μέλλοντος.

Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, διευθυντὴς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης: Π. Π. Πρυντόν, Ἀλέξανδρος Α'.

Γ. ΑΣΠΡΕΑΣ, ἱστορικὸς συγγραφεὺς: Διονύσιος Πατῖνος.

Β. ΚΑΝΤΑΡΕΣ, δικηγόρος: Τὰ δίκαια τῶν ἀρχαίων λαῶν.

Γ. Α. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν: Οἱ Λαβύρινθοι (Τέλος).

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ, καθηγητὴς: Γιὰ τὴν κατοχὴ τῶν θησαυρῶν (Λαολογία).

Δ. Χ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ: Ὁ λαὸς τοῦ Χαδραμαοῦ.

Ε. ΦΩΤΙΑΔΗΣ: Νεαὶ Ἐκδόσεις καὶ βιβλιογραφία.

ΖΑΝ ΚΕΜ: Ἡ ἱστορία τῶν Μεγάλων Ἐφευρέσεων. Τὸ τηλέφωνον.

ΠΙΕΡ ΡΟΥΣΣΩ, Φυσικὸς: Ἐλαττοῦται ἡ ταχύτης τοῦ φωτός;

Εἰς τὸ τεῦχος αὐτὸ δημοσιεύονται ἐπίσης γενικὰ ἄρθρα περὶ Ἀρχαιολογίας, Παλαιοντολογίας, Ἐθνολογίας, ἱστορίας, Μυθολογίας, Κοινωνιολογίας, Χημείας, Φυτολογίας, Φυσικῆς, Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης, Γεωλογίας, Γεωγραφίας, Βιολογίας, Μικροβιολογίας, Ἀνθρωπολογίας κ.λ.π.

ΕΙΔΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Εἰκονογραφημένα ἄρθρα τοῦ γεωλόγου κ. Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗ: Περὶ τῶν τῶν ὀφειῶν καὶ τῶν σαυρῶν τῆς Ἐλλάδος.

Πῶς ἀποκτάται ἀκινδύνως ἡ Σιλουέττα. Ὁ ἰδρὼς εἶναι ὁ ἀπαραίτητος παρᾶγων ὕλης.

Θεραπευτικὰ μέσα κατὰ τῆς Ὑστερίας. Φρόνη, ἡ ἑταῖρα ποὺ ἐνέπνευσε καλλιτέχνας.

Βιολογικὰ προβλήματα. Τί ἀκριβῶς εἶνε ἡ θέρψις.

Ἄρθρον περὶ ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης. Τὸ Πρότυπον Εἰδικῶν Σχολείων.

Ποικίλαι Στατιστικαὶ Πληροφορίαι. Αἱ νεαὶ ἐφευρέσεις.

Εἰς τὰς σελ. 306—307 χάρις ἐγχρωμοῦ τῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν σελ. 319 σχετικὸν ἄρθρον.

Διευθυντὴς: Ι. Δ. ΠΑΣΣΑΣ ■ Διευθυντὴς συντάξεως: ΣΤ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΔΕΝ ΖΗΜΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΤοῦ κ. ΕΝΤΟΥΙΝ ΚΟΝΚΛΙΝ, καθηγητοῦ τῆς Βιολογίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Πρίνστον

Τελευταίως ἐδημιουργήθη εἰς πολλὰς χώρας ἰσχυρὸν ρεῦμα ἐναντίον τῶν συγχρόνων κατακτήσεων καὶ προόδων τῆς τεχνικῆς, κατηγορήθη δὲ ἡ ἐπιστὴμὴ ὡς ὑπεύθυνος διὰ τὰς κοινωνικὰς ἀνωμαλίας καὶ διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν πολέμων, οἱ ὅποιοι ἀπειλοῦν μὲ πλήρη καταστροφὴν τὸν σύγχρονον πολιτισμόν. Δὲν εἶνε ἐν τούτοις ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ἐπιστὴμὴ ἐγένετο ἀντικείμενον σφοδρᾶς πολεμικῆς. Καὶ πρό τι νῶν αἰῶνων οἱ θεολόγοι ἰδίως κατεπολέμησαν κάθε νεωτέραν κατὰκτησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅλοι δὲ γνωρίζουν τὴν περίπτωσιν τοῦ σοφοῦ ἀστρονόμου Γαλιλαίου, ὁ ὁποῖος ὑπεχρεώθη ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν νὰ δηλώσῃ δημοσίᾳ ὅτι ἡ Γῆ δὲν κινεῖται. Τὸ ἔργον τῶν θεολόγων συνέχισαν πρὸ ἐνός περίπου αἰῶνος οἱ ὁπαδοὶ τῆς κλασσικῆς παιδείας, οἱ αὐτοκαλούμενοι οὐμανιστὰι (ἀνθρωπισταί). Τέλος ἀπὸ τινος χρόνου ἥρχισεν καὶ πάλιν νὰ ἐκδηλοῦται κίνησις ἀνάλογος πρὸς τὸν οὐμανισμόν, οἱ ὁπαδοὶ δὲ αὐτῆς πρσβεύουν ὅτι χωρὶς τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης δὲν θὰ ἐδημιουργεῖτο ἡ ἀνάγκη τῶν πολέμων. Οἱ φανατικώτεροι μάλιστα ὑποστηρικταὶ τῆς νέας κινήσεως, φθάνουν μέχρι τοῦ σημείου νὰ διακηρύσσουν ὅτι πρέπει διὰ νὰ σωθῇ ὁ πολιτισμὸς, νὰ περιορισθῇ ἀκόμη δὲ καὶ νὰ καταργηθῇ ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος καὶ νὰ γίνῃ ἐκ παραλλήλου προσπάθεια πρὸς διάδοσιν τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεῶν.

Ἐν ὀλίγοις διὰ τῆς τοιαύτης κινήσεως ἐπιδιώκεται ἡ δημιουργία ἀντιδράσεως τῆς παγκοσμίου κοινῆς γνώμης ἐναντίον τῶν μεθόδων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης. Ἀνώτεροι ἐκπαιδευτικοὶ, δικαστικοὶ καὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι ἀσκοῦν πίεσιν διὰ νὰ ἐπιτύχουν ὅπως παύσῃ νὰ διδάσκεται ἡ ἐπιστὴμὴ, πολλοὶ δὲ γονεῖς ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὸ νέον κήρυγμα.

Ἀναμφιβόλως αἱ λαϊκαὶ μάζαι ὠρισμένων ἔθνων, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπιτελέσει τὰς μεγαλύτερας προόδους εἰς τὴν ἐπιστήμην, στεροῦνται τοῦ πνεύματος τῆς μετριοπαθείας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης καὶ δὲν δεκνύουν ἱκανότητα διαγνώσεως τῆς ἀληθείας, ἥτις ἀποτελεῖ, κατὰ γενικὰς παραδεδομένην γνώμην, τὴν πρωτίστην ἐπιδίωξιν τοῦ πνεύματος τῆς ἐπιστήμης. Ἐκατομμύρια νεαρῶν ἀτόμων εἰς τὰς προαδευμένας αὐτὰς χώρας ὑφίστανται ἀναμφιβόλως τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως.

Ὡς. Συγχρόνως ὁμως οἱ μαθηταὶ αὐτοὶ ὑποβάλλονται εἰς ἀντεπιστημονικὴν γενικὴν ἀγωγήν. Καὶ ἐρωτᾶται: Διὰ τί ἡ ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς ἐπιστήμης ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν νέων αὐτῶν εἶνε τόσο μικρά; Διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ πρόβλημα αὐτὸ πρέπει νὰ τονίσωμεν ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἐρωτήματα εἶνε ἀνάλογα μὲ τὸ τεθὲν ἐπίσης ἐρώτημα: Διὰ τί οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ δὲν ἐφαρμόζουν τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ; Τοῦτο συμβαίνει πρωτίστως, διότι τόσοι αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐπιστήμης, ὅσον καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐνυπάρχουν εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τὸν χαρακτήρα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τὰς κηρύσσουν, διότι δὲν ἔχουν γίνεαι πεποίθησις. Φυσικὰ ὁμως δὲν εἶνε σφάλμα οὔτε τῆς ἐπιστήμης οὔτε τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τὰς ὁποίας πρσβεύουν δὲν κυβερνοῦν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐπιστὴμὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συμβιβασθῇ μὲ τὸ ψεῦδος καὶ ἡ κυρία προσπάθειά τῆς εἶνε νὰ ζητῇ διαρκῶς τὴν ἀποκάλυψιν πάσης ἀληθείας. Ἡ σύγχρονος ὁμως ἐπιστὴμὴ δὲν ἀκολουθεῖ πάντοτε τὴν ὁδὸν αὐτὴν, ἀλλ' ἔχει μονόπλευρον ὑπόστασιν.

Ἐπέτυχε, βέβαια, νὰ δαμάσῃ τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, νὰ αὐξήσῃ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὰς ἀνέσεις τοῦ ἀνθρώπου, νὰ καταπολεμήσῃ τὰ νοσήματα. Καὶ εἶνε βέβαια αὐτὰ σημαντικὰ ἐπιστημονικὰ κατακτήσεις, ἀλλὰ δὲν εἶνε αἱ σημαντικώτεραι ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας πρέπει νὰ προσφέρῃ ἡ ἐπιστὴμὴ τῆς γνώσεως. Κατὰ τὴν γνώμην μου ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἐμελετήθη ἐπαρκῶς εἶνε ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ δύναται νὰ διακρίνῃ τὴν πραγματικότητα ἀπὸ τὴν πρῶτην ἐντύπωσιν καὶ τὰ στιγμιαία αἰσθήματα, νὰ ἔχῃ ὀρθὴν κρίσιν, νὰ γνωρίζῃ τί εἶνε πραγματικὴ ἀλήθεια καὶ τί προῖον προπαγάνδας, νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰς παρορμήσεις νὰ διέπεται ἀπὸ ἐπιφύλαξιν ἐναντι τοῦ ἀγνωστού, νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὅσα κατέχομεν τὰ γνωρίζομεν ἀνεπαρκῶς καὶ εἶνε δυνατόν νὰ πληνηθῶμεν νὰ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν δὲν ἡσχολήθη ἐπαρκῶς ἡ ἐπιστὴμὴ, πρέπει δὲ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῆς παραλλήλως καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν.

EDWIN G. CONKLIN

Τὰ εὐρήματα τοῦ Πικερμίου

Τὰ ὁστὰ ζῶν ἐσωρεύθησαν ἀπὸ ἐπανειλημμένας καταστροφάς

Τοῦ κ. Γ. ΓΕΩΡΓΑΛΑ, καθηγητοῦ τῆς ὀρυκτολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

Εἰς τὸ προηγμένον πρῶτον τμήμα τοῦ ἀρθροῦ μας εἶδομεν ποῖα ζῶα ἔζων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πικερμίου κατὰ τὴν κατεπείσαν πλειόκαινον ἐποχὴν ὅτε ἡ περιοχὴ αὕτη τῆς Ἀττικῆς ἀπετέλει μίαν θαμνώδη στέππην, παρέχουσαν μὲ τὸ κλίμα, τὴν φυτεῖαν τῆς καὶ τὰ ζῶα τῆς εἰκόνα ἁνάλογον μὲ τὴν εἰκόνα τῆς σημερινῆς στέππης τοῦ Μασσαί τῆς Ἀφρικῆς.

Τώρα, σχετικῶς μὲ τὸ θέμα «πὼς κατεστράφησαν αὐτὰ τὰ ζῶα καὶ πὼς ἐξηγεῖται ἡ συσώρευσις αὐτῶν τῶν ὁστών των εἰς τὸ Μεγάλο Ρεῦμα τοῦ Πικερμίου;» διευτυπώθησαν ἀπὸ τοὺς σοφοὺς ἐρευνητάς τοῦ Πικερμίου διάφοροι γινώμαι καὶ ὑποθέσεις. Οὕτω π. χ. ὁ ἐρευνητὴς τῆς Ἀττικῆς Καθηγητὴς Λέμπος ἐξέφερε τὴν γνώμην, ὅτι αἱ φωλεαὶ ὁστών τοῦ Πικερμίου εἶναι αἱ τραπεζαίαι — οὕτως εἰπεῖν — τῶν μεγάλων ἀρπακτικῶν ζῶων παρὰ τὰς ὄχθας ἐνὸς ποταμοῦ καὶ ὅτι ἡ συσώρευσις τῶν ὁστών εἰς αὐτάς τὰς θέσεις ἔγινεν, ὅπως καὶ ἡ συσώρευσις ὁστών εἰς τοὺς τόπους τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου πηγαίνουν σήμερον κατ' ἀγέλας τὰ ζῶα διὰ νὰ πιοῦν νερό καὶ ἐκεῖ συλλαμβάνονται καὶ κατατρώγονται ἀπὸ τὰ παραμονεύοντα ἀρπακτικά. Ἐξ ὧν ὅμως τῶν ὑποθέσεων περισσότερο ἀληθοφανὴς καὶ ἐξηγοῦσα πολλὰς λεπτομερείας τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται τὰ ὁστὰ, τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ ὁστὰ αὐτὰ ἔχουν συσσωρευθῆ κατὰ φακοειδεῖς ἐπιμήκεις καὶ στενάς φωλεὰς κ.λ.π., εἶναι ἡ ὑπόθεσις τὴν ὁποίαν διέτυπωσεν ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀμπελ.

Ὁ Ἀμπελ κατὰ πρῶτον ἐξηγεῖ τὸν σχηματισμὸν τῶν φωλεῶν τῶν ὁστών ὡς ἑξῆς:

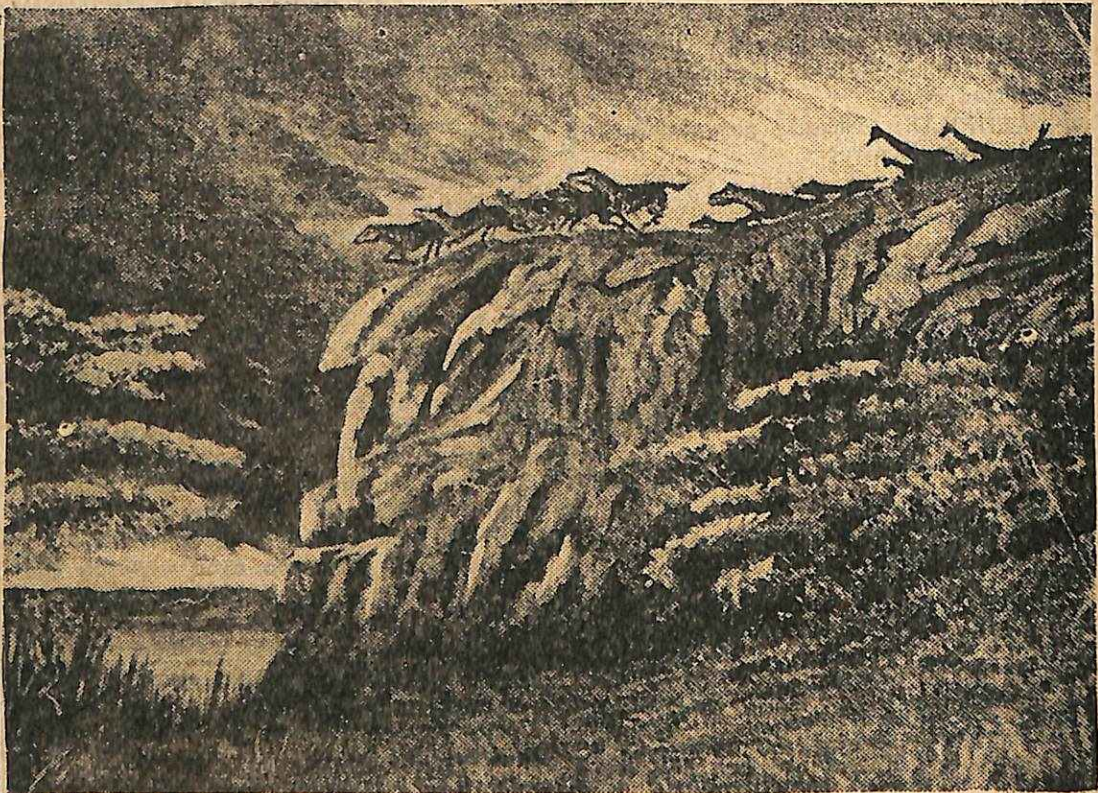
Τὰ ὁστὰ μεταφέρονται μόνον ἀπὸ τὸ νερό ποῦ ἔτρεχεν ἐντὸς τῆς παλαιᾶς κοίτης τοῦ Μεγάλου Ρεῦματος. Κάποιο ἐμπόδιον, π. χ. εἴτε κάποιος μεγάλος ὄγκος μαρμαροῦ ἢ κάποιο πτώμα ἢ μεγάλο ὁστοῦν ζῶου σταματισμένον εἰς μίαν μεγάλην ρίζαν δένδρου ἢ εἰς μικρὸν ὕψωμα τῆς κοίτης, ἀπετέλει κάποιον εἶδος ἐμπόδιον, πίσω ἀπὸ τὸ ὁποῖον σταματοῦσαν ὅλα τὰ κόκκαλα καὶ τὰ τεμάχια πτωμάτων, τὰ ὁποῖα μετέφερε τὸ ρεῦμα.

Ὁ Ἀμπελ κατόπιν ἐπισημαίνει καὶ αὐτὸς τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἦδη παρατηρήσει ὁ Γούντγουορντ, ὅτι δηλ. εἰς μερικάς φωλεὰς ὁστών εὐρίσκονται κατὰ σωρούς ὁμοῦ ὁστὰ καὶ ὁδόντες κατὰ τὸ πλεῖστον ἱππαρίων, εἰς ἄλλας φωλεὰς ὁστὰ γαζέλλων καὶ ἀντιλόπων. Ἀλλὰ φωλεαὶ χαρακτηρίζονται ἰδιαίτερος, διότι εἰς αὐτάς κυριαρχοῦν κατὰ μεγάλας μάζας τὰ κρανία τοῦ ζῶου τραγόκερος κ.ο.κ. Ὁ Ἀμπελ εὐρήκεν εἰς μερικάς φωλεὰς νὰ ἐπικρατοῦν πολὺ τὰ λείψανα τῶν χοίρων, εἰς ἄλλας τὰ τῶν ρινοκεράτων. Φαίνεται λοιπόν, ὅτι ὁρισμένα συνθήκαι συντρέξαν διὰ νὰ συσσωρευθοῦν κατ' αὐ-

τὸν τὸν τρόπον — κατὰ οἰκογενεῖας οὕτως εἰπεῖν — τὰ λείψανα τῶν ζῶων καὶ αἱ συνθήκαι αὐταὶ δὲν ἐξηγοῦνται, ἀν παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ ὁστὰ τῶν τραπεζαίων τῶν τότε ἀρπακτικῶν ζῶων παρεσῴθησαν καὶ προσεχώθησαν.

Ὁ Ἀμπελ ἀπέδωκεν ἐπίσης μενάλων

δὲ καὶ εἰς τὰ ὁστὰ τῶν ἀρπακτικῶν. Ἐπὶ πλέον οἱ σκελετοὶ τῶν ἀρπακτικῶν εἰνε οἱ μοναδικοί, οἱ ὅποιοι — ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς σκελετοὺς τῶν πιθήκων — εὐρέθησαν τελείως ἢ σχεδὸν τελείως συνεχόμενοι, ἐνῶ οἱ σκελετοὶ τῶν ἱππαρίων, γαζέλλων, ἀντιλόπων κ.λ.π. εὐρέθησαν σχε-

Τὰ ζῶα τῆς θαμνώδους στέππης τοῦ Πικερμίου, φεύγοντα παγινώδην διὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν πυρκαϊάν, πλῖντον ἀπὸ τὰς ἀποικρήνους ὄχθας τοῦ Μεγάλου Ρεῦματος καὶ σκοτώνονται κατ' ἀγέλας.

(Σύνθεσις Καθηγ. Ἀμπελ)

σημασίαν εἰς ἰδιαίοντα σπασίματα, τὰ ὁποῖα παρατηρήθησαν εἰς πάρα πολὺ μεγάλον ἀριθμὸν ὁστών, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν τοσκισμένα ἀπὸ τότε. Τὰ ὁστὰ αὐτὰ εἶναι κυρίως ὁστὰ τῶν ὄκρων ἀπὸ ἱππάρια, ἀντιλόπας, γαζέλλας, κ. ἄ. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις παρατηρεῖται, ὅτι τὰ ὁστὰ ἔχουν ὁπᾶσαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὸ κάτω τμήμα τοῦ ὁστοῦ νὰ εἶναι πρὸς τὰ ἄνω (πρὸς τὸ σπᾶσιμον δηλ.) μυτερόν, ὥστε νὰ εἶχε κτυπηθῇ μὲ τὸ σπᾶσιμον. Οὐδέποτε τὸ ἄνω τμήμα τῶν ὁστών αὐτῶν φέρει αἰχμὴν πρὸς τὰ κάτω. Αὐτὸ τὸ σπᾶσιμον οὐδέποτε γίνεται ἀπὸ ὁδόντας ἀρπακτικῶν. Τούναντίον τὰ σπασίματα αὐτὰ δεικνύουν καταπληκτικὴν ὁμοιότητα μὲ τὰ σπασίματα ποῦ γίνονται εἰς τὰ ὁστὰ τῶν ὄκρων, ὅταν πηδήσῃ κανεὶς ἀπὸ μεγάλου ὕψους ἢ ὅταν τὸ ὁστοῦν ὑποβληθῇ εἰς μεγάλην κάμψιν. Ὁμοιάζουν μὲ τὰ σπασίματα τῶν ὁστών, τὰ ὁποῖα παθαίνουν οἱ παίζοντες τὸ σκί.

Αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ σπασίματα παρατηροῦνται εἰς τὸ Πικέρμι μόνον εἰς τὰ ὁστὰ τῶν ἱππαρίων, ἀντιλόπων κ.λ.π., ὅχι

δὲν πάντοτε διαλελυμένοι εἰς τεμάχια. Ἐπὶ τῇ βάσει ὧν τῶν ἀνωτέρω ὁ Καθηγητὴς Ἀμπελ διατυπώνει τὴν ὑπόθεσίν του ὡς ἑξῆς:

Πρόκειται, λέγει, περὶ μίας καταπληκτικῆς, ἢ ὁποῖα ἐθανάτωσε χιλιάδας ἀπὸ τὰ ζῶα αὐτά. Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν εἰς τὴν ἀφρικανικὴν στέππην πυρκαϊαὶ προκαλοῦν πανικὸν καὶ ἐμβάλλουν εἰς φυγὴν τὰ ἄγρια ζῶα τῆς στέππης, τὰ ὁποῖα τρέχουν κατὰ μεγάλας ἀγέλας εἰς τὰς κλιτύς τῶν βουνῶν ἢ εἰς τὰ ρεῦματα ὕδατος, ὅπου ἐλπίζουν νὰ εὕρουν σωτηρίαν. Βεβαίως κατὰ τὴν φυγὴν αὐτὴν μέσα εἰς τὴν τρέχουσαν ἀγέλην τῶν ζέθρα ἢ τὴν ἀγέλην τῶν ἀντιλόπων, ἀναμιγνύονται καὶ μερικά ἄλλα ζῶα, ἀλλὰ πάντοτε ὁφίστανται οἱ σύνδεσμοι καθεμιᾶς ἀγέλης καὶ ἡ ἀγέλην τρέχει, ἀποτελούμενη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ζῶων.

Ὁ πανικός αὐτὸς ἐπανειλημμένως καὶ σήμερον γίνεταί ἀφορμὴ νὰ καταστραφῶν ἀγέλαια κτηνῶν οἰκιστῶν μεγάλης ἀξίας. Μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς τρέχουν τὰ κατεπτοημένα ζῶα, πανικόθλητα πηδοῦν

ΞΕΡΕΤΕ ΝΑ ΖΗΤΕ;

Ἄρθρον τοῦ Δρος ΑΛΕΞΗ ΚΑΡΡΕΛ τιμηθέντος μὲ τὸ βραβεῖον Νομπέλ

Τὸ νὰ ζῇ κανεὶς δὲν εἶνε ἀρκετόν. Εἶνε ἀνάγκη ἐπίσης νὰ ἀπολαμβάνωμεν τὴν ζωὴν. Καὶ ἡ ἀπόλαυσις τῆς ζωῆς ἀπαιτεῖ ὑγείαν. Ἐλάχιστοι ὅμως χαίρουν ἀληθοῦς υγείας ἢ γνωρίζουν πὼς νὰ τὴν ἀποκτήσουν. Νομίζομεν ὅτι ἡ υγεία εἶνε μία παθητικὴ κατάστασις, ἀπλῶς τὸ νὰ μὴ ὑπόκειται κανεὶς εἰς ἀσθενείαν. Λησμονοῦμεν ὅτι τοῦτο συνσταται ἐξ ἐνὸς δραστηρίου σφρίγους καὶ αὐτοεμπιστοσύνης, ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς πάλης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δημιουργίας. Αὕτη εἶνε ἡ πληθωρικὴ ἀνθρῶπις ζωῆς, ἡ ὁποία ἐκφράζεται, αὕτη καθ' ἑαυτὴν, εἰς μίαν μοναδικὴν ἱκανότητα διὰ τὴν εὐτυχίαν.

Πρὸ παντός, λησμονοῦμεν ὅτι ἡ υγεία περιλαμβάνει ἀμφότερα, ψυχὴν τε καὶ σῶμα. Δὲν συνίσταται μόνον ἀπὸ ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἀσθενείας, οὔτε ἀπὸ σωματικὴν ἀντοχὴν καὶ ἱκανότητα προσπαθείας. Συνίσταται ἐπίσης ἀπὸ ψυχικὴν δύναμιν καὶ ἀπὸ διανοητικὴν ἰσορροπίαν.

Ὅμως εἶνε εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι ἐξ ἡμῶν, ποὺ ἔμπορουν νὰ ἐπαίρουνται μάλιστα διὰ σωματικὴν εὐεξίαν. Στατιστικαὶ γενόμενα κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον ἀπέδειξαν ὅτι μόνον 53 % τῶν Ἀμερικανῶν στρατευσίων ἦσαν υγιεῖς. Τῷ 1930, ἐπὶ 45 ἑκατομμυρίων παιδιῶν τῆς Ἀμερικῆς, 10 ἑκατομμύρια ἦσαν σωματικῶς κάτω τοῦ φυσιολογικοῦ ἀρτίου, καὶ αὐτὰ, ὑπερτεροῦντα τὰ ἄλλα, ἔχοντα τερηδονισμένα δόντια, τὴν ἀδενεοειδεῖς ἐκβλαστήσεις, καὶ ὑπερτροφικὰς παρωτίτιδας. Καὶ ἔμπορει νὰ εἰπῇ κανεὶς ἀσφαλῶς, ὅτι τὸ ἥμισυ τοῦ ἐνηλίκου πληθυσμοῦ τῶν πολιτισμένων κρατῶν εἶνε κάτω τοῦ ἐπιπέδου τῆς πλήρους ἀπαλλαγῆς ἐξ ἀσθενειῶν.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην, ἐν τοῦτοις, πλήρους υγείας, περισσότερον ἢ ἄλλοτε οἱ ἄνθρωποι. Διότι πρέπει ν' ἀντιμεταπίσωμεν τὴν ἀνευ προηγουμένου ταραχὴν, τὸν θόρυβον καὶ τὴν σύγχυσιν

τοῦ κοινωνικοῦ μας περιβάλλοντος. Εἰς ἀμφότερα, τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν οἶκον, ἐπιβαρυνόμεθα μὲ νευρικὴν κόπωση. Ὡς ἐκ τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ θεωροῦμεν τὴν υγείαν — ὡς κάμνει συνήθως ἡ ἱατρικὴ ἐπιστῆμη — ἀπλῶς μόνον εἰς τὰ φυσιολογικὰ τῆς ὁρίας. Πνευματικὴ καὶ ἡθικὴ υγεία εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

Εἶνε καιρὸς νὰ σκορπίσωμεν τὴν σφαλερὰν γνώμην ὅτι τὸ σῶμα ἀποτελεῖται ἀπὸ ξεχωριστὰ ὄργανα καὶ εἶνε κάτι ξεχωριστὸ ἀπὸ τὴν ψυχὴν. Τὸ σῶμα μας ἀρχίζει ἀπὸ ἓνα μικροσκοπικὸν ζῶον ἀποτελούμενον ἀπὸ ἓνα κύτταρον. Τὸ κύτταρον αὐτὸ χωρίζεται εἰς δύο μέρη καὶ τὰ δύο αὐτὰ μέρη χωρίζονται πάλιν εἰς δύο, καὶ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ ἕως ὅτου τὸ σῶμα ἀναπτυχθῇ τελείως. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐνότης τοῦ σώματος γίνεται πολλαπλῆ, ἀλλ' ἡ ἀρχικὴ ἐνότης ὑπάρχει εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἐμβρύου. Τὰ ὄργανα καὶ ἡ συνειδήσις εἶνε ἀρμονικῶς συμπελεγμένα ἀπὸ τὸ ἀπείρον δίκτυον τῶν νευρῶν καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ ἀπὸ τὰς ὁρμόνας, τοὺς χημικοὺς αὐτοὺς φορεῖς ποὺ στέλλονται ἀπὸ κάθε ἀδένα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος.

Ἡ υγεία ὑπάρχει ἀκριβῶς εἰς τὴν διατήρησιν αὐτῆς τῆς ἀκεραιότητος. Ἐξαοτᾶται ἀμοιβαίως ἀπὸ τὴν ἰσχὺν τῶν ὀργάνων καὶ τὴν ἀρμονίαν τῶν σχέσεων των. Λόγου χάριν, ἡ υγεία χαλαροῦται ὅταν ἡ σκλήρυνσις τῶν ἀρτηριῶν ἐμποδίζει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Εἶνε ὁμοίως χαλαρὰ ὅταν ὁ θυμὸς, ὁ φόβος ἢ ἡ κόπωση ἀνατρέπει τὸ ἀνεξάρτητον νευρικὸν σύστημα τῶν σπλάγχων ἢ τῆς καρδίας.

Αἱ ἀνθρώπινα ἐνέργειαι εἶνε ταυτοχρόνα φυσιολογικαὶ καὶ πνευματικαί. Σῶμα καὶ ψυχὴ εἶνε ἓν. Εἰς μᾶσας μὲς τοῦ

θυροειδοῦς ἀδένος ἢ ἓνα οἶδημα τοῦ ἐγκεφάλου ἐκφράζονται διὰ διανοητικῶν ἢ ἡθικῶν διαταραχῶν. Ἀντιθέτως, ψυχικαὶ συγκινήσεις συχνὰ δημιουργοῦν βλάβας τοῦ στομάχου ἢ τῶν ἀρτηριῶν.

Τὸ ἐσωτερικὸν σῶμα ζῇ ἐν σιγῇ. Δὲν αἰσθανόμεθα τὰς ἐνεργείας του. Ὅλα τὰ ὄργανα εἶνε ἐφωδιασμένα μὲ αἰσθητήρια νεῦρα. Διὰ μέσου τῶν νευρῶν στέλλουν σιωπηλὰ μηνύματα εἰς τὰ αὐτόνομα νευρικὰ κέντρα, ἰδιαίτερα εἰς τὸ κέντρον τῆς σπλαχνικῆς συνειδήσεως ποῦ ἐξορίζεται εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου. Τὰ ὑποσυνειδητὰ αὐτὰ μηνύματα δίδουν χρῶμα εἰς τὴν ζωὴν. Τὴν προτεραιὰν μίαν ἀσθενείας μᾶς δίδουν τὸ αἰσθητὴ μίαν ἀκρας δυστυχίας. Ἐάν προέρχονται ἀπὸ ὑγιῆ ὄργανα, μᾶς ἐμποτίζουν μὲ μίαν ἀμετρον εὐτυχίαν — μὲ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ κυβερνήσωμεν τὴν ζωὴν ἀνθρώπου, χωρὶς γνῶσιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Δὲν ἀποκτῶμεν τὴν γνῶσιν αὐτὴν ἀπὸ ἀπλὰ βιβλία, οὔτε ἀπὸ εἰδικοὺς ἰατροὺς. Προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν πολλῶν βιβλίων ἢ ἀπὸ τῆς φυσιολογίας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὸ θάρρος νὰ σπουδάζουν τὴν Γενικὴν ἱατρικὴν.

Υπάρχουν ὅμως πολλὰ θεμελιώδη ζητήματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κατανοήσωμεν. Διότι διὰ νὰ διατηρήσωμεν ἢ νὰ ἀποκτήσωμεν υγείαν χρειάζεται ἡ θέλησις τῆς μαθήσεως καὶ ἡ θέλησις τῆς ἐνεργείας. Ἡ υγεία εἶνε οὐσιωδῶς κάτι τὸ προσωπικόν. Δὲν πωλεῖται ἀπὸ τὸν φαρμακοποιὸν ἢ τὸν ἱατρὸν. Κερδίζεται μὲ τὴν ἀδιάκοπον προσοχὴν καὶ προσπάθειαν.

Ὁ καθεὶς μας πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν τὸν γενικὸν κανόνα. Ἀπαγορεύονται τὰ δηλητήρια. Τὰ δηλητήρια ἔρχονται ἐσωθεν καὶ ἐξωθεν. Φροντίς διὰ χαλασμένους

πάνω ἀπὸ βράχους καὶ λιθάρια, κρημνίζονται ἀπὸ ὑψηλὰς ἀποτόμους ὄχθας ποταμῶν καὶ μόνον ἐκεῖ μὲ κατατοσκισμένα κόκκαλα. Τοιοῦτοι πανικοὶ παρατηρήθησαν καὶ σήμερον εἰς τὴν Λαπωνίαν εἰς τὰς ἀγέλας τῶν τάρανδων, ὅταν αὐταὶ ἀνηλύθον ἀπὸ λύκου καὶ μεγάλα ἀγέλαια τάρανδων κατεκρημνίσθησαν εἰς τὸ νότιον Νορμπόττεν, πηδήσασα ἀπὸ ἀποκρήνους βράχους πρὸς τὰ κάτω.

Μία τοιαύτη πυρκαϊά, ἐκραγεῖσα μέσα εἰς τὴν θαμνώδη στέππην τοῦ Πικερμίου ἔβαλεν εἰς φυγὴν τὰ ζῶα τῆς στέππης ταύτης. Πανικόθλητα τὰ ζῶα αὐτὰ φεύγουν κατ' ἀγέλας, φθάνουν εἰς τὰς ἀποκρήνους ὄχθας τοῦ Μεγάλου Ρεῦματος, ὅπου κρημνίζονται ἢ σκοτώνονται ἢ μένουσιν ἐκεῖ κάτω μὲ τσασκισμένα πόδια. Τώρα τὰ ἀρπακτικά καὶ τὰ πτωματοφάγα ζῶα εὐρίσκουν πλοῦσιαν τροφὴν εἰς τὰ σκοτωμένα ἢ πληγωμένα καὶ εἰς πραγματικὸς σωρούς σωριασμένα ζῶα. Ἡ πυρκαϊὰ τῆς στέππης σταματᾷ εἰς τὴν ὄχθην

τοῦ ρεῦματος, ἀν ὁ ἀνεμος δὲν τὴν μεταφέρει εἰς ἄλλην ὄχθην. Οἱ πίθηκοι καὶ ἄλλα μικρὰ ζῶα καταφεύγουν μέσα εἰς χάσματα τῶν βράχων διὰ νὰ σωθοῦν.

Ἡ πυρκαϊὰ τῆς στέππης, τὴν ὁποίαν προῦξεν ὁ σῆμα, ὅταν ἐν μεγάλῳ χρονῷ διάστημα ἐξαρσάται, ἔνας κεραυνός, σφύνεται ἀπὸ τὰς ἰσχυράς καὶ ὀρμητικὰς βροχὰς ποῦ ἐπακολουθοῦν καὶ αἱ ὁποῖαι γεννοῦν πραγματικὰ ὀρμητικὰ ποτάμια. Τώρα ἀπὸ ὅλας τὰς κλιτύς κατακυκλοῦν ἄφθονα τὰ νερά, τὰ ρυάκια πλημμυρίζουν καὶ τὰ διάφορα τμήματα τῶν πτωμάτων τῶν ζῶων, παρασύρονται ἀπὸ τὰ νερά τοῦ ρεῦματος. Τὰ πλημμυρίζοντα νερά φθάνουν καὶ μίαν ἀγέλην πιθήκων, ἡ ὁποία ἐνόμισε πὼς ἐσώθη μέσα εἰς ἓν χάσμα τοῦ βράχου. Ἡ ἀγέλη πνίγεται καὶ συμπαράσφεται καὶ αὕτη. Οὕτω πᾶς ἓνα μίγμα μισοκαμένων καὶ φρέσκων πτωμάτων σταματᾷ κάπου — ἐκεῖ ποῦ συνήνησε κάποιο ἐμπόδιο — καὶ ὅταν τὰ πολλὰ νερά φύγουν, τὰ πτώματα κατακάθηνται

εἰς τὴν κοίτην τοῦ ρεῦματος. Ἐκεῖ μετὰ πάραδον καιροῦ σκεπάζονται ἀπὸ ἰλὸν καὶ χώματα, τὰ ὁποῖα μεταφέρουν τὰ νερά τοῦ ρεῦματος καὶ τὰ ὁστὰ ἀπολιθοῦνται.

Αὕτη εἶναι περίπου ἡ εἰκὼν εἰς τὰς μεγάλας χαρακτηριστικὰς τῆς γραμμῆς, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν Καθηγητὴν Ἀμπελ — πρέπει νὰ φαντασθῶμεν διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ζῶων εἰς τὸ Πικέρμι. Καὶ ἐπειδὴ οἱ σωροὶ τῶν ὁστών εὐρίσκονται ἐκεῖ εἰς διαφόρους ὀρίζοντας καὶ εἰς διάφορα ὕψη μέσα εἰς τοὺς πηλοῦς, φαίνεται ὅτι τοιαῦτα καταστροφὰ ἔγιναν ἐπανειλημμένως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν θαμνώδη στέππην τοῦ Πικερμίου, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ σήμερον εἰς τὴν ἀφρικανικὴν στέππην τοῦ Μασσαί.

Γ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

δδόντας ή διά χρονίαν τινά πάθησιν μάς προφυλάσσει από έσωθεν δηλητηρίασιν. Δηλητηρίασις έξωθεν είνε δυσκολώτερον ήνά έκρίζωθῃ.

Η ύγεία μας πάσχει από την άδυναμίαν νά χρησιμοποιώμεν τάς καταστάσεις του περιβάλλοντός μας ή νά προστατεύσωμεν τόν έαυτόν μας άπ' αútάς. Άλλά γαί εις τάς πνευματικές καταστάσεις κινούν την ένέργειαν ένδς ιδιαιτέρου φυσιολογικού μηχανισμού, την προσαρμοστικήν λειτουργίαν. Η λειτουργία αύτή όποχρεώνει τά όργανα, τά νεύρα και τό αίμα νά αυτοσχεδιάζῃ τρόπους αντιμετώπισης της νέας καταστάσεως. Παρ. χάριν: όταν ή έξωτερική θερμοκρασία άνεβαίνει, οαυτόματος όργανισμός έμποδίζει την έσωτερικήν θερμοκρασίαν ν' αύξησῃ. Έάν άντικρύσωμεν ένα έχθρόν, ό θυμός κεντρίζει τούς αδένας νά έκκρίνουν εις τό αίμα ούσίας αίτινες αύξάνουν τόν πόλεμό, την πίεσιν του αίματος και τό ζάχαρον πού απαιτείται από τούς Ιστούς ώσάν καύσιμος όλη διά την έπίθεσιν ή την άμυναν. Παρομοίως τά βακτηρίδια, όταν εισάγονται εις τούς Ιστούς, έπιφέρουν αντίδρασιν ή όποία οδηγεί εις την καταστροφήν τους.

Τοιοιουτρόπως ή προσαρμογή δίδει εις τόν όργανισμόν την δύναμιν νά μάχεται κατά του μαρασμού και νά διατηρή την έσωτερικήν άρμονίαν εις πείσμα των άλλων του περιβάλλοντος. Άντοχή και Ι-

κανότης αύξάνει όταν ό προσαρμοστικός μηχανισμός ένδυναμοῦται διά διαρκούς άσκήσεως—άπό άγώνα ένάντιον του περιβάλλοντος. Η ύγεία όφείλεται τά μέγιστα εις την τελειότητα της προσαρμογής.

Όλοι γνωρίζομεν την σοβαρότητα της προσοχής εις την τροφήν μας. Γνωρίζομεν ότι οι χημικοί, ζητούντες νά ένδυναώσουν τούς Ιστούς συνιστούν μίαν δίαιταν φρέσκων λαχανικών, φρούτων, δημητριακών, γάλακτος και κρέατος χωρίς νά παρέχῃ άνάγκη φαρμακευτικών προϊόντων. Μά πόσοι από ήμάς άποκρούουν τή σαλάτα πού γνωρίζομεν ότι μάς χρειάζεται και χορταίνουν από υπερβολικήν ποσότητα ζαχαρώδους ή γλυκισμάτων; Η ύγεία μας είνε Ιδική μας εύθύνη. Θα άσκηθούμε, λοιπόν δι' αútῃν την ύπεύθυνον φρόνησιν.

Η ύγεία μας όμοίως έξαρτάται από τό κοινωνικόν και ψυχολογικόν μας περιβάλλον. Θα προστατεύσωμε τόν έαυτό μας από συγχύσεις, άδικόποους αλλαγάς ένδυναμσιών, πολύ κινηματογράφον και ραδιοθόρυβον και άχρηστον κόπον. Όμοίως πρέπει νά επιβάλλωμεν εις τόν έαυτόν μας τήν άρχήν μιās καθημερινής φυσικής, ήθικής και πνευματικής προσαθείας, τιμιότητος και άλτρουισμού. Είνε γεγονός άλλάθευτο ότι ό κώδιξ της πνευματικής ύγείας είνε ταυτόσημος μέ τόν ήθικόν κώδικα. Ό υπέρτατος σκοπός της Ιατρικής δέν είνε νά άναπτύξῃ τά ανθρώπινα όντα τόσον ώστε νά άγνοούν τά νοσοκομεία

και νά μήν έχουν άνάγκην θεραπείας.

Συμπέρασμα: Ύγεια σώματος και διανοίας δέν είνε ένας σκοπός αútος καθ' έαυτόν. Η βασική του σημασία είνε ότι τό κάθε έν δίδει εις τό άλλο την δύναμιν νά άναπτύξῃ όλες τάς κεκρυμμένας δυνατότητας και νά παίξῃ καλώς τόν ρόλον—μικρόν ή μεγάλον—εις τό δράμα της ζωής. Άν και ή ύγεία βοηθείται τά μέγιστα άπό τούς Ιατρούς, τό έργον του νά εΐμεθα υγιείς είνε άρχικώς Ιδικόν μας. Διατί δέν υπάρχουν Ιατρικά σχολεία όμοῦ μέ ειδικούς Ιατρούς κατέχοντας εύρέως την γνώσιν του συνόλου του ανθρώπου και άξίους νά μάς διδάξουν πώς θα άποκτήσωμεν φυσικήν και πνευματικήν ύγείαν;

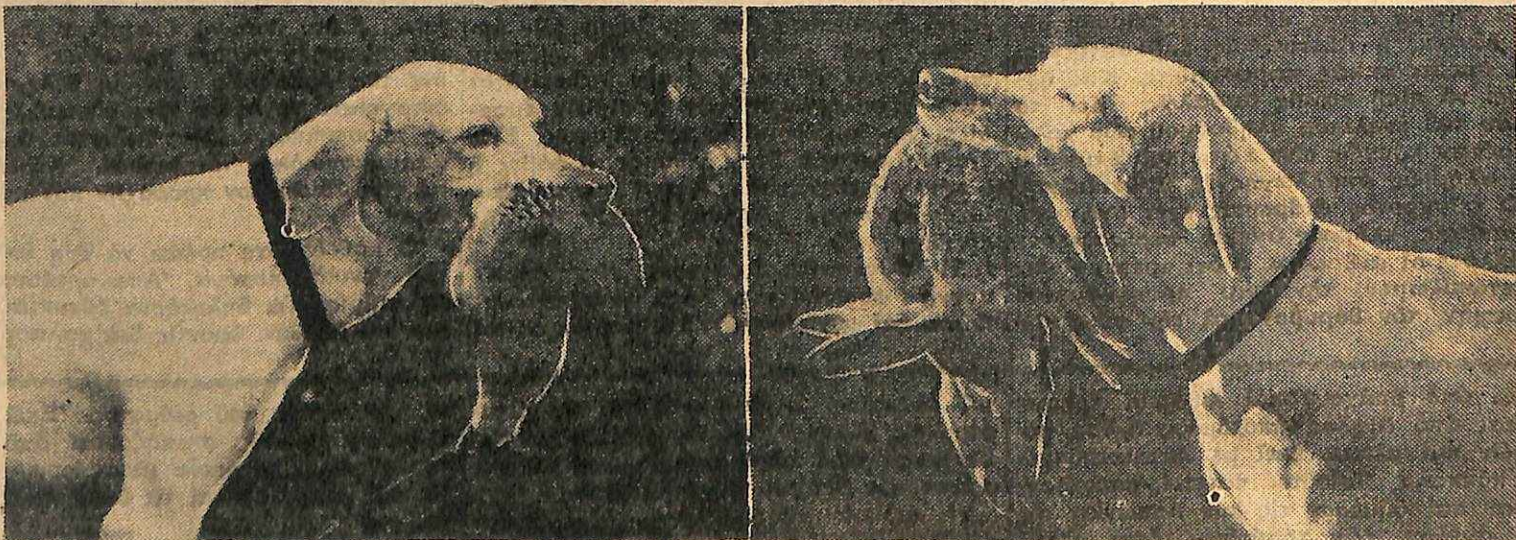
Θά έμανθάνωμεν αútά τά πράγματα έάν έκρίναμεν ότι τό χρέος νά εΐμεθα υγιείς δέν δύναται νά τό χειρισθῇ οὔδεις άλλος πλὴν ήμῶν των Ιδίων. Προς χάριν του έαυτού μας προσπαθοῦμεν νά γνωρίσωμεν έαυτούς και νά μεταχειρισθώμεν την γνώσιν εις τάς άτομικές μας άνάγκας.

Η προσπάθεια αútῃ βεβαίως θα άνταμειφθῇ. Εις πολλούς θα φέρῃ άπαλλαγὴν έκ νόσων, άρμονίαν της όργανικής και πνευματικής λειτουργίας.

Εις όλους θα χαρίσῃ έντονώτεράν την χαράν της ζωής.

A. CARREL

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΚΥΝΗΓΙΟΥ

Αριστερά: Ό κυνηγετικός σκύλος άποτε λεί τό άπαραίτητον όργανον του ανθρώπου πού θηρεύει. Ίδου ένα θαυμάσιο λαγωνικό πού κρατά ένα σκοτωμένο πουλί στό στόμα του. Δεξιά: Τό λαγωνικό άφού έξε τούπωσε τόν λαγόν και τόν έφερε έμπρός εις την κάνην του κυρίου του, τόν μεταφέρει τώρα σκοτωμένον εις τόν κυνήγον.

Άπό της πανάρχαιας έποχής ό άνθρωπος κυριώτατα διά του κυνήγιου έτράφη. Διεξήγαγεν άγώνας προς θηρία και μικρότερα ζώα, όταν άκόμη αútος ήτο άοπλος, διαθέτων ένάντιον αútῶν μόνον την διανοητικήν του υπεροχήν. Έπαγίλευε τά θηρία, άνοίγων λάκκους και κολώνων αútους διά κλάδων δένδρων, έπύκνυνε τάς λίθων τά έντός των λάκκων πύκνυνε θηρία. Άργότερα άπέκτησεν όπλο και ή θήρα έγινε σχετικώς εύκολώτέρα. Όταν έτιθασσέυθη ό ίππος, τό ζώον τοῦτο χρησιμοποιήθη διά τό κυνήγιον. Προηγούμενος είχε χρησιμοποιηθῇ

ό σκύλλος.

Έργα ζωγραφικά των πρώτων ανθρώπων, εις παρείας σπηλαίων, δεικνύουν κυνήγια. Έχομεν, έργα τοιαῦτα νεωτέρων σχετικώς χρόνων, άνάγλυφα παριστώντα κυνήγια Άσσυρίων, Βαβυλωνίων και Περσῶν βασιλέων. Οι βασιλείς θηρεύουν συνήθως από άρματα.

Οι Έλληνες έλάτρευσαν ως θεόν της θήρας την θεόν της Σελήνης Άρτέμιδα. Κατά τόν Μεσαίωνα χρησιμοποιήθη ό Ιέραξ διά την θήραν πτηνῶν και μικρῶν άλλων ζώων, διάφοροι δέ λαοί έχρησιμοποίησαν διάφορα ζώα, ήμερα ή άγρια άναπαγωγής των

διά την σύλληψιν θηραμάτων.

Τά πυροβόλα όπλα κατέστησαν εύκολώτερον τό κυνήγιον, τόσον ώστε αϊ διάφοροι Κυβερνήσεις έδέθησαν μέ θεοπίσουν νόμους προστατευτικούς των ζώων, διά ν' άποσοβθῇ ή έξολόθρευσις ώρισμένων ειδῶν. Εις τάς χώρας όπου ζοῦν θηρία παρόμοια μέτρα έλήφθησαν και εις ώρισμένας περιοχάς άπαγορεύεται άπολύτως τό κυνήγιόν των. Εις την Ελλάδα ώρισμένα ζώα προστατεύονται, Ιδίως πτηνά ώφέλιμα, και Ιδίως κατά την έποχήν της άναπαγωγής των

Γιά τήν κατοχή των θησαυρών ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ

Τού καθηγητού κ. ΚΩΣΤΑ ΜΑΡΙΝΗ

Θησαυροί, όπως είπαμε, στο περασμένο φύλλο και όπως ξαίρουν οι αναγνώστες από τις άφθονες σχετικές λαϊκές παραδόσεις, υπάρχουνε σ' όλα τά μέρη. Εΐτε χαμένοι στο χώμα, εΐτε κρυμμένοι σε θαμειές σπηλιές και σε θεμέλια ή κρυφώνες παλαιών κτιρίων, είνε άποθηκευμένοι μέσα σε κάθε λογής άγγεία πήλινα ή χαλκωματένια.

Και σαν να μη φτάνη μονάχα πού είνε καταχωνιασμένοι σε μυστικά λαγούμια έχουνε και άγρυπνους φρουρούς τούς άρχηγούς, γέρους και άλλα παράξενα και υπερφυσικά — φοβερά και τρομερά όντα. Είνε δύσκολο λοιπόν νά νικήσῃ κανείς τόσα έμπόδια και νά βάλῃ στο χέρι θησαυρούς με τόση φροντίδα κρυμμένους και φυλαγμένους.

Όσο δύσκολο και άν είναι όμως δέν είνε καθόλου αδύνατο οὔτε και άσυνήθιστο νά πετύχῃ κανείς κάποιο κρυμμένο θησαυρό, άφού δά υπάρχει και τόσο μεγάλο πλῆθος από δάφτους σ' όλη τή χώρα, Γιά την εύρεσή τους συντρέχουν κι άλλοι όροι. Άλλοῦ θροχόνερο και κατηφορία με τό πέρασμα του καιρού διώξαν σιγά - σιγά τά χρώματα, πού σκεπάζανε τό άγγείο με τό «λογάρι», άλλοῦ τό ὄνι του ζευγολάτη ξεθάφτει τά κιοῦπια και τις λαγῆνες με τό παλιό χρυσάφι και τά πολύτιμα πετράδια!

Κοντά σ' αútά οι λαϊκοί θρύλοι μιλάνε και γιά όνειρα διαφωτιστικά, πού άποκαλύπτουνε τά μέρη όπου είνε κρυμμένοι θησαυροί και καθοδηγοῦνε τό ξινάρι κατ' εύθειαν στο σκοπό και δίχως νά γίνῃ λάθος. Οι τυχεροί άκόμα μπορεί νά θροῦνε την αντίκα με τή γουρούνα, τό τετράφυλλο τριφύλλι και τό σιδερόχορτο, πού δέ μένει τίποτα μυστικό από τόν κάτοχό τους, άνοίγουν όλα — κλειστές καρδιές, κρυφά λαγούμια και σκουριασμένες ή άπαρσβίαστες πόρτες!

Τά έμπόδια γιά την άποκάλυψιν των κρυμμένων θησαυρῶν, όσοι άκολουθάνε τις λαϊκές παραδόσεις, τά υπερνικούνε και με άλλους δυο τρόπους. Στόν πρώτο ψάχνουνε γιά τό θησαυρό με φῶς από λαμπάδα, πού την έχουνε φτιάξει με ανθρώπινο ξύγκι! Στήν άλλη περίπτωση, σαν γίνῃ τό φεγγάρι 8 ήμερών, παίρνουν έναν άσπρο, χιονάτο κόκκορα, τόν πηγαίνουνε στα χωράφια και τόν άπολάνε. Ό κόκκορας πηγαίνει πέρα δῶθε ως πού θα θρῇ τό μέρος όπου είνε ό θησαυρός κρυμμένος. Έκεί σκαλίζει με τά «δονύχιά του», τινάζει τά φτερά του, λαλεῖ και γίνεται άφαντος, σαν νά τόν κατάπιε ή γῆ ή σαν νά διαλύθηκε στόν άέρα!...

★

Πάντα δέ μπορεί νάναι σίγουρος γιά την κατοχή του θησαυρού εκείνος, πού θα

καταφέρῃ ν' ανακαλύψῃ τά πολύτιμα άντικείμενα με όποιο από τά παραπάνω μέσα. Εΐτε με φυσικό, εΐτε με φανταστικό και υπερφυσικό τρόπο και άν έγινε κύριος του μυστικού, έχει νά νικήσῃ κι' άλλα έμπόδια ως πού νά βάλῃ τό θησαυρό στο «μπεζαχτά» του.

Πρώτα - πρώτα οι φύλακες των θησαυρῶν δέν μοιάζουνε με τούς πολλούς ανθρώπους. Κατά τις παραδόσεις δηλαδή αútοι δέν είνε βολικοί καθόλου και δέν παραιοῦνται από τά δικαιώματά τους! Πιστοί και προσηλωμένοι στο καθήκον δέν υποχωροῦνε μπροστά σ' αútό πού έχει γίνει. Διεκδικούν την κατοχή του θησαυρού με κάθε τους ενέργεια. Με υπερφυσικούς τρόπους φοβίζουν όσους επιχειρήσουν νά πλησιάσουνε στόν θησαυρό τους με σκοπό νά τόν άρπάξουν. Και άν δέν τά καταφέρουν νά «ποήσουν» τόν έπιδρομέα τότε γιά ὕστατη έκδίκησι, γιά νά μήν ωφεληθῇ ό αντίπαλός τους, μετατρέπουνε σε κάρβουνα τό χρυσάφι!

Κάτι τέτοιο φανερώνει τό αρχαίο ρητό «άνθρακες ό θησαυρός». Και όσο μεγάλη αξία βέβαια και άν κατάντησε νά έχουν τά κάρβουνα στόν καιρό μας, σίγουρα είνε προτιμότερο ένα λευκό γιομάτο φλωριά και διαμαντόπετρες, παρά κάρβουνα. Μακάρι και όλόκληρη άποθήκη!

Κάτι νά μήν πάῃ χαμένος λοιπόν ό θησαυρός πού θρῆκαν, θάνουν σ' ενέργεια διάφορα μέσα Μ' αútά επιδιώκουν νά καταφέρουνε τό σκοπό τους: νά διατηρηθῇ δηλαδή τό χρυσάφι με τή σπιθόφλογη ὀψι του και νά μή μεταβληθῇ σε κάρβουνα, πού αφήνουνε μουντζούρες στα χέρια...

Αútά είνε δυο ειδῶν κυρίως: «υλικά» μέσα και «αῦλα» μέσα. Τό σωστό είνε όμως ότι δέν καλοεχωρίζουν άναμεταξύ τους. Γιατί και τά υλικά μέσα μοιάζουνε σαν αῦλα, έπειδή, όσο και άν θασίζονται σε κάτι πραγματικό, ή δύναμι τους έκπορεύεται από αῦλες επενέργειες.

Σ' όλες σχεδόν τις λαϊκές παραδόσεις γίνεται λόγος ότι, γιά νά μείνουν οι θησαυροί στην κατοχή του ανθρώπου, χρειάζεται νά «μαγαρίσουν». Αútό τό μαγία γίνεται μοναχό του, στην τύχη πού λέμε, μά γίνεται και έπίθεδες από κάποιον.

Στήν πρώτη περίπτωση, μερικά φλωριά όπως τά θέσει ό άρχηγος τή νύχτα, είνε δυνατό νά άκουμπήσουν άπάνω σε μία — όποιαδήποτε — άκαθαρότα και τότε πιά μένουν άκίνητα στόν τόπο. Δέν μπορούνε νά πάνε με τ' άλλα, γιατί τ' άποδιώχνουν.

Στή θεοική έπίσης, άν είνε κανείς «άλαφροήσκωτος» ή Σαββατογεννημένος και τ' άκούσει, μπορεί νά πετάξῃ στο σωρό τους ένα μεταχειρισμένο ρούχο και τότε

δασ σκεπάσει τό ρούχο μένον δικά του!

Σοβαρώτερο, γιατί έχει όμαδικώτερο αποτέλεσμα και πιό παράξενο είνε τό μαγίασμα πού κάνει έπίθεδες κάποιος. Μόλις ανακαλύψῃ κανείς τόν θησαυρό τόν ραντίζει με κάμποσο αίμα. Με τό αίμα ό θησαυρός θα μείνῃ όπως είνε, δέν θα μεταβληθῇ σε κάρβουνα μαύρα!

Τό αίμα πρέπει νά χυθῇ από «μαῦρο» πουλερικό, κόκκορα ή κόττα. Είνε άνάγκη νά κόψουν τόν λαιμό του άπάνω στο άγγείο με τόν θησαυρό πού θα θροῦνε. Πού νά θρεθῇ όμως ή μαῦρη κόττα την ώρα πού την θέλει ό καθένας; Τό πράγμα δέν έπίδέχεται άναβολή, γιατί ό θησαυρός μόλις άντικρύσῃ τό φῶς, θα πάθῃ ότι θα πάθῃ και ή θα μείνῃ όπως είνε ή θα αλλάξῃ.

Γιά νά οικονομήσουνε λοιπόν την περίστασι, λένε ότι μπορεί νά είνε και άνθρωπινό τό αίμα! Νά τρουπήσῃ τό χέρι του ή την «άντζα» του εκείνος πού θα θρῇ τόν θησαυρό, Έτσι τό χρυσάφι θα μείνῃ όπως είνε, μά ή πληγή του ποδιού θα μείνῃ «άνίγιατη», δέν θα κλείσῃ καθόλου! Και είνε φυσικό και έπόμενο, άφού τά καλά δέν μπορεί ν' άποκτηθῶνε δίχως κόπους και θυσίες!

Άλλες παραδόσεις άναφέρουν ότι πρέπει κανείς νά σφάξῃ τό παιδί του στο θησαυρό άπάνου! Μά ποιος είνε δυνατό νά θυσιάσῃ τόν γιό του, όπως πήγε νά κάμῃ ό 'Αβραάμ της Παλαιάς Διαθήκης, έστω και άν πρόκειται ν' άποκτήσῃ «τό 'Αβράμ και τοῦ 'Ισάκ τά καλά», όπως λένε; Άλλο πράγμα είνε λίγο αίμα δικό του, έστω και άν θα έχῃ μία πληγή αγιάτρευτη σε όλη τή ζωή του. Γιά λίγο αίμα μιλάει και ή «Σολωμονική» όταν όρίζει, «Καί χύσον όλίον αίμαν από τό αίμα σου άπάνω εις τόν τόπον όπου εύρες τόν θησαυρόν...»

Περισσότερο φοβερή και άποτρόπαιη, μά και άπραγματοποίητη άσφαλώς, είνε ή άπαίτησις πού είνε γραμμένη άπάνου στην πλάκα του θησαυρού και λέει, σύμφωνα με τις παραδόσεις, ότι εκείνος πού θέλει νά πάρῃ «τό θῖος» πρέπει νά θρέξῃ την πλάκα με τό αίμα πού θα θγάλουν 21 σφαγμένα άδέρφια! Άν είνε γιά 21 κοτόπουλα μάλιστα, όσο κι' άν θα έχῃ άντιγυνώμια ή κλώσσα! Μά 21 παιδιά δέν είνε δυνατό νά θρεθοῦνε. Και άν τύχῃ όμως μία πεντάγεννη Καναδέζα με τεσσαροπεντάδυμα κάθε φορά, πάλι δέν θα γίνῃ τέτοια κακοτυχία, όσο και άν με τή θυσία είνε δυνατό ν' άποκτήσῃ κανείς Ισάριθμες χιλιοκάδες χρυσάφι!

★

Πάντα οι προσπάθειες του ανθρώπου πού δέν έχει κάτι, στριφογυρίζουνε στις ενέργειες γιά την άπόκτησι αútουνοῦ πού του λείπει. Παρόμοια εκείνος πού έχει κά (Συνέχεια εις την σελίδα 318)

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ ΤΟΥ «ΗΛΙΟΥ»

Όσοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας διὰ διαφόρους λόγους δὲν ἐπρομηθεύθησαν τὰ προηγούμενα τεύχη τοῦ «ΗΛΙΟΥ», δύνανται νὰ ἀποκτήσουν ταῦτα γράφοντες ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ γραφεῖα μας (Περιοδικὸν «ΗΛΙΟΣ», Σταδίου 23, Ἀθήνας) καὶ ἐσωκλείοντες εἰς γραμματόσημα τὸ ἀντίτιμον τῶν τευχῶν πού ζητοῦν πρὸς 5 δρχ. κατὰ τευχὸς ἢ ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὰ κατὰ τόπους πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας Ἑλληνικοῦ Τύπου, πού πωλεῖται ὁ «ΗΛΙΟΣ», καὶ ἐάν, ὅπως ἄποτε, δὲν εὐρίσκουν τὰ τεύχη, ἄς μᾶς γράψουν ἀπ' εὐθείας καὶ ἡμεῖς θὰ τοὺς ἀποστείλωμεν τὰ τεύχη πού ζητοῦν.

Οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ δύνανται ἐπιστῆναι καὶ ζητῆσαι τὰ προηγούμενα τεύχη ἀπὸ τὸν ἐφημεριδοπώλην των, ὥστε νὰ συμπληρώσουν τὴν σειρὰν τῶν τευχῶν των.

Κρατῆτε τὰ τεύχη τοῦ «ΗΛΙΟΥ» διὰ νὰ σχηματίσετε σὺν τῷ χρόνῳ τὴν πλεον χρήσιμον καὶ φθινὴν βιβλιοθήκην. Κάθε τρεῖς μῆνας θὰ ἔχετε ἕνα τόμον ἀπὸ 900 περίπου σελίδας πὸ θὰ σὰς στοιχίσῃ μόνον 65 δρχ. Φθινότερον βιβλίον εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποκτήσετε. Τὰ τεύχη τοῦ «ΗΛΙΟΥ» ἀποτελοῦν τὴν πλεον συγχρονισμένην καὶ ἐκλαϊκευμένην Ἑγκυκλοπαιδικὴν βιβλιοθήκην. Σημειώσατε ὅτι ὅλα τὰ ἐπιστημονικὰ θέματα πού περιλαμβάνονται εἰς τὸν «ΗΛΙΟΝ» γράφονται ἐπὶ τῇ θάσει ὧν τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων καὶ προόδων τῆς ἐπιστήμης.

Τες ὀφείλουν νὰ ἀνησυχοῦν καὶ νὰ φροντίζουν διὰ τὴν δραστηριοποίησιν τοῦ συστήματος τῶν ἰδρωτογόνων ἀδένων των. Πρὸς τοῦτο ὑπάρχουν ἀρκετοὶ τρόποι. Ὁ εὐκολώτερος καὶ καλὸς εἶνε ὁ διὰ τῆς καταβολῆς ἐνεργείας, ὅπως π.χ. γυμναστική, θάλασσα, μουσική ἐργασία κλπ. Διὰ τοὺς ἀρθρικούς ἰδρῆς ἢ θάλασσας εἶνε ὠφελιμώτατη ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ εἶνε ταχεῖα, ὥστε νὰ προκαλῇ ἀφθονον ἐφίδρωσιν. Πλὴν τοῦτου ὑπάρχουν καὶ ἄλλα μέσα, ὡς τὸ χαμάκι, ἐχρηστικότητα παρ' ἀρχαίους, τὰ φωτόλουτρα — ὅπου πάλιν ἐπιβρῆ μάλλον ἢ θερμότης τῶν ἡλεκτρικῶν λαμπτήρων παρὰ τὸ φῶς — καὶ τὰ ἡλιολουτρα, ἀριστον μέσον ἀπαιτοῦν ὅμως μεμετρημένην χρῆσιν.

Κατὰ τὸ θέρος ἢ προστάθειά μας δέον νὰ κατατείνῃ οὐχὶ εἰς τὴν παρὰκώλυσιν, ἀλλὰ εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἐφίδρωσως. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀφθονώτερας χρήσεως ὑγρῶν (ὕδωρ, λεμονάδα, θυσιανόδα κλπ.) κατὰ προτίμησιν μάλιστα θερμῶν. Δι' αὐτὸ οἱ Ἀγγλοὶ ζῶντες εἰς τὰς ἀποικίας εἰς κλίμα τροπικόν, πίνουν τσάι θερμὸν κατὰ τοῦ καύσωνος. Εἰνε λοιπὸν καλὸς καὶ ὠφέλιμος ὁ ἰδρῶς, ἰδιαίτερος δὲ διὰ τοὺς παχυσαρκούς, τοὺς ἀρθρικούς καὶ οὐραιμικούς.

ΠΩΣ ΕΝΔΥΟΜΕΘΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΕΝΔΥΩΜΕΘΑ ΤΗΣ ΕΛΙΣ. ΧΩΣ.

Ἡ Ἀμερικανὶς κ. Ἐλισάβετ Χὼς ἐξέδωκε βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον : «Οἱ ἄνδρες ἀνετοιμασμένοι». Τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἀποτελεῖ σύντομον τοῦ ἔργου τούτου, ἢ κεντρικὴν ἰδέαν τοῦ ὁποίου εἶνε : «Οἱ ἄνδρες εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνδυμασίας εἶνε δοῦλοί τῆς παραδόσεως — ἢ ὅμως κολλάζονται τὸ πνεῦμα τῆς ἀνταρσίας κατὰ τῆς παραδόσεως». Ἐννοεῖται ὅτι ἡ κ. Χὼς, ἐμιλουσα διὰ τὸ νέον ἐνδυμα, τὸ σάκ, ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀμερικανὴν. Ἡ δὲ ὅμως ἡ νέα μέθοδος, ἢ μάλλον ἡ ἀπλουστευτικὴ τῆς ἐνδυμασίας, ἤρχισεν νὰ διαδίδεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἐφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Καρλάιλ λέγει ὅτι τὰ ἐνδύματα τῶν ἀνδρῶν εἶναι ἕνα ζεστό κινητὸ σπιντὶ μέσα σὲ ὅποιον κρύβονται αὐτοί. Ἐνα ζεστό σπιντ; Ἐνα θερμοκήπιον μάλλον, θάλεγε κανεὶς πρὸς αὐτὸ.

Κυριάζετε τὸν ἑαυτὸν σας, καθὼς πηγαίνει στὴν ἐργασία σας, αὐτὸ τὸ καλοκαιρινὸ πρῶτ, με ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ματέλλα σὲ κεφάλι σας, σφιγντοκατεμένο στὴ θέσιν του, ἀπὸ μὴ δερμάτινη λωρίδα. Γύρω ἀπὸ τὸ δέρμα σας ὑπάρχουν θαμβαστὰ ἐσώρροχα, καὶ φανέλλια. Ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐσώδρακα, ἔχετε παντελόνια, καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὴν φανέλλα, ἕνα ὑποκάμισο, φτιασμένο γενικὰ ἀπὸ κάποιο πυκνοῦ φασμένον θαμβαστὸ λινὸ. Οἱ ἀδελφοὶ Μπορὶν λέγουν ὅτι τὰ 90 % τῶν ὑποκαμίσων εἶναι φτιασμένα, ἀπὸ χονδρὸ θαμβαστὸ ὑφασμα, πὸν εἶναι τὸ πῶ ἀκατάλληλον ὑλικὸ πὸν μπορεί νὰ φορεθῇ, γιὰτὶ δὲν ἔχει πόρους. Τὸ ὑποκάμισο ἀπορροεῖ ἢ δημιουργεῖ τὸν ἰδρῶτα, ἀναλόγως τῆς ὕψεως πὸν τὸ βλέπει κανεὶς. Τὸ πῶ γοητευτικὸν του χαρακτηριστικόν, εἶναι φυσικὰ τὸ κολλάρο, ὅπου εὐρίσκονται ἐξ στρώματα ἀπὸ ὑλικῶν, σφιχτὰ τυλιγμένον γύρω ἀπὸ τὸ λαιμὸ σας, — ὑποθέτω, γιὰ νὰ κρατῇ τὸ σαγιὸν σας ψηλά. Κι' ἂν αὐτὸ δὲν τὸ κρατῇ ἀκριβὰ ψηλά, παρατίθενται ἄλλα τρία στρώματα λαμποδέτου!..

Ὁ λαμποδέτης εἶναι πολὺτιμος εἰς τὸν ἄνδρα. Εἶναι ἡ μόνη πηγὴ χρώματος εἰς τὴν ἐνδυμασίαν του, ἢ μόνη ἐκφράσις τῆς ἀτομικότητος του. Κανεὶς δὲν θέλει νὰ τὸν ἀποχωρήσῃ ἕως ὅτου ἀποκτήσῃ ἄλλον καλὺτερον.

Ἀλλὰ τὸ κολλάρο καὶ ὁ λαμποδέτης εἶναι τὸ πῶ ἐνοχλητικὸν τμήμα τῶν ἀνδρικών ἐνδυμασιῶν. Ἀκόμα καὶ τὸν χειμῶνα τὸ κολλάρο καὶ ὁ λαμποδέτης εἶναι λιγώτερον ἄνετα ἀπὸ ὅ,τι δῆποτε ἄλλο γύρω ἀπὸ τὸ λαιμὸ. Μὰ νὰ βάλετε ἐννέα ἐκατοστὰ πάχος γύρω ἀπὸ τὸ λαιμὸ σας με θερμοκρασίαν ἐπάνω ἀπὸ 75 βαθμοὺς φορεντὶ εἶναι κομικὸ. Νὰ σκεφθῶντε τὸν ἑαυτὸν σας τῇ θερμῇ ἐπιχώρῃ ὅπου δὲν ὀφθαλμὶ μήτε πνοὴ ἀέρος εἶναι καθαρὴ τρέλλα.

Πολλοὶ μοῦ εἶπαν πῶς ἔχουν ἄσχημους λαμποδέτας, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνάγκη νὰ κρύβωνται. Καὶ οἱ γυναῖκες ἔχουν ἄσχημους λαμποδέτας.

Ἀλλὰ δὲν τοὺς κρύβουν. Συχνὰ οἱ ἄνδρες ἔχουν καὶ ἄσχημο πρόσωπο μὰ αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ ζοῦν εὐχάριστη ζωὴ. Καὶ ἂν κάποιος δὲν θέλει νὰ δείξῃ τὸ λαιμὸ του εἰς τὴν πόλιν ἢ τὸ κάμῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν ἢ τὸ παραθαλάσσιον. Ὅμως, ὅλοι οἱ ἄνδρες θέλουν νὰ εἶναι ἐλκυστικοὶ καὶ εἰς τὴν ἐξοχὴν ὅσον εἶναι καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀκόμη περισσότερον.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὑποκάμισο φορεῖται τὸ γιλέκο καὶ μετὰ τὸ σακκάκι ἀπὸ ὑφασμα θαρὸν ἂν ὄχι παραπολὺ πυκνόν. Τὸ σακκάκι καλύπτει τὴν ῥάχιν ἐπάνω ἀπὸ τὸ κολλάρο, με ἄλλὰ στρώματα ὑφάσματος.

Διὰτὶ τὸ σακκάκι πρέπει νὰ ἔχῃ ἕνα κολλάρο πίσω; Πάλι γιὰ τὸν ὥραϊο ἢ ἄσχημο λαιμὸ σας ὑποθέτω.

Υστερὰ ἔρχονται τὰ παπούτσια — θαρεῖα καὶ ζεστά. Βαρειὰ παπούτσια ἦσαν ἀρχικὰ γιὰ νὰ βαδίζουμε στὶς πέτρες καὶ τὰ μεταχειρίζονται ἀκόμη ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν πέτρες, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ὑποβάλῃ κανεὶς τὸν ἑαυτὸν σὲ βασανιστήρια. Μὰ δὲν ὑπάρχουν πλέον δρόμοι με πέτρες... Ὁ κόσμος θὰ πρεπε νὰ φορᾷ σανδάλια ὅπως οἱ Ἰνδιάνοι, πέδιλα, τὰ ὅποια εἶναι δροσερὰ καὶ ἄνετα.

Καὶ γιὰτὶ νὰ φορᾷμε καπέλλο τὸ καλοκαίρι; Συχνὰ βάζουμε ψάθες ἐλαφρὲς σὲ κεφάλι μας, με σφιχτὰ πέτσινα ἐσώτερικα ἐνδύματα, πὸν προξενοῦν θαλεῖας ρυτίδας εἰς τὰ ἀνδρικά μέτωπα.

Εἶμαι εὐχαριστημένη πὸν βλέπω ὅτι πολλοὶ βαδίζουν ἀσκεπτεῖς. Εἶναι πολὺ αἰσθητικὸ καὶ πρέπει ὅλοι νὰ τὸ παραδεχθῶν.

Φυσικὰ δὲν εἶναι λάθος τῶν ἀνδρῶν πὸν φοροῦν τόσον ἄσχημα ἐνδύματα στὴ δουλειά τους. Ὑπάρχουν οἱ καλοθεληταί, οἱ ὅποιοι τοὺς λέγουν ὅτι πρόκειται νὰ γίνουν οἱ ὑπεύθυνοι ἀρχηγοὶ οἰκογενειῶν, καὶ ὄχι παιδαρέλια καὶ ὅτι τὸ κοινὸς παραδεδεγμένο κοστοῦμα εἶναι τὸ ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐργασίαν.

Τώρα ὅμως οἱ ἄνδρες ἔχουν ἕνα ἄλλο πῶ ἐλκυστικὸ καὶ ἄνετο ρούχο: μὴ θαυμαστὴ ἐφεύρεσις πὸν λέγεται «σάκ σουτ». Αὐτὸ πιστεῦω, εἶναι τὸ μελλοντικὸν ἐνδυμα τῶν ἀνδρῶν, διὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐξοχὴν, διὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα.

Τί εἶναι ἡ φορεσιὰ αὕτη; Ἐνα ζευγὸς εὐρύχωρης περισκελίδος καὶ ἕνα ὑποκάμισο. Εἶναι ἕνα συνολικὸ ἐνδυμα πὸν τὰ περιέχει ὅλα. Τὸ ὑποκάμισο δύναται νὰ φορεθῇ ἀπὸ μέσα καὶ ἔξω. Εἶναι ἀνοιχτὸ εἰς τὸ λαιμὸ καὶ χωρὶς γραβάτα ἢ βέστα ἢ σακκάκι. Φορεῖται καὶ δίχως ἐσώρροχα.

Τὸ χιτῶνιον εἶναι χρωματιστό. Μπλέ, πράσινο, ἄσπρο — σὲ ὅ,τι χρῶμα ἢ συνδυασμὸν σὰς ἀρέσει. Εἶναι ἄνετο καὶ χαρῶν καὶ ἐξαπλωθὴ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Ὅσοι τὸ ἐφόρεσαν ἐνοιώσαν τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἀλλοιῶτικον ἀπὸ χαράν. Ἐνοιώσαν ἄνεσι καὶ δὲν ἐχρηστάθησαν γραβάτα διότι ἔχουν κατὰ καλὺτερον ἀκόμα: χρῶμα στὴ φορεσίαν των. Καὶ ἡ ἐπιθυμία διὰ τὸ χρῶμα δὲν εἶναι μόνον θεϊκὸν προνόμιον διὰ τὸ γυναικίον φύλον.

ΤΙ ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ Τὸ 'Ασσυροβαβυλωνιακὸν Πάνδεον

Τὰ ὅσα ἤδη ἐγνωρίσαμεν σχετικῶς με τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἀσσυροβαβυλωνίων, δύναται νὰ συνοψισθῶν εἰς ταῦτα.

Ἡ θρησκεία εἶναι πελυθεϊκή. Αὐτὸ ὅμως ἔρχεται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν με τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς τῶν ἀντιλήψεις, ἐφ' ὅσον κοινωνικὸς παλὼ πολιτικὸς θεοσμὸς εἶνε ἡ μοναρχοκρατία καὶ τὸ ἀπολυταρχικὸν πολιτεῖμα.

Οὐσιαστικῶς, ἀντινομία καὶ ἀντίθεσις δὲν ὑφίσταται μετὰ τὴν θρησκευτικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἀντιλήψεων. Τὸ φαινόμενον τῆς πολυθεΐας δὲν εἶναι τυχαῖον. Εἰς τὴν πραγματικότητά, αἱ διάφοροι φυλαὶ αἱ ἀποτελέσασαι τὸν Ἀσσυροβαβυλωνικὸν λαὸν εἶχον ἕνα ὑπερτάτον θεὸν τῆς φυλῆς ἢ καθε μίαν των. Εἰς τὸν θεὸν αὐτὸν ἦσαν ὑποτεταγμένοι οἱ οἰκογενειακοὶ θεοὶ, ἢ ἡ δὴλαδὴ οἱ πρόγονοι ἐκάστου οἴκου. Ὅταν μία φυλὴ ἐπικρατεῖ ἄλλης, οἱ κεισοποιεῖται ἐπίσης τὸν θεὸν τῆς διὰ λόγους πολιτικούς, τοὺς ὁποίους καὶ ἐμελετήσαμεν εἰς τὰ προηγούμενα. Οὕτω λοιπὸν διαμορφοῦται ὁ πολυθεϊσμός. Ἀλλὰ ὁ πολυθεϊσμός αὐτὸς δὲν ἔχει τίποτε ἀπὸ τὸν δημοκρατισμὸν τοῦ πολυθεϊσμοῦ τῶν Ἑλλήνων. Εἶνε κατ' οὐσίαν ἀπολυταρχικὸς καὶ μοναρχοκρατικός. Αἱ σχέσεις μετὰ τὸν θεὸν πολλῶν καὶ διαφόρων θεοτήτων δὲν εἶναι σχέσεις καταμερισμοῦ ἀρμοδιότητων καὶ εὐθυνῶν, ὅπως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Πάνδεον. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ἀνωτάτου θεοῦ τῶν δὲν εἶναι ἀπλὸς, ἐπὶ τῶν ἄλλων Ὀλυμπίων. Εἶνε ὑπεροχὴ, διαδηλοῦσα σχέσεις κυριότητος καὶ ὑποταγῆς.

Οἱ πολλοὶ λοιπὸν θεοὶ, ἀποτελοῦν μίαν ἱεραρχίαν, κατέχουν θέσεις ἀναλόγως τῆς προελεύσεώς των ἐπὶ τῶν θαυμάσιων τῆς ἱεραρχίας αὐτῆς, ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὁποίας εὐρίσκεται κατὰ καιροὺς καὶ ἕνας μοναρχάτωρ καὶ ἀπολυταρχικὸς θεός.

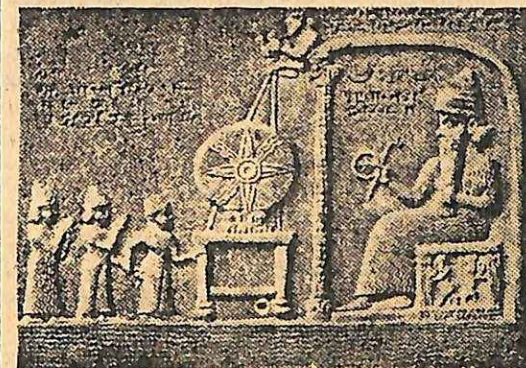
Ὅταν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ἐπικρατοῦν οἱ Σουμεριοὶ, ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ Σουμερικικοῦ πανθέου, εὐρίσκεται ὁ θεὸς Ἀνουῦ, ὁ πατὴρ θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Εἶνε ἀπόλυτος κύριος τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου ἔχει τὸν θρόνον του, καὶ εἶνε κύριος τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν κατανέμει ἀνάλογως εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ καλὺτερον μέρος τῆς γῆς τὸ ἐπεφύλαξε διὰ τὸν ἐκλεκτὸν του, τὸν περιούσιον λαὸν του, τὸν κατοικοῦντα τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐπρόκεισε μετὰ τοὺς δύο θεσμοφύρους ποταμούς.

Αἱ ἀναιμίες τῶν Σουμεριῶν, ἀνέχονται μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ. Κατὰ τὸν κατακλυσμὸν αὐτὸν, ἐκινδύνευσαν νὰ ἐξοντωθῶν, ὅχι ὑπὸ τὴν θητὰ πλάσματά ἀλλὰ καὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ. Τρομαγμένοι λοιπὸν καὶ φοφοδεῖς, οἱ θεοὶ αὐτοὶ πετοῦν καὶ κἀνθῆται παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἀνουῦ, ὡς περ κύνης.

Ἀπὸ πῶθεν λοιπὸν προέρχεται ὁ Ἀνουῦ αὐτός; Τὸ πρόβλημα δὲν λύεται, ἀλλὰ ἀπλῶς μετατοπίζεται. Πρὸ αὐτοῦ ἐβασίλευσαν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, εἰκοσι καὶ εἰς κατὰ σειρὰν μοναρχοκρατορίας πρόγονοί του.

Κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἀνουῦ, εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει θεὸς τρομερότερος αὐτοῦ. Ἡ ἰσχὺς καὶ τὸ μεγαλεῖον του δὲν ἐπιτρέπουν νὰ γνωρίσῃ τὸ ἔλεος καὶ τὸν οἶκτον. Αὐτὸ εὐ-

ρίσκει τὴν ἐξήγησίν του, λόγῳ τοῦ ρόλου πὸν ἔπαιξεν ἡ τρομοκρατία, ὡς διοικητικὸν σύστημα, εἰς μίαν χώρα ὡς ἡ Μεσοποταμία, ὅπου αἱ φυλετικαὶ ἐπαναστάσεις ἦσαν συχναί, καὶ θὰ ἦσαν ἀκόμη συχνώτεραι, ἐὰν ὁ μονάρχης δὲν ἐτιμῶρει τοὺς ἐπαναστάτας ἀτέγκτως καὶ ἀνιλεῖ, ἄνευ συγγνώμης καὶ ἄνευ οἴκτου. Ἀλλὰ καὶ αἱ σχέσεις μονάρχου καὶ λαοῦ ἦσαν σχέσεις ὡμῆς ἐπιβολῆς καὶ τρόμου. Ὅλα αὐτὰ ἐκφράζει χαρακτηριστικῶς ὁ Ἀνουῦ, ὁ

Ὁ Θεὸς Σαμᾶς δεχόμενος Βαβυλωνίον βασιλέα. (Ἀνάγλυφον ἐκ τῆς πόλεως Σιπάρας).

ὁποῖος τηρεῖ στάσιν σαφῶς ἐχθρικήν ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν κάποτε αἱ νέαι δυναστεῖαι θὰ δυνήθων νὰ ἀποεῖσουν τὴν λατρείαν του, αὐτὸ προκαλεῖ ἀνακούφισιν εἰς πλείους τῶν μεγάλων Βαβυλωνιακῶν πόλεων. Οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀνουῦ, τρομεροὶ καὶ αὐτοὶ ὡς ὁ θεὸς των, ἀποσύρονται εἰς δύο πόλεις, τὴν Οὐράν καὶ τὴν Δέρ, πὸν εἶναι τὸν τρόπον τινὰ τὰ μαρία των, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἡ ἀνάμνησις τοῦ θεοῦ.

Ἀλλὰ ὁ Ἀνουῦ ἔχει τὸν ἀστρονομικὸν του συμβολισμόν. Ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εἰς τὸν οὐρανόν, τὸ δὲ ἀκριβὲς σημεῖον τῆς κατοικίας του, εἶνε τὸ ἀνωθεν ἀκριβῶς τοῦ Ἰσημερινοῦ σημεῖον. Σύμβολον τῆς ἰσχύος του, εἶναι ἡ κερατοφόρος μίτρα.

Εὐθὺς ἔπειτα ἀπὸ αὐτόν, ἰσοδύναμός του, τρέπον τινὰ, ἴσως καὶ ἰσχυρότερός του, ἀλλὰ πάντως ὄχι ἰσότητός του, εἶναι ὁ θεὸς Ἐνλίλ ἢ Ἐλλίν. Δὲν μοιράζεται διόλου τὴν ἐξουσίαν μετὰ τὸν Ἀνουῦ. Ἀπλῶς, συμβουλευεῖ τὸν ἀνώτατον θεόν, καὶ ἀναλαμβάνει ὑπευθύνως ἀπέναντι του τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων ἐκείνου.

Ὁ Ἐνλίλ, ἔχει προγόνους ἀκόμη περισσότερους ἀπὸ τὸν Ἀνουῦ, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς των ἀνέρχεται εἰς 42. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους του προγόνους, εἶναι ὁ καταχθόνιος Ἐν-μεσσαρά. Ἐχει ὅμως καὶ ἐπὶ τοὺς ἐτοίμους νὰ τὸν ὑποδεχθῶν εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἤθελε νὰ ἀναπαυθῇ. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν κύκλον, λαμπρὸν δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν καθ' ἐκάστην νύκτα. Εἶναι οἱ ἀστέρες τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ. Περιέργουν ἀντίθεσιν πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους θεοὺς, ἀποτελεῖ ὁ εἰς τῶν ἐπὶ τῶν τοῦ Ἐνλίλ, ὁ Νινουρτά. Εἶναι ὁ μόνος εὐεργετικὸς θεὸς τοῦ Ἀσσυριακοῦ πανθέου, καὶ παίζει τὸν ρόλον καλοῦ, τρέπον τινὰ, κλητῆρος ἀναλαμβάνοντος νὰ εἰσηγηθῇ

τὰς αἰτήσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ ἀκούσῃ αὐτοὺς τὰς προσευχὰς των.

Τρίτος μεγάλος θεός, εἶναι ὁ Ἐά, θεὸς τοῦ ὑγροῦ στοιχείου. Αὐτὸς ὁμοῦ μετὰ τὸν Ἀνουῦ καὶ τὸν Ἐνλίλ, ἀποτελεῖ τὴν Μεγάλην Τριάδα, ἢ ὅποια ἐντοῦτοις συγγέται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀνουῦ. Οἱ ἱερεῖς του ἔχουν ἰδιαίτερον ἱερατικὴν πρωτεύουσιν, τὴν Ἐριδοῦ, παρὰ τὸν Περικὸν κόλπον.

Εἶναι ὁ θεὸς τῆς δεξιότητος, τῆς σοφίας, καὶ πάσης πνευματικῆς καὶ βιοτεχνικῆς ἱκανότητος. Διότι ὅλοι αὐτοὶ αἱ δυνάμεις, ἐδρεύουν εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ. Δυσχερῆς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐκαμὲν ὥστε ἡ ζωὴ γόνος θάλασσα νὰ εἶναι ἀμυγρὰ, καὶ μόνον οἱ ποταμοὶ — εὐεργετικώτεροι τῶν ὁποίων ὁ Τίγρης καὶ ὁ Εὐφράτης — νὰ ἔχουν γλυκέα ὕδατα. Εἶναι θεὸς τῶν ναυτιλλομένων, τῶν τεκτόνων, τῶν ἀγγειοπλαστῶν, χρυσοχῶν κ.λπ.

Εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς πυραμίδος εὐρίσκεται καὶ μία «θεομήτορ», μία ἀνατάτη θηλυκὴ θεότης, ἐπιβίσις προφανῶς τῆς μητριαρχικῆς κοινωνίας. Αὕτη εἶναι ἡ Μάξ, «μήτηρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων», λατρεύεται δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μάμα, ὡς θεὰ τῶν γεννήσεων, τῶν ἀγγειοπλαστῶν, χρυσοχῶν κ.λπ.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅταν ἐμεσολάβησε μία τρομερὰ ἀνατροπὴ εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἡ ὁποία ἀντανάκλα ἀμέσως τὴν παρακμὴν καὶ ὑποταγὴν τῶν Σουμεριῶν.

Εἰς ἄσχημον υἱὸς τοῦ Ἐά, ὁ Μαρδοῦκ, ἐκτοπίζει τὴν Μεγάλην Τριάδα, ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην ἱεραρχικὴν βαθμίδα. Μεσολαβεῖ τρομακτικὸς πόλεμος ὅπου ὁ Μαρδοῦκ, ἐκτίθεται εἰς κίνδυνον τρομερῶν βασανιστηρίων, ἀλλὰ ἐπὶ τέλους νικᾷ, ἐπιβάλλεται, καὶ κυβερνᾷ ὡς μοναρχάτωρ, τρομερὸς καὶ ἀνιλεῖς. Ἡ προσφιλεῖς μορφή, τὴν ὁποίαν λαμβάνει διὰ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς θνητούς, εἶνε ὁ δρακοντοειδὴς γύψ. Ὅπλα του εἶναι τὸ τόξον καὶ τὸ βέλος, ἀστὴρ του ὁ Ζεὺς, καὶ ἱερὸς ἀριθμὸς του τὸ 10, τὰ πολλαπλάσια του καὶ τὰ κλάσματα. Μετὰ ἄλλα λόγια, ὁ μαθητριώδης αὐτὸς ἀριθμὸς δὲν εἶναι παρὰ ἡ βάσις τοῦ ἀριθμητικοῦ δεκαδικοῦ συστήματος, τοῦ ὁποίου «εφευρέται» θεωροῦνται οἱ Βαβυλωνιοὶ ἀστρονόμοι. Ὁ Μαρδοῦκ, ἔχει σύζυγον τὴν Ἀκκαδικῆς προελεύσεως Σαρπανικὸν, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα σημαίνει «λάμπουσα ὡς ὁ ἄστὴρ». Ἡ ὑπαρξὶς τῆς σημαίνει τὴν τρόπον τινὰ ἀρραβῶνα, μετὰ τὸν Ἀσσυροβαβυλωνίον καὶ Ἀκκαδίον.

Πλὴν ἄλλον, πολυπληθῶν θεῶν, ἐξέχουσιν θεοὶν κατέχει μία θεὴ Τετράς ἀποτελουμένη ἀπὸ τὰς θεοτήτας Σίν, Σαμᾶς, Ἀδάδ καὶ Ἰστάρ. Ἀντανάκλα ἡ θεότης αὕτη τὴν ἐνοιῶνται τὸν ὑποταγῶν τοῦ Μονάρχου. Ἐξαιρέσειν, τρόπον τινὰ, ἀποτελεῖ ἡ Ἰστάρ, μετὰ τὸ Ἑβραϊκὸν ὄνομα Ἀστάρτη, ἡ ὁποία, ὡς εὐνομένη τοῦ Μαρδοῦκ, παίζει εἰς τὸν οὐρανὸν ρόλον τὸν ὁποῖον θὰ ἡδυνάμεθα νὰ παραβάλλωμεν πρὸς ἐκεῖνον τῆς Πομπαιδού.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ ἱερατεῖον καὶ τὸ Τελετουργικὸν τῶν Ἀσσυρίων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΛΙΑ
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΙΑΣΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΚΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Διαμόρφωσις τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν

Ὅπως ὅλοι οἱ ἀπὸ Βορρᾶ ἐλθόντες λαοὶ —Κέλται, Τεύτονες κλπ.— οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἦσαν λαὸς ἐξ ἰδιοσυγκρασίας πολεμικός. Ἐν τούτοις, ἀβυσσάλλαι διαφοραὶ διακρίνουν τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους βορείους. Τὸ σύνολον δὲ τῶν διαφορῶν αὐτῶν συντέλεσεν ὥστε νὰ ἀποβοῦν οἱ Ἕλληνες ὁ πρῶτος πολιτισμένος λαὸς τῆς Εὐρώπης, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι κλάδοι τῆς Ἀρίας φυλῆς παρέμειναν εἰς τὴν βαρβαρότητα ἐπὶ αἰῶνας καὶ αἰῶνας καὶ διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἱστορικὴν τὴν ἐμφάνισιν ὡς φωτισθέντες καταστροφεῖς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐμπόδια τῆς ἀνθρωπίνης προόδου.

Αἱ θεμελιώδεις καὶ βασικαὶ διαφοραὶ ἐκφράζονται ἄλλωστε τὰς ἀντιθέσεις τῆς βαρβαρότητας πρὸς τὸν πολιτισμόν, δύνανται νὰ συναψισθοῦν εἰς τὰ ἐξῆς τρία σημεῖα:

Α') Τὰ κύματα τῆς Ἀρίας φυλῆς, τὰ κατερχόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα προκαλοῦν βεβαίως τὰς ἀναποτρέπτους καταστροφικὰς συνεπειὰς ἀλλὰ ἀμέσως σχεδὸν οἱ ἐπιδρομαὶ ἐγκλιματίζονται, ἀφομοιώνουν τάχιιστα τὸν πολιτισμόν τῶν αὐτοχθόνων καὶ τὸν συνεχίζουν. Εἰς τὴν χειροτέραν περίπτωσιν προκαλοῦν τὴν μεταναστεύσιν τῶν γηγενῶν. Εἰδομεν δὲ εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια ποῖαν ἀνυπολόγιστον ἱστορικὴν σημασίαν εἶχεν ἡ προκληθεῖσα μετανάστευσις εἰς τὴν ὁποῖαν ὀφείλει ὁ Ἕλληνας τὴν ἐξάπλωσίν του. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ πολεμικὴ ὁρμὴ τῶν ἐπιδρομῶν κοπάζει. Διχῶς νὰ παύσουν νὰ εἶνε πολεμιστὰί, περιορίζον τὰς πολεμικὰς τὰς ἀσχολίας εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνάγκης καὶ ἀντιλαμβάνονται τάχιιστα ὅτι ὑπάρχει καὶ κατὰ καὶ ἄνωγερτον, κατὰ ἄνωγερτον τοῦ πολέμου: τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης δηλαδὴ. Ἐξ αὐτοῦ προκύπτουν αἱ δύο θεμελιώδεις διαφοραὶ ὡς πρὸς τοὺς βαρβάρους.

Β') Ὅταν δὲν χρησιμοποιοῦν τὰ ὅπλα τῶν οἱ Ἕλληνες κάμουν τὴν καλύτεραν χρῆσιν τοῦ ὀπλοῦ. Καὶ οὕτω δὲν ἀσχοιοῦνται εἰς τοὺς ἀγροὺς, πραγματοποιοῦν ἀθλοὺς ἀσπληκτοὺς ἀνὰ τὰ πελάγη, ὡς ναυτιλλόμενοι.

Γ') Ταυτοχρόνως σχεδὸν μετὰ τὰς ἄνω ἀσχολίας ἐπιβιβάζονται εἰς ἔργα ἀνωτέρου πολιτισμοῦ, μορφώσεως, καλλιτεχνίας κλπ.

Καθ' ὅσον αὐτὸν τὸν καιρὸν, οἱ ἱστορικὸς συνομηλικοὶ τῶν κλάδοι τῆς Ἀρίας φυλῆς περιπλανῶνται εἰς τὰ σκόπη τῆς βαρβαρότητας, ἀγνοοῦμενοι φυσικά ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, μετὰ μόνον ἰδανικά τὸν συνεχὴ πόλεμον, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν μέσων συντηρήσεως τῶν διὰ τῆς λεψιασίας καὶ τῆς ἀρπαγῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἀκόμη ἡ ἀποτελέσασίς τῶν εἰς τὴν βαρ-

βαρότητα εἶνε καταφανής. Καμμία ἐξελίξις εἰς τὰ ἀρχέγονα πολεμικά τῶν μέσων ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους βαρβάρων καὶ αὐτὰ, ὑποτυπώδη, πρωτόγονα. Ἐντελὸς τὸ ἀντίθετον παρατηρεῖται εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅπου ἡ ἐξελίξις τῶν πολεμικῶν μέσων προπορεύεται ὀλοὴν τῶν μεγάλων σταθμῶν προόδου.

Τὴν ἐξελίξιν ὁλοκληρῶς τοῦ πολεμικοῦ ὅπλου ἀκολουθεῖ ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἡ ἐξελίξις τῆς πολεμικῆς τέχνης, τῆς τακτικῆς, τῆς στρατηγικῆς κλπ. Τὰ πρῶτα στάδια τῆς προόδου αὐτῆς ἀνταντακλῶνται μέσα εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη. Ἐκεῖ βλέπομεν τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ μεμονωμένου ἥρωος, ὁ ὁποῖος προχωρεῖ περὶ ἡ ἐποχὴ καὶ ἀρμάτος, πρὸς συνάντησιν ἐχθροῦ ἀνταξίου του, ὅπως μονομαχίῃ μετ' αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως μάχεται Αἴας ὁ Τελαμόνιος, μίαν τῶν ἀρχαϊκωτέρων μορφῶν τοῦ ὁμηρικοῦ ἔπους.

Μεσολαβοῦν ὅμως ἐν τῷ μεταξύ ἔργα εἰρήνης, ὡς ἡ τελειοποίησις τῆς μεταλλουργίας, ἡ ὁποία καὶ ἀνατρέπει τὴν παλαιὰν τακτικὴν, τῆς μονομαχίας.

Τώρα τὰ σιδηρὰ ἐπιθετικὰ ὅπλα ἀπαιτοῦν ὀπλισμὸν ἀμυντικόν, κατὰ πολὺ στερεώτερον, πληρέστερον καὶ εὐκινητότερον. Μία ἄλλη ἐξ αὐτοῦ, τεραστίας σημασίας μεταλλαγὴ. Ὁ προηγούμενος ὀπλισμὸς τῆς ἀρχέγονου τακτικῆς τῆς μονομαχίας, ἀπαιτεῖ ἐξοδα τεράστια, κόπους, εἰδικότητα πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ χρόνον πολλόν πρὸς ἐπεξεργασίαν του. Ὁμοῦ μετὰ τὸ τεράστιον «κόστος» ῥόλον παίζει ἡ μεγάλη τέχνη τοῦ παραγωγῆς. Ὁπλισμοὶ ὁμηρικῶν ἡρώων ἀντιπροσωπεύουν περιουσίας ὀλοκλήρους. Ἀκόμη, θεοὶ καὶ ἡμίθεοι δὲν κρίνουν ἀνάξιον τῆς περιωπῆς τῶν νὰ ἀσχοληθοῦν μετὰ τὴν κατασκευὴν πανοπλιῶν. Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεταλλουργίας μειοῦται εἰς ἀσύγκριτον βαθμὸν ἡ δαπάνη ἐνῶ μετὰ τὰ νέα μέσα καὶ τὰς εὐκολίας πραγματοποιεῖται ἡ μεγάλη παραγωγὴ «στάνταρντ», ἀρχέγονον βεβαίως ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον. Ἡ συγκεντρωμένη αὐτὴ παραγωγὴ, τυποποιεῖ τὸ ὅπλον, τὸν σὸν τὸ ἀμυντικὸν ὅσον καὶ τὸ ἐπιθετικόν. Καὶ νὰ μὲν κατὰ χάνει ἀπὸ τὴν παλαιάν τῆς γραφικότητος ἡ πανοπλία, ἀλλὰ ἡ κατοχὴ τῆς δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν ὀλίγων εὐγενῶν πολεμιστῶν καὶ τῶν πλουσιῶν. Τώρα ὅλοι οἱ πολῖται δύνανται νὰ κατέχουν ὀπλισμόν.

Ἀμείνων ἀντικτύπος τῆς ἄρδην αὐτῆς μετατροπῆς δὲν ἐμφανίζεται μόνον εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν τοῦ τακτικοῦ πολέμου ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους εἰδούς ἐπιχειρήσεις. Οὕτω, λόγου χάριν, ἐξηγεῖται ἡ ἐμφάνισις πειρατῶν, ὡς ἐκεῖνοι τῆς Κασίας —οἵτινες ἦσαν πειραταὶ... μισθοφόροι— καὶ ὡς οἱ ἄλλοι τῆς Ἰω-

νίας, οἱ ὁποῖοι μετὰ καταπληκτικὴν τολμὴν φθάνουν μέχρι τοῦ Νεῖλου καὶ τρομοκρατοῦν τοὺς ἐκεῖ πληθυσμούς.

Ἀλλὰ καὶ οἱ πλοῦστοι δὲν παραιτοῦνται εὐκόλως τῶν παλαιῶν τῶν προνομίων. Τὰ ὕλικά τῶν μέσων τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ χρησιμοποιήσουν ὀπλισμόν, τὸν ὅποιον δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὰ λαϊκὰ στρώματα. Αὐτοὶ διατηροῦν ἴδιον πολεμικὸν ἵππον, μετὰ πλήρη ἐξάρτησιν καὶ συγκροτοῦν τὸ ἱππικόν, τὸ ὁποῖον εἶνε μάλλον λαμπρὸν καὶ ἐντυπωσιακὸν παρὰ χρήσιμον, ἐν σχέσει πρὸς τὸ πεζικόν. Ἐν τούτοις, ἡ ἐντυπωσιακὴ αὐτὴ πλευρὰ τοῦ νέου ὅπλου ἐξασφαλίζει εἰς τοὺς πλοῦστους μίαν στρατιωτικοκοινωνικὴν ἀνωτερότητα καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ἡ ἀριστοκρατία τῶν ἱπποτῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἐνοπλιος λαὸς —τὸ πεζικόν δηλαδὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης— ἀποβαίνει ὁ κύριος συντελεστής τῆς νίκης. Ἡ νέα αὐτὴ κατάστασις ἐμφανίζει μίαν ἄλλην, σχεδὸν ἀγνωστον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἡ ὁμαδικὴ συμμετοχὴ εἰς τὴν μάχην καθιστὰ ἀναγκαῖον τὴν σταθερὰν πειθαρχίαν ἀνεῖν τῆς ὁποίας δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συνοχὴ καὶ μεγαλυτέρα ἀπόδοσις τῶν δυνάμεων ἐνὸς στρατεύματος.

Κατὰ τὸν τρόπον λοιπὸν αὐτὸν συγκροτοῦνται πῶρα τακτικά πλέον στρατεύματα κατ' ἀνάγκην δὲ οἱ στρατοὶ ἀποβαίνουν ὅργανα κατακτήσεων.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, παρὰ τὴν ὑπαρξιν βασιλέων ὡς ἀναφέρεται εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, ἡ Ἑλλάς ὀλοκλήρως συγκροτεῖται μάλλον ἀπὸ μεμονωμένας περιοχάς, ἀπὸ πόλεις μετὰ τὴν ἐνδοχώραν τῶν καὶ τὴν ὑπαίθρυν τῶν, αἱ ὁποῖαι ἐν τούτοις δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ἀκόμη ὡς κράτη, μετὰ τὴν ἐννοίαν τῆς σημερινῆς μας ἀντιλήψεως.

Ἀφ' ἧς ὁμοῦ μεσοβαρεῖ ἡ ἐξελίξις τοῦ ὅπλου καὶ τῆς τακτικῆς, ὡς εἶδομεν, ἐμφανίζονται τὰ κράτη. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ διαίρεσις τῆς χώρας ὡφείλει τὸ ἀποκλειστικὸς καὶ μόνον εἰς τὴν ἀνάγκην διαμόρφωσιν τοῦ ἐδάφους, ὁρμη, ποταμοὶ, ἄκται κλπ. ἀποτελοῦν φυσικά, τρόπον τινὰ ὅρια μεταξύ τῶν διαφόρων περιοχῶν, ὅπου ἐγκαθίστανται οἱ διάφοροι Ἑλληνικαὶ φυλαί. Ἐνῶ τώρα, μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὅπλου, ἡ κάθε περιοχὴ ἀποκτᾷ συνειδησιν τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ πολιτικὴν αὐτοτελή καὶ ἀνεξάρτητον, στηριζομένη δὲ ἐπὶ τῶν δυνάμεων τῆς συγκροτεῖται εἰς κράτος πραγματικόν.

Τὸ τυπικώτερον παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ Σπάρτη, τῆς ὁποίας ἡ στρατιωτικὴ ὀργάνωσις ἀποτελεῖ θεμέλιον μῆδος ἐντελῶς πρωτοτύπου κοινωνικῆς ὀργάνωσεως. Ἐν τούτοις ἡ ἀρίστη στρατιωτικὴ ὀργάνωσις δὲν ἐξασφαλίζει τὴν πλήρη

καὶ καλὴν διοίκησιν τοῦ κράτους. Παράδειγμα ἡ ἴδια Σπάρτη, ἡ ὁποία δὲν διακρίνεται διὰ τὴν διοικητικὴν τῆς ἱκανότητα. Τὸ κράτος ὀλοκλήρως παραμένει διαρκῶς ἐπὶ ποδὸς πολέμου, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τηρῇ ἐν ἀδυναμίᾳ ἐξεγέρσεως τοῦ Περιόικου καὶ τοὺς Εἰλωτας. Πρὸ τῆς παρόδου δὲ αἰῶνος ἀπὸ τῆς τελείας ἐκείνης στρατιωτικῆς ὀργάνωσεως, ἡ Μεσσηνία ἀπανοστατεῖ καὶ χρειάζεται δευτέρου πολέμου πρὸς ἐκ νέου καθυπόταξιν τῆς, διχῶς οὔτε καὶ μετὰ αὐτὸ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ κυριαρχία τοῦ σπαρτιατικοῦ κράτους.

Ἀντιτρόφος ὅμως ἄλλα κράτη τῆς Ἑλλάδος, ὡς τὸ Ἀθηναϊκὸν δὲν νομίζουν μὲν ὡς μοναδικὸν κοινωνικὸν ἰδεῶν τῶν τῶν πόλεων ἀναπτύσσουσιν δὲ σκοπὸν τῆς διοικητικῆς ἱκανότητος χάρις εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἡ κρατικὴ κυριαρχία ἐξασφαλίζεται καὶ οἱ συχνοὶ πόλεμοι ἀποφεύγονται.

Οὕτω βλέπομεν ἀναπτυσσομένην τὴν κρατικὴν ἰσχὺν τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς ἔχει τὰς ἀπαιτήσεις τῆς. Τὸ κράτος τῶν Ἀθηνῶν χρειάζεται σιτοπαραγωγῶν περιφερειῶν. Καὶ ἐνῶ ἄλλοτε τὰ ὅρια τῶν Ἀθηνῶν ἡδυνάτο τις νὰ τὰ ἐπισκοπήσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἀκροπόλεως τώρα ἡ Ἀθηναϊκὴ ἐπικράτεια φθάει ἀπὸ δυσῶν μὲν μέχρι τοῦ ὅρους Αἰγιάλεω, ἐκ βορρᾶ ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Πάρνηθος καὶ ἐξ ἀνατολῶν ὑπὸ τοῦ Ἰμμήτου. Οἱ Ἀθηναῖοι κατέχουν τώρα τὴν ὀρεινὴν προεχούσιν τῆς Ἀττικῆς, ὅπου μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκοιμῶντο ἀγνοῦντο καὶ ἀνεκμετάλλευτοι οἱ θησαυροὶ τοῦ ὑπεδάφους τοῦ Λαυρίου. Ἀκόμη οἱ Ἀθηναῖοι θέτουν χεῖρα ἐπὶ τῆς μικρᾶς ὁμοσπονδίας, κέντρον τῆς ὁποίας ἦτο ὁ Μαραθῶν.

Ἀλλὰ οἱ Ἀθηναῖοι κατέχουν τὸ μυστικὸν τῆς ὀργανώσεως καὶ γνωρίζουν καλὰ ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος ἀποφυγῆς ἀνταρσιῶν καὶ ἐξεγέρσεων εἶνε ἡ κατὰ τὸ δυνατόν πλήρης ἀφομοίωσις τῶν πολιτῶν τῶν περιφερειῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς πολίτας τῆς πρωτεύουσας. Αὐτὸ δὲ κατορθοῦν τοσούτῳ μάλλον εὐκόλον, καθ' ὅσον δὲν προκύπτουν φυλετικαὶ διαφοραὶ, δυσχερείας φέρουν μόνον οἱ ἀριστοκράται ὅχι δὲ ἐκ φυλετικῶν λόγων, ἀλλὰ μόνον διὰ λόγους κοινωνικοῦς, εἴτε ὑπαγορευομένους ἀπὸ προλήψεις εἴτε ἐπιβαλλομένους ἀπὸ τὸ συμφέρον καὶ τὴν μερίμναν τῶν μὴ χάσουν τὰ προνόμια τῶν.

Ἀπὸ τοῦ Ζ' αἰῶνος οἱ Ἀθηναῖοι προσαρτοῦν τὴν Ἐλευσίνα, τὴν ὁποῖαν ὅχι μόνον δὲν μεταχειρίζοντο ὡς οἱ Σπαρτιάται τὴν Μεσσηνίαν, ἀλλὰ ἀπεναντίας τιμοῦν μετὰ ἐξαιρετικὰ προνόμια. Ἐκεῖ λατρεύονται αἱ θεότητες τοῦ σίτου, αἱ δὲ Ἀθηναῖοι δὲν φέρουν καμμίαν δυσκολίαν νὰ τιμήσουν τὸ ἱερὸν, τὸ ὁποῖον δὲν ἀργεῖ νὰ ἀποβῇ ἕνα τῶν σημαντικῶν ἔργων ἱερῶν τῆς Ἑλλάδος ὀλοκλήρου. Χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀντιδρῶσα Ἀριστοκρατία ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς ὁποίας ἄλλως τε κατελήφθη ἡ Ἐλευσίς, ἀναγνωρίζει τὴν περιουσίαν ἐκείνην ὡς ἱερὰν τῆς πόλεως τινὰ μητρόπολιν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κράτους.

Ἐν τῷ μεταξύ, εἰς τὴν Σαλαμίνα ἡ

δρῦεται αὐτόνομον κράτος, τὸ ὁποῖον τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν μεγάλων λιμένων τοῦ Σαρωνικοῦ, τῆς Αἰγίνης καὶ τῶν Μεγάρων. Ἀλλὰ, κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἡ Ἐλευσίς εἶνε ἐκτεθειμένη καὶ σχεδὸν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀντιπάλων γειτόνων. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι κρίνουν σκόπιμον νὰ καταλάβουν τὴν Σαλαμίνα ὡς ἀποτελεσματικὸν μέσον ἐξασφαλίσεως τῆς Ἐλευσίως.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς αἱ φιλοδοξίαι τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κράτους ἀποβλέπουν μόνον εἰς τὴν κατὰ ξηρὰν ἐπικράτησιν. Μετὰ τὴν κατάληψιν ὅμως τῆς Σαλαμίως οἱ Ἀθηναῖοι κατανοοῦν πλήρως ὅτι τὸ μέλλον τῶν εἶνε εἰς τὴν θάλασσαν.

Οἱ Πειαιστρατίδαι διδάσκουν εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸν δρόμον τῆς θαλάσσης, ὁπότε πλέον δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς Ἀθinas ὡς μόνος λιμὴν ὁ ὅρμος τοῦ Φαλήρου, μετρίωτατος ἄλλωστε ἀπὸ πολλὰς ἐποχῆς Ἐφ' ὃ οἱ Ἀθηναῖοι στρέφουν τὴν προσοχὴν καὶ τὰς προσπάθειάς τῶν πρὸς τὸν Πειραιᾶ μετὰ τὸν ὅποιον δὲν τοὺς χωρίζει παρὰ ἐλαχίστη μόνον ἀπόστασις. Ἐπειτα οἱ Ἀθηναῖοι θὰ κρίνουν ὅτι τὸ κράτος τῶν ἔχει ἀνάγκην καὶ ἄλλων λιμένων, εἰδικῶς δὲ ἀνάγκην νήσων, τῶν ὁποίων ὁ πλοῦτος θὰ δώσῃ τὸν χρυσὸν τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνος.

Ἐν τῷ μεταξύ εἰς τὴν Βοιωτίαν, χωρὶς κυρίως ἀγροτικὴν, καμμία ἀπὸ τὰς μικρὰς πολιτείας δὲν ἔχει κατορθώσει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐξ ἑαυτῆς ἐπὶ τῶν γειτόνων τῆς. Ὡς ἐκ τούτου δὲ παρέρχονται μακρὰ ἔτη διενέξεων καὶ ἀγῶνων ἀνταγωνισμῶν. Ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἀπειρον ἐκ τοῦ ἀδιεξόδου δὲ αὐτοῦ γεννᾶται ἡ πρωτότυπος ἰδέα, καθαρὰς ἑλληνικῆς, τῆς συγκροτήσεως ὁμοσπονδιακοῦ κράτους, μετὰ χαρακτηριστικὰς ὀργανώσεως οἰκονομικῆς πολιτικῆς, θρησκευτικῆς κτλ. ὅπου ἡ κάθε μία ἀπὸ τὰς μικρὰς πόλεις νὰ δύναται νὰ ἔχῃ πληρὴ αὐτοτέλειαν, ἀλλὰ νὰ συνδέωνται ὅλοι ὁμοῦ διὰ κοινῆς ὁμοσπονδιακῆς διοικήσεως, μετὰ σκοπὸν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἀποφεύγονται αἱ ἀγνοίαι ἐπιδόξας ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ πάσις φύσεως συμπραξίς πρὸς ἐξυπηρέτησιν κοινῶν συμφερόντων.

Τὰ αὐτὰ ἀκριβῶς αἰτία δημιουργοῦν ἀνάγκην ὁμοσπονδιακοῦ κράτους καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Ἡ ὁμοσπονδία αὐτὴ δὲν ἀργεῖ νὰ ἀποκτήσῃ μεγίστην ἰσχύν. Ἡ Θεσσαλικὴ ἀριστοκρατία συσσωματωμένη κατ' ἀρχὰς εἰς τέσσαρας περιφερειακὰς ἐνώσεις, συγκροτεῖ βραδύτερον ἑνιαίαν ὁμοσπονδιακὴν διοίκησιν ὑπὸ κοινὴν ἡγετίαν καὶ τέσσαρας τοπικοὺς ἀρχηγούς, ἐκλεγόμενους ὑπὸ τῶν εὐγενῶν. Ἡ ὁμοσπονδία αὐτὴ διεθέτετο σημαντικὴν στρατιωτικὴν δύναμιν, συνιστάμενη κυρίως εἰς τὸ θαυμασιον Θεσσαλικὸν ἱππικόν. Ἀποκτῆσασα τὴν ἰσχὺν αὐτὴν φυσικὸν ἦτο νὰ βέλῃ ἡ Θεσσαλικὴ ὁμοσπονδία νὰ ἀναμιχθῇ ἐνεργότατον εἰς τὰ πράγματα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐπιδύσῃ νὰ ἐλέγχῃ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν. Περί τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος, ὡς καὶ περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, εὐρίσκοντο ἀκόμη δύο μικραὶ ὁμοσπονδίαί. Ἡ ὑπαρξίς τῶν ὁμοῦ ἡνῶχει σημαντικῶς τὴν μεγάλην Θεσσαλικὴν

ὁμοσπονδίαν. Ὅταν αἱ μικραὶ αὐταὶ ὁμοσπονδίαὶ ἦλθον εἰς ρῆξιν μετὰ τὴν Φωκαϊκὴν πόλιν Κίρραν, ἐξ ἀφορμῆς ἐπικρατήσεως τῶν εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν, οἱ Θεσσαλοὶ ἐπωφελήθησαν τῆς καταστάσεως καὶ ἐπενέβησαν εἰς τὴν διένεξιν. Καὶ τὰς μὲν δύο μικρὰς ὁμοσπονδίας ἀπερρόφησαν τὴν δὲ Κίρραν κατέστρεψαν καὶ ἀφείρυσαν τὴν περιοχὴν τῆς εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ μεγάλη Θεσσαλικὴ ὁμοσπονδία δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀνὰ τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ παίζει καὶ ἐνεργὸν ρόλον εἰς τὰ ἐν γένει ἑλληνικὰ πράγματα. Ὀλίγα ἔτη βραδύτερον —κατὰ τὸ 570 π. Χ. ἡ Θεσσαλία διαδραματίζει τὸν σπουδαιότερον ρόλον κατὰ τὸν πόλεμον μετὰ τῶν δύο μεγάλων λιμένων τῆς Εὐβοίας— τῆς Χαλκίδος καὶ τῆς Ἐρετρίας, αἱ ὁποῖαι εἶχον περιέλθει εἰς δεινὸν μεταξύ τῶν ἐμπορικῶν ἀνταγωνισμῶν. Ὁ ἐμπορικὸς αὐτὸς ἀνταγωνισμὸς συνετέλεσεν ὥστε νὰ παρασυρθοῦν καὶ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ πόλεις εἰς τὴν σύγκρουσιν. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Θεσσαλικοῦ ἱππικοῦ ἔδωκε τὴν νίκην εἰς τὴν Χαλκίδα.

Κατόπιν τῆς νίκης αὐτῆς τὸ Θεσσαλικὸν ἱππικόν, ἠθέλησε νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ ἱκανῆς δυνάμεως πεζικοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ Θηβαῖοι ὀπλίσαντες παρὰ τὰς Θεσπιάς κατέκοψαν τὰς Θεσσαλικὰς ἑλίας (540 π. Χ.). Τὸ πλῆγμα ἦτο θανάσιμον, διότι οἱ Θεσσαλοὶ ἔχον τὴν ἐντυπωσιακὴν βάσιν τοῦ κύρους τῶν. Κατόπιν τούτου αἱ Θεσσαλικάι φιλοδοξίαι ἐξηνέμισθησαν. Οὕτω δὲ ἀπέτυχεν ἡ πρώτη ἱστορικὴ ἀπόπειρα, συνενώσεως ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος εἰς ἕνα ἐνιασίον κράτος, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Θεσσαλῶν.

Πάντως ὁμοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, γίνεται καταφανὲς ὅτι οἱ ἀνταγωνισμοὶ δημιουργοῦν πάντοτε κινδύνους καὶ ζημίας εἰς πολιτείας τῆς αὐτῆς φυλετικῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς συνθέσεως. Ὡς ἐκ τούτου γεννᾶται ἡ ἰδέα ἐξευρέσεως τρόπων δυνάμεων νὰ ἀμβλύνουν τοὺς ἀνταγωνισμούς.

Ἡ ἐπιτυχὴς αὐτὴ σκέψις πραγματοποιεῖται κατ' ἀρχὰς διὰ συνθηκῶν καὶ συμβάσεων ἐμπορικῶν. Αἱ παλαιότεραι ἀπὸ τὰς συνθήκας καὶ συμβάσεις αὐτὰς ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεμία «διεθνὴς» φύσεως συναλλαγὴ θὰ ἦτο δυνατόν ἐάν οἱ ἔμποροι καὶ οἱ πρέσβεις δὲν ἀπελάμβανον ὠρισμένων ἐγγυήσεων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐδημιουργηθῇ ὁ ἐντελὴς πρωτότυπος διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θεσμὸς τῶν προξένων, ἐντεταλμένων νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν ἐξίαν τῶν ὑπηκόων τῶν κρατῶν τῶν.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν.

ΑΣΚΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΝ

ΤΟΥ Κ. ΜΑΡΣΕΛ ΛΑΣΣΩ

ριωδών ακτίνων. Εἶνε ἀληθές ὅτι κατὰ τὸ ἐκτελεσθὲν πείραμα ὁ ἀτυχὴς σπóρος ὑπέκυψεν ἐντὸς ἑξ καὶ μόνον ὥρων, ἀλλ' εἶνε ἐπίσης βέβαιον ὅτι τοῦτο συνέβη, διότι εἶχεν ἐκτεθῇ εἰς κατὰ γινόμενον συγκεντρωμένης ἀκτινοβολίας ἐξ ἰσχυροτάτης πηγῆς καὶ ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως, διὰ μέσου οὐδόλως παρακλυδούντος τὴν πορείαν τῶν ἀκτίνων τούτων.

Εἰς τὴν ἐξεταζομένην ὁμως περίπτωσιν τῶν ἀλητῶν αὐτῶν τοῦ διαστήματος, ἡ πραγματικότης εἶνε ἐντελὴς διάφορος ἀπὸ τὰς συνθήκας τοῦ πείραματος.

Ἡ ἀκτινοβολία πηγῇ, δηλαδὴ ὁ «Η-λιος», εἶνε θεοαίως ἰσχυροτάτη, ἀλλ' εἶνε γνωστὸν, ὅτι ὅπως ἐπὶ πάσης ἀκτινοβολίας, οὕτω καὶ δι' ἐκείνην τῶν ὑπεριωδῶν, ἰσχύει ὁ νόμος τοῦ τετραγώνου τῆς ἀποστάσεως. Δηλαδὴ ἡ ἔντασις τῆς ἀκτινοβολίας ἐλαττοῦται, κατὰ λόγον ἀντίστροφον τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ. Ἐπομένως, μικρὰ ἀκτινοβολία πηγῇ, ἀλλὰ πῆλσιέστατα πρὸς τὸν σπóρον εὐρισκομένην, ἐπιδρῶν διὰ τῆς ἀκτινοβολίας τῆς πολλὰ πλάσιως ἰσχυρότερων, παρὰ μία ἰσχυρὰ, ἀλλὰ λίαν ἀπομεμακρυσμένη πηγῇ.

Τὴν ἡλιακὴν ἀκτινοβολίαν τῶν ὑπεριωδῶν ἀκτίνων ἐξουδετερώνει ἐπίσης εἰς ἀξιόλογον βαθμὴν ἡ ἀπορροφητικότης τοῦ μέσου διὰ τοῦ ὁποίου αὐταὶ διέρχονται. Τὰ μόρια τῆς κοσμικῆς ὕλης, πού πληροῦν τὸ διάστημα, συντελοῦν χάρις εἰς τὸ φαινόμενον τῆς περιθλάσεως, εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἐντάσεως τῆς ἀκτινοβολίας αὐτῆς, ἐνῶ εἰς τὸ πείραμα δὲν εἶχε παρεμβληθῇ τοιοῦτον κώλυμα εἰς τὴν πορείαν τῶν ἀκτίνων.

Τέλος, ἐκεῖ μὲν ἡ ἀκτινοβολία εἶχε συγκεντρωθῇ ἐπὶ ὠρισμένου σημείου, ἐνῶ ἐδῶ δὲν συμβαίνει θεοαίως τοιοῦτον τι.

Ἀσφαλὲς συμπεράσμα τῶν συλλογισμῶν αὐτῶν προκύπτει ὅτι μέγα μέρος τῶν διασπειρομένων εἰς τὸ διάστημα ζωικῶν σπερμάτων φθάνει πληρὴς ζωικότητος εἰς ἄλλα ἄστρα.

Ὅταν ὁ σπóρος φθάσῃ εἰς τὴν περιοχὴν ἑνὸς ἀστρου, ὑπόκειται καὶ πάλιν εἰς τὸν νόμον τῆς ἑλξεως, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀρχίζει νὰ πίπτῃ πρὸς αὐτό. Βεβαίως εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ πρὸς τὴν ἐπιφανείαν τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ σώματος θὰ παρεμβληθῶν προσκόμματα, ἀνάλογα πρὸς ἐκείνα, πού τὸ ἡμπόδιον, ἅπαξ ἀνυψωθὲν ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας, νὰ ἐπαναπέσῃ εἰς τὴν γῆν. Σημειωτέον, ὁμως, ὅτι χάρις εἰς τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ρεύματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπικρατοῦν ἀσφαλῶς καὶ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ νέου αὐτοῦ ἀστρου, ἕνα μέρος ἀπὸ τῶν ἀφικθέντων σπóρων θὰ εἶνε δυνατόν νὰ κατέλθῃ εἰς τὰ κατώτερα στρώματα. Ἐκεῖ οἱ σπóροι προσκολλώμενοι ἐπὶ θαρυτέρων αἰωρουμένων σωματίων, θὰ καταπέσουν τελικῶς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀστρου.

Ἐάν ἦδῃ αἱ ἐπ' αὐτῆς συνθήκαι θερμοκρασίας εἶνε εὐνοϊκαὶ καὶ ἡ ὑγρασία ἐπαρκής, οἱ σπóροι ἀναμφιβόλως θὰ ἀναπτυχθῶν καὶ ἐπὶ τοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης νεκροῦ κόσμου θὰ ἐλαστήσῃ ἡ ζωὴ, ὑποτυπώσης ἐν ἀρχῇ, καὶ μετὰ τὴν ἀναφύθησιν σειρὰν τῶν ἐξελικτικῶν μορφῶν τῆς ἀργότερα, μέσα εἰς τὸ ἀπείρον τοῦ χρόνου.

Εἰς ἄστρα μάλιστα συγγενῆ, ὅπως οἱ

Ἡ παλαιὰ παροιμία περὶ τοῦ Μωάμεθ καὶ τοῦ ὄρου ἐπαυσε τὴν ἐποχὴ μας νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν, ἀφοῦ σήμερον τὸ ὄρος, μετὰ ὀλίγην φυσικὰ φαντασίαν, μεταφέρεται εἰς τὴν πεδιάδα, εἰς τὸ σπῆτι σας ἢ ὅπου ἄλλοι θελήσετε σεις. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἴμεθα σαφέστεροι πρέπει νὰ ἐξηγηθῶμεν. Εἰς τὸ Μονπαρνὰς τῶν Παρισίων λειτουργεῖ ἀπὸ τινος ἡ πλεονόμοδον σύγχρονος σχολὴ διὰ τὴν μύσιν εἰς τὰ μυστικά τῆς ὀρειβάσεως. Ὅταν φοιτήσετε εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ εἴσαθε ἑτοιμος «νὰ πάρετε τὰ βουνὰ» ἐν τῇ κυριολεξίᾳ, ἀδιόφορον ἂν ἕως τότε εἰς ὅλην σας τὴν ζωὴν δὲν ἐγνώρισατε τὰ βουνὰ παρὰ μόνον ἀπὸ εἰκόνας. Ὅπως δὴ ποτε εἰς τὴν νέαν σχολὴν θέλει κανεὶς πολλὰ περιεργα πράγματα.

Ἐδῶ ἕνας κύριος στέκεται μεταξὺ δύο ἐντελῶς λεῖων καὶ κατακορύφων σανίδων. Τὰ ποδάρια καὶ τὰ χέρια του σχηματίζουν ἕνα Χ. Ἀκουμπᾷ ἔτσι ἐπάνω εἰς τὰ λεῖα σανίδια καὶ προσπαθεῖ νὰ μετακινηθῇ μετὰ μικρὰς κινήσεις ἀναπιδῶν ὅπως ὁ ἑαυτὸς. Εἰς τὴν στάσιν αὐτὴν πόδια καὶ χέρια κτυποῦν δυνατὰ ἐπάνω εἰς τὰ σανίδια. Τὸ θέαμα εἶνε φυσικὰ κωμικόν καὶ ὁμως τὸσον αὐτός, ὅσον καὶ ὁ διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος τὸν παρακολουθεῖ, εἶνε πολὺ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν σημειωμένην πρόοδον.

Παραπέρα μιὰ κυρία ἀνδρῖχεται εἰς ἕνα κοκκοφοίνικα, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα μεγάλο κοντάρι, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶνε τόσοον λεῖα, ὥστε ὅλοι τῆς αἱ προσπαθεῖται πρὸς ἀναρρίχσιν ἀποβαίνον σχεδὸν μάταια. Εἶνε περιττὸν νὰ

πλανητῇ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, τῶν ὁποίων ἡ προέλευσις ἀπὸ τὸν ἴδιον νεφελοειδῇ ἔχει ὡς ἀποτελέσματα τὴν ταυτότητα τῆς χημικῆς τῶν συστάσεως, εἶνε τὰ μάλιστα πιθανόν, ὅτι τὰ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ζωικοῦ σπέρματος παραχρησόμενα εἶδη δὲν δύνανται νὰ εἶνε διάφορα ἀπὸ ἑνὸς πλανήτου εἰς ἕτερον. Τούλάχιστον δι' ἃς γεωλογικὰς ἐποχὰς ἡ ἐπὶ δύο διαφόρων πλανητῶν θερμοκρασία ὑπῆρξεν ἡ αὐτή, προϋποτιθεμένων θεοαίως, ὅτι ἡ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀστρων ἐμφάνισις τῆς ζωῆς δὲν ἀπέχει χρονικῶς τόσοον, ὥστε τὸ ἕν ἐξ αὐτῶν νὰ εὐρίσκετο εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν ἐξελιξεως, ὅταν τὸ ἄλλο διετέλει εἰσέτι ἀνευ ζωῆς.

Οὕτω διὰ τῆς θεωρίας ταύτης, τῆς ὁποίας τὰς θέσεις ἔθεσε πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ σοφὸς Ἀρρένιους, ἀποδεικνύεται ὡς ἀπολύτως δυνατὴ ἡ μετανάστευσις τῶν ὀργανικῶν ὄντων ἀπὸ ἀστρου εἰς ἄστρον, δηλαδὴ ἡ μεταφύτευσις τῆς ζωῆς εἰς κόσμους, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε τὴν ἐγνώρισαν, ἀρκεῖ μόνον νὰ γίνῃ παραδεκτὸν, ὅτι ἐπάνω εἰς ἕνα ἄστρον — φυτῶν, ὅπως εἴπομεν — ἐβλάστησε, χάρις εἰς ἐξαιρετικὰς εὐνοϊκὰς εἰδικὰς συνθήκας, αὐτογενήτος, ὑπὸ τὴν πλέον πρωτόγονον καὶ ὁποιοῦν μορφήν τῆς ζωῆς.

λεχθῇ ὅτι διὰ τὴν ἀναρρίχσιν ἡ ὥραία αὐτὴ νέα καταβάλλει τοιαύτην προσπάθειαν, ὥστε αἱ κινήσεις τῆς κάθε ἄλλο παρὰ ἁρμονικαὶ δύνανται νὰ λεχθῶν. Καὶ ὁμως φαίνεται ἀπολύτως ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τῆς, διότι ἔτσι θὰ μάθῃ νὰ ἀναρριχᾷται εἰς τοὺς ἀποκρῆμους ὄρους.

Σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ὀρειβάσεως παίζει τὸ μάθημα τῆς ἰσορροπίας, ἀπαραίτητον διὰ τὴν κάθοδον ἀπὸ ἐπικλινεῖς κλιτεῖς ὁρέων. Διὰ τὸ μάθημα αὐτὸ ὑπάρχει γιγαντιαῖον ἐπικλινεῖς ἐπίπεδον μετὰ πλῆθος ἐμποδίων ἐπὶ τῶν ὁπίων στηρίζονται οἱ προπονούμενοι διὰ νὰ κατέλθουν. Ἐνα ἄλλο τραπέζι κάμνει διαρκεῖς ταλαντεύσεις, οἱ ἀνερχόμενοι δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἐξασκοῦνται διὰ νὰ καταπολεμῶν τὴν συνήθη εἰς τοὺς ὀρειβάτας ναυτίαν.

Περαιτέρω ὑπάρχει ἄλλο ὄργανον ὁμοιάζον πρὸς τὰς μεσαιωνικὰς μηχανὰς τῶν θασανιστηρίων τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως.

Ὁ μέλλων ὀρειβάτης προσαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ὄργανου αὐτοῦ, ἡλεκτρικαὶ δὲ οὐσκευαὶ προσηρμοσμέναι ἐπὶ τῶν μυῶν του, τὸν ἐξασκοῦν νὰ ἀντέχῃ εἰς τὸν κόπον. Τέλος ὑπάρχει καὶ πλῆθος ἄλλων μηχανημάτων διὰ νὰ συνθίζουσιν οἱ ἐκπαιδευόμενοι νὰ μὴν ὑπόκεινται εἰς τὸν ἱλιγγον, διὰ νὰ δύνανται νὰ κρέμονται διὰ τῶν θραχιόνων ἀπὸ ἕνα σχοινὶ καὶ διὰ νὰ μάθουν ἐν ὀλίγοις νὰ ἀντιμετωπίσουν κάθε δυσκολίαν τῆς ὀρειβάσεως. Φυσικὰ δίδονται καὶ θεωρητικὰ μαθήματα συνιστάμενα εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐδάφους, τὴν εὕρεσιν τῶν καταλληλοτέρων ἀτραπῶν, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ κανεὶς, τὴν διδάσινον παγετῶν καὶ φαράγγων καὶ γενικῶς διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἀντιμετώπισιν ὅλων τῶν δυσχερειῶν τοῦ ὄρους.

Ὁ δόκτωρ Μαντέφ διευθυντὴς καὶ ἱδρυτὴς τῆς πρωτοτύπου αὐτῆς σχολῆς, ἡ ὁποία σημειωτέον ἔχει πλῆθος φανατικῶν μαθητῶν, ὁμιλεῖ μετὰ μεγάλην πειστικότητα διὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά τῆς μεθόδου του. Εἰς τὸ σχολεῖον του οἱ μέλλοντες ὀρειβάται συνθίζουσιν ἰδίως διὰ τὴν ἐκγύμνασιν τῶν μυῶν, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦνται κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν ὀρειβάσιν. Οἱ ἀπόφοιτοι τῆς σχολῆς, ἀφοῦ μετέφεραν τὸ ὄρος πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐγνώρισθησαν μαζί του δύνανται πλέον μετὰ μεγάλην εὐχέρειαν νὰ μεταβῶν καὶ αὐτοὶ πρὸς συνάντησιν του, ὡσάν νὰ μεταβαίνουν πρὸς παλαιὸν γνώριμόν τους.

MARCEL LASSEAU

Οἱ ἱππόται τοῦ λάσσου

Εἰς τὴν νῆσον Μαραζὸ τῆς Βραζιλίας

Οἱ κάου μπόυς τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ οἱ γκαούτσος τῆς Νοτίου ἀπέκτησαν φήμην μεγάλην εἰς τὴν λογοτεχνίαν, φήμην πού δὲν φαίνεται ὅτι πρόκειται νὰ τὴν χάσουν, διότι τὸ κοινὸν τόσοον περισότερον θαυμάζει τὰ κατορθώματα τῶν ἀξέστων ἱππέων, ὅσον αὐτὸ τὸ ἴδιον συνθίζει εἰς τὴν καθιστικὴν ζωὴν. Ὁ κινηματογράφος ἀνέλαβε νὰ διαφημίσῃ τοὺς ἱππεῖς τοῦ Φάρ Οὐέστ καὶ νὰ τοὺς παρουσιάσῃ ὡς ἥρωας βρυλικούς. Οἱ γκαούτσος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς δὲν διεφημίσθησαν τόσοον πολὺ. Ὁ κινηματογράφος δὲν τοὺς ἐπρόσεξε ὅσον τοὺς πρώτους καὶ ἡ περὶ αὐτῶν φιλολογία εἶνε πτωχότερα. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἶνε ἀρκετὰ δημοφιλεῖς. Καὶ θὰ ἦσαν δημοφιλέστεροι καὶ αἱ κινηματογραφικαὶ ταινίαι θὰ τοὺς ἐνεφάνιζον συχνότερα ἢ ἡ μορφή των ἦτο περισσότερο ἐλκυστικὴ καὶ εἰς αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἦσαν περισσότερο ἀπαιτητικοὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν. Πράγματι, ἐνῶ οἱ κάου μπόυς ἐννοοῦν νὰ ζοῦν καλὰ, οἱ γκαούτσος οἱ ὁποῖοι εἶνε πάντες σχεδὸν μιγάδες λευκῶν καὶ ἐρυθροδέρμων, ἡ καὶ μαύρων ἀκόμη, εἶνε κατὰ κανόνα ἀσχημοὶ καὶ ζοῦν πάντα πτωχικά, ἀκόμη καὶ ὅταν ἀποκτήσουν μεγάλα ποιμνία. Εὐρίσκονται, ἐν τούτοις, ἐγγύτερον τῶν πρώτων πρὸς τὴν φύσιν.

Ὁλὴ ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἔχει γκαούτσους, ἀλλὰ ἐκεῖ ὅπου θὰ τοὺς ἴδῃ κανεὶς εἰς τὴν δόξαν των — ὡς ἐπιτραπῇ ἡ ἐκφρασίς, εἶνε ἡ νῆσος Μαραζὸ, τῆς τῆς Βραζιλίας, ἑκτασίς γῆς ἔχουσα πλάτος 275 χιλιομέτρων καὶ μήκος 175, εἰς τὸν ποταμόκολλον πού ἐσχηματίσθη εἰς τὰς ἐκβολὰς δύο μεγάλων ποταμῶν, τοῦ Σίγκου καὶ τοῦ Μαρανιόν. Εἰς τὸ Μαραζὸ ἡ καλλιέργεια δὲν εἶνε δυνατὴ, διότι αἱ συχναὶ πλημμυραὶ καταστρέφουν τὰς ἐσοδείας. Οἱ κάτοικοι ἐπεδότησαν διὰ τοῦτο εἰς τὴν κτηνοτροφίαν. Ἡμισυ ἑκατομμύριον βόδια ζοῦν εἰς τὸ Μαραζὸ καὶ ἀποτελοῦν τὸν μοναδικὸν σχεδὸν πλοῦτον τεσσάρων χιλιάδων οἰκογενειῶν. Ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων τοῦ Μαραζὸ εἶνε ἐξαιρετικὰ δυσάρετος. Ἡ ζέστη εἶνε πάντοτε μεγάλη καὶ ἡ ὑγρασία ἱθέρη. Ὁλὴ τῶν εἰδῶν τὰ ἔντομα ζοῦν ἐκεῖ καὶ δὲν ἀφήνουν στιγμὴν ἡσυχίας εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ κοιμηθῇ κατὰ ἀπὸ κουνουπιέραν, ἀλλὰ μόνον ἐάν κλείσῃ καλὰ τὰ αὐτιά του μετὰ βαμβάκι, διότι τὰ σφυρίγματα τῶν κουνουπιῶν εἶνε τόσοον δυνατὰ, ὥστε καὶ ὅταν τὰ ἔντομα δὲν τὸν δαγκώνουν, δὲν τοῦ ἀφήνουν ὁμως ἡσυχίαν. Εἰς τὸ ὑπαίθριον, ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς κατὰστασιν διαρκοῦς ἀμύνης ἐναντίον κουνουπιῶν καὶ μυιῶν. Ἐξ ἄλλων, σκορπιοὶ καὶ ἄλλα δηλητηριώδη ζῶα ἀφθονοῦν. Γύρω ἀπὸ τὸ Μαραζὸ, εἰς τοὺς δύο ποταμούς, ζοῦν ἀπειράριθμοι κροκόδειλοι. Καὶ αἱ καταστροφαὶ πού ἐπιφέρουν εἶνε μεγάλα. Διότι, ἐνῶ ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὁρεῖται συνεχῶς εἰς τὸ

Μαραζὸ, ἀμέσως ἔπειτα ὅλοι ἅλ πηγαὶ ξηραίνονται δι' ἐννέα μῆνας καὶ τὰ ζῶα πρέπει νὰ ποτισθῶν εἰς τοὺς ποταμούς. Ἐκεῖ οἱ κροκόδειλοι τὰ περιμένουν. Αἱ ἐπιπτώσεις, ἐξ ἄλλου, εἶνε συχναὶ καὶ τόσοον πολλοὶ οἱ θάνατοι τῶν ζώων, ὥστε οἱ κάτοικοι ἐφθασαν νὰ σέβωνται τοὺς γύπας, οἱ ὁποῖοι τρώγουν τὰ πτώματα καὶ ἀπολυμαίνουν τὸ μέρος.

Τὰ ζῶα εἶνε ἰδιοκτησία ὀλίγων σχετικῶν πλουσιῶν, οἱ δὲ πλείστοι κάτοικοι

τοῦ ὁποίου θὰ ριφθῇ, δὲν ξεφεύγει ποτε. Πιάνεται πάντοτε εἰς τὴν θηλειάν, ἡ ὁποία ἀμέσως σφίγγεται.

Τὸ λάσσο, διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ καλά, πρέπει νὰ εἶνε παλαιόν. Τὸ καινούργιο σχοινὶ δὲν τυλίγεται, οὔτε στριφογυρίζεται καλὰ. Ἡ θηλειὰ του ἔχει διάμετρον ἑνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου περίπου καὶ ἀπὸ τὴν δεξιότητά τοῦ γκαούτσος ἐξαρτᾶται τὸ ἄμεσον κλείσιμόν τῆς μ' ἕνα δυνατὸ τράδηγμα, ἀφοῦ πέσει ἐπάνω εἰς τὸ

Ὅταν, ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θροχῶν, μιὰ ἀγέλη καταληφθῇ ἀπὸ πανικόν, τὸ ἔργον τῶν θακέρος γίνεται ἐξαιρετικὰ δύσκολον.

τοῦ Μαραζὸ εἶνε βοσκοὶ ἐργαζόμενοι μεμισθόν. Ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς γκαούτσος τῆς Ἀμερικῆς εἶνε τόσοον ἡσκημένοι εἰς τὸ ἐπάγγελμα, ὅπως οἱ «θανέρος» τοῦ Μαραζὸ, οἱ ὁποῖοι διδάσκονται τὴν τέχνην ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς τῶν ἡλικίας. Ἡ ἐνδυμασία των, ὅπως καὶ ἡ ὅλη ζωὴ των, εἶνε πολὺ ἀπλουστερά ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν Βορειοαμερικανῶν συναδέλφων των. Φοροῦν, ὅπως ἐκεῖνοι, πλατύγυρον πῖλον, ἀλλὰ ψάθινον πάντοτε, παλαιὰ ρούχα καὶ εἶνε ἀνυπόδητοι, σχεδὸν κατὰ κανόνα. Οὔτε δερμάτινα πανταλόνια, ἔχουν, οὔτε, φυσικὰ, περνεστήρας, οὔτε τὰ ὑψηλὰ ὑποδήματα τῶν κάου μπόυς, οὔτε περιστροφὰ, ὅπως αὐτοὶ. Τὸ μόνον ὄπλον των εἶνε τὸ «λάσσο», χρῆσιμον ἄλλως τε διὰ τὸ ἔργον των. Ἀλλὰ εἰς τὰ χέρια των τὸ λάσσο, τὸ κομμάτι σχοινὶ μετὰ θηλειάν, εἶνε ὄπλον φοβερόν. Συνθίζουσιν νὰ τὸ χρησιμοποιοῦν ἀπὸ παιδιὰ. Καὶ ὅσο μεγαλύτερον, τὸ λάσσο γίνεται μακρύτερον, ἕως ὅτου φθάσῃ νὰ εἶνε πολλὰ μέτρα. Τὸ ἐκσφενδονίζουσιν, ἀφοῦ κάμουν ἕνα ἢ δύο γύρους, μετὰ τὴν εὐθυβολίαν, ὥστε τὸ ζῶον — ἡ ὁ ἄνθρωπος, ἐν ἀνάγκῃ — κατὰ

ζῶον. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ νηθῇ εἰς τὸ Μαραζὸ ζωὴ χωρὶς τὸ λάσσο. Αἱ ἀγέλαι περιφέρονται ἐλευθέρως εἰς τὰ λεῖβάδια διὰ νὰ εὗρουν τροφήν. Πολλάκις ἀναμύγνυνται δύο ἀγέλαι διαφόρων ἰδιοκτητῶν. Διὰ νὰ χωρισθῶν, χρησιμοποιεῖται τὸ λάσσο. Μετὰ αὐτὸ, τὰ βόδια, τὰ ὁποῖα κάποτε εἶνε δύστροπα, συλλαμβάνονται καὶ αἱ ἀγέλαι χωρίζονται. Καθὼς δὲ μερικοὶ ἀγέλαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ χιλιάδας βόδια, τὸ ἔργον δὲν εἶνε εὐκόλον. Γίνεται δὲ δυσκολώτερον μετὰ τοὺς ταύρους, οἱ ὁποῖοι διατηροῦνται διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν, εἶνε δὲ ἐξαιρετικῶς δυσοπτότακοι καὶ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν τόπον τῆς βοσκῆς, ὅταν δὲ καταδιωχθῶν, δὲν διστάζουν νὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον τοῦ θακέρο, ὁ ὁποῖος τοὺς καταδιώκει ἐφιππος. Τότε ἰδίως χρειάζεται ἡ ἐτοιμότης καὶ ἡ δεξιότης εἰς τὴν ἐκσφενδόνισιν τοῦ λάσσο. Ὁ ταῦρος πρέπει νὰ συλληφθῇ ἀπὸ τὰ κέρατα μετὰ τὸ σχοινὶ καὶ ἔπειτα νὰ συρθῇ. Ἡ ζωὴ εἰς τὸ Μαραζὸ δὲν εἶνε μόνον δυσάρεστη. Τὸ «ἐπικινδύνως ζῆν» πούθεν δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν εὐρείαν κλίμακα, ὅπως εἰς τὸ νησί αὐτὸ.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΟΥ 1844-1856

ΤΟΥ Κ. Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ (ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ)

Τὸ σκάνδαλον τῆς ἀπροκαλύπτου πλέον ὑποσηρίξεως τοῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος εἰς βάρος πάντοτε τοῦ εἰς τὴν τύχην του ἐγκαταλειμμένου ἑλληνικοῦ θεάτρου ἐφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1850-1851. Εἶχε μετακληθῇ καὶ τότε ἰταλικὸς μελοδραματικὸς θίασος ἐν Ἀθήναις μὲ γενναίαν ὡς πάντοτε κυβερνητικὴν ἐπιχορήγησιν. Ὁ θίασος ἦλθεν ἐν Ἀθήναις, ἐτ σέ πω σε τὴν ἐπιχορήγησιν, ἀλλὰ καὶ ἐξετέλεσε τὰς ὑποχρεώσεις του.

Οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως, κατενθουσιασμένοι ἀπὸ... τὰς παραφάνιας τῆς πριμαντίας καὶ τοῦ τεύρου, ἐζήτησαν νὰ μείνῃ ὁ θίασος ἐπὶ ἕνα ἀκόμη μῆνα. Οἱ ἀπὸ τότε φίλοι μας Ἰταλοὶ ἐδέχθησαν, ἀλλ' ὡς ἔξυπνοι ἄνθρωποι ποὺ ἦσαν, ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ νέαν ἐπιχορήγησιν. Βουλὴ ὅμως νὰ ψηφίσῃ νέαν τοιαύτην δὲν ὑπῆρχε τότε ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἄλλα διαθέσιμα χρήματα. Ὑπῆρχεν ἐν τούτοις κάποια πίστωση πρὸς καταδίδωιν τῆς ληστείας, ἡ ὁποία ἐλυμαίνετο τότε τὰ περὶ χώρα τῶν Ἀθηνῶν!

Νά, ἕνα κοινὸν, ἐσκέφθη ἡ Κυβέρνησις, ποὺ ἤμποροῦμε νὰ τὸ διαθεσώμεν ὑπὲρ τοῦ Ἰταλικοῦ θιάσου καὶ ν' ἀφήσωμεν ἐλευθέρους ἐπὶ κάμποσον χρόνον τοὺς ληστές. Τί διάβολοι! Ἕλληνες ἡθοποιοὶ ἦσαν οἱ λησταὶ διὰ νὰ τοὺς καταδικώμεν αἰωνίως!

Καὶ ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον. Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος, ὑπογεγραμμένου ἀπὸ τὴν ἀντιβασιλεύουσαν τότε Ἀμαλίαν, ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὸ κοινὸν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας διέθεσε πέντε χιλιάδας δραχμὰς διὰ νὰ διασκεδάσουν ἐπὶ ἕνα ἀκόμη μῆνα οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα!

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Κυβέρνησις, διὰ νὰ δείξῃ τάχα ὅτι ἐνδιαφέρεται καὶ διὰ τὸ δυστυχισμένον Ἑλληνικὸν θέατρον διώρισε ἐπιτροπὴν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κατωτέρω ἐγγράφου, ἵνα φροντίσῃ περὶ αὐτοῦ, χωρὶς ὅμως, νάχουμε καὶ τὸν νοὺν μας, νὰ λησμονήσῃ καὶ τὸ περιτύθητον Ἰταλικὸν μελόδραμα:

Ἐ. Αἰθ. 19506.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πρὸς τὸν κύριον Σ. Κουμανοῦδην,
Τὸ Ὑπουργεῖον, ἀναγνωρίζον τὰ ἐκ τοῦ θεάτρου καλὰ, δὲν ἔλειψε καὶ ἀπ' εὐθείας ἐνεργεῖν καὶ προκαλοῦμενον ὡς ἐκ τῶν φιλοτιμιῶν προσπαθειῶν διαφόρων πολιτῶν νὰ χορηγήσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ ὑπὲρ τῆς συστάσεως τοιοῦτου ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, διὰ δὲ τῶν κοινῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς συνδρομῆς τοῦ κατορθώθη νὰ προικισθῇ μὲν ἡ πόλις μὲ πολυδάπανον οἰκοδομὴν καὶ μὲ τὴν απαιτουμένην συσκευασίαν θεάτρου, δυστυχῶς ὅμως πολὺ ὀλίγων διετηρήθη τοῦτο ἐν ἐνεργείᾳ ἕνεκα τῶν μεγάλων ἐξόδων καὶ τῶν ζημιῶν εἰς ἃς ὑπέκυψαν

ἀλληλοδιαδόχως αἱ ἀναλαβοῦσαι τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ κατὰ καιροὺς ἐταιρίαι. Ἄν δὲ καὶ ἐπανελθῇσαν μόλις ἐσχάτως διὰ τῶν προσπαθειῶν τῶν ἐπὶ τούτῳ οἰηματοθειῶν ἐπιτροπῶν αἱ διακοπῆσαι παρυστάσεις, προβλέπομεν ὅμως ὅτι καὶ αὖθις δὲν θέλουσι δυνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσουν ἐπὶ πολὺ. Παρατηροῦμεν ἐπομένως ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ θεάτρου, ἐνῷ στερεῖ τοὺς κατοίκους τῶν παραδεδυμένων καλῶν του, δὲν δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἀνευ ἐπικρίσεως καὶ ἐκ μέρους τῶν παρεπιδήμων καὶ ἐπισκεπτομένων καθ' ἐκάστην τὴν πρωτεύουσαν ξένων, ἀφοῦ ἡ ὑπαρξὶς τοῦ θεάτρου θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη καὶ ὡς γνώρισμα τῆς κοινωνικῆς καταστάσεώς του, καὶ αἰσθανόμενοι τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ληφθῶσι σταθερώτερα μέτρα ὑπὲρ τοῦ καταλλήλου ὀργανισμοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος, τὸ ὁποῖον ὑπόκειται καὶ ὀφείλει γενικωτέρως ὡς πρὸς τὰ ἔθνη, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν φιλολογίαν τοῦ ἔθνους καὶ ἀναλόγως, θέλει ἔχει καὶ στοιχεῖα ὑπάρξεως καὶ διαρκείας περισσοτέρα, προτιθέμενα νὰ υποβάλωμεν καταλλήλους προτάσεις μας καὶ νὰ προκαλέσωμεν τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἀναγκαιούντων μέτρων.

Ἐπιθυμοῦντες ὅμως πρὸ τούτου νὰ φωτισθῶμεν καὶ ἐκ τῆς γνώμης σας, συνεστήσαμεν Ἐπιτροπὴν συγκεκριμένην παρ' ὑμῶν καὶ τῶν κ. κ. Γεωργίου Σταύρου, Π. Σούτσου, Ἀνέστη Χατζοπούλου, Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ, Ἰωάννου Δεληγιάννη τμηματάρχου τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου καὶ Σ. Α. Σπηλιωτῆ, καὶ ὁσες παρακαλοῦμεν, συνεννοούμενοι μεταξὺ σας, νὰ συνέλθετε ἐν τῷ Ὑπουργείῳ, καὶ σκεπτόμενοι μᾶς υποβάλλετε τὴν γνώμην σας ἐπὶ τῶν ἐξῆς ἀντικειμένων:

1) Διὰ τίνων μέσων δύναται νὰ διοργανωθῇ καταλλήλως, καὶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰ ἑνταῦθα θέατρον τὸ Ἑλληνικὸν δράμα καὶ μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται νὰ ἐτοιμασθῇ τοῦτο.

2) Ἐάν θεωρῆτε κατάλληλον καὶ δύναται νὰ συναρπάξῃ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα, τοῦλάχιστον μέχρις οὗ παρασκευασθῶσι προσηκόντως τὰ πρὸς παραστάσιν τῶν Ἑλληνικῶν τραγῶν, ὑπὸ ποίους ὁρους καὶ κατὰ ποίαν ἀναλογίαν.

3) Ποίαν συνδρομὴν θεωρῆτε ἀναγκαίαν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ ποίους ὁρους φρονίτε καταλλήλως νὰ δίδεται αὕτη.

Πρόδεγμα τῆς Ἐπιτροπῆς διορίζομεν τὸν κ. Γ. Σταύρου, τὸν ὁποῖον ἐν ἐλλείψει θέλει ἀναπληρῶν ὁ παρὰ τῆς ἰδίας Ἐπιτροπῆς ἐκλεχθὲς μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἀντιπρόεδμοῦ, ἐὰν δὲ ἤθελε θεωρήσῃ ἀναγκαῖον τὸν διορισμὸν καὶ ἄλλων μελῶν, θέλει μᾶς προτείνει ὑποψηφίους.

Πεποιθότες εἰς τὰ φῶτα καὶ τὸν ζῆλον

σας ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλετε συντρέξει ἡμᾶς εἰς τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ἔργον, τοῦ ὁποῖου ἐπιλαμβανόμεθα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21ην Νοεμβρίου 1851

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. ΜΕΛΕΤΟΓΟΥΛΟΣ

Καὶ ἡ μὲν ἐπιτροπὴ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, προκειμένου περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου «μεγάλως ἐκτάσεως ἀγρὸν ἠγόρασαν», ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα, ὁ διάδοχος τοῦ Μελετοπούλου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν Ρήγας Παλαμῆς, ὅστις, προκειμένου νὰ ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἡ μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Γρ. Καμπούρογλου συναφθεῖσα τῷ 1856 σύμβασις περὶ ἀνεγέρσεως ἐθνικοῦ θεάτρου, ἐπρότεινε τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς διὰ τὸν λόγον «ὅτι τὰ θεάτρα ἦσαν πάντοτε οἱ πρόδρομοι τῆς παρακμῆς καὶ ἠθικῆς πτώσεως τῶν ἐθνῶν» (!), αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1852 ἐγγράφου του (πρωτοκολληθέντος τὴν 21 Ἰουλίου 1852 ὑπ' ἀριθ. 13454) πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν νὰ ἐγκριθῇ πίστωσης εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδων δραχμῶν διὰ τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα, διότι, ἔγραφεν ἐν τῷ ἐγγράφῳ του «ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεάτρου εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἡ διατήρησις αὐτοῦ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἐγέννησε μίαν ἀνάγκην, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς πρωτεύουσας μὴ δυναμένην πλέον νὰ στερηθῇ τῆς ἀνάγκης ταύτης (!) διασκεδάσεως, τῆς ὁποίας συμμετέχουν πρόσωπα ξένων εἰς τοὺς ὁποίους καθίστατο εὐπρεπεστέρα ἡ διατριβὴ εἰς τὴν πρωτεύουσαν.»

Οὕτως ἐπεκράτησε καὶ πάλιν ἐν μέσας Ἀθήναις τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα, γενναίως ὡς πάντοτε ἐπιχορηγοῦμενον ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία ἐξηκολούθει ν' ἀγνοῇ καθ' ὅλοκληρίαν τὸ ἑλληνικὸν θέατρον.

Μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι, ὅπως δὲ συνέβη καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰταλικοῦ μελοδράματος ἐν Ἀθήναις, εἶχον ξετρελαθῇ, ὅχι βεβαίως, ὅπως διατείνονται τινές, ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν μουσικὴν τοῦ Ντονιζέττι καὶ τοῦ Βέρδη, ἀλλ' ἐξ ἔρωτος πρὸς τὰ φλογερὰ μάτια καὶ τὰς ἀρμονικὰς καμπυλότητας τῶν «τραγωδιστριῶν», ὅπως ἐλέγοντο τότε αἱ αἰοδοὶ τοῦ μελοδράματος. Μέχρι τοιοῦτου δὲ σημείου ἐφθασεν ὁ πρὸς τὰ θήλεα αὐτὰ ἐνθουσιασμός τῶν Ἀθηναίων, ὥστε πλέον ἢ ἀπαξ ἀπέχευον τὰς ἀμάξας των καὶ ὡς ἄλλα τετράποδα ἔσυραν ἀσθμαίνοντες μέχρι τοῦ ξενοδοχείου των!

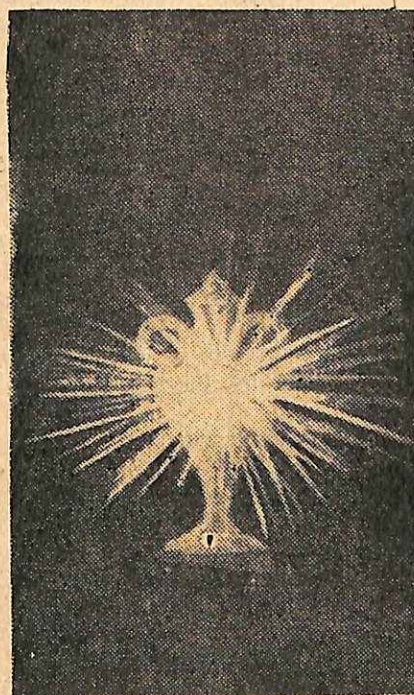
ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.
ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Τὰ ἀεροπλάνα μας δὰ εἶνε μουσιακαὶ ἀρχαιοῦτες

Ἀπὸ ἡπείρου εἰς ἡπειρον μετ' ἐπιστροφῆς αὐθημερὸν διὰ τῆς στρατοσφαίρας

Πῶς θὰ εἶνε ὁ μελλοντικὸς κόσμος; Τί νέας μορφὰς θὰ λάβῃ ἡ ζωὴ, συνεπεία τῶν προόδων τῆς ἐπιστήμης; Δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ προῖδῃ κανεὶς ὅλας τὰς νέας ἐφευρέσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ γίνοντο εἰς τὸ μέλλον, ἀλλὰ ἡμπορεῖ ἀσφαλῶς, μὲ ὀλίγην καλὴν θέλησιν νὰ προμαντεύσῃ, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν μέχρι τοῦδε δεδομένων,

Ἡ ποσότης ἐνεργείας ποὺ θὰ προήχετο ἐκ τῆς διασπάσεως τῶν ἀτόμων ἐνὸς ἀτόμου ἀγρίου, θὰ ἤρκει διὰ τὴν βιομηχανίαν ἐνὸς ὁλοκλήρου ἔτους, ἐνὸς ἔθνους. Ἐν ἀνθρωπογενεῖν δάθους 100 καὶ πλέον χιλιομέτρων δὲν θὰ ἤδυνάτο νὰ δώσῃ τοσαύτην ποσότητα ἐνεργείας.

ἐκείνας αἱ ὁποῖαι εἶνε δυνατόν νὰ πραγματοποιηθοῦν.

Μία, μεταξύ τούτων, θὰ εἶνε ἀσφαλῶς, κατὰ τοὺς ἐγγυὺς μελλοντικούς χρόνους, ἡ χρησιμοποίησις τῆς δυνάμεως ποὺ θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου τῆς ὕλης. Τότε, αἱ ἐποχὰι τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ γαιάνθρακος καὶ τοῦ πετρελαίου, ποὺ τείνουσιν ἄλλως τε ἀμφότεραι πρὸς ἐξάντησιν, θὰ θεωροῦνται, ὡς προϊστορικαί. Διὰ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου, θὰ ἀπολυτροῦται τεραστίαι ποσότητες ἐνεργείας, διὰ τὴν παραγωγὴν τῆς ὁποίας εἰς ἄλλας ἐποχὰς θὰ ἀπητοῦντο ἑκατομμύρια τόνων γαιάνθρακος ἢ πετρελαίου καὶ ἑκατομμύρια πολλὰ ἔργα τῶν. Πράγματι, διὰ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου τῆς ὕλης, οἰαδήποτε μορφῆς, τοῦ ὕδατος, λόγου χάριν καὶ μίαν σταγὼν ὕδατος θὰ ἦτο ικανὴ νὰ τροφοδοτηθῇ ἐπ' ἀόριστον χρόνον μίαν κινητήριον μηχανήν, εἰδικῆς, ἐννοεῖται, μορφῆς.

Εἰς τὰ ἐργαστήρια τοῦ Φέρμι ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ

ἰδίᾳ, οἱ ἐπιστήμονες καταγίνονται ἐπιτυχῶς μὲ τὸ λίαν ἐνδιαφέρον τοῦτο πείραμα τῆς διασπάσεως τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ἐξ αὐτῆς παραχθεῖσας ὕλης. Ὁ καθηγητὴς Ἀντρίαντ, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ χημικὴ ἀντίδρασις, ἥτις εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν παραγωγὴν ἐνὸς καὶ μόνον γραμμαρίου «ἡλίου», θὰ ἔθετε εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν ἐνέργειαν ικανὴν νὰ λειτουργήσῃ συνεχῶς ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐπὶ διάστημα τριῶν μῶν, εἰς κινητὴν δυνάμεως 100 ἵππων.

Κατὰ τὸν ἐναρκτήριον λόγον τοῦ Συνεδρίου τῆς Φυσικῆς, τῆς Ρώμης, τὸ 1932, ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ, ὅτι ἡ μετατροπὴ μόνον 50 χιλιογράμμων ὕδρονου εἰς ἥλιον, θὰ ἐπροκάλει τὴν παραγωγὴν δυνάμεως 10 δισεκατομμυρίων κιλοβάτ ἡλεκτρισμοῦ, δυνάμεων νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς ἀνάγκας τῆς Ἰταλίας ἐπὶ ἕν ἔτος. Ὁ Ἀϊνστάιν, ἀφ' ἐτέρου, διαβεβαίωσεν ὅτι μίαν σταγὼν ὕδατος περιέχει ἐν λανθανοῦσῃ καταστάσει ἐνέργειαν δυνάμεως 200 ἵππων ἐπὶ ἕν ὁλόκληρον ἔτος.

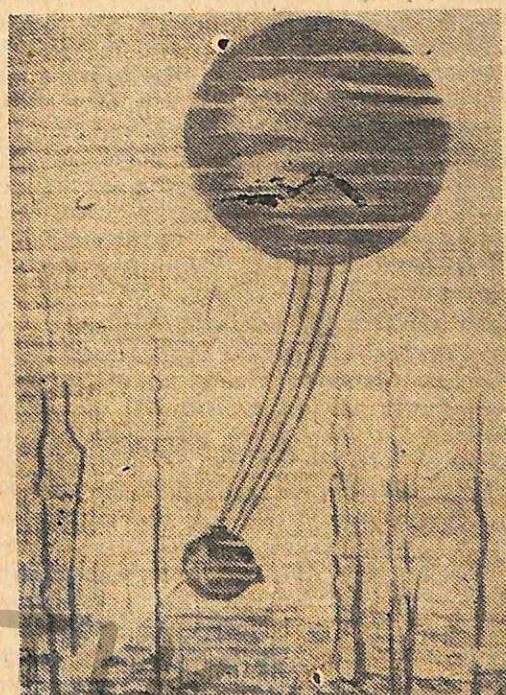
Ἐπὶ τῇ θάσει τῶν θαυμαστῶν αὐτῶν μελλοντικῶν προβλέψεων, δυνάμεθα ὡς ἄμεσον συνέπειαν νὰ φαντασθῶμεν, ποία θὰ εἶνε ἡ ἐξέλιξις τῆς ταχύτητος τῶν μετακινήσεών μας εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον, ἐν σχέσει μὲ τὰ σύγχρονα μέσα. Τὰ ἡλεκτρικὰ τραίνα τῆς Ἰταλίας, διασχίζοντα τὴν μεταξὺ Μιλάνου - Ρώμης ἀπόστασιν μὲ ταχύτητα 200 χιλιομέτρων καθ' ὥραν, ἀπαιτοῦν χρονικὸν διάστημα 3 περὶπου ὥρων. Ἡ ταχύτης αὐτῶν, λίαν συντόμως, θὰ δύναται νὰ συγκρίνεται μὲ τὴν ταχύτητα τῶν πλέον ταχέων συγχρόνων ἀεροπλάνων.

Τὰ αὐτοκίνητα, ἡ ταχύτης τῶν ὁποίων ὑπερέβη εἰς τὴν δοκιμαστικὴν «πίστον» τὰ 400 χμ. καθ' ὥραν θὰ δύναται νὰ ἀυξήσῃ τὴν ταχύτητα αὐτὴν ἐφαρμόζοντα τὴν μηχανικὴν ἀρχὴν τοῦ πυραύλου (ρουκέτας), τῇ ὁποίᾳ πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐδόκειμασεν ὁ μηχανικός Ὁπελ ἐν Βερολίῳ. Οὗτος κατάρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ταχύτητα 300 χιλιομέτρων καθ' ὥραν διὰ τῆς διαδοχικῆς χρησιμοποίησεως 24 πυραύλων τοποθετημένων εἰς τὸ ὀπίσθεν μέρος τοῦ αὐτοκινήτου τοῦ ἡ ἀνάφλεξις τῶν ὁποίων ἐπαραγματοποιεῖτο δι' ἡλεκτρικῆς ἐπαφῆς, ἐπιτυχῶς ἐπὶ ἐνὸς κομβίου, καί μόνον παρὰ τὸ πηδάλιον τοῦ αὐτοκινήτου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, τὸ αὐτοκίνητον δὲν θὰ ἔχῃ κανὲν τῶν συνήθων ἐν χρήσει μηχανημάτων, πλην δύο πλαγίων περὶ τῶν διὰ τὴν ἰσορροπίαν αὐτοῦ.

Αἱ προβλέψεις διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς κινήσεως τῶν ναυτικῶν σκαφῶν, εἶνε ἐπίσης ἱκανοποιητικαί. Ἐχεῖ ἤδη ἐπιτύχῃ ἐπ' ἀόριστον χρόνον μίαν κινητήριον καθ' ὥραν ἡ ταχύτης 70 — 80 χιλιομέτρων καθ' ὥραν, ἀλλὰ δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς ἐπὶ τῇ θάσει τῶν σημερινῶν τύπων, νὰ φαντασθῇ μεγίστας ταχύτητας, λόγῳ τεχνικῶν

δυσχερειῶν. Διότι ἐν σκάφος ἀπαιτεῖ δυνάμειν 4000 ἵππων διὰ ταχύτητα 10 μιλίων, ἀπαιτεῖ δυνάμειν 32.000 ἵππων διὰ 20 μίλια καὶ 108.000 διὰ 30 μίλια.

Ἡ μεγαλειωδεστέρη ὁμως πρόδοσις, θὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τὰς ἐναερίους συγκοινωνίας. Τὰ σύγχρονα ἀεροπλάνα θὰ θεωροῦνται ὡς μουσιακαὶ ἀρχαιοῦτες

Ὅπως τὸ ἀτμοσφαιρικὸν «ἀερόστατον» εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τὸ «ὕδρυστατον» θὰ ἡδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς μεγαλτέρα βάθη τῶν ὠκεανῶν.

ἐν συγκρίσει μὲ τὰ στρατοσφαιρικά ἀεροπλάνα, τὰ ὁποία θὰ δύναται νὰ ὑψοῦνται καὶ νὰ πετοῦν, καθέτως καὶ ὀριζοντίως. Τὰ «αὐτογυρικὰ στρατοπλάνα», διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸν ὀρισμὸν αὐτόν, θὰ ἡμποροῦν νὰ προσγειοῦνται οπουδήποτε, νὰ πλέουν ἐπὶ τῶν ὠκεανῶν, μὲ οἰονδήποτε καιρὸν, νὰ τρέχουν ἀκόμη ἐπὶ τῶν ὁδῶν, διὰ τεσσάρων τροχῶν, ποὺ θὰ χρησιμοποιοῦν εἰς τὴν περιπίπτωσιν αὐτῇ, μὲ ἡλαττωμένην, φυσικὰ, ταχύτητα.

Τὰ ταξίδια θὰ γίνονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν στρατοσφαίραν, μὲ μέσον σκάφος 16 ἕως 20.000 μέτρων καὶ θὰ εἶνε ἀσφαλέστερα καὶ ἡσυχώτερα τῶν σημερινῶν ἀεροταξιδίων, διότι εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα δὲν συμβαίνουν θυελλοὶ καὶ κυκλώνες. Θὰ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ μεταβαίνει ἀπὸ ἡπείρου εἰς ἡπείρου ἐντὸς ὀλίγων ὥρων καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ αὐθημερὸν!

Ἐπίσης, θὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ ἀνεγὼς ἐξερεύνησις τῶν θαλασσῶν, διὰ τοῦ «αὐδροστάτου», τὸ ὁποῖον, ὅπως τὸ ἀερόστατον τώρα, θὰ ἡμπορῇ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ νὰ ταξιδεύῃ εἰς τὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν. ΟΥΓΚΟ ΜΑΡΑΛΛΙ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΝ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΘΑΠΗ ΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ

Ἀνυπολογίστου σημασίας ἄλλα πολιτισμοῦ, εἶνε εἰς τὴν προϊστορίαν τοῦ ἀνθρώπου γένους, ἡ ταφή τῶν νεκρῶν.

Οἱ πρῶτοι ὡς εἶδομεν, ἀνευρεθέντες σκελετοὶ ἀνάγονται εἰς τὴν μουστεριανὴν περίοδον. Ἡ ἀνεύρεσις καὶ μόνη τῶν σκελετῶν αὐτῶν πείθει ὅτι εἶνε σκελετοὶ ταφέντες κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην. Διότι, ἄλλως, αἱ ροαὶ τῶν ὕδατων, αἱ καταγίδες κτλ., κτλ. ἀνελάμβανον νὰ ἐξαφανίσουν τὰ πτώματα τὰ ἐγκαταλειμμένα εἰς τὴν γῆν των.

Τὶ περίπου συνέβαινε μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὲ τοὺς νεκρούς; Ἀπλούστατα, αἱ περιπλανώμεναι ἀγέλαι τῶν προϊστορικῶν ἀνθρώπων ἐγκατέλειπον ὁποῦδήποτε τοὺς νεκρούς των. Τὰ ὄρεα, τὰ θηρία, αἱ βυαί, κτλ., ἀκόμη καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, αἱ ροαὶ τῶν ὑδάτων, αἱ καταγίδες κτλ., κτλ. ἀνελάμβανον νὰ ἐξαφανίσουν τὰ πτώματα τὰ ἐγκαταλειμμένα εἰς τὴν γῆν των.

Δὲν συντρέχεν, ἄλλωστε, λόγος νὰ κάμῃ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὁ προϊστορικός μας πρόγονος τίποτε καλύτερον ἀπὸ ὅ,τι κάμουν τὰ θηρία. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν μάλιστα, ὡς εἶδομεν, ὁ μακρυνὸς ἐκείνος πρόγονός μας δὲν διέθετε κἄν φωλεάς, πού διέθετον τὰ θηρία. Ἐγκατέλειπε λοιπὸν τὸν ὁμοῖόν του, εὐθύς ὡς ἀντελαμβάνετο ὅτι, ὁ νεκρὸς δὲν δύναται πλέον νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀγέλην. Ἀποκλείεται τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἀνθρωποφαγίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, φαινόμενον κατὰ πολὺ μεταγενέστερον καὶ ὀφειλόμενον, ὡς θὰ εἶδομεν ἐν τῇ θρησκολογίᾳ, ἀποκλειστικῶς εἰς θρησκευτικὰς ἀρχάς. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη παρεδεχόμεθα τὴν ἀνθρωποφαγίαν ἀπὸ τὸσον ἐνῶρις, πάλιν ἀποκλείεται ἡ πτωματοφαγία. Τὸ ἰσχυρότατον ἐνστικτον, ὁμοῖον τοῦλάχιστον πρὸς ἐκεῖνο τῶν ζῴων, ἀπέρηπεν ἀσφαλῶς τὸν προϊστορικὸν ἀνθρώπον νὰ ταφῇ μὲ πτώματα τῶν ὁμοίων του. Καὶ τὸ μὲν στάδιον τῆς ἀνθρωποφαγίας δὲν τερματίζεται οὔτε κἄν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ὡς θὰ ἴδωμεν. Στάδιον δὲ νέον μεγαλοῦ πολιτισμοῦ ἀρχίζει πράγματι διότι ἡ ταφή τῶν νεκρῶν εἶνε πλέον μία κοινωνικὴ ἀνάγκη. Τὸ πῶμα, ἀφιέμενον εἰς τὴν τύχην του, θάλαπται τὴν ζωτάνην ὁλόκληρα. Συνεπῶς, ἔχομεν τὸ πρῶτον μαρτυρικόν, ὅτι ἡ ὁλότης αὕτη εἶνε ἡδὴ ὀργανωμένη, ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς. Ἡ ὁμὴ ἔχει τῶρα μίαν μόνον κατοικίαν. Βεβαίως ἡ μονιμότης αὕτη εἶνε μάλλον σχετικὴ. Ἡ ὁμὰς μεταφέρεται ἀπὸ σπηλαίου εἰς σπήλαιον, ἀναλόγως τῶν θιατικῶν ἀναγκῶν τῆς. Ἐν τούτοις, ἡ πρόσκαιρος καὶ φυσικὴ αὕτη κατοικία δὲν ἐπιδέχεται τὴν παρουσίαν ἀτάφων πτωμάτων, πού καθιστοῦν ἀθίωτον τὸν θίον μέσα εἰς τὸ σπήλαιον.

Ἀπὸ τὰς στάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὐρέθησαν οἱ σκελετοὶ, προκύπτει ὅτι δὲν ἐπρόκειτο ἀκόμη περὶ μελετημένης ταφῆς. Ἀποκλειστικῶς σκοπὸς ἦτο ἡ ἐξαφάνισις τοῦ πτώματος, κάτω ἀπὸ ὀγκολίθους, ἢ πὸ κολῶν κάτω ἀπὸ στοιβάδας χαματιῶν. Πέ-

«Οχι μόνον θάπτει τοὺς νεκρούς τοῦ ὁ ἀνθρώπος, ἀλλὰ καὶ τοὺς στολίζει. Ἀκόμη τοποθετεῖ εἰς τοὺς τάφους ὅπλα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦσιν οἱ νεκροί. Ἀρα ἔφθασε νὰ πιστεύῃ καὶ εἰς μέλλουσαν ζωὴν ὁ ἀνθρώπος κατὰ τὴν παναρχαίαν ἐκείνην ἐποχὴν. Καὶ ἀρχίζει ἀπὸ τότε νὰ κάμῃ βήματα γοργὰ πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν.

ραν τούτου καμμία μέριμνα διὰ τοὺς νεκρούς.

Ἀπὸ τὴν λεγομένην ὁμῶς ἐποχὴν τοῦ τάρανδου, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν δηλαδὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ προϊστορικός πρόγονος με-

Σκελετὸς εἰς στάσιν καθιστήν. Ἦτο καὶ αὕτη μία στάσις εἰς τὴν ὁποίαν ἔθαπτον οἱ ἄνθρωποι τῆς Μουστεριανῆς περιόδου τοὺς νεκρούς των.

ταχειρίζεται τὸν τάρανδον, ὅχι μόνον ὡς θήραμα, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ὡς «οἰκίαν» τῶν τῶν ζῶων, εἶνε προφανὲς ὅτι ὁ ἐνταφιασμός γίνεται μελετημένα καὶ συστηματικὰ. Περί αὐτοῦ πείθουν αἱ ἀπολύτως ὁμοιόμορφοι στάσεις τῶν σκελετῶν.

Νέον λοιπὸν στάδιον πολιτισμοῦ, μεγαλειώδες μάλιστα, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀνωτερότης ἀντανάκλῃται εἰς τοὺς τρόπους τῆς ταφῆς. «Ὅλαι αἱ ἐνδείξεις πείθουν ὅτι ὁ ἐνταφιασμός ἐγένετο μὲ ἱεροτελεστίας. Ἦδη λοιπὸν, ὁ προϊστορικός ἀνθρώπος ἀποκτὰ πρωτόγονον θρησκείαν, αὐτὸ δὲ πείθει περὶ τῆς γενέσεως ἰδεῶν καὶ σκέψεων αἱ ὁποῖαι ἐξετάζονται εἰς τὴν θρησκολογίαν.

Γίνεται δὲ τῶρα, τὸσον καλὰ, τὸσον μελετημένα καὶ συστηματικὰ ἡ ταφή, ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύῃ ἡ ὁμὰς, ἐὰν ὁ νεκρὸς ταφῇ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν κατοικίαν, δηλαδὴ εἰς τὸ σπήλαιον. Πράγματι δὲ ἐκεῖ μέσα ἀνεγείρονται οἱ τάφοι, πολλάκις δὲ διπλά εἰς τὴν ἐστίαν. Διότι ἡδὴ ὑπάρχει καὶ ἐστία, ὅπου συντηρεῖται τὸ πῦρ, τὸ χρησιμοποιοῦμενον εἴτε πρὸς φωτισμόν, εἴτε πρὸς θέρμανσιν, πρὸς ἀμυναν κατὰ τῶν θηρίων, τέλος δὲ καὶ εἰς μαγειρικὰς χρήσεις.

Παρά τὴν ἐστίαν αὕτην, ἀνευρέθησαν οἱ νεκροί, κάτω ἀπὸ σωρούς στάκτης καὶ διαφόρων χρησίμων ἀντικειμένων, ὡς ἀν οἱ νεκροὶ αὗτοι νὰ μὴ ἦσαν ἄλλο παρὰ ὁ

συνεκτικός κρῖκος μεταξύ δύο γενεῶν.

Ἡ ἐστία λοιπὸν, ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ λατρεία τῶν προγόνων, εἶνε φαινόμενα ἐν πληρῇ μεταξύ τῶν ἀρμονία ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν τραυλοδουτῶν τῆς παλαιολιθικῆς ἐποχῆς. Καὶ τὰ τρία ὁμοῦ μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξίν διανοήσεως, σχετικῶς ἀνωτέρας διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν ὑπαρξίν πρωτογόνου θρησκείας, ἀναμφιβόλως δὲ τὴν πίστιν εἰς ἠθικὰς ἀρχάς καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἰδέας τοῦ καθήκοντος.

Ὅμοι μετὰ τοῦ νεκροῦ θάπτονται καὶ ὀλίγα στολισματα καὶ ὅπλα του, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦ ἐκεῖνος ὅταν εὐρίσκετο ἐν ζωῇ. Θάπτονται ἀκόμη τρόπαια τῆς ἐργασίας του, κογχύλια, ὀδόντες ἄρκτου, ὀσείας, λίθιναι πελέκεις κτλ. Αὐτὸ μαρτυρεῖ τὴν πίστιν ὅτι ὁ νεκρὸς θὰ δυνηθῇ ἐνδεχομένως νὰ χρησιμοποίησιν κατὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον τὰ ὅπλα, τὰ στολισματα ἢ τὰ ἐργαλεῖα αὐτά. Ἀλλως πως δηλαδὴ ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν μιᾶς ἀρχεγόνου πίστεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

Ἐνα ἄλλο περίεργον καὶ ἀπρόσμενον εὑρημα συντελεῖ εἰς ἐξαγωγήν συμπερασμάτων κοινωνικῆς φύσεως. Εὐρέθησαν δηλαδὴ σκελετοὶ, φέροντες καταφανῇ τὰ ἱχνη, ὅτι τὸ σῶμα εἶχε βαφῇ μὲ χημικὰς οὐσίας, αἱ ὁποῖαι ἔφθασαν μέχρι τῶν ὀστέων. Αὐτὸ ἐγένετο προφανῶς διὰ περισσώτερον καλλωπισμὸν τῶν νεκρῶν. Ὅπερ σημαίνει ὅτι ὑπῆρχεν ἡδὴ συνήθεια καλλωπισμοῦ τῶν ζωντῶν. Τὸ ὅτι προὑπῆρξαν τοῦ καλλωπισμοῦ στολισματα, εἶνε προφανές. Ὁ προϊστορικός ἀνθρώπος πρῶτα ἐφρόντισε νὰ στολίσῃ τὸ σῶμα του, καὶ ἔπειτα νὰ τὸ καλλώψῃ. Ἦδη ἡ ἰδέα, τοῦ νὰ στολισθοῦν οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι μαρτυρεῖ ὅτι διανοητικῶς ἔκαμαν τὸ θῆμα πού τοὺς χωρίζει ὀριστικῶς ἀπὸ τὰ ζῶα. Ἀλλὰ εἶνε ἀκόμη σημαντικώτερον τὸ θῆμα πρὸς τὸν ἀνώτερον πολιτισμόν, ὅ,τι ἡ ἀρχίζει ὁ καλλωπισμός, ὑπὸ τὴν στενωτέραν του ἔννοιαν, —δηλαδὴ τὸ πλῆσιμο ἢ τὸ λουτρίον τοῦ σώματος, ἢ περιποιήσις του, κτλ. Ἡ σημασία τοῦ σταθμοῦ αὐτοῦ δὲν εἶνε ἀνάλογος μὲ τὴν προηγούμενην.

Τὰ γεγονότα δὲν σταματοῦν μέχρις ἐδῶ. Ἡ βαφὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἔβαφον τοὺς νεκρούς των, εἶνε μίγμα ἐρυθροῦ καὶ κιτρίνου. Καὶ ἐπειδὴ ἱχνη τῆς βαφῆς αὐτῆς, εὐρέθησαν εἰς διάφορα σημεία, ἐκεῖ μάλιστα ὅπου δὲν ὑπῆρχεν ἀνάλογον χῶμα, αὐτὸ μαρτυρεῖ δύο τινὰ, σημαντικὰ: α') Ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀνεμίνωνον μόνον τῶν τὰ δύο διάφορα χρώματα, διὰ νὰ ἐπιτύχουν πορτοκαλόχρουν χρωματισμόν, ὅπερ σημαίνει ὅτι εἶχον ἡδὴ ἰδέαν μιᾶς ἀρχεγόνου «βιομηχανίας», καὶ β') ὅτι, ὅταν δὲν ἔχον οἱ ἴδιοι χρώματα, τὰ ἐλάμβανον ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅτι ἔχομεν ἡδὴ μαρτυρικὰ τῆς ἀπαρχῆς, μιᾶς ἀρχεγόνου ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων.

Εἰς τὸ πρῶτον πολίτισμόν, κατὰ γεωγραφικὴν κατανομὴν, εἶνε φαινόμενα τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ

ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ

Οἱ λόγοι τῆς ἐμφανίσεώς των

Ἡ ὀνομασία «Μυστηριακαὶ Θρησκεῖαι», δὲν εἶναι καθαρὸν Ἑλληνικὴν, ἀλλὰ προφανέστατα ἑλληνιστικὴν. Δηλαδὴ, διὰ τῆς ὀνομασίας αὐτῆς ἀπεκαλοῦντο συστηματικῶς, κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἑλληνιστικοὺς χρόνους, αἱ θρησκεῖαι τῆς Κυβέλης καὶ τοῦ Ἄττιος, τῆς Ἰσιδος, τοῦ Ταμοῦς, τοῦ Μίθρα καὶ ἄλλαι.

Ἡ ζωντανὴ Ἑλληνικὴ ἰδιουσυγκρασία, ἡ τάσις πρὸς τὸ φῶς καὶ τὴν διαύγειαν τῆς Ἑλληνικῆς νοστορίας, ἡ αἰσιόδοξος πίστις εἰς τὴν ζωὴν, ὅλα αὐτὰ συνετέλεσαν ὥστε νὰ δεῖξῃ πάντοτε σαφῇ καὶ καταφανῇ ἀντιπάθειαν ὁ Ἑλληνικὸς νοῦς πρὸς κάθε τι τὸ σκοτεινόν, τὸ ἀνεξήγητον, τὸ μυστηριώδες, καὶ τὸ μὴ σαφές.

Πρὸ τῆς ἱστορικῆς ἐμφανίσεως τῶν «Μυστηριακῶν Θρησκειῶν», ἔχομεν βεβαίως «μυστήρια» εἰς τὴν Ἑλλάδα τῆς ἀρχαιότητος, ὡς λ.χ. τὰ Ὀρφικά, —περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν,— τὰ Ἐλευσίνια, ἀκόμη δὲ καὶ ἐκεῖνα τῶν Πυθαγορείων. Ἀλλὰ, ὅσον σημαντικὸς καὶ ἂν ὑπῆρξεν ὁ ρόλος τῶν Ἑλληνικῶν μυστηρίων, ὅσον βαθὺς ὁ ἀντίκτυπος των εἰς τὸν ἔξω τοῦ Ἑλληνισμοῦ κόσμον, ὅσον μεγάλη ἡ ἱστορικὴ των σημασία, ἐντούτοις, ἡ μυστηριώδης θρησκεία ὑπῆρξεν πάντοτε ξένη, ἀντιπαθὴς, καὶ ἐχθρική, πρὸς τὴν ἡλιόλουστον Ἑλληνικὴν ψυχὴν.

Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἱστορικὴ ὑπαρξὶς Ἑλληνικῶν μυστηρίων, εἶνε τυχαία. Δύο θεμελιώδεις καὶ βασικοὶ λόγοι συνετέλεσαν εἰς τὴν θέσιν καὶ τὸν ρόλον πού ἔπαιξαν τὰ Ἑλληνικὰ μυστήρια, ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ζωῇ.

α) Νοῦς «παγκόσμιος», θετικὸς, ἐρευνητικὸς, περίεργος, ἀκόρεστος μαθήσεως καὶ ἀκαταπύνητος εἰς τὴν ἐρευναν, ὁ Ἑλληνικὸς νοῦς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀγνοήσῃ τὴν καινοτομίαν τοῦ μυστηρίου, ὅσον ξένη ἂν ἦτο ἡ καινοτομία αὕτη πρὸς τὴν ἰδιουσυγκρασίαν του. β) Ἡ παρὰ τὴν ἀριστοκρατίαν ἐκεῖ ὅπου παρήκμασεν ἡ ἰσχὺς τῆς —ὡς εἰς τὰς Ἀθήνας λόγου χάριν— συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν μυστηριακῶν θρησκειῶν, πρὸς ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τὴν διατήρησιν τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐθίμων καὶ τὴν ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου ἐπιμελείας τῶν εὐπατρίδων μὲ τὰς λαϊκὰς τάξεις. Πέραν τούτου, καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία εἶναι σαφῶς ἀριστοκρατικὴ, ὡς εἰς τὴν Σπάρτην λόγου χάριν, ὅπου ὁμοῦ ἡ ἀριστοκρατία δὲν κινδυνεύει νὰ περιπέσῃ εἰς παρακμὴν οὔτε ἀναφαίνονται οὔτε ἐπικρατοῦν μυστήρια.

Ἐπ' αὐτῶν ὅλων, ὡς ἐπὶ τῶν σαφῶν γεγονότων, θὰ ἐπανέλθωμεν βεβαίως, πολὺ περὶ σφόδρα συγκεκριμένως, ἐπίσης δὲ καὶ κατὰ τρόπον ἀπλούστερον.

Ἦτο ὁμοῦ ἀνάγκη, νὰ ἐξηγηθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἀφειρησίας, διὰ τὴν μελέτην τῶν μυστηριακῶν θρησκειῶν, αἱ ὁποῖαι ἔπαιξαν τεράστιον ρόλον ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἐξελίξεως τῆς Ἀνθρωπότητος.

Τὸ περίεργον τῆς καθόλου γενέσεως τῶν Μυστηριακῶν Θρησκειῶν, εἶναι ὅτι δημιουργοῦνται ἀπὸ τὰ πλέον φυσικὰ φαινόμενα τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ

ἡλίου, ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ θέρους καὶ τοῦ χειμῶνος, τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, τῆς γονιμότητος τῆς γῆς καὶ τῆς ἀγονίας, αἱ περιδικαὶ ἐμφανίσεις ἀστερῶν καὶ ἀστερισμῶν ἦτο πολὺ φυσικὸν νὰ γεννήσουν παραστάσεις ἱσχύος καὶ δυνάμεων, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχὴν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συλλάβῃ ἀκόμη ὁ ἀνθρώπινος νοῦς.

Τὸ δέος καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰς δυνάμεις αὐτάς, ἡ τάσις καὶ ἡ ἐλπίς πρὸς ἐξευμενισμόν των συνετέλεσαν πολὺ φυσικὰ εἰς τὴν υιοθέτησιν τρόπου λατρείας, ἀκαταλήπτου εἰς τὸν πολὺν κόσμον. Οὕτω διεμορφώθησαν αἱ μυστηριακαὶ τελεταί, πρὸς ἐξασφάλισιν ὑποσχέσεως ἀπὸ μέρους τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ περὶ σωτηρίας καὶ ἀθανασίας.

Ἀκόμη σαφέστερα, οὕτω διαμορφοῦνται ἰδιόμορφος τελετὴ, ἡ «μυσταγωγία». Καὶ ναι μὲν, κατὰ τὴν εὐρύτεραν ἐκκλησιαστικὴν σημασίαν τῆς, ἡ λέξις σημαίνει διδασκαλίαν περὶ ἐκκλησιαστικοῦ τίνος μυστηρίου, χαρακτηρίζεται δὲ οὕτω πᾶσα ἱερατικὴ πράξις πρὸς ἐπιφοίτησιν τῆς ἐξ Ὑψους Χάριτος, πάντως ὁμοῦ κατὰ τὴν ἀρχικὴν τῆς ἐννοίας, «μυσταγωγία» ἐσήμαινε τὴν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ μυσταγωγοῦ εἰσαγωγήν εἰς τὰ μυστήρια, ἢ ἀκόμη τὴν κατήχησιν ἢ τὴν μύσιν ἀτόμου τινός.

Ἐξ αὐτοῦ λοιπὸν προκύπτει ἡδὴ καταφανὴς ἡ διακρίσις, μετὰ ἀρχαίων μυστηριακῶν θρησκειῶν καὶ τῆς Χριστιανικῆς μυσταγωγικῆς θεολογίας, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, ἐξετάζει τὴν θεϊαν λειτουργίαν, καὶ ἐν γένει τὰς λειτουργικὰς τελετάς, ὅχι ἱστορικῶς ἀλλὰ μυστικῶς, ἐν σχέσει δηλαδὴ πρὸς τὴν ἐπίκλησιν τῆς Θεῆς Χάριτος.

Ἀποτελεῖ, λοιπὸν, ἐντελὲς χωριστὸν θέμα, ἡ μελέτη μας αὕτη, περὶ ἀρχαίων μυστηριακῶν θρησκειῶν.

Ἡ ἐμφάνισις καὶ ἡ ἀναβίωσις τῶν θρησκειῶν τούτων συνδέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἡ ἀκριβέστερα πρὸς τὴν δημιουργησάν ἐν τοῦ ἔργου αὐτοῦ νέαν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν ἀνὰ τὴν γνωστὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἰκουμένην. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Διαδόχων συνετέλεσθη ὁ συγκεκρισμός των λαῶν, φυσικὰ δὲ συνενεργήθησαν καὶ αἱ θρησκείαι. Ὁ συγκεκρισμός αὐτὸς τῶν θρησκειῶν ἦτο θανάσιμος διὰ τὴν εἰδωλοκρατίαν πλῆγμα. Διότι ἐξ αὐτοῦ προέκυψεν ἡ κρίσις, ὅτι οὐδεμία τούτων εἶνε ἀληθὴς, ἀλλὰ πᾶσαι σχετικαί. Κατὰ τὴν κρίσιν αὐτὴν, φυσικώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐπικρατῇ ἡ Ἑλληνικὴ θρησκεία, ὅπως ἄλλωστε ἐπικρατήσῃ καὶ εἰς τὴν Ρώμην, καταλλήλως προσηρμοσμένη. Ἀλλὰ εἰς τὴν κρίσιν αὐτὴν καμπὴν, ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιστῇ εἰς τὰς τῆς καίρια καὶ θανάσιμα πλῆγματά της. Ἀφ' ἐνός, οἱ σοφοὶ καὶ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῶν Ἐπὶ τῇ ἡδὴ Μεγάλῃ Σοφίᾳ, διεξήγαγον ἕνα ἀντικτικὸν πόλεμον κατὰ τῆς Μυθολογίας, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἔλαβον ὅς ὄντων τῶν. Ἀφ' ἑτέρου, ἡ κριτικὴ τῶν Ἑλεσίων, οἱ ὁποῖοι ἔφθανον μέχρι τοῦ σημείου νὰ χαρακτηρίζουν ἀναφανδὸν τὴν Μυθολογίαν ὡς ἀνίθικον, ἐπέφερε καίρια τραῦματα κατὰ τῆς χαρῆς ἐκείνης ἡλιοχαροῦς θρη-

σκείας ὅπου τὸ πᾶν ἦτο ἔνμος πρὸς τὸ φῶς, τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν αἰσιοδοξίαν. Τρίτον, θανάσιμον πλῆγμα ἐπέφεραν ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, διὰ τῆς μυστηριακῆς διδασκαλίας των καὶ τῶν μυστηριακῶν δογμάτων.

Παρ' ὅλα αὐτὰ, ὁ γαλανὸς τῆς Ἑλλάδος οὐρανὸς ὅσον καὶ ὁ διανγῆς τῆς ἡλίας, συνετέλεσαν ὥστε νὰ συνεχισθῇ ἡ παλαιὰ φωτοχαρὴς παράδοσις καὶ νὰ μὴ ριζώσουν αἱ μυστηριακαὶ θρησκείαι, παρὰ μόνον εἰς τὸν ἔξω τῆς Ἑλλάδος κόσμον, ὅπου βεβαίως ρόλον «μωτέρ» τῆς ἱστορίας παίξει ὁ Ἑλληνισμός. Χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι τὸ ὅτι, παρὰ τὴν πνευματικὴν κρίσιν τῆς ἐποχῆς, παρὰ τὰς σχολιαστικὰς τῶν σοφιστῶν, παρὰ τὸν γενικὸν κάματον λόγῳ τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας, ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος —ἀποκλειστικῶς φυσικὰ εἰς τὰς Χριστιανικὰς τὸν ἀρχάς, καὶ ἀνεπίδεκτος συνθηκολογήσεων μὲ τὰ εἰδωλα, βίαιος ἐπίσης καὶ ὀρμητικὸς— ἐπισκέπτεται διὰ πρώτην φοράν τὰς Ἀθήνας, τὸ πρῶτον πού ἔχει νὰ κάμῃ εἶναι νὰ συγχαρῇ τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν εὐσέβειάν των. Ἐδῶ οὔτε μυστηριακὰ ὄργανα, οὔτε σκοτεινὰ μυστικοπάθειαι. Τὸ πᾶν προσιτὸν εἰς ὅλους. Καὶ μάλιστα μετὰ τῶν προσκυνημάτων ὁ ναὸς τοῦ Ἀγνώστου ἐκείνου Θεοῦ, μὲ ὀρθανοίτους τὰς πύλας, εἰς ὅποιον νομίζει ὅτι ὑπάρχει Θεοῦτης ἀγνωστός, πού περιμένει τὴν ἀποκάλυψιν τῆς.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἐκεῖ κάτω, εἰς τὴν Ἑλληνιστικὴν Ἀλεξάνδρειαν, πνεῖ ἐντελὲς νέος ἀνεμὸς. Ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ κρίσις δημιουργεῖ τὴν ἀπαισιοδοξίαν, τὸν ἐξαιρετικὸν κάματον, τὸν ὑποκειμενισμόν, τὸν ἀχαλίνωτον ἐγωισμόν. Ὁ ὀρθολογισμὸς δὲν εἶναι πλέον ἡ γόνιμος τῆς Ἑλλάδος καὶ ῥέουσα πηγὴ μαθήσεως. Εἶνε τῶρα ἐκεῖ κάτω ἕνας ὀρθολογισμὸς στεῖρος, ἄγονος, ξηρὸς. Ἀνίκανοι νὰ δημιουργήσουν, οἱ Ἀλεξανδρινοὶ «φιλοσοφούν». Ἀνεπιτήδεοι ἀκόμη νὰ μιμηθοῦν τοὺς σοφιστάς, ἐξαγλῶνται εἰς ἕνα ἐπὶ τόπου βάδην. Καὶ ὅταν ὁ ἄγονος ἐκείνος ὀρθολογισμὸς κάμπτεται, τότε ἀποκαλύπτεται ἡ ὁλὴ ἀβυσσὸς τῆς μυστικοπαθείας. Αἱ Μυστηριακαὶ Θρησκείαι ἀποτελοῦν τὴν μόνην φαινομενικὴν διέξοδον τοῦ πνευματικοῦ καὶ ψυχικοῦ ἀδιεξόδου, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἐγγνώσκειν ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία μετετήθησεν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν Ὀλυμπίων εἰς ἐκείνην τοῦ Ναζωραίου. Ἀκόμη, καὶ ὅταν τὸ κύμα τῆς ἀντιδράσεως, φαίνεται πρὸς στιγμὴν νὰ ἐπικρατῇ, μὲ τὸν Ἰουλιανόν, ἀκόμη καὶ τότε, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἡλίου, τὸ ἱερὸν Μαντεῖον ἐκδίδει τὸν τελευταῖον μεγάλον χρησμὸν του. Ἡ «Παγὰ Λαλέουσα» θὰ σιωπῇ καὶ θὰ στερεοῦσθ.

Καὶ οἱ ξένοι ναῦται, πύ περιπλέουν τὰς ὁχθὰς τῆς Ἀχαΐας, ἀκούουν αὐτὰ μεταφέρον τὴν κραγὴν τοῦ θανάτου τῶν Ὀλυμπίων: «Ὁ Μέγας Πᾶν ἀπέθανεν!». Ἐνῶ ἐκεῖ κάτω ἡ νεαρὰ ἀκόμη θρησκεία ἀρχίζει νὰ γνωρίζῃ σχίσματα καὶ αἰρέσεις. Διότι αὐτὰ ἐκδηλοῦνται αἱ Μυστηριακαὶ Θρησκείαι, πού μένει νὰ τὰς ἴδωμεν μίαν ἐκάστην χωριστά. Εἰς τὸ πρῶτον πολίτισμόν, κατὰ γεωγραφικὴν κατανομὴν, εἶνε φαινόμενα τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ

ΠΟΙΑΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥΣ ΜΟΡΦΑΣ ΕΛΑΒΕ ΚΑΤΑ ΚΑΙΡΟΥΣ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Αί σχέσεις των δύο φύλων προς άλλη-
λα, ως επίσης και αἱ σχέσεις τῶν τέκνων
πρὸς τοὺς γονεῖς ὑπέστησαν θεαίως διὰ
μέσου τῶν αἰώνων μεταβολὰς σημαντικὰς.
Ὅσον ἄνωγος σημαντικὰ καὶ ἐὰν εἶνε αὐταὶ
καθ' ἑαυτὰς αἱ μεταβολαὶ φαίνονται πρά-
γματι ἐπουσιώδεις, ὅταν λαμβάνη τις ὑπ'
ὄψιν τοὺς τὰς θέσεις καὶ τὰ θεμέλια τοῦ
οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ.

Λόγῳ χάριν, ἀποτελεῖ σημεῖον τεραστί-
ας διαφορᾶς πρὸς τὰ σημερινὰ ἦθη τὸ νὰ...
τρώγουν τὰ τέκνα τοὺς γέροντας γονεῖς
τῶν, ὡς συνέθη κατὰ καιροὺς καὶ τόπους,
καὶ ὡς δὲν ἀποκλείεται νὰ συμβαίνει ἀκό-
μη καὶ σήμερον ἐνιαχοῦ.

Ἐπίσης καὶ τὸ ἀντίστροφον. Ἀποτελεῖ
τεραστίαν ὡς πρὸς τὰ σημερινὰ μας ἦθη
διαφορὰν τὸ νὰ ἐκαφενδοῖν μία μητέρα
ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὄρους τὸ καχεκτικὸν τῆς
τέκνῳ, ἢ τὸ νὰ παρίσταται ἡ αὐτὴ μητέρα
καὶ νὰ καμαρώνη ὅταν δημοσίᾳ μαστιγοῦ-
ται μέχρι αἱματώσεως καὶ ἀναισθησίας ὁ
υἱὸς τῆς—ὡς συνέβαινε εἰς τὴν ἀρχαίαν
Σπάρτην.

Κατ' οὐσίαν ὅμως, αἱ μεταξύ μυρίων ἄλ-
λων ἐντυπωσιακαὶ αὐταὶ διαφοραὶ, εἶναι...
ἀπλὰ λεπτομέρειαι, εἶνε ἀσήμενοι ἐν σχέ-
σει πρὸς τὴν θεμελιώδη καὶ ἀναλλοίωτον
ἀρχὴν τοῦ μητρικοῦ φίλτρου καὶ τῆς υἱικῆς
στοργῆς. Ἀπεναντίας μάλιστα, τὰ κατα-
πληκτικὰ διὰ τὴν σύγχρονον νοοτροπίαν
μας φαινόμενα αὐτὰ ὅχι μόνον δὲν μειώ-
νουν τὴν σημασίαν τῶν ἀναλλοιώτων ἀρ-
γῶν τῆς οἰκογενείας, ἀλλ' ἀντιστρόφως ἀ-
ξιολογοῦν καὶ ἐνισχύουν τὴν σημασίαν αὐ-
τῆν. Ἀπὸ ἀνωτέρων ἀντίληψιν καὶ μόνον
υἱικοῦ καθήκοντος, τὰ τέκνα τῶν ἀγρίων
ἀνεβάζουν τοὺς γέροντας γονεῖς ἐπὶ δέν-
δρων τὰ ὅποια σείουν λοχρῶς. Καὶ ὅταν ὁ
γονεὺς καταπέσῃ—ὅπερ σημαίνει ὅτι τὸν
ἐγκαταλείπουν αἱ δυνάμεις τοῦ καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ θὰ εἶνε εἰς τὸ ἐξῆς ὀδυνηρά—τότε τὰ
φίλοστοι ἐκεῖνα τέκνα καταεργάζουν
τὸν γονεῖα, καὶ τὸν κατατρώγουν... μετὰ
πολλοῦ σπασμοῦ καὶ εὐλαθείας. Ἀπαράλ-
λακτα ὅπως μίαν ἡμέραν τὰ τέκνα τῶν φι-
λοστόργων γονεφάγων, θὰ κατασφραγι-
ζοῦν ὁμοίως τοὺς ἀξιοσεβάστους αὐτοὺς.

Ἀντίστοιχοι εἶνε αἱ ἀναλογίαι τῆς φιλο-
στοργίας ὡς τὴν ἀντελαμβάνοντο αἱ Σπαρ-
τιῶδες μητέρες. Καὶ θὰ μὴ ἐξέπλησσαν
πολὺ ὀλιγώτερον ὅλα αὐτὰ, καὶ πολλὰ
ἄλλα ἀκόμη—ἐὰν ἡδυνάμεθα νὰ κρίνωμεν
ἀντικειμενικότερον, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν
ὁποῖαν ἀπαρτίζονται ἀντιοικογενειακὰ ἐγ-
κλήματα, ποῦ θὰ συνεκλόνιζον ἀγρίους ἢ
πολιτισμένους ἄλλων ἐποχῶν—ὡς τὰ ἐγ-
κλήματα τῆς ἐκτρώσεως, λόγῳ χάριν, τῆς
ἐνθάρσεως τῶν ὁρεφῶν ἢ ἀντιστροφῆς τῆς
πλήρους ἀδιαφορίας ἐνηλίκων τέκνων ἐ-
ναντι πατρῴϊκων γονεῶν.

Οὐσίῳδῃ καὶ ριζικῇ διαφορὰν καὶ ἀντί-
θεσιν μίαν καὶ μόνην ἐγγύρουν ἀπὸ κατα-
βολῆς ἀνθρωπότητος ὁ οἰκογενειακὸς θε-
σμός. Τὴν διαφορὰν, εἰς εἶδον τῶν σχέ-
σεων ἐπὶ μητριαρχικῆς κοινωνίας ἐναντι

τῶν σχέσεων ἐπὶ κοινωνίας πατριαρχικῆς.

Ἀφ' ἧς λοιπὸν ἐπὶ ἤλθεν ἡ ριζικὴ μετα-
τροπὴ, οὐδέποτε—πλὴν ἐγκληματικῶν πε-
ριπτώσεων, ἢ καταστάσεων ἐκφυλισμοῦ—
οὐδέποτε παρουσιάσθη μέχρι σήμερον, θα-
σικὴ παρέκκλισις τῶν θεμελιωδῶν οἰκογε-
νειακῶν ἀρχῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ὁποί-
ας ὁ πατὴρ ἀποτελεῖ τὴν κεφαλὴν τῆς οἰ-
κογενείας, τὰ δὲ τέκνα εὐρίσκονται εἰς ἡ-
θικὰς ἢ αἰσθητικὰς ἢ ὕλικας σχέσεις ὑ-
πακοῆς καὶ ὑποταγῆς ἐναντι τοῦ γεννιέτο-
ρος.

Μόνον, βάσει τῶν ἀναλλοιώτων αὐτῶν
θεμελιωδῶν ἀρχῶν, δυνάμεθα νὰ κατανοή-
σωμεν, ὠρισμένας μορφικὰς ἢ καὶ οὐσια-
στικωτέρας παραλλαγὰς περὶ τῶν ὁποίων
ἀνεφέραμεν.

Εἶνε τῶσον φυσικὸν νὰ ὑπῆρξε κάποτε ὁ
πατὴρ ἀπόλυτος ἄρχων καὶ κύριος τῆς οἰ-
κογενείας τοῦ, ἀρχηγός, δηλαδὴ, ἱερεὺς,
νομοθέτης, δικαστής, ἐκτελεστής, καὶ νὰ
εἶχεν ἀπερίοριστα δικαιώματα, ἐφ' ὅσον ἂ-
περίοριστα ἦσαν καὶ τὰ καθήκοντά του,
ὅσο φυσικὸν εἶνε τὸ ὅτι, σὺν τῇ ἐξελίξει
περιώρισθησαν τὰ δικαιώματά του αὐτὰ,
ἐφ' ὅσον περιώρισθησαν καὶ αἱ εὐθύναι
τοῦ, μέρος τῶν ὁποίων ἀνέλαβεν ἡ πολι-
τεία, ἢ κοινωνία κτλ.

Ἄλλο τῶσον φυσικὸν θὰ μᾶς φανῇ, ἀν-
τικειμενικῶς ἐξεταζόμενον, καὶ τὸ ζήτημα
τῆς αἰμομιξίας, ἡ ὁποία ἄλλοτε μὲ ἐπι-
βάλλεται ὡς οἰκογενειακὸν καθήκον, ἄλ-
λοτε δὲ ἀποκρούεται ὑπὸ τῆς κοινῆς συ-
νειδήσεως, πρὶν ἀκόμη καταδικασθῇ ὡς ἄ-
ποτρόπαιον ἐγκλημα ὑπὸ τῶν σημερινῶν
μας νόμων.

Ἡ μεγάλῃ πατριαρχικῇ οἰκογένειᾳ, τῆς
ὁποίας προΐσταται ὁ οἰκογενειάρχης,
ἀλλὰ ὁ γενάρχης, ἐξέλιπε πλέον, καὶ μόνον
ἐλαφρά τινα ἱχνη καὶ ἀμυδρὰ ἐπιβιώ-
σεις εἰς καθυστερημένους τόπους ἀνὰ-
τῶνται σήμερον. Τῆς λοχρᾶς ἐκείνης οἰκο-
γενείας τὴν ἐνότητα καὶ τὴν δύναμιν ἐκλό-
νισαν κυρίως δύο παράγοντες. Ἀφ' ἐνὸς
μὲν ἡ ἀναπτύχθεισα ἐξουσία τῆς πολιτείας,
ἄφ' ἑτέρου δὲ οἱ προφηταὶ τῶν μεγάλων
κοσμοϊστορικῶν θρησκειῶν.

Ἡ μεταβολὴ γίνεται καταφανής, ἄφ' ἧς
εὐρίσκεισθαι πρὸ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων πο-
λιτειῶν, τῶν γραφειοκρατικῶν ὀργανωμέ-
νων—ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον—αἱ ὁ-
ποῖαι ζητοῦν νὰ μονοπωλήσουν εἰς χεῖρας
τῶν πᾶσαν ἐν γένει ἐξουσίαν. Ἐπόμενον ἦ-
το, νὰ στραφῇ ἡ τοιαύτης ἀναπτύξεως πο-
λιτεία κατὰ τῆς ἀρχηγόνου πατριαρχικῆς
οἰκογενείας.

Καταφανέστερον γίνεται τὸ παράδειγμα,
εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον, τὸ κατ' ἐξοχὴν
γραφειοκρατικῶς ὀργανωμένον κράτος, ὁ-
ποῦ χαρακτηριστικώτατα λείπει ἐντελὼς ἡ
πατριαρχικὴ οἰκογένεια. Τὸ κράτος δὲν ἐ-
πέτρεψε τὴν ἀνάπτυξίν τῆς. Ἡ ἐλευθερία
τῶν σχέσεων τῶν δύο φύλων ἦτο ἐπιτηδὲς
μεγάλῃ. Αἱ σχέσεις μάλιστα αὐταὶ ἐρρυθ-
μίζοντο συμβατικῶς, οἱ δὲ γάμοι ἦσαν ὡ-
ρισμένης χρονικῆς διαρκείας ἐκ τῶν προ-

τέρων καθοριζομένης. Περιέργων ἐπιβίων
τοῦ φαινομένου ἀνευρίσκομεν σήμερον εἰς
τοὺς ἀπανταχοῦ σχεδὸν τῆς ὕφαιλλου ἐγκα-
τεσπαρμένους Ἀθιγγάνους, οἱ ὁποῖοι ἔλ-
κουν τὴν καταγωγὴν τῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυ-
πτον, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἔθιμον τοῦ «λη-
ξιπροθέσιμου» γάμου, τῶσον γραφικῶς περι-
γράφει ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ εἰς τὴν Παναγίαν
τῶν Παρισίων. Διὰ νὰ ἐξαντλήσωμεν μά-
λιστα τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἐπιβιώσεως, χα-
ρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι ἀπὸ καιροῦ ἀντι-
δροῦν αἱ αὐταὶ ἀθιγγανικαὶ φυλαὶ καὶ κα-
ταστρατηγῶν τὸ «παλαῖον ἔθιμον» δι' ἐνὸς
ἄλλου ἀρχηγόνου τρόπου, διὰ τῆς ἀγορᾶς
δηλαδὴ τῆς συζύγου ἀπὸ μέρους τοῦ οἰκο-
γενειάρχου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πατρὸς τῆς,
ὁπότε καὶ μόνον καθίσταται αὕτη ἐπ' ἀό-
ριστον ἰδιοκτησία τοῦ «ἀγοράζοντος».

Ἀκόμη, ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ὁ
θεσμὸς τοῦ διαζυγίου, ὡς τὸν ἀντικαμθα-
νόμεθα σήμερον δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοινὸν
μὲ τὸν ληξιπροθέσιμον γάμον τῶν Αἰγυπτί-
ων. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ διαζυγίου, πρό-
κειται περὶ ἐντελὸς συμπτωματολογικῆς ρήξε-
ως τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν, ἐνῶ ἐκεῖνοι
ἐγνώριζον ἐκ τῶν προτέρων ὅτι οἱ οἰκογε-
νειακοὶ τῶν δεσμοὶ μόνον ἐπὶ ὠρισμένον
χρονικὸν διάστημα θὰ ἡδύνατο νὰ διατηρη-
θοῦν. Τὸ αἰγυπτιακὸν κράτος, διὰ νὰ ἐ-
ξασφαλίσῃ τὸ μονοπώλιον τῆς ἐξουσίας
τοῦ, ὑπεβόηθι διὰ τῆς νομοθεσίας τοῦ μέ-
χρις ἀπιοστέτου θεσμοῦ τὴν χαλαρότητα
τῶν δεσμῶν ἐκείνων. Φυσικὰ, ὑπὸ τοιαύτας
συνθήκας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ
ἡ πατρικὴ ἐξουσία. Ἀκόμη δὲ ἐλυμαίνετο
τοὺς Αἰγυπτίους ἡ αἰμομιξία. Τὸ ἐντελὸς
ἀντίστροφον παράδειγμα μᾶς παρουσιάζει
ἄλλη μεγάλη χώρα, ἡ Κίνα, ὅπου διατη-
ρεῖται μέχρι σήμερον ἡ πατριαρχικὴ οἰκο-
γένεια, ὑπὸ τὴν πλέον ἀρχέγονον αὐτῆς
μορφήν. Καὶ ναὶ μὲν τὸ Κινεζικὸν κράτος,
ὑπῆρξεν ἐπίσης γραφειοκρατικῶς ὀργανω-
μένον, ἐν τούτοις ὅμως, ἡ πολιτικὴ ἐξου-
σία δὲν εἶχε ποτὲ τὴν δύναμιν νὰ συναγωνι-
σθῇ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν.

Ὅπωςδὴποτε, κανὼν ἀποτελεῖ τὸ ὅτι,
εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας, ἡ πολιτικὴ ἐ-
ξουσία κατεπολέμησε τὴν πατριαρχικὴν οἰ-
κογένειαν. Οὕτως ἐγένινεν ἡ ἀντικατάστασις
τῆς μεγάλῃς πατριαρχικῆς οἰκογενείας, ὁ-
πὸ τῆς λεγομένης «μικρᾶς οἰκογενείας»,
θεωρουμένης ὡς ἐξαρτήματος τῆς πολιτείας.
Χαρακτηριστικὰ μάλιστα ὡς πρὸς τοῦ-
το εἶνε αἱ διατάξεις τοῦ Γερμανικοῦ νόμου,
αἱ ὁποῖαι ρητῶς δρῖζουν ὅτι ἡ οἰκογενεια-
κὴ ἐξουσία ἀσκεῖται κατ' ἐντολὴν τῆς πο-
λιτείας, δύναται δὲ ἐνδεχομένως νὰ ἀνα-
κληθῇ ἡ ἐξουσία αὕτη. Οὐσιαστικῶς, τὸν
αὐτὸν ἢ ἀνάλογον παρεμβασμὸν παρατη-
ροῦμεν σήμερον εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ πολι-
τισμένα κράτη.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Αἱ σχέσεις θρη-
σκευῶν καὶ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ.

Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης

Ὁ πολυεκατομμυριοῦχος λαοκράτης φιλόσοφος τὸν ὁποῖον ἐμίσει
ὁ ἀπένταρος ἀριστοκράτης Πλάτων

Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης ὑπῆρξεν εἰς ἐκ
τῶν μεγαλυτέρων φιλοσόφων τῆς Ἀρχαί-
ότητος, ἴσως δὲ καὶ ὁ μεγαλύτερος φυσιο-
λόγος.

Τὴν πλήρη ἀξίαν τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ ἐ-
πιστήμονος, τὴν θαύτητα, τὸ μεγαλεῖον
καὶ τὰς ἀφαντάστους διὰ τὴν ἐποχὴν ἐ-
κείνην καινοτομίας του, εἶνε ἀδύνατον νὰ
ἀξιολογήσωμεν σήμερον. Διότι ράκη καὶ
ψυχὰ τῶν ἔργων του περιεσώθησαν με-
χρις ἡμῶν. Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα
αὐτά, ἐπωφελήθη ἡ νεώτερα ἐπιστήμη, ἐν
συνδυασμῷ μὲ τὰ ὅσα ἐπᾶν ἔλαβον ἀργό-
τερον ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Ἐπίκουρος, ὁ
Λουκρήτιος καὶ ἄλλοι, ποὺ δὲν ἀναφέρουν
τὸν Δημόκριτον ὡς διδάσκαλόν των. Ἀπὸ
τῆς ἱχνης αὐτῆς τοῦ ἐπιστημονικοῦ θησαυ-
ροῦ ἐπλουτίσθησαν οἱ νεώτεροι ἐπιστήμο-
νες, οἱ στήριξαντες τὴν περίφημον θεω-
ρίαν τῶν ἀτόμων, τῆς ὁποίας πατὴρ ἦτο
ὁ Δημόκριτος καὶ ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸν
ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς σημερινῆς ἐπιστη-
μονικῆς διανοήσεως.

Μία κατηγορία θαυράτης, ἡ ὁποία, ἐὰν
ἀληθεύῃ θίγει τὰ ὅρια τῆς ἐπιστημονικῆς
ἀτιμίας, ἀμαυρῶναι τὴν μνήμην τοῦ... με-
γάλου Πλάτωνος. Κατὰ τὴν πληροφορίαν
τοῦ Ἀριστοτέλους, πληροφορίαν ποὺ δὲν ἀ-
πεδείχθη ἀκόμη ἀβάσιμος, ὁ Πλάτων, πε-
ρισυλλέξας ὅσα ἡδυνήθη συγγράμματα
τοῦ Δημόκριτου ἀπεπειράθη νὰ τὰ κατα-
κάυσῃ. Μόλις δὲ ἡμποδίσθη κατὰ τὴν τε-
λευταίαν στιγμήν ἀπὸ τοῦ αὐτόχρημα ἱε-
ροεξεταστικῶν αὐτοῦ ἀνοσιούργημα. Τὸ πᾶ-
ν ἔργον εἶνε ὅτι, ἡ διδασκαλία τῶν ὅσων
διδασθήσαν ὀφείλεται εἰς δύο Πυθαγο-
ρίους, εἰς τὸν Ἀμύκλαν καὶ τὸν Κλει-
νίαν. Εἶνε δὲ περιέργως ἡ ἐπέμβασις των,
διότι αὐτοὶ τοῦλάχιστον, ὡς Πυθαγόριοι,
λόγῳ τοῦ δογματικοῦ των φανατισμοῦ,
θὰ ἦσαν συνετεῖς πρὸς τὸν ἑαυτὸν των,
ἐὰν ἔκαον ἢ ἀφῆνον νὰ καοῦν τὰ συγ-
γράμματα.

Τὸ ἱστορικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν αὐτὸ
σκάδαλον, εὐρίσκει τὴν ἐξήγησίν του, εἰς
λυσιπώδη μὲν, ἀλλὰ ὅχι ἀφύσικον ἀντα-
γωνισμὸν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν θεωριῶν.
Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία διέλαμψεν
ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ τὰς ἐποχάς, ἐὰν δὲ
ἐξακολουθῇ νὰ εἶνε ἡ πρώτη πηγὴ πάσης
σχεδὸν ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, αὐτὸ ὁ-
φείλεται ἀκριβῶς εἰς τὴν ποικιλίαν, εἰς
τὴν ἀπειρίαν θὰ ἐλέγομεν καλύτερα, τῶν
ἐλληνικῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν. Δὲν ἔ-
μεινε πτυχὴ τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως,
δὲν ἀπέμεινε μυστήριον φυσικῶν φαινομέ-
νων, ποῦ νὰ μὴ εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐξερε-
νῇται ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας φιλοσόφους.

Φυσικὸν λοιπὸν, μέσα εἰς τὸν ὄργασμὸν
ἐκείνων τῆς ἐρευνῆς, μέσα εἰς τὴν ἀκόρε-
στον διψὴν τῆς μαθήσεως, φυσικὸν ἦτο
νὰ ἀναβλύζον θεωρίαι ἀντιφατικαὶ ἢ μί-
α πρὸς τὴν ἄλλην των. Καὶ ἀκόμη φυσικῶ-
ς, καὶ ἐκείνη καὶ νὰ διαλύμνη ἡ ἀλή-
θεια ἦτο, ὅτι ἐκτελείτο διὰ νὰ ὀξύνῃ καὶ

Ὁ μέγας Ἀβδηρίτης φιλόσοφος ὁ-
πῆρξεν ὁ πατὴρ τῆς θεωρίας τῶν
ἀτόμων, τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου
τῆς σημερινῆς ἐπιστημονικῆς ἐρ-
γασίας.

θεῖα ἀπὸ τὴν ἀντιγνωμίαν αὐτήν. Τέλος,
φυσικὸς ἦτο καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ φιλοσοφι-
κὸς φανατισμὸς, ἐφ' ὅσον οἱ ἱδρυταὶ ἢ
οἱ πιστοὶ ἐκάστης θεωρίας, ἐπέμενον διὰ
τὴν ἐπικράτησίν της.

Τὸ ἀφύσικον, ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ σημείου
ὅπου, ὁ εὐγενὴς κατὰ τὰ ἄλλα ἀγών, λαμ-
βάνει τὴν τροπὴν ποῦ ἔλαβε μὲ τὰ ἔργα
τοῦ Δημόκριτου. Ὑπάρχει ὁμοίως καὶ ἡ ἀ-
νεξήγητος πλευρὰ τῆς ὡς ἄνω καταγε-
λίας τοῦ Ἀριστοτέλους. Πραγματικῶς, ὁ
Πλάτων, δὲν εἶχε νὰ μοιράσῃ «οἰκόπεδα»
μὲ τὸν Δημόκριτον. Ἐκεῖνο ποῦ χαρακτη-
ρίζει, ὡς θὰ ἴδωμεν, τὴν πλατωνικὴν φι-
λοσοφίαν εἶνε κυρίως ἡ διαλεκτικὴ, ἡ με-
ταφυσικὴ, ἡ ψυχολογικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ τῆς
πλευρᾶς. Ἐκεῖνο πάλιν ποῦ χαρακτηρίζει
πρὸ πάντων τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Δημόκρι-
του εἶνε ἡ φυσιοδιφικὴ τῆς πλευρᾶς.

Ἐν τούτοις, γνωρίζομεν ὅτι ἦτο ἀσπον-
δον τὸ προσωπικὸν μῖσος ποῦ ἔτρεφεν ὁ
Πλάτων κατὰ τῶν «Δημοκριτιζόντων», συ-
νεπῶς δὲ καὶ κατὰ τοῦ διδασκάλου των,
ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἔχη προ-
σωπικὰς σχέσεις μὲ τὸν Δημόκριτον. Τὸ
μῖσος αὐτό, εἶχε βεβαίως φιλοσοφικὴν ἀ-
φετηρίαν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φαίνεται νὰ
ἠνώχλει τὸν Πλάτωνα, δὲν ἦτο αὕτη αὐτὴ
ἡ θεωρία τῶν ἀτόμων τοῦ Δημόκριτου,
ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἄλλως τε φαίνεται ἐπηρεα-
σμένος ὁ κορυφαῖος τῶν μαθητῶν τοῦ Σω-
κράτους. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπέφερε τὴν
ἐξαγίαν τοῦ προσωπικοῦ πάθους, ἦτο ἡ ἀ-
πέχθεια τοῦ Πλάτωνος πρὸς τὰς φυσιοδιφί-
κας ἀσχολίας τῆς φιλοσοφίας. Εἶνε γνω-
στὴ ἡ περιφρόνησις, τὴν ὁποῖαν ἔτρεφεν
ὁ Πλάτων πρὸς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ
τὰ φυσικά. Καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ
ὕπολογισθῃ σήμερον μέχρι ποίου βαθμοῦ
θὰ ἔφθανεν ὁ ἀντίκτυπος τοῦ διασυρμοῦ,
ἐὰν μετὰ τὸν Πλάτωνα ποῦ ἐπρωικόδοτησε
τὴν Ἀνθρωπότητα μὲ νέους ἐντελῶς κα-
νὼνας σκέψεως, δὲν ἠκολούθουν οἱ περὶ
τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον μεγάλα ἐκεῖνοι
φυσιοδιφικὲς ἐπιστήμονες, οἱ ἐκπροσώπου-
μενοι ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὸν Ἀριστοτέ-
λην κατὰ πρῶτον ὀφείλεται ἡ ἐπιστημονι-
κὴ, τρόπον τινά, ἀποκατάστασις τοῦ με-
γάλου φυσιοδιφικοῦ Δημόκριτου.

Εἰς τὴν μεταξύ Πλάτωνος καὶ Δημόκρι-
του ἐχθραν, παρουσιάζεται καὶ ἕνα ἄλλο
ἱστορικὸν περιεργον. Ὁ μὲν Δημόκριτος
ὑπῆρξεν ἕνας... πολυεκατομμυριοῦχος λαο-
κράτης, ὁ δὲ Πλάτων, ἕνας... ἀπένταρος
ἀριστοκράτης. Καί, φυσικὰ, ἡ διπλὴ δέξυ-
μαρος αὕτη διαφορὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ τῶν
βίου ἦτο, ὅτι ἐκτελείτο διὰ νὰ ὀξύνῃ καὶ

ἐκτελεῖται διὰ νὰ ὀξύνῃ καὶ ἀντιθέσεις.

Ἡ προσωνυμία καὶ μόνι ὡς Ἀβδηρί-
του θὰ ἔφθανε διὰ νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι ὁ
Δημόκριτος ἐγεννήθη εἰς τὰ Ἀβδηρα, τὴν
ἐπὶ τοῦ Νέστου πόλιν, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχον
περὶ πολλοὺ οἱ Ἀθηναῖοι, λόγῳ προφα-
νῶς τῆς μεγάλῃς ἀπλότητος τῶν Ἀβδηρι-
τῶν, μᾶλλον παρὰ τῆς «ἀνοσιότητας» των,
ὡς ἤθελον νὰ πιστεύουν οἱ λεπτοφυεῖς ἀπ-
τικίζοντες.

Ὀλιγώτερον γνωστὴ εἶνε ἡ ἀκριβὴς
χρονολογία τῆς γεννήσεώς του. Αἱ διά-
φοροι ἐκδοχαὶ κυμαίνονται μετὰ τοῦ
470 καὶ 460 πρὸ Χριστοῦ, μὲ διαφορὰν
δηλαδὴ δέκα ὁλοκλήρων ἐτῶν, μίᾳ ἐπο-
χῆς ραγδαιότητος ἐξελίξεως. Πάντως, ἐν
τῷ «Μικρῷ Διακόσμῳ» του, ὁ Δημόκριτος
ἀναφέρει ὅτι αὐτὸς ἦτο νέος ὅταν ὁ Ἀνα-
ξαγόρας ἦτο γέρων.

Ἀκόμη ὀλιγώτερον ἀκριβεῖς πληροφο-
ρίας ἔχομεν περὶ τῆς οἰκογενειακῆς κα-
ταγωγῆς του. Κατ' ἄλλους ὑπῆρξεν υἱὸς
τοῦ Ἀθηνοκρίτου, κατ' ἄλλους δὲ υἱὸς
τοῦ Δαμασπίτου. Προφανὴς ὅμως εἶνε ἡ
κοινωνικὴ του καταγωγή, δεδομένου ὅτι
ἀνήκεν εἰς τὴν πλουσιωτέραν τάξιν τῆς
πατρίδος του. Κατὰ τὸν Δημήτριον τὸν
Φαληρέα, διενεμήθη τὴν πατρικὴν του πε-
ριουσίαν μετὰ τῶν δύο ἄλλων ἀδελφῶν
του, εἰς αὐτὸν δὲ ἔλαχε τὸ σημαντικὸν με-
ρίδιον ὑπερεκπὸν ταλάντων. Ἦτο, ὡς θὰ
ἐλέγομεν σήμερον, πολυεκατομμυριοῦχος.
Τί τὰ ἔκαμε τὰ τόσα χρήματα; Ἀπλού-
στατα τὰ... ἐξέδουσε. Ἀλλὰ ὅχι εἰς σπα-
τάλας. Χάρις εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν πε-
ριουσίαν, ἔκαμε μακράς καὶ πολυτελεῖς πε-
ριηγήσεις, πλουτίζων τὰς γνώσεις του καὶ
ἐξετάζων τὰ πάντα. Μετέθις εἰς τὴν Μι-
κρασίαν, περιώδευσε τὴν Περσίαν ὁλό-
κληρον, διέμεινε εἰς τὰς Ἰνδίας, τὰς ὁ-
ποίας καὶ καλῶς ἐγνώριεν. Ἐπίσης πε-
ριώδευσε ἀνὰ τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Αἴγυ-
πτον, τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα καὶ ἐπὶ τέ-
λους ἦλθε καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου τὸν
ἀνέμενον ἡ μεγαλυτέρα ἀπογοήτευσις.

Προκαλελλήμενοι μὲ πᾶν ὅτι προήρ-
χετο ἀπὸ τὰ Ἀβδηρα, οἱ Ἀθηναῖοι ἠγνώρι-
σαν τὸν Δημόκριτον. «Ἦλθον εἰς Ἀθή-
νας—λέγει ὁ ἴδιος—καὶ οὐτις μὲ ἐγνώ-
κεν». Ἐκομὲν ἀκόμη περιηγήσεις ἐπὶ πέν-
τε ἄλλα ἔτη καὶ τέλος, ὅταν ἔμεινον ἀνευ
ὁδοῦ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του
πατρίδα, ὅπου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ
Ἀντισθένο, ἐξῆσε ταπεινότητα, τρεφόμε-
νος ὡς παράσιτος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του
Δαμάστου. Ὅταν ἀπέθανεν, εἶνε δημό-
σιος ἕρως, διὰ νὰ τὸν θάψουν, ἔπειτα δὲ
ἡ πράξις αὕτη, κατ' εὐφημισμὸν, ἐχαρά-
κτηρίσθη ὡς «κῆδεα δημοσίᾳ δαπάνη». Τὸ
βέβαιον εἶνε, ὅτι μετὰ θάνατον ὁ Δη-
μόκριτος ἐγνώριεν «εἶθεον δόξαν» καὶ
ἀ

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Είδομεν μέχρι τουδε τὸν θεμελιώδη καὶ πρωταρχικὸν ρόλον τῆς μνήμης εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ψυχικοῦ καὶ ὕλικού μας βίου. Κατελήξαμεν δὲ εἰς τὸ ἀναπότρεπτον συμπέρασμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ στερηθῇ μίᾳς οἰασθῆποτε τῶν ψυχικῶν ἱκανότητων του—τῆς βουλῆσεως, τῆς φαντασίας, μίᾳς τῶν αἰσθήσεων κτλ.—δίχως νὰ παύσῃ νὰ ἀποτελῇ μέλος τῆς ἀνθρωπότητος, παρ' ὅλην τὴν ἀτέλειάν του. Δίχως μνήμην ὅμως οὐδεὶς δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ψυχικὴν καὶ ὕλικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου γένους. Διότι ἄνευ μνήμης δὲν εἶνε δυνατὴ ἡ ὑπαρξὶς προσωπικότητος, αἱ σχέσεις μετὰ ἄλλων πρόσωπα, ἡ ὑπαρξὶς οἰκογενείας, κοινωνίας, πολιτείας, θρησκείας, μαθήσεως, προοδου, πολιτισμοῦ κτλ.

Ἀνθρώπος ἀποστερούμενος δλοκληρωτικῶς τῆς μνήμης του περιπίπτει εἰς κατὰστοσιν ζωὴν, πῶν κατωτέρων μάλιστα βαθμίδων τοῦ ζωικοῦ βασιλείου. Ὁ ἀναγνώστης δύναται μόνος του νὰ ἀνατρέξῃ διὰ τῆς φαντασίας εἰς ἀνάλογα παραδείγματα, φανταζόμενος ἕνα ἀνθρώπινον πλάσμα ἐστερημένον τῆς πρωταρχικῆς αὐτῆς ψυχικῆς ἱκανότητος.

Ἐπίσης γνωρίζομεν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε τὴν βάσιν τοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῆς λειτουργίας τῆς μνήμης. Τὸ πρωταρχικὸν αὐτὸ σημεῖον τοῦ μηχανισμοῦ τῆς μνήμης ἀνάγεται, ὡς γνωρίζομεν, εἰς τὴν ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΩΝΕΙΝ, εἰς τὴν ἱκανότητα δηλαδὴ τῆς μνήμης νὰ δέχεται ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μας περιβάλλοντος. Τὰς λεπτομερείας ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον. Δύο ἀκόμη κεφαλαιώδη καὶ βασικά σημεῖα διακρίνουσιν τὸν ὅλον μηχανισμόν τῆς μνήμης: ἡ λειτουργία τοῦ διατηρεῖν τὰς ἐντυπώσεις καὶ ἡ λειτουργία τοῦ ἀναπλάσσειν τὰς παραστάσεις τὰς ὁποίας ἐντύπωσε καὶ διετήρησεν ἡ μνήμη μας.

Εὐκόλως κατανοεῖ τις ὅτι ναὶ μὲν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ μνήμη, ἔάν μᾶς ἔλειπεν ἡ ἱκανότης νὰ ἐντυπώνωμεν τὰς παραστάσεις τῶν ὧν ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας, ἀλλὰ ἐπίσης εὐχερῶς κατανοοῦμεν ὅτι ἡ σπουδαία αὕτη ψυχικὴ μας ἱκανότης θὰ ἦτο αὐτόχρημα ἀχρηστος, ἔάν μᾶς ἔλειπεν ἡ ἱκανότης νὰ διατηρήσωμεν τὰς ἐντυπωθείσας παραστάσεις.

Παραδείγματος χάριν. Ὑπέπεσεν ἅπαξ εἰς τὴν ἀντίληψίν μου τὸ συναίσθημα τοῦ ψύχους ἢ τῆς θερμότητος, τὸ αἰσθημα τῆς φιλίας, τῆς ἐντιμότητος κτλ. Ἡ ἀκόμη ἀντελήφθη ὅτι ὠρισμένον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου λέγεται «ἄλφα», ὅτι συνδυάζομεν αὐτὸ μετὰ ἕνα ἄλλο γράμμα ποῦ λέγεται «βῆτα» δίδει τὸν φθόγγον «ἄβ», «βᾶ» κτλ.

Εἰς τί ὅμως θὰ ἐχρησίμευον ὅλα αὐτά, ἔάν ἡ μνήμη μου δὲν εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ τὰ συγκρατῇ; Θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπαναρχίζω εἰς κάθε στιγμὴν τὴν μετεκπαίδευσίν μου, καὶ θὰ ἦτο τὸ ἴδιον ὡς ἔάν διηρχόμην δλοκληρὸν τὴν

ζωὴν μου εἰς ἕνα βῆμα σημειωτόν.

Ἄς ἀναλύσωμεν τώρα, βάσει τῶν πορισμάτων τῆς πειραματικῆς Ψυχολογίας, τὴν μνημονικὴν αὐτὴν λειτουργίαν τοῦ διατηρεῖν τὰς ἐντυπώσεις. Βάσει τῆς λειτουργίας αὐτῆς λαμβάνεται τὸ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον συγκρατεῖται ἡ πρόκειται νὰ συγκρατηθῇ ἡ ἀπομνημονευθεῖσα ἐντύπωση. Οὕτω διακρίνομεν τρία σημεῖα ἢ μὲλλον τρεῖς διαφόρους λειτουργίας ἀπομνημονεύσεως: α) τὴν ἄμεσον, β) τὴν παροδικήν, καὶ γ) τὴν διαρκὴ λειτουργίαν διατηρήσεως ἐντυπώσεων.

Κατὰ τὴν ἄμεσον λειτουργίαν προβάλλεται ἡ διατήρησις μίᾳς καταστάσεως ἐπὶ βραχύτατον μόνον χρόνον, καὶ δι' ὠρισμένων καὶ ἀποκλειστικῶν σκοπῶν. Πρὶν ἀκόμη ἐξαφανισθῇ τὸ ἐρέθισμα, τελεῖται ἀμέσως ἡ λειτουργία τοῦ συνδυασμοῦ ἐντυπώσεων προηγούμενων, καὶ ἐξαφανίζεται τὰχιστα ἡ πρὸς στιγμὴν μόνον διατηρηθεῖσα ἐντύπωση. Δηλαδὴ, ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπλούστερον, ἰδοὺ ἕνα παράδειγμα. Διασχίζω, λόγου χάριν, τὴν ὁδὸν Σταδίου. Σωρὸς πραγμάτων ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις μου καὶ ἐντυπώνονται στιγμιαίως καὶ μηχανικῶς εἰς τὴν μνήμην μου, ἡ δὲν ἐντυπώνονται διόλου. Μέχρις ἐδῶ δὲν ἐλειτούργησε παρὰ μόνον ἡ ἱκανότης τοῦ ἐντυπώνειν, καὶ μάλιστα ἡ εἰδικὴ λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ τὴν ὁποῖαν ἤδη ὠνομάσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον «μηχανικὴν ἐντύπωσιν». Ἐξαφνα, ὅμως, ἀναγινώσκω τὴν ἐπιγραφὴν ἐνὸς καταστήματος μετὰ κάποιαν ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἄφ' ὅτι ἀνέγνωσα μηχανικῶς ἄλλας ἐπιγραφάς. Ὅσον μικρά καὶ ἔάν εἶνε ἡ προσοχή μου αὕτη, συνετέλεσεν ἤδη εἰς τὸ νὰ λειτουργήσῃ ἡ δευτέρα μεγάλη μνημονικὴ μου ἱκανότης, ἡ λειτουργία δηλαδὴ τῆς διατηρήσεως τῆς ἐντυπώσεως. Ἀλλὰ... σκοπὸς τῆς ἀπομνημονεύσεώς μου αὕτης δὲν εἶνε νὰ διατηρήσω εἰς τὴν μνήμην μου τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς, — τὸ σχῆμα τῶν κτλ., — ἀλλὰ νὰ συνδυάσω ἀμέσως τὴν ἀποκτηθεῖσαν ἐντύπωσιν μετὰ τὴν μνήμην μίᾳς κάποιας ἀνάγκης μου. Ἐνθυνοῦμαι δηλαδὴ ὅτι μοῦ χρειάζεται μία γραβάτα, λ. γ. Καὶ ἀναγινώσκων τὴν ἐπιγραφὴν προσπαθῶ νὰ ἀντιληφθῶ ἔάν τὸ εἶδος αὐτὸ πωλεῖται μέσα εἰς τὸ κατάστημα ποῦ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν. Εἴτε με ἱκανοποιεῖ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιγραφῆς εἴτε ὄχι, εὐθὺς, ἀμέσως σχεδόν, ἔστω καὶ ἔάν ἡ ἐπιγραφὴ ἐξακολουθῇ νὰ παραμένῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, δὲν διατηρῶ πλέον τὴν ἐντύπωσιν τοῦ σχήματος, χρώματος κτλ. αὐτῆς ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς. Ἐάν, παρ' ὅλα αὐτά, συμβῇ νὰ διατηρήσω τὴν παράστασιν, αὐτὸ θὰ εἶνε καθαρά μηχανικόν. Ἰδοὺ λοιπὸν εἰς τί συνίσταται ἡ ἄμεσος λειτουργία τῆς διατηρήσεως μίᾳς ἀπομνημονευθεῖσας ἐντυπώσεως. Κατὰ τὴν παροδικὴν λειτουργίαν τῆς διατηρήσεως διατηροῦμεν μόνον ἐπὶ ἕνα ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα τὴν ἐντύπωσιν, μετὰ

τὴν πάροδον τοῦ ὁποῖου δυνάμεθα νὰ λησμονήσωμεν τὴν παράστασιν. Οὕτω, λόγου χάριν, διατηροῦμεν εἰς τὴν μνήμην μας κάθε μίαν ἀπὸ τὰς ἀπείρους παροδικὰς ἐρωτήσεις ποῦ μᾶς θέτουν κατὰ τὸ διάστημα τῶν συνομιλιῶν μας. Διατηροῦμεν τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐρωτήσεως μέχρι τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποῖαν διδομεν τὴν σχετικὴν ἀπάντησιν. Ἐπειτα λησμονοῦμεν, κατὰ κανόνα. Ἡ, ἔάν δὲν λησμονήσωμεν, αὐτὸ ἀνάγεται εἰς ἄλλην μνημονικὴν λειτουργίαν, εἰς ἐκείνην τῆς ἀναπλάσεως, ποῦ θὰ ἴδωμεν. Τέλος, ἡ κατ' ἐξοχὴν μνήμη συνίσταται εἰς τὴν διαρκὴ διατήρησιν τῶν ἐντυπώσεων.

Ὑπάρχουν σκηναὶ τοῦ βίου μας ποῦ δὲν τὰς λησμονοῦμεν ποτέ. Ὅμοίως καὶ συναισθήματα, ὡσαύτως καὶ γνώσεις. Ἐάν δὲν ἔχω, λόγου χάριν, παθολογικὴν μνήμην, δὲν λησμονῶ οὔτε ποῖος εἶμαι, οὔτε τίς εἶνε ὁ ἀδελφός μου, ἡ ποία τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου κτλ. Ἡ μεγάλη ἡ μεγίστη διάρκεια τῆς διατηρήσεως τῶν ἐντυπώσεων αὐτῶν προϋποθέτει πάντοτε πρόθεσιν καὶ σκοπὸν ἀπομνημονεύσεως.

Ἄς ἴδωμεν τώρα τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν βασικὴν λειτουργίαν τοῦ μνημονικοῦ μας μηχανισμοῦ. Εἶνε ἡ λεγομένη λειτουργία τῆς ἀναπλάσεως. Ἀνάπλαις εἶνε ἡ ἀναδημιουργία παραστάσεων ἐν τῇ συνειδήσει μας. Τὰ αἷτια τῆς ἀναδημιουργίας αὐτῆς δὲν εἶνε ἀκόμη πλήρως ἐξηκριβωμένα. Εἶνε ὅμως γνωστοὶ οἱ νόμοι ἢ οἱ τρόποι τῆς ἀναπλάσεως τῶν παραστάσεων. Οἱ τρόποι αὗτοι εἶνε τέσσαρες: α) τῆς ὁμοιότητος, β) τῆς ἀντιθέσεως, γ) τοῦ συγχρονισμοῦ καὶ δ) τῆς διαδοχῆς.

Εἰς τὴν τρίτην αὐτὴν βασικὴν λειτουργίαν τῆς μνημονικῆς λειτουργίας βασιζονται ὅλος ὁ πολιτισμός μας, ἡ ἀνθρωπίνη πρόοδος, ἡ συναισθηματικὴ μας ζωὴ κτλ.

Ἐπὶ παραδείγματι: Τὴν στιγμὴν αὐτὴν γράφω περὶ μνήμης. Τὸ περιεχόμενον τῶν γραπτῶν μου προϋποθέτει βεβαίως τὰς δύο πρώτας βασικὰς λειτουργίας τοῦ μνημονικοῦ μου. Γράφω δηλαδὴ περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα κάποτε ἐνετύπωσεν ἡ μνήμη μου καὶ τῶν ὁποίων διετήρησε τὰς ἐντυπώσεις.

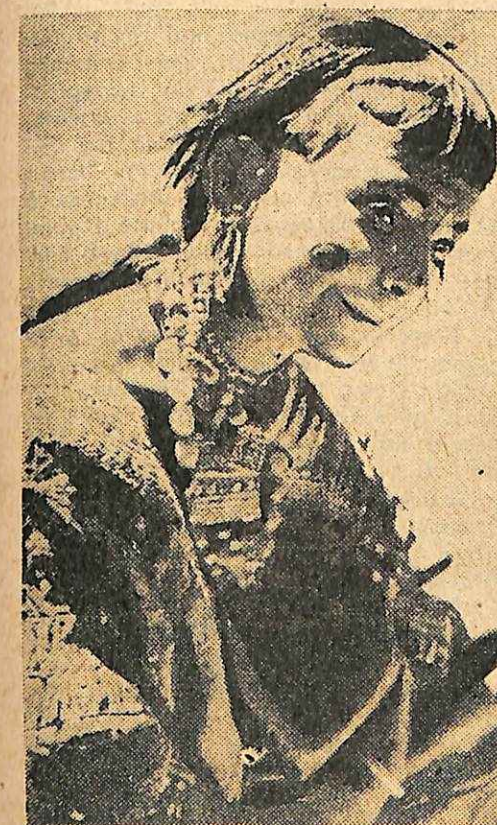
Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν σταματοῦν ἔως ἐδῶ. Δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς ἀκριβείας συγκρατημένων ἐντυπώσεων. Ἐδῶ προκύπτουν παραστάσεις ἐνδεχομένως νέαι, εἰκόνες τὰς ὁποίας πιθανὸν εἶνε ὅτι οὐδέποτε ἐνετύπωσα ἄπ' εὐθείας ἐκ τῆς πραγματικότητος. Τὰς ἐντυπώσεις, τὰς εἰκόνας, τὰς συλλογισμοὺς, τὰς παραστάσεις, τέλος, τὰς ἔχω δημιουργήσει μόνος μου. Καὶ τὰς ἔχω δημιουργήσει βάσει ἀκριβῶς τοῦ ὕλικου ποῦ μοῦ ἐπηρεάσθησαν αἱ δύο πρώται λειτουργίαι. Ἡ ἱκανότης αὕτη τῆς ἀναδημιουργίας παραστάσεων καὶ ἐντυπώσεων, εἶνε ἡ λεγόμενη λειτουργία τῆς ἀναπλάσεως.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἀσθενεῖται καὶ ὁ γινεὶν τῆς μνήμης.

Ὁ λαὸς τοῦ Χαδραμαοῦτ

Ὁ παλαιὸς πολιτισμός του καὶ ἡ σημερινὴ βαρβαρότης του
Ἄρθρον τοῦ κ. Δ. Χ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ

Χώρα τόσον γειτονικὴ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἡ Ἀραβία εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον γνωστὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἀπὸ ἄλλας πολὺ περισσότερον μακρυνάς. Αἰτία τοῦτο εἶνε ὅτι τὸ θερμότερον κλίμα καθιστὰ δυσάρεστον τὴν ἐκεῖ διαβίωσιν Εὐρωπαίων, ἐνῶ, ἐξ ἄλλου, αἱ ἐμπορικαὶ ἀνταλλαγαὶ τῆς Ἀραβίας μετὰ ξένας χώρας εἶνε πολὺ περιορισμέναι. Ἡ Τζεδδά καὶ μικροὶ μικρότεροι λιμένες ἐπὶ τῆς

Νεάνις καλῆς τάξεως τοῦ Χαδραμαοῦτ. Τὸ κύριον στοιχεῖον κομψότητος θεωρεῖται ἡ παρὰ σὶν κηλὶς εἰς τὴν παρεῖαν. Τὸ φόρεμά της εἶνε κεντημένον μετὰ χρυσοκλωστὴν καὶ στολίζεται μετὰ χρυσὰ κοσμήματα καὶ κογχύλια.

Ἐρυθρὰς θαλάσσης, ὅπου ἀποθιβάζονται προσκυνηταί, τὸ Ἄδεν, κτήσις ἀγγλικὴ ἐπὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ οἱ λιμένες τῆς Μασκάτας καὶ τοῦ Κοουεῖτ εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον, εἶνε οἱ μόνον εἰς τὰς ὁποίας προσεγγίζουν πλοῖα Εὐρωπαϊκά. Γενικῶς δὲ μόνον τὸ Ἄδεν ἔχει σχετικῶς ἀρκετοὺς Εὐρωπαίους μονίμους κατοίκους καὶ ὀλιγώτερους ἢ Μασκάτη.

Ἄλλως τε, ὄχι μόνον τὸ κλίμα καὶ ἡ σπάνις εὐκαιριῶν πλουτισμοῦ εἶνε λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποφεύγουν τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν Ἀραβίαν. Εἰς ἄλλος, σπουδαιότατος, εἶνε τὸ μισόξενον τῶν κατοίκων. Φανατικοὶ Μουσουλμᾶνοι, ἀποφεύγουν τὴν συνάφειαν μετὰ Χριστιανούς. Εἰς τὰς χώρας μάλιστα τῶν Βαχαβιτῶν, τὸ κράτος τοῦ Ἰμν - Σαμντ, ὁ φανατισμός εἶνε ἀκόμη μεγαλύ-

τερος. Ὅτι περὶ τῆς συγχρόνου Ἀραβίας γνωρίζομεν προέρχεται ἀπὸ ἐκθέσεις προξενικῶν ὑπαλλήλων, μελέτας ἐρευνητῶν καὶ ἄρθρα ἐπισκεπτῶν.

Ἀπὸ τὴν ὅλην Ἀραβίαν, ἡ ὁποία ἔχει ἑκτασιν περὶ τὰ τρία ἑκατομύρια τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἦτοι τὸ τρίτον τῆς Εὐρώπης, ἡ ὀλιγώτερον ἴσως γνωστὴ χώρα, ἂν ἐξαίρεθῇ ἡ μεγάλη ἔρημος τοῦ ἑσπεριτικοῦ, εἶνε τὸ Χαδραμαοῦτ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ τμήμα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου. Αἰτία τοῦτο εἶνε ὅτι ἡ χώρα αὕτη εἶνε ἀκόμη πτωχότερα ἀπὸ τὰς ἄλλας ἀραβικὰς καὶ δὲν ἔχει πόλεις σημαντικὰς. Ἄλλως τε, εἶνε ἀραιῶς κατοικημένη, μετὰ 500.000 κατοίκους ἐπὶ 250.000 τετρ. χιλιομέτρων. Πολὺ μικρὸν μέρος τοῦ Χαδραμαοῦτ εἶνε κατοικήσιμον μονίμως, χωρὶς γῆ παρὰ τὴν θάλασσαν. Πέραν αὐτῆς ὑψοῦνται μικραὶ ὄροσειραί, μετ' αὐτὰς δὲ ἀπλοῦται ἡ μεγάλη ἔρημος, ἡ ὁποία ἄλλως τε, σὺν τῷ χρόνῳ, προχωρεῖ πρὸς νότον καὶ ἐκάλυψεν ἤδη ἑκτάσεις αἱ ὁποῖαι πρὸ ὀλίγων αἰώνων ἦσαν καλλιεργήσιμοι. Ἡ ἄμμος ἐπέχυνε χωρία κείμενα νοτίως τῶν ὀρέων καὶ μετὰ αὐτὰ καὶ τῆς παραλίας, μετὰ δὲ ἄλλων καὶ τὴν παλαιάν πρωτεύουσιν τῆς χώρας.

Τώρα τὸ Χαδραμαοῦτ διαίρεται εἰς τέσσαρα σουλτανάτα, τῶν ὁποίων οἱ ἡγεμόνες ἦσαν ὑποτελεῖς εἰς τὴν Τουρκίαν μετὰ τοῦ 1916, ἔκτοτε δὲ διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν. Τὸ Χαδραμαοῦτ διατηρεῖ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἀναφέρεται δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γεωγράφων ὡς Χαδραματίτις. Οἱ κάτοικοί του ἦσαν ἄλλοτε ἀρκετὰ προηγμένοι εἰς τὸν πολιτισμόν, ἀπέτελλαν δὲ τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῶν Ὀμηριτῶν ἢ Ἰμναριτῶν, τὸ ὁποῖον ἠνῶθη μετὰ τὸ κράτος τῶν Σαβαίων, τῶν ὁποίων πιθανῶς βασιλεῖς σάφητο ἡ ἐπισκεφθεῖσα τὸν Σολομῶνα καὶ δεχθεῖσα τὴν ἐβραϊκὴν θρησκείαν. Τοῦτο καθιστὰ πιθανώτερον καὶ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὸ κράτος τῶν Σαβαίων καὶ Ἰμναριτῶν διεδόθη ἡ ἐβραϊκὴ θρησκεία καὶ ἤρξε μάλιστα τῆς χώρας δυναστεία Ἑβραϊκή, μολοντί θρησκεία ἐπικρατεστέρη ἐν τῇ χώρῃ ἦτο ὁ Σαβαϊσμός, θρησκεια ἐπίσης πνευματικόν. Τὸ Χαδραμαοῦτ ἦτο ἐλευθερονκαλιόταν οἱ Πέρσαι κατέλαθον μέρη τινὰ τῆς Ἀραβίας, οὔτε δὲ ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ὑπετάχθη, οὔτε ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. Ἐπιγραφαὶ μαρτυροῦν περὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας, ἡ ὁποία διετηρήθη ἀνεξάρτητος ἕως τῶν ΣΤ' αἰῶνα μ. Χ., ὅτε ὁ βασιλεὺς της ἐφονεύθη εἰς μάχην πρὸς τοὺς Ἀθήσωνους, οἱ ὁποῖοι ἀπέκτησαν εἶδος ἐπικυριαρχίας ἐπὶ τῆς χώρας. Κατὰ τὸν ἐπόμενον αἰῶνα τὸ Χαδραμαοῦτ ἔγινε μουσουλμανικόν, κατεδιώχθησαν δὲ οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοί του. Ἐκτοτε ἐξέπεσε καὶ ὁ πολιτισμός του.

Σήμερον, μόνον οἱ κάτοικοι τῶν μικρῶν πόλεων, μᾶλλον χωρίων, ἔχουν στοιχεῖα τινὰ πολιτισμοῦ. Οἱ ἄλλοι ζοῦν βίον νομαδικόν, πτωχικόν καὶ ἀρκούνται εἰς τὰ ἐλάχιστα, οὔτε ἀνέσεις γνωρίζουν, οὔτε κανόνες ὑγιεινῆς. Αὐτοὶ εἶνε κυρίως ἐρημονόμοι Βεδουῖνοι. Βόσκουν τὰς καμήλους τῶν καὶ ὀλίγας αἰγας ἢ πρόβατα, πίνουν τὸ γάλα τῶν, σπανιώτατα δὲ τρώγουν κρέας, ὥστε πολλοὶ αὐτῶν δύνανται

Αἱ γυναῖκες τοῦ Χαδραμαοῦτ βάφουν μετὰ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων καὶ τὰς παλάμας. Αἱ ἐγγαμοὶ γνωρίζονται ἀπὸ τὰ σπειροειδῆ σχήματα, τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς σταυρούς, κοσμήματα τῶν ἀρθρῶσεων τῶν δακτύλων.

τὸ ἐδοκίμασαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν παρὰ μόνον ἔάν παρεκάθησαν εἰς ἐορτὴν φυλάρχου, κατὰ τὴν ὁποῖαν σφάζονται κάμηλοι. Στερεὰν τροφὴν ἔχουν ἄρτον ἐξ ἀραβοσίτου καὶ καρποὺς φοινίκων.

Τόσον οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων, ὅσον καὶ οἱ νομάδες εἶνε ἀφώστωμένοι εἰς τὴν παράδοσιν. Τίποτε δὲν κάμνουν τὸ ὁποῖον δὲν ἔκαμνον οἱ πατέρες των. Ἐνδύονται ὡς αὐτοί. Εἶνε φανατικοὶ Μουσουλμᾶνοι ὡς αὐτοί, ἂν καὶ ὀλιγώτερον μισόξενον ἀπὸ ἄλλους Ἀραβας. Δὲν δέχονται μετὰ εὐχαρίστησιν νωτερισμούς. Τὸ καθεστὴς εἰς τὴν ζωὴν τῶν εἶνε κανονισμένον ἀπὸ τὴν παράδοσιν. Αἱ γυναῖκες ἐνδύονται ὁμοιομόρφως, ὅπως ἄλλως τε καὶ οἱ ἄνδρες. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε ὅτι αἱ ἐργαζόμεναι γυναῖκες τῶν χωρίων καλύπτουν τὸ πρόσωπον καὶ δὲν ὀμιλοῦν πρὸς ἄνδρας. Αἱ ἐργαζόμεναι εἰς τοὺς ἀγρούς ἔχουν ἀκάλυπτον τὸ πρόσωπον. Αἱ γυναῖκες δὲ τῶν νομάδων Βεδουῖνων εἶνε τελείως ἐλεύθεραι. Ὅλοι βάφουν τὰ χέρια των, παλάμας καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων μετὰ κινὰ, πορτοκαλόχρουν βαφὴν. Αἱ δὲ ἐγγαμοὶ ζωγραφίζουν ὀλόκληρα τὰ δάκτυλα μετὰ σπειροειδῆ σχήματα μετὰ ἀστέρας καὶ σταυρούς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α΄

‘Ο μυστικοπαθής σύτοκράτωρ

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

πού ηδύνησαν την δημοσία εκπαιδεύει και τὸ ἐμπόριο, κατάρθωσε ν’ αὐξήσῃ ἡ ρωσικὴ παραγωγή καὶ νὰ γίνεταί ἐξαγωγή τῶν ρωσικῶν προϊόντων στὶς ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης, ἐπροστάτευσε τοὺς καλλιτέχνας καὶ τοὺς λογίους καὶ ἀνέπτυξε τὴν ἀγάπῃ τῆς ρωσικῆς ἀριστοκρατίας στὰ γράμματα καὶ στὶς τέχνες, ἔλαβε μέτρα γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ἀγροτῶν. Ὑπῆρξε μάλιστα ἕνας ἰσπολιτιστής. Ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ ἀγωγή του ἀπὸ τὸν ἀνθρωπιστὴ Λαάρπ ἀπέδωσε τοὺς καρπούς της.

‘Ο Ἀλέξανδρος εἶχε τὴν μοῖρα νὰ εὐρεθῇ ἀντιμέτωπος τοῦ Ναπολέοντος. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραμείνῃ ἀπαθὴς ἀπέναντι τῶν ἐκστρατειῶν καὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Γάλλου αὐτοκράτορος, πού εἶχαν ἀναστατώσει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην, καὶ εἶχαν θέσει ἐπὶ τάπητος καὶ τὸ ζήτημα τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ ἀνάμιξις τοῦ Ἀλεξάνδρου στὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης ἄρχισε μὲ μιὰ διαμαρτυρία γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ δουκὸς Ἑγκιέν, στὴν ὁποία ἡ Γαλλία ἀπήντησε δι’ ἐγγράφου σχεδὸν προσβλητικῶς. Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν διεκόπησαν καὶ ἡ Ρωσσία σύμμαχος

τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Αὐστρίας ἄρχισαν ἀπὸ τότε νὰ λαμβάνῃ μέρος στὸν ἀμυντικὸν πόλεμον κατὰ τῶν στρατευμάτων τοῦ Ναπολέοντος. Ἡ ἱστορία τῶν πολέμων αὐτῶν εἶνε μακρὰ. Τὸ 1806 ὁ Ἀλέξανδρος ἐσυνθηκολόγησε μὲ τὸν Ναπολέοντα στὸ Τιλσίτ. Οἱ δύο αὐτοκράτορες συνητήθησαν ἐπὶ πλοιαρίου τοῦ ποταμοῦ καὶ ὑπέγραψαν τὴν περίφημὴ ἐκτελεστικὴ σύμφωναν μὲ τὴν ὁποία θὰ διμελιζέτο ἡ Τουρκία, ἀλλὰ πού δὲν κατάρθωθῃ νὰ ἐκτελεσθῇ. Δυσαρπείαι προεβλήθησαν μεταξὺ τῶν δύο αὐτοκρατόρων διὰ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Πολωνίαν, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ἱκανοποιήθη ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ναπολέοντος νὰ νυμφεῖται μὲ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου μεγάλῃ δούκισσᾳ Ἀννα Παύλοβνα ἑπειτα ἀπὸ τὸ διαζυγίον τοῦ ἀπὸ τὴν Ἰωσηφίνα. Ἀντέδρασε σ’ αὐτὸ κυρίως ἡ ρωσικὴ ἀριστοκρατία καὶ ὁ ὀρθόδοξος κλῆρος. Ἐπηκολούθησε ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τῆς Ρωσίας. ‘Ο Ἀλέξανδρος εἶδε τὸν ἐχθρόν του νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Μόσχαν καὶ νὰ καταλύσῃ τὸ Κρεμλίον. Δὲν ἔλαβε ὡς τότε τὴν ἐμπιστοσύνην του στὸν ἀγῶνα. Κατάρθωσε ν’ ἀναενεῖν πάντα τὸν στρατὸν του, νὰ κατευνήθῃ ἐπιθέσεις κατὰ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, νὰ κόβῃ τις ἐπικοινωνίας καὶ νὰ τὸν στερεῖ ἀπὸ τὰ ἐφόδια διὰ τῶν ἀδικοκτόνων πυρπολήσεων τῶν ρωσικῶν ἐγκαταστάσεων, ἔως ὅτου ἡ νύκτας τὸν Ναπολέοντα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ρωσίαν μὲ τὰ συντρίμματα τοῦ μεγάλου στρατοῦ του. ‘Ο Ἀλέξανδρος ἐνέπνευσε τοὺς συμμάχους του τὴν ἐπιθετικὴ ἐκστρατεία κατὰ τοῦ μεγάλου ἀντιπάλου μὲ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὴν εἰσὸδον τῶν στρατευμάτων τὸν αὐτὸν Παρίσι καὶ τέλος ἔπειτα

ἀπὸ πολλὰς μάχας, ὑποχωρήσεις καὶ νέες ἐπιθέσεις, ὁ ἐνωμένος εὐρωπαϊκὸς στρατὸς εἰσῆλθε εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν καὶ ὁ Ναπολέων ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ.

Στὸ Παρίσι ὁ Ἀλέξανδρος ἐφέρθη ἀπέναντι τῶν ἡττημένων μὲ τὸν εὐγενέστερον τρόπο. Ἐδωσε ἐντολὴ στὸν κόμητα Σουβάλωφ νὰ μὴ θιγῇ εἰς τὸ παραμικρὸν ὁ Ναπολέων ὁ ἐξορισθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, προεκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἐπιφανῶν Γάλλων, καὶ ἐπεσκέφθη διακεκριμένους κυρίες, ὅπως τὴν Ἰωσηφίνα. Τὸν ἐχαρκτήρισαν τότε ὡς τὸν εὐγενέστερον ἱππότη τῆς Εὐρώπης. Μετὰ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Ναπολέοντος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴ μάχην τοῦ Βατερλώ, ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθεν ἐκ νέου στὸ Παρίσι καὶ στὴ συνθήκην πού ἐπηκολούθησε ἔμετριάσε κατ’ εἰσήγησιν τοῦ Καποδίστρια τὶς ἀξιώσεις τῶν συμμάχων.

‘Ο Καποδίστριας ὑπῆρξε κυρίως ὁ δούρειος ἵππος τοῦ ἐκστρατιῶτη τῆς Ἀνατολῆς καὶ στὶς σχέσεις του μὲ τὴν Τουρκία. Καὶ χάρις σ’ αὐτὸ εἶχε πιστευθῇ ἀπὸ τὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία καὶ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντη καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας ἀρχηγούς ὅτι ἡ Ρωσσία θὰ ἐπροστάτευε τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν κατὰ τὸ 1822. Ἀλλὰ εἶχε ἤδη ἰδρυθῇ ἡ Ἱερὰ Συμμαχία μεταξὺ τῶν νικητῶν τοῦ Ναπολέοντος, ἔργον τοῦ Αὐστριακοῦ καγκελλαρίου Μέντερνιχ, ὁ ὁποῖος εἶχε κάμει τὸν Ἀλέξανδρον νὰ πιστεύσῃ ὅτι πράγματι αὐτὸς ἦτο ὁ ἀρχηγός της, ἐνῶ πράγματι ἐκεῖνος διηύθυνε τὶς ἐνέργειάς της ἀπὸ τὴ Βιέννη. ‘Ο Μέντερνιχ ἔκαμε ὅτι ἡμῶρες γιὰ ν’ ἀντιδράσῃ κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Καὶ ἐφέρθη μὲν ὁ Ἀλέξανδρος στὴν ἀρχὴν κατὰ τὸν τρόπον προστατευτικὸν ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων χάρις στὸν Καποδίστρια ἀντιδρῶν ἐπὶ δύο ἔτη στὴν πολιτικὴν τοῦ Μέντερνιχ, ἀλλ’ ἐπὶ τέλος ὁ Αὐστριακὸς καγκελλάριος τὸν παρέσυρε καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν Καποδίστρια καὶ νὰ μεταβάλῃ πολιτικῇ. ‘Ο Ἀλέξανδρος εἶχε ἤδη καταπονηθῇ. Ἡ μυστικοπάθεια πού ἦταν παλαιὸ γνώρισμα τῆς ἰδιοσυγκρασίας του ἠξήνησε, ἀλλόκοτος ἀγῶνας τὸν κατεῖχε διαρκῶς, μιλοῦσε ὀλοένα γιὰ τὰ ἀμαρτήματά του καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐξίλασμοι καὶ κατὰ τὸ 1829 ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Κριμαία. Καὶ κατὰ τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἀνηγγέλθη ἀπὸ τὸ Ταϊγάνι ὁ θάνατός του. Ἀργότερα πολλοὶ ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν εἶχε πράγματι ἀποθάνει, ἀλλ’ ὅτι ἀπεχώρησε κρυφὰ στὸν Καύκασον ὅπου ἐκλείβη σ’ ἕνα μοναστήρι μὲ τὸ ὄνομα Φεντόρ Κοῦσμιτς, καὶ ἀπέθανε ἐκεῖ τὸ 1857. Τὸ θέβαιο εἶνε ὅτι ὅταν κατὰ τὸ 1921 ἠναίχθησαν στὴν Πετροῦπολιν οἱ τάφοι τῶν Τσάρων, τὸ φέριον πού εὐρίσκετο στὸν τάφον τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α΄ εὐρέθη ἀβειανόν.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΦΡΥΝΗ

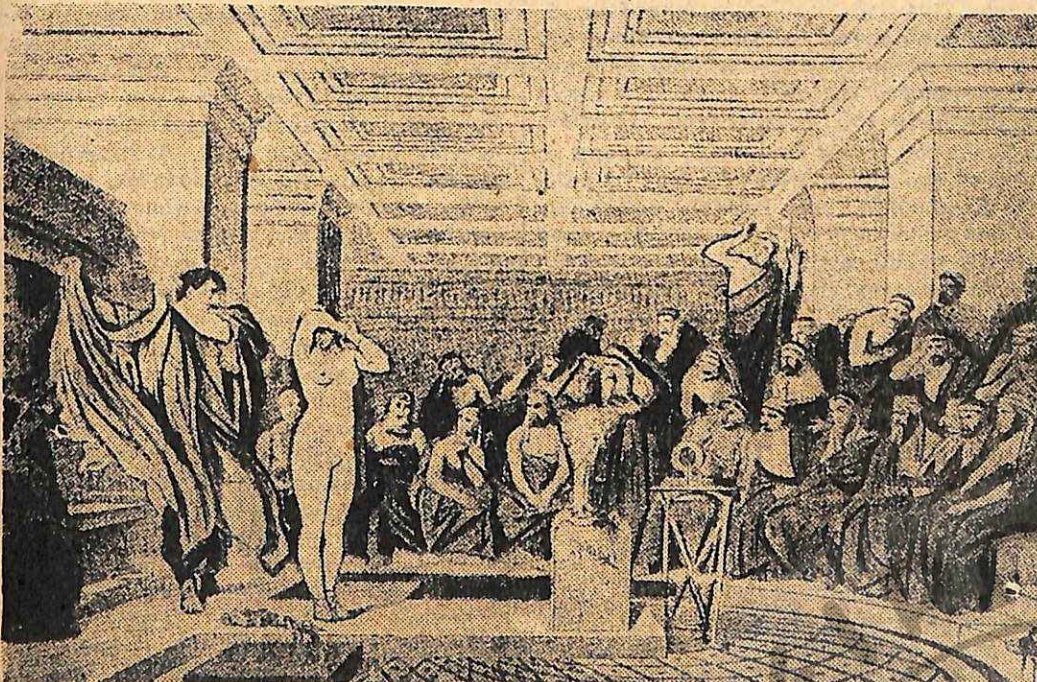
Ἡ ἐταῖρα πού ἐνέπνευσε μεγάλους καλλιτέχνας

Ἡ Φρύνη ὑπῆρξε ἀναμφισβήτητα ἡ ὁραιοτέρα καὶ ἡ πιὸ διάσημη ἐταῖρα τῆς ἀρχαιότητος.

Ἡ πολυκύμαντὴ ζωὴ της, τὰ μεγάλα πλοῦτη πού ἀπέκτησε ἀπὸ τὸ ἐμπόριο τῶν θεληγῶν της, αἱ ἐρωτικαὶ περιπέτειαι πού εἶχε μὲ τὰς πλέον διακεκριμένας πολιτικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς προσωπικότητας τῆς τότε ἐποχῆς, τῆς ἐδημιούργησαν ἀπέραντον φήμην καὶ τὸ ὄνομά της ἦτο πασίγνωστον ὅχι μόνον εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἔζησε καὶ ἔδρασε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον.

Ἡ Φρύνη ἐγεννήθη εἰς τὴν Θεοπιάδα τῆς

τῆς καὶ τὴν ἀσύγκριτὴν γραμμὴν τοῦ σώματός της τὴν ἐκμεταλλεύεται ἐντατικὰ μὲ μοναδικὸν σκοπὸν τὸν πλουτισμόν. Δὲν περνᾷ πολλὰς καὶ τὰς πλοῦτῃ πού συσσωρεύει εἶνε ἀμέτρητα. Ὅταν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατεδάφισε τὰς Θῆβας, ἡ Φρύνη προσεφέρθη νὰ διαθέσῃ μέρος τῆς περιουσίας της καὶ νὰ ἀνοικοδομήσῃ ὁλόκληρον τὴν καταστραφείσαν πόλιν ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ τῆς ἐπέτρεπαν νὰ ἀναγράψῃ εἰς τὴν Κεντρικὴν Πύλιν τῆς νέας πόλεως ὅτι «Ἀλέξανδρος μὲν κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρύνη ἡ Ἐταῖρα».

Ἡ Φρύνη ἀποκαλυπτομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπερείδου πρὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου. (Πίναξ τοῦ Ζερῶν)

Βοιωτίας τὸ 365 π. Χ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ «ἐταϊρισμός» εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν εἶχε φθάσει εἰς τὴν μεγαλυτέραν του ἀκμὴν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γάμων εἶχε περιορισθῇ εἰς σημεῖον ἀνησυχητικόν καὶ ἡ ἔννοια τοῦ γάμου ὡς κοινωνικοῦ καθήκοντος τῶν πολιτῶν εἶχε χαλαρωθῇ.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς πολιτικούς, τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς καλλιτέχνας πού ἠμύσαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διετήρουν στενὰς σχέσεις μὲ ἐταῖρας, τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ εἶχε γίνῃ ἀφορμὴ νὰ ἐξυψωθῇ ἡ τάξις τῶν γυναικῶν αὐτῶν εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν.

Κατ’ ἀρχὰς ἐμφανίζεται ὡς αὐλήτρια, ἀνῆκε δηλαδὴ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν γυναικῶν πού προσεκαλοῦντο εἰς τὰ συμπόσια καὶ εἰς τὰς ἐορτάς γιὰ νὰ τέρψουν μὲ τὴν μουσικὴν τέχνην τοὺς τοὺς εὐχόμενους.

Εἰς τὸ θεωρούμενον ὅμως τότε ὡς ταπεινωτικὸν ἐπάγγελμα τῆς αὐλητρίας ἡ Φρύνη δὲν ἔμεινε ἐπὶ πολὺ. Τὰ φυσικὰ της θέλγητρα τὴν ἐδοήθησαν ν’ ἀνεβῇ γρήγορα τὰς βαθμίδας τοῦ ἐπαγγέλματος εἰς τὸ ὅσον ἐπέδωκε καὶ πολὺ σύντομα ἀπεδεικνύετο ἡ ἐταῖρα τῆς πρώτης γραμμῆς.

Ἡ πρότασις ὅμως αὐτὴ τῆς Φρύνης πού φανερώνει τὴν διψάν τῆς δόξης πρὸς τὸν σκοπὸν συγκαλύψεως τοῦ ὅχι ἐντίμου ἐπαγγέλματος της δὲν ἔγινε δεκτὴ.

Ἡ ἀνετος καὶ ἀμέριμνος ζωὴ της μαζὺ μὲ τὴν ἐκθαμβωτικὴν ἐμορφίαν της τῆς παρεῖχον τὴν εὐχέρειαν νὰ μὴ δημιουργῇ δεσμούς, εἶχε τόσῃν πεποιθήσιν εἰς τὴν ἐμορφίαν της, ὥστε ἐπίστευεν ὅτι ἡμποροῦσε νὰ ὑποτάξῃ κάθε ἄνδρα. Ἡ μόνῃ ἐρωτικῇ ἡττάς πού ὑπέστη ὠφελετο εἰς τὴν ἀδικοκτορίαν πού τῆς ἔδειξαν ὁ φιλόσοφος Ξενοκράτης. Ἡ ἀδόξαστος ἀρετὴ τοῦ φιλοσόφου τῆς ἐδημιούργησε πείσμα ἐρωτικῆς κατακτήσεως εἰς τοιοῦτον μάλιστα ὅσον, ὥστε καὶ ἐστοιχημάτισε περὶ τῆς ἐπιτυχίας της. Ἐδοκίμασεν ὅμως τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ ὅταν τελικὰ ἐπέστη, ὅτι ὑπῆρχε ἕτω καὶ ἕνας ἄνδρας εἰς τὰς Ἀθήνας, πού τὰ θέλητρά της τὸν ἀφῆκαν ἀσυγκίνητον, εἶπε: Ἐστοιχημάτισα νὰ νικήσω ἄνθρωπον καὶ ὄχι ἀγαλμα.

Τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον ἐνῶπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποτελεῖ τραγὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπερόχου σωματικῆς της διαπλάσεως. Κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν δόσμορον ρήτορα

Εὐθίαν, τοῦ ὁποῖου εἶχε περιφρονήσει τὸν ἔρωτα, ἐπὶ ἀσεβείᾳ. Ἡ κατηγορία ἦτο τόσον καλὰ μελετημένη, ὥστε ἡ θανατικὴ καταδικὴ τῆς Φρύνης ἐθεωρεῖτο ἀναπόφευκτος. Εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον ὅπου ἐξεδικάζετο ἡ κατηγορία, συνήγορος τῆς Φρύνης ἦτο ὁ ὠραῖος, ἀλλὰ καὶ ὑπέροχος ρήτωρ Ὑπερείδης, ὁ ὁποῖος ἦτο κυριολεκτικὰ μαγευμένος ἀπὸ τὴν γυναῖκα πού ὑπερήσπιζε. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀγόρευσις τοῦ Ὑπερείδου ἦτο, ὅπως καὶ σήμερὰ ἀκόμα χαρακτηρίζεται, ἀριστουργηματικὴ, τόσον διὰ τὰ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα πού ἀνέπτυξεν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὑπέροχον ἔξαρσιν πού εἶχε ὁ ρήτωρ εἰς εἰκόνας καὶ σχήματα λόγου, ἐν τούτοις οἱ δικασταὶ ἦσαν τόσον προκατειλημμένοι ὥστε τίποτε δὲν ἐφάνητο, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς μεταπεισῇ.

‘Ο Ὑπερείδης τότε ἐθυμήθη μίαν ἀλληγορικὴν προφητείαν τοῦ μάγου Λυσάνδρου καὶ μὲ ἕνα τίναγμα τοῦ πέπλου πού ἐσκέπαζε τὸ σῶμα τῆς Φρύνης, παρουσίασεν εἰς τοὺς δικαστὰς τὰς γυναικὰς καλῆς τῆς φύλης τοῦ διὰ τὴν ὁποίαν εἶπεν, ὅτι ἡ Ἀφροδίτη εὐχαρίστως θὰ τὴν ἀπεκάλει ἀδελφὴν εἰς τὴν ὠραιότητα. Τὸ γυνὸν κορμὶ τῆς Φρύνης ὑπῆρξε ἡ καλύτερὰ ὑπεράσπισις της, ἀφοῦ ἀμέσως καὶ χωρὶς διασκεψίν οἱ δικασταὶ τὴν ἀπήλλασαν.

Εἰς τὸν ὑπέροχον καλλιτέχνην Πραξιτέλην ἡ Φρύνη εἶχε ἐμπνεύσει θερμὸν ἔρωτα. Καὶ τὸ μέγαλό του αἶσθημα ἐνέπνευσε τὸν καλλιτέχνην καὶ ἐδημιούργησε τὰ ἀθάνατα ἀριστουργήματα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Κῶ καὶ τῆς Κίνδου. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίας τῆς Φρύνης ὁ Πραξιτέλης ἔκαμε δύο ἀγάλματα, τὸ ἕνα ἀπὸ Πεντελικὸν μάρμαρον πού ἐστήθη εἰς τὴν πατρίδα τῆς Φρύνης Θεσπιάδα καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ χρυσοῦ, πού ἐστόλιζε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοὺς Δελφοὺς.

Ἐπίσης εἰς τὸν περίφημον ζωγράφον Ἀπελλῆν ἡ Φρύνη ἐνέπνευσε τὴν περίφημον εἰκόνα τοῦ τῆς Ἀναδουμένης Ἀφροδίτης, ὅταν μίαν ἡμέραν κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Ποσειδῶνος εἰς τὴν Ἐλευσίαν, ὁλόγυμνη ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Καὶ εἰς τὴν Πομπηίαν ἀνῆκε ὅπου εἶχε φθάσει ἡ φήμῃ τῆς περιφήμου ἐταῖρας εἰρήθη τοιχογραφία πού παρίστανε τὴν Φρύνην νὰ συμβουλευέται τὸν ἔρωτα. Ὁ Θεὸς Λος πού ἐδημιούργησε τὴν γυνὴν εἰς τὴν ἐταῖραν καὶ τὰ ἐπεισόδια πού εἶχε στὴν πολυκύμαντὴ ζωὴ της ἔδωσαν καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους καλλιτέχνας θέματα δημιουργίας ἀφάστων ἀριστουργημάτων. Ὁ διάσημος ζωγράφος Ζερῶν συνέθεσε τὸν περίφημον πίνακα τοῦ «Ἡ Φρύνη ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου» καὶ ὁ μέγας Μπουζουῆν ἐνέπνευσεν τὸ ὑπέροχον ἔργον τοῦ «Ἡ Φρύνη κατηγορουμένη ἐπὶ ἀσεβείᾳ».

Ἡ Φρύνη εἶχε τὴν τύχην νὰ μὴ «νωρίσῃ» τὰς ρυτίδας τοῦ χρόνου. Πρὶν ἀκόμη τὸ ἄστρον της κλῖνῃ πρὸς τὴν δύσιν του, ἡ Φρύνη, πού μόλις συνεπλήρωσε τὰ σαράντα τῆς χρόνια, ἀπέθανε.

ΠΙΕΡ ΠΩΛ ΠΡΟΥΝΤΟΝ

Του κ. Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Ένας από τους μεγάλους Γάλλους ζωγράφους των αρχών του 19ου αιώνα. Η ζωή του και η δράσις του αποτελεί μέχρι σχεδόν του τέλους του μιά αδιάκοπη πάλη ενός μεγάλου ταλέντου εναντίον σκληρού μοιραίου. Τα έργα του, αποτελέσματα ελκρινούς και μεγάλης προσπάθειας και ποιητικής διαθέσεως, προκαλούν τον θαυμασμό, και η τραγική ζωή του την συγκίνησι.

Ο Πιέρ Πώλ Προυντόν, γεννήθη το 1758 στο Κλουν της Βουργουνδίας της Γαλλίας, περίφημο γιά τη μονή των Βενεδικτινών που ήταν ακόμη τότε στην ακμή της. Ήταν το δέκατο και τελευταίο παιδί ενός εργάτη που έλαβε πέντε αδελφούς και ήταν επόμενο σε μιά τόσο πολυμελή και πτωχή οικογένεια να μη γνωρίσει τις χαρές των παιδιών που μεγαλώνουν απρόντιστα και απασχολούνται μόνον με τα παιχνίδια. Όταν ήταν πολύ μικρός, έβουρνούσε και αυτός στο σπίτι μαζεμένους ξηρά ξύλα στο δάσος και όταν έφθασε σε ηλικία που κάτι έπρεπε να τον μάθουν γιά να μπορέση να ζήση, έχασε τον πατέρα του και σε λίγο και τη μητέρα του που τον έλάτρευε. Ο μικρός Πιέρ Πώλ ήταν σαν να θρήνησε στον δρόμο. Κανείς από τους αδελφούς του και τις αδελφές του δεν έφρόντισε γι' αυτόν, ή δεν ήταν εις θέσιν να τον προστατεύση.

Ευτυχώς ενδιαφέρθηκε γιά το μικρό όρφανό ο άθώος Μπισσόν και τον έβαλε στο σχολείο απόρων που είχαν ανοίξει στο Κλουν οι Βενεδικτινοί. Έδειξε εύθυσ άμεσως κλίση πρὸς το σχέδιο και ο άγαθος άθώος παρεκάλεσε τους Βενεδικτινούς να του δώσουν ιδιαίτερα μαθήματα ιχνογραφίας. Άλλα τα μαθήματα αυτά ήταν τόσο στοιχειώδη, ώστε δεν ικανοποιούσαν τον μικρό μαθητή. Ο Προυντόν έκανε κρυφά σκίτσα των άστων του Κλουν, που δεν εύχαριστούσαν καθόλου τους δασκάλους του και κατασκεύαζε από ξύλο, από σκληρό χῶμα, από σαπούνι, κεφάλια ανθρώπων με μόνο όργανο το μικρό του μαχαίρι. Έπειτα όταν ήταν δεκαεσσάρων χρόνων, του έφείλκυσαν την προσοχή τα ζωγραφικά έργα που ήσαν στη μονή και απέφασε να μάθη ζωγραφική, αντιγράφοντας τα. Άλλα ούτε κανείς είχε την όρεξη να τον διδάξη, ούτε είχε στην διάθεσί του χρώματα και πινέλα. Έσκέφθη τότε να κατασκευάση μόνη του και τα πρώτα και τα δεύτερα. Και κατόρθωσε πράγματι να κάμη χρώ-

ματα από φυτικές ουσίες και πινέλα από τρίχες που τις άποσπούσε από τις ούρες άλόγων. Με αυτόν τον πρωτόγονο τρόπο άρχισε ο Προυντόν τις σπουδές του, και έπειτα κατόρθωσε μόνος του με μόνη την πληροφορία από ένα μοναχό ότι εκείνα τα έργα ήσαν έλαιογραφίες, να ζωγραφίξη με λάδι. Άλλα ο κηδεμών του Μπισσόν άντελήφθη ότι ή άδιαφορία των Βενεδικτινών ήταν τόση, ώστε ο μικρός προστατευόμενός του δεν ήμπορούσε να μάθη τίποτε στο Κλουν και την άπήγαγε στον επίσκοπο του Ντιζόν και έζητησε την ένισχύϊ του. Ο επίσκοπος έμίλησε με τον Προυντόν και εύχαριστημένος από την εύφύϊα του και την καλωσύνη του τον έτοποθέτησε στο εργαστήριό ενός καλού ζωγράφου της πόλεως, του Ντεθόσγκ ενός υπότροφο του Έπαρχιακού Ταμείου.

Ο Προυντόν έδειξε εκεί πολύ γρήγορα το ταλέντο του και ο επίσκοπος και γα τα μέλη του Συμβουλίου του Ταμείου έσκόπευαν να τον στείλουν στο Παρίσι ως υπότροφο γιά να τελειοποιηθῇ, αλλά μιά απρόοπτος περιπέτεια έπροκάλεσε ένα άτυπρό-δλητο έμπόδιο. Ο Προυντόν σε ένα ταξίδι στο Κλουν είχε μιά σχέση με την κόρη του συμβολαιογράφου Περρέ, που δεν την είχε πάρει στα σοβαρά και σε μερικούς μήνες δλοϊ στη μικρή εκείνη πόλι ήξεραν τί είχε συμβῇ. Η Ζάν Περρέ ήταν επίτοκος. Άνεκάλεσαν τον Προυντόν έπειγόντως και του έπέδωκαν να παντρευθῇ την κόρη. Οι γάμοι έγιναν το 1778. Έν νέα ήμέρες μόλις μετά τον γάμο ή γυναίκα του Προυντόν έγέννησε ένα παιδί. Έπειτα από αυτό το γεγονός, όχι μόνον διεκόπη ή ύποτροφία και ή άποστολή του νέου καλλιτέχνη στο Παρίσι, αλλά και έμεινε ο Προυντόν καρφωμένος στο Κλουν γιά να συντηρήση την οικογένειά του, χωρίς έπαρκή εργασία. Άρχισε τότε άγρία έπισπάλη. Και το χειρότερο ή γυναίκα του, αντί να τον βοηθῇ και να του έμψυχῇ την καρτερίά, τον έκαμψε να αισθανθῇ περισσότερη την δυστυχία του. Δεν ήταν μόνο άσχημη, αλλά πεισματάρα, νευρική, άφόρητη, γκρινιάρα, του έδημιουργούσε διαρκώς σκηνές και έδηλητηρίαζε τη ζωή του. Έτσι ο Προυντόν που είχε άνειρευθῇ τη δόξα και έργα υπέρτοχα, θρήνηκε σαν φυλακισμένος σε μιά άκρη έπαρχίας χωρίς έλπίδες και χωρίς έναν άνθρωπο να γλυκάνη με τη φίλια του την πίκρα του. Ένας πλούσιος άστος παραγγέλλοντάς του έργα, άλλα εκείνος δεν είχε παύσει να θεωρῇ τον έαυτό του άλυσσόμετο. Ήθελε να φύγη από το Κλουν. Σε δύο χρόνια επί τέλους ο Ζουρσανβώλ τον έστῆλε στο Παρίσι. Εκεί, ένω έσπούδαζε, έγνωρίσθη με την οικογένεια Φουκονιέ και καθώς ή ψυχή του διψούσε γιά τρυφερότητα, είχε ένα ρωμαντικό έιδύλλιο με μιά από τις κόρες του

σπιτιού, που άγνοούσε ότι ήταν παντρεμένη. Το έιδύλλιο έμεινε άγνό, άλλα ή κόρη εκείνη τόσο τον είχε αγαπήσει, ώστε έμεινε άνύπανδρος. Ο Προυντόν εύρισε στο Ντιζόν όπου έπρόκειτο να γίνη διαγωνισμός ζωγραφικής με ύποτροφία γιά τη Ρώμη.

Οι διαγωνιζόμενοι ήσαν δύο. Ο Προυντόν κατά την εργασία του διαγωνισμού, άκουσε έξαφνα τον άλλον να κλαίη με λυγμούς. Ο νέος εκείνος έβλεπε το έργο του Προυντόν πολύ άνώτερο από το δικό του και είχε άπελπισθῇ. Τότε ο Προυντόν συγκινημένος άρχισε να του διορθώνη το έργο και το έκαμε καλύτερο από το δικό του, ώστε εκείνο έπῆρε το θράδειο. Άλλα ο άλλος ζωγράφος απέκάλυψε τί είχε γίνει και έστάλη στη Ρώμη ο Προυντόν. Στην αιώνια πόλι έμελέτησε τα έργα των διδασκάλων, της Άναγεννήσεως και τα μνημεία της αρχαιότητας, πρὸς τα όποια κυρίως τον έφεραν πλησιέστερα αι τάσεις της ίδιουσυγκρασίας του. Ο Κορρέτζιο υπῆρξε το άντικείμενο του θαυμασμού του. Έν τούτοις ή καλλιτεχνική του προσωπικότης έμεινε άνεπηρέαστος. Τα άπληλλαγμένα από την ψυχρότητα του κλασικισμού και το στόφο της έποχής, έργα του με έκδηλη την ποιητική διάθεσι, λυρικά και στο θέμα και στην έκτέλεσι έχουν θέσι μεταξύ των καλύτερων της γαλλικής ζωγραφικής της περιόδου εκείνης. Έπικρατούσε τότε ο Νταβιντ, αλλά με τον χρόνον τα έργα του Προυντόν έκέρβισαν την άνώτερη θαυμίδα. Στο Παρίσι με την έπιστροφή του τον έπερίμενε ή μεγάλη άναγνώρισις. Ήρσαν μεγάλες παραγγελίες, τιμές του Κράτους, ο Ναπολέων τον έπαρσημόφωρε με το χέρι του και του άνέθεσε την προσωπογραφία της Ίωσηνης. Άλλή ή γυναίκα του δεν είχε παύσει να τον βασανίζει και έφθασε να κάμη σκηνές ζηλοτυπίας στην Ίωσηφίνα όταν έπόζαρε γιά το πορτραίτο της. Άλλα τα βασάνια του Προυντόν δεν είχαν τελειώσει. Μιά νέα και ωραία ζωγράφος, ή Κωνστανς Μενιέρ, τον είχε αγαπήσει και είχε γίνει έρωμένη του. Τότε εκείνος ήταν έξηντά δύο χρόνων. Έξαφνα μιά ή μέρα ή Μενιέρ τον έρώτησε αν θά την έπαντρευόταν αν έχήρευε. Ο Προυντόν, που δεν μπορούσε πιά να σκέπτεται γιά γάμο της άήνητης όχι και ή παράφορη εκείνη γυναίκα έπέρασε στο εργαστήριό της, που ήταν πλάϊ στο δικό του και ήττοκτόνησε μ' ένα ξυράφι. Αυτό το δράμα έκτύπησε τον Προυντόν θανάσιμα. Έζησε λίγον καιρό θυσιζόμενος σε συγνή λύπη και απέθανε το 1823. Άλλα το ενδιαφέρον γιά τα έργα του μεγάλου αυτού ζωγράφου κερδίζουν ολοένα περισσότερο και θεωρούνται σήμερα ως έρισσότερο και σημαντικότερα σήμερα ως έρισσότερο και σημαντικότερο κεφάλαιο της γαλλικής ζωγραφικής.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΑΠΙΝΟΣ

(DENYS PAPIN)

Υπό του Ιστορικού συγγραφέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΑΣΠΡΕΑ

μων. Έκεί όμως δεν εύρε τα χρηματικά πυρόσκαφον να κινήται και ν' άπομακρύνετα τα όποια του ήσαν άπαραίτητα δια τους πειραματισμούς του και έπανήλθεν εις Άγγλιαν όπου ο Μπόυλ του παρέσχεν άφθονα τα μέσα δια τας εργασίας του.

Άφωσιώθη τότε ολοκληρωτικώς ο Παπίνος εις την χρησιμοποίησιν της δυναμειως του άτμοϋ ως κινητηρίου και κατόρθωσε να κατασκευάση το πρώτον έμβολον δια του όποιου ήδυνήθη να προσδώσῃ κίνησιν δυναμένην να ώθήσῃ μεγάλας λέμβους άνευ κώπων και ίστιών και εναντίον του άντιθέτου ρεύματος.

Τότε τῷ προετάθη θέσις εις την Γαλλικήν Άκαδημίαν των Έπιστημών, υπό τον όρον να άσπασθῇ τον καθολικισμόν, άλλ' ο Παπίνος έπροτίμησε την έξορίαν. Ήτο τότε ή έποχή κατά την οποίαν ή Γαλλία έχανε εκατοντάδας χιλιάδων έκλεκτών της τέκνων λόγω των δογματικών έρίδων.

Κοτά το 1665 ο Παπίνος έκλήθη από τον έκλέκτορα της Έσσης Κάρολον, όστις προσέφερεν εις αυτόν την έδραν των Μαθηματικών εις το Μαρβούργον, όπου του παρέσχέθησαν άφθονα τα μέσα των πειραματισμών του. Τότε ο έφευρέτης άφωσιώθη έξ ολοκληρώς εις την ιδέαν να πραγματοποιήσῃ μηχανήν δια της όποιας να παράγεται δι' άτμοϋ κινητήριος δύναμις.

Έίχε πεισθῇ ότι ο άτμός άπετέλει δύναμιν ικανήν να καθύψει το έμβολον δια της όποιας να παράγεται ή έπιτύχη την συντόμευσιν των άποστάσεων δια των ποταμών και της θαλάσσης, άλλα και δια την κίνησιν εις την έρηραν.

Το 1707 έδημοσίευσε μικρόν βιβλίον, υπό τον τίτλον «Νέος τρόπος ύψώσεως του ύδατος δια της δυναμειως του πυρός». Εις αυτό έπραγματεύετο το πρώτον σχέδιον άτμομηχανής, το όποτον έφήρμοσε μετά έτη επί μικρού πλοίου και έκαμε τας πρώτας δοκιμας εις τον ποταμόν Φούλδαν.

Μετά την έπιτυχίαν, απέφασε να ταξιδεύσῃ επί του άτμοκινήτου σκάφους επί του όποιου έπεβίβασε και την ούζυγόν του και τα τρία παιδιά του.

Άλλα ακριβώς τας στιγμάς αυτές κατόρθων τα όποια έβλεπε το όνειρόν του πραγματοποιούμενον και την έφεύρεσιν του έφηρμοσμένην έμπραγματός, τον έδρεν ή άλγεινότερα και τραγικότερα κατάσταση. Ο λαός, ο όποιος είχε συρρεύσει δια να παρακολουθήσῃ το έργον του έκκεν τότε ίδρυθείσαν Άκαδημίαν των Έπιστη-

μων. Έκεί όμως δεν εύρε τα χρηματικά πυρόσκαφον να κινήται και ν' άπομακρύνετα τα όποια του ήσαν άπαραίτητα δια την έποχήν. Άλλα ο όχλος δεν έπίστευεν ότι τοϋτο ήτο δυνατόν άνευ της έπεμβάσεως Σατανᾶ, μολοντί δε, κύριος πλέον των άνέμων και των υδάτων ο Παπίνος εύρέθη την έπομένην πρό άτυπερβλήτου έμποδίου.

Έφθασεν εις το Λόχ, όπου γίνεται ή συμβολή του ποταμοϋ Βέξερ πρὸς τον ποταμόν Φούλδαν όπου έπλεεν. Τα ύδατα εκείνα είχαν παραχωρηθῇ εις την δικαιοδοσίαν ενός σωματείου λεμβούχων πρὸς άποκλειστικὴν έκμετάλλευσιν της κινήσεως και της διεκπεραιώσεως των ένθεν και ένθεν των δύο ποταμών πληθυσμῶν. Οι λεμβούχοι έμειναν κατάπληκτοι όταν είδον πλοϊον το όποιον έπλεεν άνευ ίστού και ίστιών και άνευ κώπων. Έξώρμησαν έξ άμφοτέρων των όχθων και έκλεισαν εις τον Παπίνον τον δρόμον, συνέλαβον το πυρόσκαφον, το έσυραν εις την όχθην, έπέπεσαν κατ' αυτού και το κατέστρεψαν.

Αι διαμαρτυρίαι του δυστυχούς Παπίνου και οι όλοφυρμοι της συζύγου του και των τέκνων του απέβησαν άκαρποι. Η βάρβαρος αϋτή πράξις ή όποία έπεσυνέβη το θέρος του 1708 δεν κατέστρεψε μόνον τον μέγαν εκείνον έφευρέτην και μάρτυρα της Έπιστήμης, άλλα ώπισθοδρόμησεν επί ένα αιώνα ακόμη την δια του άτμοϋ ναυτιλίαν, διότι ο Φούλτων, τον όποιον πολλοί πιστεύουν ως ανακαλύψαντα τον άτμόν, μόλις το 1807 κατέσκεύασε το πρώτον του άτμόπλοϊον «Κλαιρμόν».

Καταβεβλημένος, πάσχων και πενόμενος, εύρέθη κατόπιν ο Παπίνος εις το Λονδίνον.

Δεν είναι ακριβώς γνωστόν ποτε απέθανεν, άλλα είναι θέβαιον ότι διήλθε τραγικών γήρας. Ο προστάτης του Ροβέρτος Μπόυλ είχε αποθανεί και από τα νέα μέλη της Βασιλικής Άκαδημίας του Λονδίνου έλάχιστοι τον έγνωρίζον και οι περισσότεροι έδυσπίστουν δια τας έφευρέσεις του. Έν τούτῳ ή Βασιλική Άκαδημία του Λονδίνου του παρεχώρησε μιά εοτελή μνημείαν σύνταξιν, ή όποία δεν έπήρκει ούτε δια τον άρτον αυτού και της οικογενείας του.

Ο Παπίνος απέθανε τον τραγικόν θάνατον των άληθώς μεγάλων έφευρετών και μαρτύρων της Έπιστήμης, μόλις δε μετά 150 έτη, όποτε άνεγνωρίσθη ή έφεύρεσις του, δια της όποιας μετεβλήθη ή όψη του κόσμου, άνεσώρθη εκ της λήθης και παρεδόθη εις την άθανασίαν του θναμά του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΑΣΠΡΕΑΣ

Τὸ πρότυπον εἰδικὸν σχολεῖον

Ἐκεῖ ὅπου τὰ καθυστερημένα παιδιά, πού προωρίζοντο ἴσως νὰ γίνουν ἐγκληματίαι, γίνονται χρηστοί πολῖται καὶ καλοὶ ἐργάται

Εἰς τὸ πολίτευμα τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ ἀνέφηροι σωματικῶς ἢ καὶ ψυχικῶς περιεφρονούντο, μάλιστα δὲ οἱ γεννώμενοι μὲ μειωμένην τὴν σωματικὴν τῶν ἰκανότητά ἐθανατοῦντο. Κατὰ τὸν Μεσαίωνα, οἱ ὑστεροῦντες διανοητικῶς ἐθεωρήθησαν ὡς δαιμονόπληκτοι, τῶν ὁποίων ἡ θεραπεία ἐπεδιώκετο δι' ἐξορκίων καὶ παρομοίων ἀφελῶν μέσων, ἀνταποκρινόμενων πρὸς τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν τῆς ἐποχῆς.

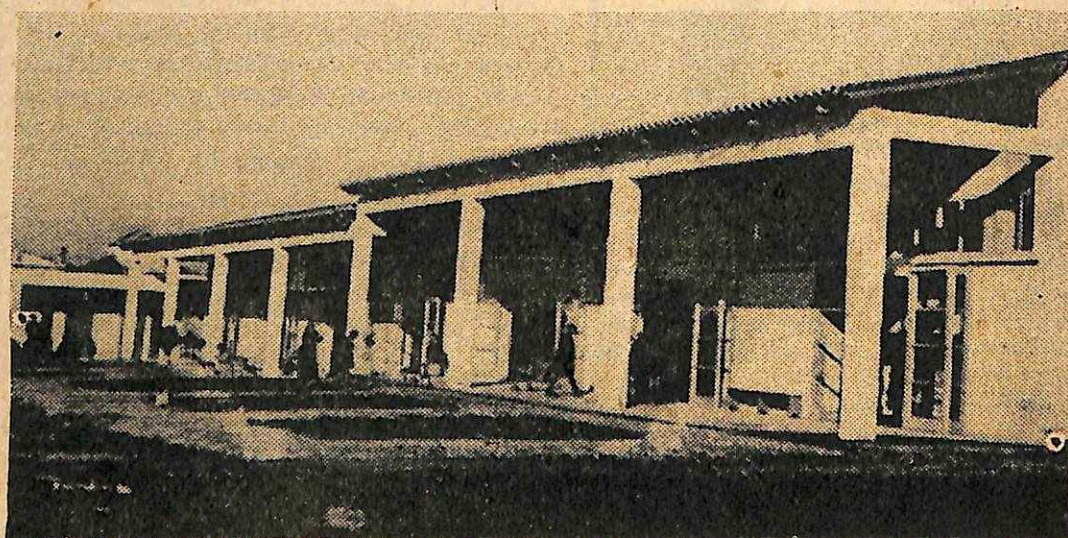
Κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν καὶ ἰδίως τοὺς αἰῶνας 19ον καὶ 20όν, τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Αἱ καταπληκτικαὶ πρόοδοι τῆς Ψυχολογίας καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς, ἔρριψαν ἀπλετον φῶς καὶ τὴν ἀγνοίαν καὶ μοιρολατρίαν διεδέχθη ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἐρευνα. Τῆς Παιδαγωγικῆς ἰδίᾳ αἱ πρόοδοι κατέστησαν τόσοι μεγάλοι, ὥστε αὐτὴ ἐπεξετάθη εἰς τὰ ἀνῶμαλα παιδιά. Διεπιστώθη ὅτι τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν ἐγκληματιῶν ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν ἀνῶμαλων ψυχικῶς ἀτόμων καὶ ὡς ἀναγκαῖον τούτου συμπέρασμα ἐξήχθη ἡ ἔγκαιρος καταπολέμησις τῶν ψυχικῶν ἀνῶμαλιῶν εἰς τὰ μὴ κανονικὰ παιδιά, ὥστε νὰ προληφθῇ ἡ πρὸς τὸ ἐγκλημα ἐξέλιξις αὐτῶν. Ἄρτια πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σχολεῖα ἰδρύθησαν καὶ λειτουργοῦν ἀπὸ δεκάδων ἐτῶν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν μὲ ἀποτελέσματα διακαίολογούντα τὸν δι' αὐτὰ καταβαλλόμενον μόχθον καὶ τὴν διατιθεμένην δαπάνην.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τοιαῦτα ἱδρύματα ἔλειπον τελείως μέχρι πρὸ διετίας, ὅποτε ἰδρύθη τὸ μοναδικόν, ἀλλ' ἄριστον εἰς τὸ εἶδος του, Πρότυπον Εἰδικὸν Σχολεῖον Ἀθηνῶν. Τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο, ἰδρυθὲν ἐπὶ τῇ θάψει ὑπομνήματος τῆς ἀρίστης παιδαγωγοῦ Κας Ρόζας Ἰμβριώτου, στεγάζεται εἰς κτίριον εἰδικὸν ἀνεγερθὲν κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς ἰδίας παιδαγωγοῦ, ἥτις καὶ διευθύνει τὸ Π. Ε. Σ. (Πρότυπον Εἰδικὸν Σχολεῖον). Διὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ Π. Ε. Σ. ἐξελέγη χώρος παρὰ τὸν Συναγισμὸν Καισαριανῆς, ὁπισθεν τοῦ Λαϊκοῦ Γυμναστηρίου, διότι τὸ φυσικὸν περιβάλλον ἐκρίθη τὸ καταλληλότερον (μεταξὺ τῶν καταφύτων λόφων Καίσαριανῆς καὶ Ἀναλήψεως), πρὸς δὲ ἡ ἀμιγῆς σύνθεσις τοῦ συνολικοῦ ἐκ προσφύγων ἀποκλειστικῶς, καθίστα ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως ἐκεῖ τοῦ σχολείου. Διότι αἱ παλαιπωρία τῶν ἐκριζωθέντων ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους Ἑλλήνων καὶ ἡ ἀκρατος πρὸς τὴν οὐλομένην τάσιν αὐτῶν, τέλος δὲ τὸ χαμηλὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον αὐτῶν — μέχρι πρότινων μάλιστ' ἐτῶν — ἀπετέλεσαν παράγοντας ἐννοούντας τὴν γέννησιν παιδιῶν ψυχικῶς ἀνῶμαλων.

ΠΟΙΟΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ

Εἰς τὸ Π. Ε. Σ. γίνονται δεκτοὶ μαθη-

ταὶ κατ' ἀρχὴν «ἱκανοὶ πρὸς μόρφωσιν», ὑστεροῦντες ὅμως πνευματικῶς, λόγω νευροπαθικῆς ἢ ψυχοπαθικῆς συστάσεως. Ἀποκλείονται τὰ ἡλίθια καὶ τὰ πάσχοντα ἐκ μεταδοτικῶν νοσημάτων. Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὸ Π. Ε. Σ.

Μία ἑποψίς τοῦ ἡμιπαιθρίου κυρίου ὅπου στεγάζεται τὸ Πρότυπον Εἰδικὸν Σχολεῖον Ἀθηνῶν.

ἀπαιτεῖται γνῶμη τοῦ διδασκάλου εἰς τὸ ὅποιον φοιτοῦν τὰ καθυστερημένα παιδιά καὶ συγκατάθεσις τῶν γονέων. Ὅταν ὑπάρξουν οἱ δύο αὗτοι ὅροι ἔρχεται ἡ ρεῖρα τῶν εἰδικῶν διδασκάλων καὶ τοῦ ψυ-

Μία σκηνὴ ἀπὸ κομωδιῶν παιχθεῖσαν ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Π.Ε.Σ. κατὰ τὰς τελευταίας ἐξετάσεις.

χιάτρου τοῦ ἱδρύματος. Ἀνερευνῶνται αἱ οἰκογενειακαὶ συνθηκαὶ ὑπὸ τὰς ὁποίας ζοῦν οἱ ὑποψήφιοι μαθηταὶ τοῦ ἱδρύματος, τὸ κληρονομικὸν αὐτῶν, ἡ ὑγιεινὴ τῶν καταστάσεις καὶ εἴτα ὑποβάλλονται εἰς ψυχολογικὴν - παιδαγωγικὴν ἐξέτασιν διὰ τῆς γνωστῆς κλίμακος Binet - Simon - Ternan.

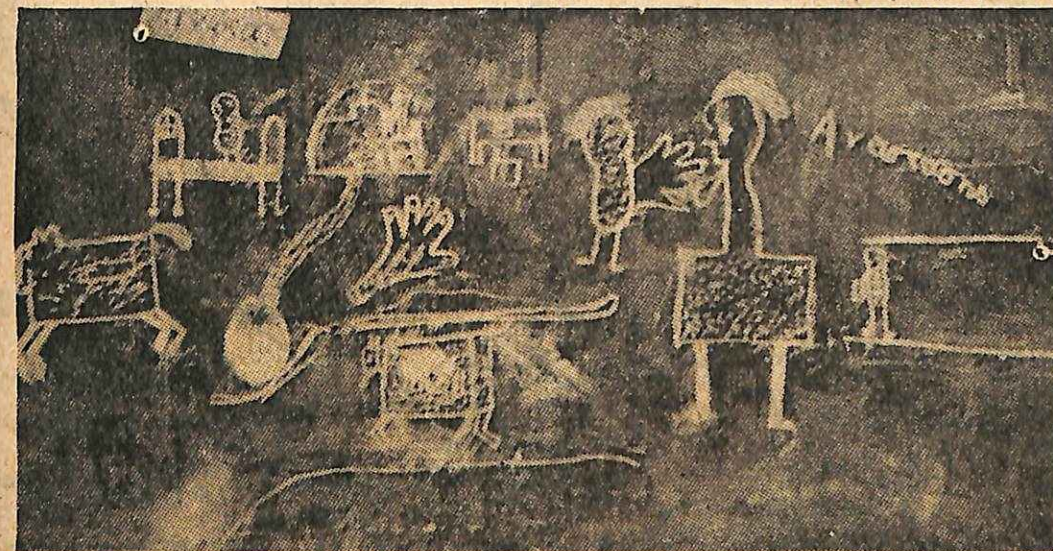
Ἀξίζει ν' ἀναφερθῇ ὅτι τὰ 71 παιδιά τὰ ὁποία ἐκρίθησαν ὡς εἰσακτέα εἰς τὸ Π. Ε. Σ. κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας του 1937 — 38) ἦσαν τέκνα

κατὰ μέγα ποσοστὸν ἐργατῶν ἀνέργων, αἱ οἰκογένειαι τῶν δὲ ἐστεγάζοντο ὡς ἐξῆς: 16 οἰκογένειαι μὲ σύνολον ἀτόμων 95 εἰς οἰκίους ἐκ δύο δωματίων καὶ 43 οἰκογένειαι μὲ σύνολον ἀτόμων 251 εἰς ἐν δωματίον.

Ἡ δίαιτά τῶν συνίστατο εἰς ἐλαίᾳς, κρεμμύδια καὶ ψωμὶ εἰς ἀνεπαρκεῖς ποσότητες. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἰτία τῆς ἀνῶμαλου ψυχικῆς τῶν καταστάσεως διεπιστώθη ὅτι ταῦτα ἦσαν κατὰ: 76,5% ἀλκοολισμὸς γονέων, 18,7% μικρόνοια γονέων, 17,2 % παθολογικαὶ συνθηκαὶ κυήσεως, 12,5 % τοξικομανία γονέων, 8 % κληρονομικὴ σύφιλις, 6,2 % ψυχόπαθεια γονέων, 4,7% φυματίωσις μητρὸς, 4,7% γήρας γονέων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεως καὶ 4,7 % σωματικαὶ παθήσεις τῶν ἰδίων τῶν παιδιῶν ὡς στραβισμὸς, λοιμώδεις ἐγκεφαλίτιδες κλπ.

Κατόπιν ἐξονυχιστικῆς ἐξετάσεως, καταρτίζεται λεπτομερὲς ἀτομικὸν δελτίον δι' ἑκάστον μαθητὴν εἰς τὸ ὅποιον καταγράφονται τακτικώτατα αἱ παρατηρήσεις τῶν διδασκόντων καὶ τοῦ ψυχιάτρου ἐπὶ τῇ θάσει δὲ τῶν παρατηρήσεων τούτων συντάσσεται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους πλήρης ψυχογράφημα. Τὸ γενικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν μαθητῶν τοῦ Π. Ε. Σ. εἶνε αἱ ἀντικοινωνικαὶ τάσεις (ψεῦδος, δόνηρία, κλεπτομανία, θρασυτής, σεξουαλικά διαστροφὰ κλπ.), ἡ δὲ προσπάθεια τοῦ σχολείου κατατείνει εἰς τὴν συστηματικὴν καὶ ἐπίμονον καταπίεσιν τῶν τάσεων τούτων καὶ εἰς τὴν παράλληλον — κατὰ τὸ δυνατόν — μόρφωσιν τῶν μαθητῶν, διὰ μεθόδων ἐντελῶς εἰδικῶν, αἱ ὁποῖαι οὐχὶ σπανίως λαμβάνουν τὸσας μορφάς, ὅσος ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν Εὐνόητον καθίσταται ἐκ τούτου, πόσον κοπιώδης καὶ ἀχαρὶς ἐν πολλοῖς ἀποβαίνει ἡ ἐργασία τῶν διδασκάλων, ἀπαιτούσα,

πλὴν τῆς εἰδικῆς παιδαγωγικῆς μορφώσεως, καὶ ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν ἀνεξάντλητον, πρὸς δὲ τὴν ἀγάπην πηγαιῶν καὶ εὐκρινῆ πρὸς τὸ παιδί. Τὸ ξύλο θεωρεῖται ἐγκλημα, ἀπλὴ δὲ ὕψωσις τοῦ τῶνου τῆς φωνῆς εἶνε ἱκανὴ νὰ καταστρέψῃ πολὺμηνον προσπάθειαν τοῦ διδασκάλου. Ἀναζητεῖται ἐπιμόνως τὸ εὐθικτὸν σημεῖον — ἡ ἀλλοίωσις, θὰ ἐλεγε τις, πτέρνα — τοῦ μαθητοῦ, διὰ τοῦ ὁποῦ οὗ παιδαγωγὸς θὰ κατορθώσῃ νὰ ὑπαισέλθῃ εἰς τὴν κλειστὴν πάσχουσαν ψυχὴν τοῦ μα-

Μερικὰ ἀπὸ τὰ τερατώδη σχεδιάσματα τῶν μαθητῶν τοῦ Π.Ε.Σ., καταδεικνύοντα τὴν πνευματικὴν των καθυστέρησιν.

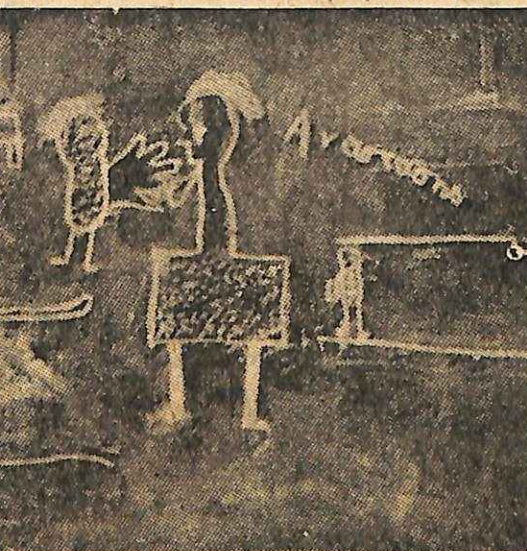
διότι προσκρούει ὄχι μόνον εἰς ἐκ φύσεως βαρὺ ἔργον του.

Η ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Δυσχερεστάτη εἶνε ἡ προσπάθεια αὕτη διότι προσκρούει ὄχι μόνον εἰς ἐκ φύσεως ψυχικὴν ἀνικανότητα τοῦ μαθητοῦ, ἀλλὰ συχνάκις καὶ εἰς τὴν ἐνσυνείδητον ἀντίδρασιν αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἐν μικρὸν παρὰδειγμα: Τὸ πρῶτ' καταφθάνει ἀσθμαίνων μαθητὴς ἡλικίας 14 ἐτῶν, ὁ ὁποῖος διηγεῖται μὲ μεγάλην σαφηνείαν εἰς τὸν διδασκάλον του ὅτι ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας του εἶδε ὄφιν, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσε — καὶ ἐκθέτει μὲ ἐνάργειαν καταπλήσσουσαν τὰς λεπτομερείας — καὶ τὸν ἔθαψε ὑπὸ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Τί συνέβη εἰς τὴν πραγματικότητα; Ὁ μικρὸς ἐξήγησε δύο δραχμάς ἀπὸ τὴν μητρυιάν του διὰ τὴν ἀγορὰν τετραδίου. Ἐκεῖνη ἤρνηθη καὶ εἰς τὴν ἐπιμονὴν του, τὸν ἔδειρε. Ὁ μικρὸς ἐκδηλῶν τὸ μῖσος του πρὸς τὴν κακὴν μητρυιάν, παρέβαλε αὐτὴν πρὸς ὄφιν καὶ διὰ τῆς ἀρρώστου φαντασίας του δημιουργεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ φόβου καὶ τῆς ταφῆς, τὴν ὁποίαν καὶ πιστεύει ὡς λαβούσαν πράγματι χώραν! Ὁ ψυχικὸς κόσμος τῶν παιδιῶν αὐτῶν, λόγω καὶ τῶν ἀθλίων συνθηκῶν τῆς ζωῆς τῶν, εἶνε πλήρης θλιβερῶν παραστάσεων καὶ ἡ χαρὰ εἶνε ἀγνωστος δι' αὐτά.

Διὰ τὴν κατάταξιν τῶν εἰς μίαν τῶν τριῶν βαθμίδων, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐπωμεν ἀμέσως, τὰ παιδιά ὑποβάλλονται εἰς εἶδος τι ἐξετάσεων. Δίδεται εἰς αὐτὰ χάρτης καὶ μολύβι καὶ ἀφήνονται ἐλεύθερα νὰ σχεδιάσουν κατὰ βούλησιν. Οὐδενὸς παιδιοῦ τὰ σχεδιάσματα προσε-

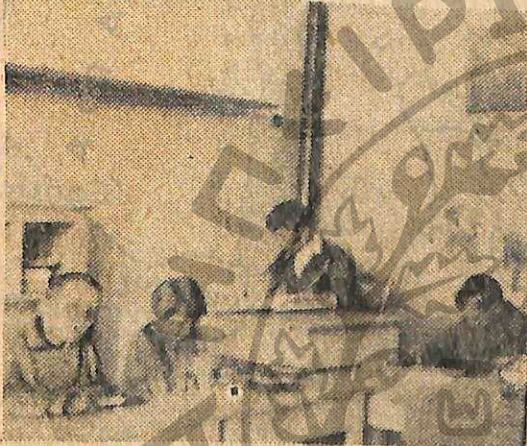
γίζουν πρὸς τὸ φυσικόν, οὔτε ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἡλικίαν του. Ἀνθρωποι μὲ τρεῖς πόδας ἢ ἕνα μόνον κυκλωπεῖον ὀφθαλμόν, ζῶα τερατώδη καὶ γενικῶς σχεδιάσματα παιδιῶν προηγμένης ἡλικίας — γίνονται δεκτὰ 8 — 14 ἐτῶν — τὰ ὁποῖα οὔτε τριῶν ἐτῶν καλῶς ἔχοντα παιδιά δὲν σχεδιάζουν τόσο κακοτέχνως. Περισσότερον ὅμως ἐνδιαφέρον ἔχουν διὰ τὸν παρατηρητὴν τὰ θέματα τῶν σχεδιαγραμμάτων αὐτῶν. Ἰδοὺ οἱ τίτλοι μερικῶν τῶν ὁποίους γράφουν οἱ διδά-

Μερικὰ ἀπὸ τὰ τερατώδη σχεδιάσματα τῶν μαθητῶν τοῦ Π.Ε.Σ., καταδεικνύοντα τὴν πνευματικὴν των καθυστέρησιν.

σκαλοὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν μαθητῶν: «Ὁ Γιάννης πέθανε καὶ τὸν ἔθαψαν». «Ὁ Γιώργος πειράζει τὸ γέρο καὶ αὐτὸς τὸν θρίζει». «Ἡ μαμά τοῦ Γιάννη ἔχει στὴν κοιλιὰ τῆς ἕνα παιδί» κ.ο.κ.

Κυριαρχοῦσα ἰδέα εἰς τὸν ψυχικὸν κό-

Τμήμα τῆς αἰθούσης διδασκαλίας τῆς 1ῆς Βαθμίδος. Οἱ μαθηταὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν συναρμολόγησιν εἰκόνων.

σμον τῶν δυστυχῶν αὐτῶν ὑπάρξεων εἶνε ὁ θάνατος, ὁ φόνος, ἡ κλοπὴ καὶ ἄλλαι παρόμοιαι, δεικνύουσαι πρόωρον καὶ στρεβλὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σεξουαλισμοῦ. Παράλλῃως πρὸς τὴν διὰ σχεδιασμάτων ἐξέτασιν ἐλέγχεται καὶ ἄλλως ὁ βαθμὸς τῆς νοημοσύνης (κλίμαξ Binet - Simon κ. ἄ.). Ἀναλόγως δὲ κατατάσσονται τὰ παιδιά εἰς μίαν τῶν τριῶν βαθμίδων τοῦ σχολείου, ἥτοι εἰς τὴν Κατωτέραν, τὴν Μέσην ἢ τὴν Ἀνωτέραν, ἐκαστὴ τῶν ὁποίων σχηματικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς δύο

τάξεις τοῦ κοινοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἡ μὲν Κατωτέρα πρὸς τὴν Α' καὶ Β', ἡ Μέση πρὸς τὴν Γ' καὶ Δ' καὶ ἡ Ἀνωτέρα πρὸς τὴν Ε' καὶ ΣΤ'. Ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ἡ προβαθμὶς διὰ τοὺς θαθέως καθυστερημένους μαθητάς.

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Διὰ τὴν διδασκαλίαν εἰς τὸ Π. Ε. Σ. ἀκολουθεῖται, ὡς ἐλέχθη, εἰδικὴ μέθοδος θασιζομένη ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ σχολείου ἐργασίας. Ἀποφεύγεται ἐπιμελῶς πᾶσα ἀφηρημένη ἐννοια καὶ οἱ μαθηταὶ διδάσκονται ἐνεργούντες καὶ ἐργαζόμενοι ἢ παίζοντες. Οἱ διδάσκαλοι λαμβάνουν ὠριμένες «ἐνόητας», ὡς λ.χ. παῖγνιδι, σφαλεῖο, σπῖτι, κρῦο, θερμότης κλπ. καὶ περὶ τούτων γίνεται ἡ διδασκαλία κατὰ τὸν πρακτικὸν ἐντελῶς. Ἐκδρομαὶ συχναί, ἐπισκέψεις εἰς ἐργοστάσια, χωρία κλπ., ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ διδασκάλου πάντοτε, συντελοῦν εἰς τὴν βαθμιαίαν ἀποθησαύρισιν παραστάσεων καὶ τὴν δημιουργίαν ἐννοιῶν. Μηχανικὴ ἐπανάληψις κινήσεων καὶ φράσεων δημιουργεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς ἐλλειπούσας ἀπὸ τὰ παιδιά παραστάσεις καὶ ἐναποθέτει εἰς τὴν συνειδήσιν των τὰς στοιχειώδεις προσλαμβάνουσας διὰ τὴν περαιτέρω διδασκαλίαν. Ἡ ἀμμοδόχος, ὁ πηλὸς τὸ χαρτόνι καὶ ἐν γένει ἡ ὕλη ἀποτελοῦν τὰ στοιχεῖα ἐφ' ὧν τὰ παιδιά διδάσκονται. Κάθε τάξις ἔχει τὸν κήπον τῆς, τὸν ὅποιον περιποιεῖται διδασκομένη οὕτω τὴν ἐργασίαν καὶ ἀποκτῶσα ἐννοίαν τῶν ἀντικειμένων. Ἀκόμη καὶ τοῦ χρόνου ἡ ἐννοια ἔχει ὑλοποιηθῇ διὰ θαυμαστῶν μεθόδων, ὥστε τὰ ἀτυχή αὐτὰ πλάσματα κατορθώνουν ν' ἀποκτήσουν τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μειώνει σημαντικῶς τὴν προσπάθειαν τοῦ Π. Ε. Σ. εἶνε ἡ καθ' ἑκάστην ἐσπέραν — τὴν μεσημβρίαν γευματίζοντες εἰς τὸ σχολεῖον — ἐπάνοδος τῶν μαθητῶν εἰς τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον. Καὶ θὰ ἦτο εὐχὴς ἔργον ἐὰν ἰδρῶντο καὶ οἰκοτροφεῖον — τὰ σχέδια καὶ ὁ χώρος ὑπάρχουν — ἐξευρισκομένων τῶν πόρων, ὅποτε θὰ διευκολύνετο μεγάλως τὸ ἔργον τοῦ σχολείου. Παράλλῃως πρὸς τὴν ἐπεκταθῇ ὁ θεσμὸς τοῦ Π. Ε. Σ. διὰ τῆς ἰδρύσεως εἰδικῶν τάξεων διὰ τὰ ἀνῶμαλα παιδιά εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα καὶ ἄλλων μεγαλουπόλεων τῆς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας νὰ ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν προσωπικὸν εἰδικευμένον εἰς τὸ Π. Ε. Σ.

Ὅπως ὁποτε ἡ γενομένη καλὴ ἀρχὴ τιμᾷ τὴν χώραν μας καὶ ἰδιαίτερος τὴν διευθύντριαν καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τοῦ Π.Ε.Σ. γεννᾷ δὲ τὴν βάσιμον ἐλπίδα ὅτι διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς προσπάθειας ταύτης θὰ βοηθηθῶν ἀτυχεῖς ὀπαρξέας, οὐδόλως εὐθυνόμεναι διὰ τὴν θλιβεράν των κατάστασιν, καὶ ὅτι θὰ καταπολεμηθῇ ἀποτελεσματικῶς ἡ προδιάθεσις πρὸς τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν ἀπώλειαν.

ΧΑΡΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

- Βρεττανικαί κτήσεις
- Γαλλικαί κτήσεις
- Ιταλικαί κτήσεις

Αἱ πρωτεύουσαι τῶν κρατῶν
ἔσποικιῶν ὑπογραμμίζονται

Τὰ φίδια καὶ οἱ σαῦρες

ΕΧΙΑΝΕΣ, ΑΣΤΡΙΤΕΣ, ΛΑΦΙΑΔΕΣ ΚΑΙ ΔΕΝ

Ο ὄφις εἶνε ἀσφαλῶς ἓνα ἀπὸ τὰ εἰδε-
χθέστερα ζῶα. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ποῦ
νὰ μὴ ἀντικρύξῃ τὸ φίδι μὲ τρόμον καὶ νὰ
μὴν αἰσθάνεται εἰς τὴν ἐπαφήν του ἓνα αἰ-
σθημα φρίκης.

Ὅλα τὰ ἄλλα ζῶα, ἀκόμη καὶ τὰ πλέ-
ον αἰμοδόρα θηρία, ἔχουν τὰς συμπαθείας
των. Θαυμάζομεν τὸν λέοντα διὰ τὴν με-
γαλοπρέπειάν των, τὴν τίγριν διὰ τὴν ο-
μορφίαν, τὴν ρώμην καὶ τὴν εὐλυγισίαν
της, τὴν λεοπάρδαλιν διὰ τὴν κομψότητα
τῆς γραμμῆς τοῦ σώματός της, ἀκόμη καὶ
διὰ τὴν ἀγριότητά της. Τὰ θηρία ἔχουν γί-
νει ἐν πολλοῖς σύμβολα. Μὲ τὰ δνόματά
τους ἐβαπτίσθησαν πολεμικὰ πλοῖα, οἱ σι-
λουέττες των φιγουράρουν εἰς βασιλικούς
θυρεούς καὶ ἄς μὴ λησμονῶμε ὅτι ἓνα ἀπὸ
τὰ τρομερώτερα ἀρπακτικά, ὁ ἀετός, συμ-
βολίζει ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων τὴν ὑ-
περηφάνειαν, τὴν τόλμην καὶ τὴν ἰσχύν.

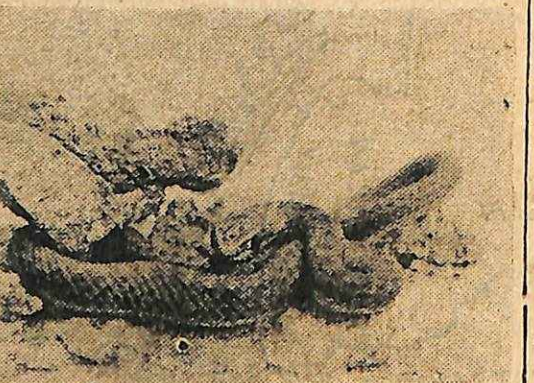
Ἐξ ἄλλου τὰ μικρὰ τῶν θηρίων εἶνε τὸ
ἀντικείμενον θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης μι-
κρῶν καὶ μεγάλων. Εἰς τοὺς ζωολογικοὺς
κῆπους τοῦλάχιστον τῶν μεγάλων εὐρω-
παϊκῶν πόλεων βλέπομεν μὲ πόσον ἐνδια-
φέρον οἱ ἐπισκέπται παρακολουθοῦν τὰ
διασκεδαστικά καμώματα τῶν σκύμων,
τῶν μεγάλων σαρκοδόρων, τὰ ὁποῖα ὅλοι
θέλουν νὰ χαϊδέψουν καὶ νὰ θαυμάσουν
μολονότι γνωρίζουν ὅτι τὰ χαριέστατα
αὐτὰ μικρὰ τετράποδα πρόκειται νὰ ἐξε-
λιχθοῦν εἰς φοβερά, ἐπικίνδυνα καὶ αἰμο-
δόρα θηρία.

Τὰ ἔρπετά εἶνε τὰ μόνα ζῶα ποῦ δὲν
κατορθώνουν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν θρεφικὴν
των ἡλικίαν νὰ ἐπιτύχουν αὐτὴν τὴν ἔστω
προσωρινὴν συμφιλίωσιν μὲ τὸν ἄνθρω-
πον. Ἰδιαίτερος τὸ φίδι προκαλεῖ εἰς ὁ-
λους ἓνα ἐνστικτώδη φόβον, καί, ἂν ἐξαι-
ρέση κανεὶς τοὺς Ἀνατολίτας γητευτάς,
ποῦ κατορθώνουν νὰ ἐξημερώνουν μὲ τὴν
μουσικὴν των τὰ φίδια, ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄν-
θρωποι, θεωροῦν τὰ ἔρπετά αὐτὰ ὡς τὰ
εἰδεχθέστερα ζῶα τῆς δημιουργίας.

Προφανῶς τὰ ἴδια αἰσθήματα ὡδήγη-
σαν τοὺς ἀρχαίους λαοὺς εἰς τὴν λατρείαν
τοῦ φιδιοῦ.

★

Ὁ φόβος, ἀφ' ἑνός, τὸν ὁποῖον ἐμπνέει
τὸ ἔρπετόν, ἡ ἰδέα ὅτι εἶνε ἐνσάρκωσις
χθονίου τινὸς θεότητος, ἡ ἐκπληξίς τὴν ὁ-
ποῖαν προκαλεῖ μὲ τὴν ἀθόρυβον ἐμφάνι-

Ἐχιδνα ἀμμοδύτης

σίν του ἔκαμαν ὥστε ὅλοι αἱ φυλαὶ νὰ τὸ
φοβῶνται καὶ νὰ τὸ σέβωνται. Εἰς τὴν Πα-
λαιάν Διαθήκην, ὁ Σατανᾶς λαμβάνει τὴν
μορφὴν ὄφεως. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μυθο-
λογίαν ὑπὸ μορφὴν ὄφεως ἐμφανίζεται ὁ
Τυφωεύς, ὁ δαίμων τῆς θυέλλης. Καὶ εἶνε
ἀκόμη τὸ ἔρπετόν τοῦτο, τὸ ζῶον ποῦ συμ-
βολίζει τὴν φρόνησιν, ἡ ὁποία συνοδεύει
τὸν ἀγγελιαφόρον τῶν Θεῶν Ἑρμῆν, ποῦ
κρατεῖ τὸ κηρύκειον μὲ τοὺς δύο ὄφεις.
Ὁφίς περιβάλλει τὴν θακτηρίαν τοῦ Ἀ-
σκληπιοῦ. Εἰς τὴν Ἰνδικὴν Μυθολογίαν ὁ
φίς συμβολίζει τὰ περιβάλλοντα τὸν οὐρα-
νὸν νέφη καὶ εἰς τὴν Περσικὴν ὁ Ἀριμάν,
τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, ὡς ὄφις εἰκονίζεται.
Ὁ ὄφις καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀκόμη ἐλάτρευθη
πολλαχοῦ, ὡς εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Ἀπετέλε-

σε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ κατὰ
τὰς νεωτέρας ἐποχὰς ὁ ὄφις σχῆμα διακο-
σμητικὸν καὶ εἰς κτίρια καὶ εἰς ἄλλα εἶδη,
ἰδίᾳ τάπητας.

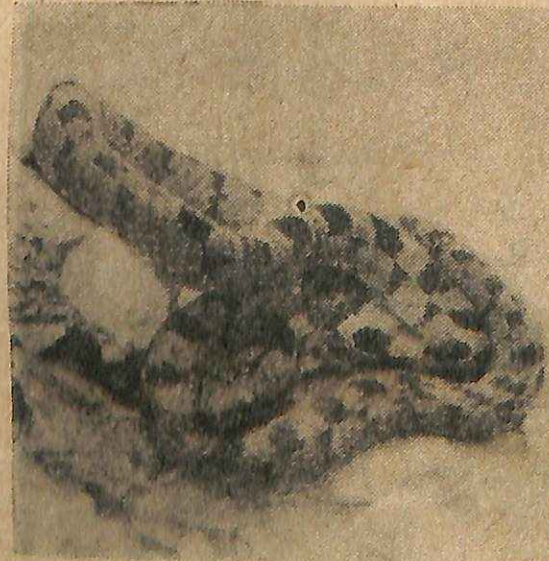
Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρχον κατὰ τὴν ἀρ-
χαιότητα πολλοὶ ὄφεις, πολλοὶ δὲ νῆσοι ἐ-
καλοῦντο Ὀφιοῦσαι, Ὀφιοῦσαι ἢ Ὀφιεῖ-
αι, μεταξύ τῶν ἄλλων ἡ Ρόδος καὶ ἡ Τή-
νος. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην μάλιστα
νῆσον καὶ τώρα ἀκόμη εἶνε πολλοὶ οἱ ὄ-
φεις, ἰδίως αἱ ἔχιδναι, τὰς ὁποίας ὁ λαὸς
ἀποκαλεῖ θερία.

Ἡ ἔχιδνα (vipera ammodytes) εἶνε, ἄλ-
λωστε, ἐξηπλωμένη καθ' ὅλην τὴν Ἑλλά-
δα, ἡπειρωτικὴν καὶ νησιωτικὴν. Ἄλλος
δηλητηριώδης ὄφις τῆς Ἑλλάδος εἶνε ὁ
ἔχις, κοινῶς ἀστρίτης. Καὶ τὰ δύο εἶδη ἔ-
χουν χρῶμα τεφρὸν, τὰ δῆγματα δὲ αὐ-
τῶν ἀποβαίνουν συχνάκις θανατηφόρα.

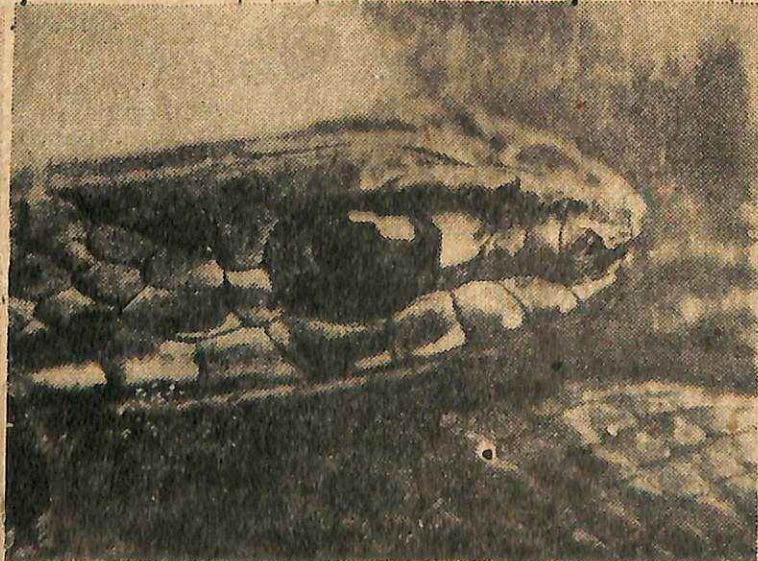
★

Ἡ ἔχιδνα ἔχει ὠραίας ἀποχρώσεις ἀνοι-
κτοῦ καὶ θαυτέρου καφέ, κιτρίνου καὶ
φαιοῦ χρώματος καὶ κηλίδας λευκάς, τὰ
δὲ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς εἶνε ὅτι
φέρει ἐπὶ τῆς ἄνω σιαγόνος μίαν προεξο-
χὴν ἐν εἴδει κέρατος. Αἱ ἔχιδναι καθὼς
καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι φιδίων ποῦ ὑπάρ-
χουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως οἱ δεινδρογα-
λιές, λαφιάτες, μαυρόφιδνα, σαφίτες, τρέ-
φονται εἰς τὴν νεαρὰν ἡλικίαν των μὲ ἔν-
τομα καὶ μικρὰς σαύρας, κατόπιν δὲ κυ-
νηγοῦν τοὺς ἀρουραίους καὶ τὰ ὠά των
μικρῶν πουλιῶν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἰοθόλοι ὄφεις εἶνε
εὐτυχῶς ἐλάχιστοι, τὰ δὲ θύματα ἐκ δη-
γμάτων εἶνε περιωρισμένα. Αἱ φωτογρα-
φίαι ποῦ παραθέτομεν παριστοῦν διάφορα
φίδια ποῦ ἀπαντῶνται εἰς τὴν Ἑλλάδα.

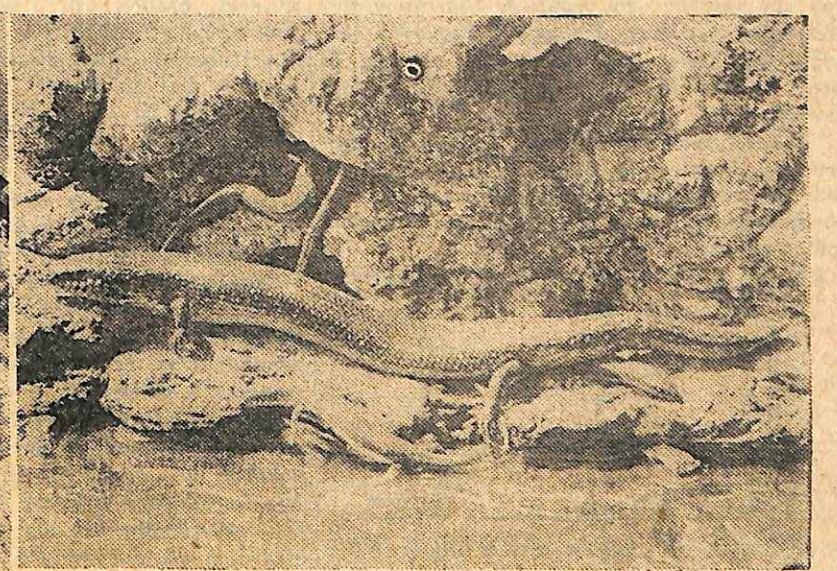
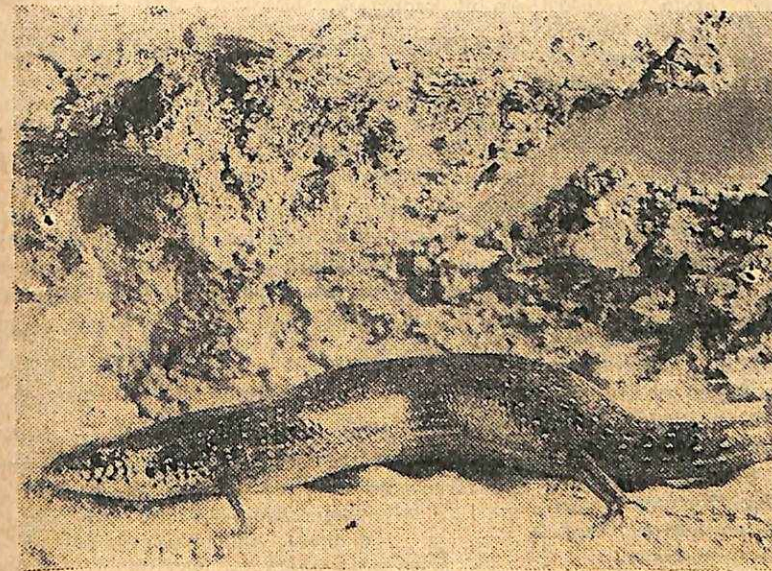
Ἐχις ἡ ἀστρίτης

Κεφαλὴ ἔχιδνης

ποῦ ζοῦν στὴν Ἑλλάδα

ΤΡΟΓΑΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΝΙΔΟΣ

Ἀριστερά: Σαῦρα καταλήφθεισα ὑπὸ ὠδίνων. Ἡ Ἑλληνικὴ κηλιδωτὴ αὐτὴ σαῦρα τίκει ζῶντα τέκνα. Κατὰ τὸν τοκετόν
δὲ ὑποφέρει πολὺ. Δεξιά: Ἡ σαῦρα ἀφοῦ ἀναλάβῃ ἀπὸ τὸν κάματον τοῦ τοκετοῦ, ὁδηγεῖ τὰ νεογνά της εἰς ρυάκιον ἢ
πηγὴν διὰ νὰ καθαρῶσιν καὶ νὰ πίνουν.

Ἡ κηλιδωτὴ σαῦρα (Gongylus ocellatus) εἶνε ἀπὸ τὰ πλέον κοινὰ ἔρπετά τῆς Ἑλ-
λάδος. Ἰδιαίτερος οἱ λόφοι τῆς Ἀττικῆς
βρίθουν ἀπὸ τὰ εὐκίνητα ἔρπετά, μὲ τὸ
θαθύφαιον καὶ ὑποκίτρινον χρῶμα καὶ τὰ
μικροσκοπικὰ μαύρα στίγματα, τὰ ὁποῖα
περιβάλλουν ἄλλαι κηλίδες ὑπόλευκοι. Ἡ
σαῦρα ἔχει σῶμα σκληρὸν ὡς ἐλαστικόν,
καὶ τόσον εὐλύγιτον, ὥστε ἡ σύλληψις
τῆς ἀποθαίνει δυσχερὴς καὶ σχεδὸν ἀδύ-
νατος. Χώνεται εἰς τὸ χῶμα καὶ δὲν δια-
κρίνεται εὐκόλως, λόγῳ τοῦ χρώματός
της. Ἰδίᾳ διαβίῃ ὑπὸ πέτρας, φεύγει δὲ
μὲ ταχύτητα καταπληκτικὴν, μόλις τις κι-
νήσῃ τὸν λίθον.

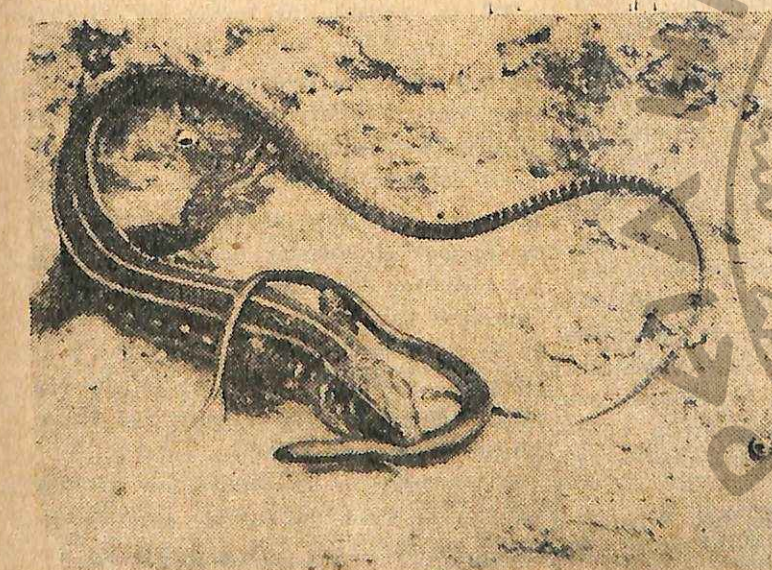
Τὸ θῆλυ τῆς κηλιδωτῆς σαύρας δὲν τί-
κει, ὡς ἄλλων εἰδῶν, ὠά, ἀλλὰ διατρεῖ

αὐτὰ ἐντὸς τοῦ σώματός της μέχρι τῆς ἐκ-
κολάψεως των, οὕτως ὥστε ἔρχονται εἰς
τὸν κόσμον ἀπ' εὐθείας αἱ μικραὶ σαῦραι,
ἀπὸ τῆς κοιλίας τῆς μητρός των. Κατὰ
τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ ἡ σαῦρα καταλαμ-
βάνεται ἀπὸ πόνους καὶ ὑποφέρει πολὺ.
Ἐξαιτίας τῆς οὐραν καὶ τὴν καταβιβάζει
βιαστικά, μὲ νευρικότητα. Ἐπειτα, ὅταν
ἀρχίσῃ ὁ τοκετός, αἱ ὠδίναι παύουν καὶ τὸ
ἔν μετὰ τὸ ἄλλο γεννῶνται τὰ μικρά, τὰ
ὁποῖα ἀμέσως περιτριγυρίζουν τὴν μητέ-
ρα των καὶ τὴν περιτύσονται. Ἐκεῖνη
ἐπὶ ὥρας μένει ἀκίνητος, ἀδυνατοῦσα ἐκ
τοῦ καμάτου νὰ κινηθῇ, ἀκόμη καὶ ἂν τὴν
πλησιάσῃ ἄνθρωπος. Αἱ δύο πρῶται φωτο-
γραφίαι δεικνύουν σαῦραν καταλήφθεισαν
ὑπὸ ὠδίνων καὶ ἄλλην, ὁδηγοῦσαν τὰ νεο-

γνά της εἰς ρυάκι διὰ νὰ πλῦθοῦν.

Τὸ εἶδος αὐτὸ σαύρας εἶνε ἀπὸ τὰ ὀλί-
γα τὰ ὁποῖα δὲν τρέφονται δι' ἄλλων σαυ-
ρῶν. Ἄλλῃ Ἑλληνικῇ σαύρα, ἡ πρασίνη,
διὰ σαυρῶν κυρίως τρέφεται. Αἱ δύο κάτω
φωτογραφίαι δεικνύουν ἀκριβῶς πρασίνην
σαῦραν ὁρμῶσαν κατ' ἄλλης μικροτέρας,
τοῦ εἶδους τοῦ τριδακτύλου, ἣτις ἐπιχειρεῖ
νὰ σωθῇ διὰ τῆς φυγῆς. Ἀλλ' ἡ πρασίνη σαύ-
ρα εἶνε ἰσχυρὰ ὅσον καὶ ταχεῖα. Διὰ τῆς
οὐρᾶς ἀνακόπτει τὸν δρόμον τοῦ τριδα-
κτύλου καὶ ἔπειτα τὸν κατατρώγει.

Ὁ κύριος ἐχθρὸς τῶν σαυρῶν εἶνε εἰ-
δος μικροῦ ἱέρακος, ὅστις ὅταν ἀφ' ὕψι-
λός διακρίνῃ σαῦραν, ὁρμᾷ μὲ καταπλη-
κτικὴν ταχύτητα καὶ τὴν συλλαμβάνει, πρὶν
αὐτὴ τὸν ἀντιληφθῇ.

Ἀριστερά: Ἡ Ἑλληνικὴ πρασίνη σαῦρα τῶν ἀγρῶν εἶνε ἀμελικτὸς διώκτρια τῶν μικροτέρων σαυρῶν, τὰς ὁποίας κατα-
διώκει. Δεξιά: Ὁ τριδακτύλος, σαῦρα μικρὰ, τρέχει νὰ σωθῇ, ἀλλ' ἡ πρασίνη σαῦρα τὸν προφθάνει, μὲ τὴν οὐρὰν της
τὸν ἀμμοδίζει νὰ φύγῃ καὶ τὸν κατατρώγει.

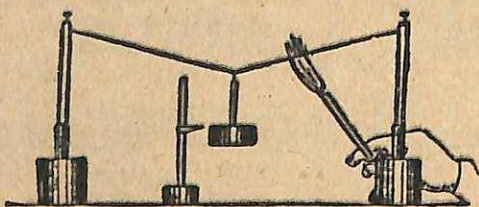
Η ΘΕΡΜΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΑΙ ΤΗΣ

Του διδάκτορος τών Φυσικῶν Ἐπιστημῶν κ. Δ. Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ὑπὸ τὸ ὄνομα θερμότης ἐννόουν ἄλλοτε μόνον τὴν μελέτην τῶν θερμικῶν ιδιοτήτων τῶν διαφόρων σωμάτων. Σήμερον ἡ θερμότης ἐξετάζει φαινόμενα διαφορώτατα ἐκ πρώτης ὀψews, ἀλλὰ ἔχοντα θερμοδυναμικὴν σχέσιν μεταξὺ τῶν.

Ἄλλοτε ἐπιστεύετο ὅτι ἡ θερμότης ἦτο ρευστὸν ἀβάρη, τὸ ὁποῖον εἰσεχώρει ἐντὸς τῶν σωμάτων. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ἡ θερμότης ἀπέτελει ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τοῦ σύμπαντος.

Πρώτος ὁ Ντάβυ κατέδειξε (1799) κατόπιν

μακροχρονίων πειραμάτων, ὅτι ἡ θερμότης δὲν εἶναι ὕλη, ἀλλὰ εἶδος κινήσεως, δηλαδὴ ἐνέργεια.

Μεγάλην ὠθησιν ἔδωσαν εἰς τὴν μελέτην τῆς θερμότητος οἱ δύο νόμοι ἐπὶ τῶν ὁποίων δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ θερμοδυναμικὴ, ὁ νόμος τῆς ἰσοδυναμικῆς καὶ ὁ νόμος τοῦ Καρνώ. Ὁ πρῶτος νόμος δεικνύει τὴν δυνατότητα τῆς μεταξὺ τῶν ἐναλλαγῆς τῶν διαφορῶν ἐνεργειῶν, καὶ ὁ δεύτερος καταδεικνύει τὸ φθαρτὸν τῆς ἐνεργείας.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΘΕΡΜΟΤΗΣ

Θερμότης εἶναι τὸ αἷτιον τὸ ὁποῖον προκαλεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ αἶσθημα τοῦ θερμοῦ ἢ τοῦ ψυχροῦ. Τὴν ιδιότητα τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ διάφορα σώματα νὰ εἶναι θερμότερα ἢ ψυχρότερα ἀπὸ ἄλλα σώματα, ὀνομάζομεν θερμοκρασίαν. Συμφώνως μετὰ τὸ ἀνωτέρω, ἡ θερμοκρασία αὐξάνει ὅταν ἐν σῶμα δέχεται θερμότητα ὅπως τὸ ὕδωρ γίνεται θερμότερον ὅταν τὸ ζεσταίνωμεν εἰς τὴν φωτιάν καὶ ἀντιθέτως ἡ θερμοκρασία ἐλαττώνεται ὅταν ἐν σῶμα ψυχθῇ, ὅπως τὸ αὐτὸ θερμὸν ὕδωρ ὅταν τὸ τοποθετήσωμεν εἰς δοχεῖον περιβεβλημένον μὲ πάγον, μετὰ τι χρονικὸν διάστημα χάνει τὴν θερμότητά του καὶ γίνεται ψυχρότατον.

ΑΙ ΕΠΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ

Ἡ θερμότης δὲν προκαλεῖ μόνον τὸ αἶσθημα τοῦ θερμοῦ ἢ τοῦ ψυχροῦ, ἀλλὰ, ἐπενεργούσα διαφορῶς ἐπὶ τῶν διαφορῶν σωμάτων, ἀλλοιώνει τὴν μορφήν αὐτῶν.

Μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας ἐπενεργείας τῆς θερμότητος ἐπὶ τῶν διαφορῶν σωμάτων εἶναι καὶ ἡ διαστολή. Διαστολὴν ἐκ τῆς θερμότητος ὑφίστανται πάντα τὰ σώματα, τὸσον τὰ στερεά, ὅς ν καὶ τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ αέρια. Διὰ τὴν κατὰ τὴν ἐμφάνει ἡ διαστολή, ἐπὶ τεταμένου σώματος (εἰκ. 1) καὶ κατὰ τὸ μέσον τοῦτου ἀναρτῶμεν βαρὺ τὸ σῶμα. Ἐὰν θερμάνωμεν διὰ λυχνίας τὸ σῶμα, παρατηροῦμεν ὅτι τοῦτο κινεῖται καὶ τὸ βάρος κατέρχεται εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον. Τὸ πείραμα

δεικνύει, ὅταν τὸ σῶμα θερμαίνεται ἐπιμηκύνεται, δηλαδὴ ὅτι, πᾶν σῶμα στερεὸν θερμαίνονμεν αὐξάνει κατ' ὄγκον, δηλαδὴ διαστελλεται. Ὅταν τώρα ἀπομακρύνωμεν τὴν λυχνίαν ἀπὸ τὸ σῶμα θὰ ἴδωμεν ὅτι τοῦτο μετ' ὀλίγον θὰ λάβῃ τὴν προτέραν του θέσιν, ἄρα πᾶν σῶμα στερεὸν ψυχόμενον συστέλλεται.

Διὰ τὴν κατὰ τὴν ἡ διαστολὴ τῶν ὑγρῶν σωμάτων, πληροῦμεν φιάλην ὕδατος (εἰκ. 2) καὶ ποματίζομεν τὸ στόμιόν της μὲ φελλὸν διαπερῶμεν διὰ μακροῦ ὑαλίνου σωλήνος. Μετὰ τὸν ποματισμὸν τῆς φιάλης τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται καὶ ἐπὶ τοῦ ὑαλίνου σωλήνος καὶ καταλαμβάνει ἐν τμήμα τοῦτου. Ἐὰν θερμάνωμεν τὴν φιάλην, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι κατ' ἀρχὰς τὸ ὕδωρ κατέρχεται ἐκ τοῦ σωλήνος καὶ κατόπιν ἀποτόμως ἀνέρχεται πάλιν. Τὸ ὕδωρ κατήλθε κατ' ἀρχὰς ἐπειδὴ ἡ φιάλη διεστάλη, ἄρα ἐμεγάλωσεν ὁ ὄγκος της. Κατόπιν ὅμως, ὅταν ἐθερμάνθῃ καὶ τὸ περιεχόμενον ὕδωρ, διεστάλη καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ σωλήνος.

Τέλος, διὰ τὴν κατὰ τὴν ἡ διαστολὴ τῶν αερίων σωμάτων, λαμβάνομεν ὑαλίνην φιάλην μὲ πῶμα φέρον ὑαλινὸν σωλήνα. Ἐὰν τὸ ἄκρον τοῦ σωλήνος τοῦτου ἐμβαλίσωμεν ἐντὸς ὕδατος καὶ θερμάνωμεν τὴν φιάλην, ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν ἄκρον τοῦ σωλήνος θὰ ἐξέλθουν φυσαλίδες αέρος αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἐκ τῆς διαστολῆς τοῦ ἐντὸς τῆς φιάλης περιεχομένου αέρος, ὁ ὁποῖος ἐκφεύγει, ἐπειδὴ ἡ διαστολὴ τῶν αερίων εἶναι μεγάλη. Ἐὰν κατόπιν ψυχθῇ ἡ φιάλη τότε παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ ὑαλίνου σωλήνος.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΟΛΗΣ

Ἡ διαστολὴ τῶν σωμάτων ἔχει πολλὰς πρακτικὰς ἐφαρμογὰς εἰς τὴν ζωὴν.

Τοιοιτοτρόπως εἰς τὴν στρώσιν τῶν σιδηροδρομικῶν ἢ τροχιοδρομικῶν γραμμῶν προσέχουν ὅπως αἱ σιδηρεὶς ράβδοι μὴ ἐγγιζοῦν μεταξὺ τῶν, διότι κατὰ τὸ θέρος, λόγῳ τῆς μεγάλης θερμότητος, διαστελλοῦνται, ὁπότε ἡ μία ράβδος θὰ ἐπιμαθῇ ἐπὶ τῆς ἄλλης. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν γεφυρῶν. Διὰ τοῦτο στηρίζουν στερεῶς αὐτὰς μόνον ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τῶν.

Ἐπειδὴ ἡ διαστολὴ τῶν αερίων εἶναι μεγάλη, ὅταν ἐν θερμόμετρον θερμανθῇ εἰς μεγαλύτεραν θερμοκρασίαν τῆς κανονικῆς, θραύεται, διότι ὁ ἐντὸς τοῦ ὑαλίνου σωλήνος ὑδράργυρος, θερμαίνονμενος, διαστελλεται καὶ ὅταν ρὲν εὐρίσκει χώραν μεγαλύτερον πῆξει τὰ τοιχώματα τοῦ σωλήνος τὸν ὁποῖον καὶ θραύει.

Αἱ ἐκρήξεις τῶν λεβήτων τῶν ἀτμομηχανῶν, κ.λπ., ὀφείλονται εἰς τὴν διαστολὴν τῶν αερίων τῶν ἐντὸς τούτων κυκλοφορούντων. Ὅταν διαστελλοῦνται τὰ αέρια γίνονται ἐλαφρότερα, διὰ τοῦτο δὲ ὁ καπνὸς τείνει νὰ κα-

ταλάβῃ τὰ ἀνωτέρα μέρη τοῦ χώρου εἰς τὸν ὁποῖον περιέχεται.

ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ

Διὰ τὴν μέτρησιν τῆς θερμοκρασίας τῶν διαφορῶν σωμάτων ἡ ἐνδοῦ καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος ὑπὸ διαφορῶς συνθήκας γίνεται χρῆσις ἰδίων ὀργάνων, τῶν θερμομέτρων.

Τὰ θερμομέτρα, ἀναλόγως τῶν χρήσεων διὰ τὰς ὁποίας προορίζονται, διακρίνονται εἰς ὑδραργυρικά, εἰς θερμομέτρα ὑψηλῶν θερμοκρασιῶν, εἰς θερμομέτρα λατρικά, θερμομέτρα μεταλλικά αὐτογραφικά, θερμομέτρα τάσεως κεκορεσμένου ἀτμοῦ, θερμομέτρα ὀκεανογραφικά, θερμομέτρα ὑψομετρικά κ.λπ.

Τὸ ὑδραργυρικὸν θερμομέτρον εἶναι τὸ ἀπλούστερον πάντων καὶ ἀποτελεῖται ἐξ ἐνδοῦ τριχοειδοῦς ὑαλίνου σωλήνος, ὁ ὁποῖος προσαρμόζεται ἐπὶ ὑαλίνου ἐπίσης δοχείου συνδεδεμένου στερεῶς διὰ τυττήξεως μετὰ τοῦ τριχοειδοῦς σωλήνος. Τὸ δοχεῖον καθὼς καὶ μέρος τοῦ σωλήνος περιέχει ὑδράργυρον, ἐνῷ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ σωλήνος εἶναι κενὸν αέρος. Ὅσον περισσότερον θερμαίνεται τὸ δοχεῖον, τὸσον ὁ ὑδράργυρος ἀνέρχεται εἰς τὸν σωλήνα, καὶ ὅταν τὸ δοχεῖον παύει θερμαίνονμεν ὁ ὑδράργυρος κατέρχεται. Ἡ διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας δεικνύεται ἐπὶ κλίμακος χαραγμένης ἐκατέρωθεν τῆς στήλης τοῦ ὑδραργύρου.

Διὰ τὴν χαραχθῆναι ἐπὶ τῆς κλίμακος αἱ διάφορα θερμοκρασίαι, λαμβάνονται δύο ἀντίθετοι θερμοκρασίαι, ἡ τοῦ πάγου, ἡ ὁποία εἶναι 0 καὶ τοῦ ζέοντος ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἔχει θερμοκρασίαν 100 εἰς τὴν κανονικὴν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν.

Διὰ τὴν βαθμολογίαν λοιπὸν τοῦ θερμομέτρου, τοῦτο τίθεται κατὰ πρῶτον εἰς δοχεῖον περιέχον πάγον εἰς τεμάχια τὰ ὁποῖα νὰ λυθῶνουν ὥστε νὰ καλύπτεται ὁλόκληρον τὸ δοχεῖον τοῦ θερμομέτρου ἐκεῖ ὅπου θὰ σταθῇ τὸ ἄκρον τοῦ ὑδραργύρου εἰς τὸν σωλήνα χαρασσόμεν 0. Μετὰ ταῦτα τοποθετεῖται τὸ θερμομέτρον εἰς δοχεῖον ὅπου θρᾶζει ὕδωρ καὶ ἐκεῖ ὅπου θὰ σταματήσῃ ἡ στήλη τοῦ ὑδραργύρου χαρασσεται 100. Τέλος τὸ μετὰ 0 καὶ 100 διάστημα τῆς κλίμακος διαιρεῖται εἰς ἐκατὸν ἴσα μέρη. Αἱ ἀπὸ 0 ἕως 100 ὑποδιαίρεσεις τῆς κλίμακος τοῦ θερμομέτρου ὀνομάζονται βαθμοί.

Τὸ ὑδραργυρικὸν θερμομέτρον εἶναι γνωστὸν καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα θερμομέτρον ἐκατονταβάθμου ἢ Κελσίου, διότι πρῶτος ὁ Σουηδὸς φυσικὸς Κέλσιος ἐβαθμολόγησε τοῦτο. Ὁ Γάλλος Ρεομύρος διήρесе τὸ θερμομέτρον εἰς 80 ἀντὶ 100.

ΤΟ ΟΞΥΓΟΝΟΝ

Τὸ ὀξυγόνον ἀνεκαλύφθη τῷ 1774, συγχρόνως ἀπὸ τὸν Πρίστλεϊ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀπὸ τὸν Σέελεν ἐν Σουηδίᾳ. Τέλος ὁ Λαβουαζιὲ ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ ἀήρ, ὁ ὁποῖος θέωρεῖτο μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπλοῦν στοιχεῖον, ἦτο στοιχεῖον σύνθετον ἐκ δύο σωμάτων, τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ὑδρογόνου ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν μόνον, τὸ ὀξυγόνον, συντελεῖ εἰς τὴν κανονικὴν ἀναπνοήν.

Τὸ ὀξυγόνον δὲν εἶναι μόνον τὸ σῶμα τὸ περισσότερο διαδεδομένον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀφθονώτερον εὐρισκόμενον, διότι ἐλεύθερον ἀποτελεῖ τὸ 1/5 τῶν συστατικῶν τοῦ αέρος, καὶ ἠνωμένον μετὰ τοῦ ὕδατος ἀποτελεῖ τὰ 8/9 τοῦ βάρους του. Ἐντὸς τούτου, καὶ αἱ ἐνώσεις τοῦ ὀξυγόνου εἶναι πολυπληθέσταται.

Ἐπίσης τὸ χῶμα, οἱ θράχοι καὶ οἱ λίθοι οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸν φλοιὸν τῆς γῆς ἀποτελοῦνται ἐκ πυριτίου ἢ ἐνώσεων τοῦ πυριτίου μὲ ὀξυγόνον. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ ὀξυγόνον ὑπερτερεῖ, διότι ἀποτελεῖ τὰ 44—48 % τοῦ συνόλου.

Τὸ ὀξυγόνον παράγεται κατὰ πολλοὺς καὶ διαφορῶς τρόπους ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτεροι εἶναι οἱ ἑξῆς:

1ον Διὰ θερμάνσεως εἰς δοκιμαστικὴν φιάλην ὀξειδίου τοῦ ὑδραργύρου. Ἐπίσης διὰ τῆς ἰδίας ἀπλῆς μεθόδου ἐξάγεται ὀξυγόνον καὶ ἐκ διαφορῶν πολυτίμων μετάλλων, ὅπως τοῦ ἀργύρου, τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς πλατίνης.

2ον Ἐκ τῆς θερμάνσεως τοῦ χλωρικοῦ καλίου ἀποδίδεται ἀρκετὴ ποσότης ὀξυγόνου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου λαμβάνεται τὸ ὀξυγόνον ἐὰν ἐντὸς ἐιδικῆς ὑαλίνης συσκευῆς, τοῦ κέρατος, θερμανθῇ ἓνα μέρος χλωρικοῦ καλίου μὲ 1/4 ἢ 1/2 μέρος πυρολασίτου. Τὸ παραγόμενον ὀξυγόνον διοχετεύεται εἰς εἰδικὴν συσκευὴν, τὸ ἀεροφυλάκειον.

3ον Ἐκ πολλῶν ὑπεροξειδίων, δηλαδὴ ἐνώσεων ἔχουσῶν περισσεύαν ὀξυγόνου, λαμβάνεται ἐπίσης, διὰ θερμάνσεως τὸ ὀξυγόνον. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης παράγεται ὀξυγόνον ἰδίως ἐκ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ βαρίου, διότι διὰ θερμάνσεως τοῦτου εἰς 700 ἀναδίδεται τὸ ἥμισυ τοῦ περιεχομένου του εἰς ὀξυγόνον, ἐνῷ τὸ ἕτερον μεταβάλλεται εἰς ὀξείδιο. Ἐὰν τὸ ὀξείδιον τὸ οὕτω ληφθῇ θερμανθῇ ἐκ νέου εἰς τὸν αέρα καὶ εἰς θερμοκρασίαν 550, τότε ἐνοῦται πάλιν μετὰ τὸ ὀξυγόνον καὶ μεταβάλλεται εἰς ὑπεροξείδιον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου εἶναι δυνατὴ ἡ διαρκὴς παραγωγή ὀξυγόνου διὰ διαρκoῦς θερμάνσεως τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ βαρίου.

4ον Ἡ παραγωγή ὀξυγόνου ἐξ ὑδροποιηθέντος αέρος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐφαρμόζεται εἰς μεγάλην κλίμακα. Ὡς γνωστὸν, ὁ ὑγρὸς ἀήρ ἀποτελεῖται ἐξ ἀζώτου καὶ ὀξυγόνου. Τὸ ἄζωτον ζεεῖ εἰς —194° καὶ τὸ ὀξυγόνον εἰς —181° 5'. Ἐὰν τὸ μίγμα τοῦτο ἐκτεθῇ εἰς τὸν αέρα θὰ ἐκφυγῇ κατ' ἀρχὰς τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον ζεεῖ εἰς χαμηλότεραν θερμοκρασίαν, δηλ. τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὁποῖον καὶ συλλέγεται καταλλήλως εἰς εἰδικὰ δοχεῖα. Τελευταίως ἡ ὑδροποίησις τοῦ αέρος γίνεται δι' εἰδικῶν συσκευῶν, τῶν ὁποίων ἡ συντήρησις καὶ ἡ λειτουργία δὲν εἶναι δαπανηρά. Διὰ τοῦτο καὶ προτιμᾶται ὁ τρόπος αὗτος τῆς παραγωγῆς ὀξυγόνου διὰ βιομηχανικῶς σκοποῦς.

Τὸ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον παρασκευαζόμενον ὀξυγόνον ἀνεκαλύφθη τῷ 1774, συγχρόνως ἀπὸ τὸν Πρίστλεϊ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀπὸ τὸν Σέελεν ἐν Σουηδίᾳ. Τέλος ὁ Λαβουαζιὲ ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ ἀήρ, ὁ ὁποῖος θέωρεῖτο μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπλοῦν στοιχεῖον, ἦτο στοιχεῖον σύνθετον ἐκ δύο σωμάτων, τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ὑδρογόνου ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν μόνον, τὸ ὀξυγόνον, συντελεῖ εἰς τὴν κανονικὴν ἀναπνοήν.

Τὸ ὀξυγόνον ἀνεκαλύφθη τῷ 1774, συγχρόνως ἀπὸ τὸν Πρίστλεϊ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀπὸ τὸν Σέελεν ἐν Σουηδίᾳ. Τέλος ὁ Λαβουαζιὲ ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ ἀήρ, ὁ ὁποῖος θέωρεῖτο μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπλοῦν στοιχεῖον, ἦτο στοιχεῖον σύνθετον ἐκ δύο σωμάτων, τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ὑδρογόνου ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν μόνον, τὸ ὀξυγόνον, συντελεῖ εἰς τὴν κανονικὴν ἀναπνοήν.

Τὸ ὀξυγόνον εἶναι ἀχρυσόν, ἀσμον καὶ ἀνευ γεύσεως αέριον, βαρύτερον τοῦ αέρος, καὶ τὸ εἰδικὸν βάρος του ἰσοδυναμεῖ μὲ 1.105 γραμμάρια. Ζεεῖ εἰς 187.50. Ἐλάχιστα διαλύεται εἰς τὸ ὕδωρ, διότι τὸ ὕδωρ εἰς 100 διαλύει τὰ 4,1 τοῦ ὀγκου τοῦ ὀξυγόνου καὶ εἰς 150 τὰ 2,9 τοῦ ὀγκου του. Εἰς τὸ καθαρόν οινόπνευμα διαλύεται εὐκόλως καὶ ἐν ἀναλογία τῶν 28 μερῶν τοῦ ὀγκου του.

Τὸ ὀξυγόνον σχηματίζει ἐνώσεις μεθ' ὅλων σχεδὸν τῶν σωμάτων, τοῦ ἀργοῦ, τοῦ ἡλίου, κ.λπ. ἐκτὸς τοῦ φθορίου. Μετὰ πολλῶν σωμάτων ἡ στοιχεῖον ἐνοῦται εὐκόλως εἰς τὴν συνθήκην θερμοκρασίαν, μετ' ἄλλων δὲ πάλιν εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν.

Ἡ τάσις τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ ὀξυγόνον νὰ ἐνοῦται μετ' ἄλλων στοιχείων ὀνομάζεται ὀξειδωσις, τὰ δὲ σώματα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης ὀνομάζονται ὀξείδια. Ἀναλόγως τῆς δυναμικότητος τὴν ὁποῖαν ἔχουν τὰ διάφορα σώματα νὰ ἐνοῦνται μετὰ δύο, τριῶν κ.λπ. ἀτόμων ὀξυγόνου, καλοῦνται διοξείδια, τριοξείδια κ.λπ.

Διὰ τῆς μελέτης τοῦ ὀξυγόνου ὁ Λαβουαζιὲ ἐθέσπισε τὴν θεωρίαν τῆς καύσεως καὶ τῆς ἀναπνοῆς καὶ διὰ καταλλήλων πειραμάτων ἀνεύρε πολλὰς αὐτοῦ ἰδιότητας.

Οὕτω ἀνευρέθη ὅτι τὸ ὀξυγόνον εἶναι σῶμα ἠλεκτρανητικόν, ὅτι ἐνοῦται μεθ' ὅλων τῶν στοιχείων ἐκτὸς τοῦ φθορίου, συντελεῖ εἰς τὴν ταχείαν καύσιν τῶν σωμάτων καὶ κατὰ τὴν καύσιν ὠρισμένων σωμάτων παράγει φωτεινὰ καὶ ἐκτυροσκοπικὰ φαινόμενα καὶ τέλος ἡ ἐντόνος ἐμφάνισις του εἰς σώματα ἀ-

ΠΩΣ ΑΠΕΘΑΝΟΝ ΟΙ „ΚΟΝΚΙΣΤΑΔΟΡΕΣ“

Ἀπὸ ὅλους τοὺς διασφύτους «Κονκισταδόρους», τοὺς ἴσπανους κατακτητὰς τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, μόνον ὁ Κορτές, ὁ ἀγριὸς κατακτητὴς τοῦ Μεξικοῦ, ἀπέθανεν ἀπὸ φυσικῶν θανάτων. Εἶναι μάλιστα πιθανώτατον ὅτι καὶ αὐτοῦ ὁ θάνατος ἐπαπεῖσθη ἀπὸ τὴν ἀκρὰν δυστυχίαν διότι ἡ ἴσπανία, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ κονκισταδόρ ἔδωκε μίαν ἀπεραντὸν χώραν, ἐλησμόνησε τὰς ὑποχρεώσεις του καὶ τὸν ἀφῆκε νὰ λιμοκτονῇ. Ὁ Φραγκίσκος Πιζάρου —ὁρθότερον Πιθάρου— ὁ περίφημος κατακτητὴς τοῦ Περού, ἐξ ἴσου ἀγριὸς μὲ τὸν Κορτές, ἐφονεύθη ἀπὸ τοῦ συντρόφου του. Ὁμοῖον θάνατον εὗρεν ὁ Διέγος Ἀλμάγκρο, ὁ κατακτητὴς τῆς Χιλῆς. Ὁ κατακτητὴς τοῦ Παναμά Νουνιές Βαλδέρδε, ὁ πρῶτος εὐρώπαϊος ὁ ὁποῖος εἶδεν ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, ἀπεκτελέσθη ὡς προδότης. Ὁ σκληρὸς κατακτητὴς τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς Πέτρος Ἀλβαράδο εἰς μίαν ἰσπανιστὴν ἐπέσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου του καὶ κατεπατήθη ὑπὸ τοῦ ἵππου ἐνδὸς συντρόφου του.

Τραγικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ τύχη τοῦ ἱερέως Βαλδέρδε, τοῦ πνευματικοῦ συμβούλου τοῦ Πιζάρου. Ὁ Βαλδέρδε ἔθεσεν εἰς αὐτὸν ἀπο-

ποτελούμενα ἀπὸ καύσιμα συστατικὰ (ὕδωρ, γόνον, ἄνθρακα, κ.λπ.), μεταβάλλει αὐτὰ εἰς τὰ ἴδια προϊόντα ὀξειδώσεως εἰς τὰ ὁποῖα μεταβάλλονται καὶ τὰ καύσιμα συστατικὰ τῶν ὅπως τὴν βενζίνη, τὸ πετρέλαιον, τὴν παραφίνη καὶ ἄλλα πολλὰ σώματα ἀποτελούμενα ἐξ ὀξυγόνου καὶ ἄνθρακος.

Ἡ παρουσία τοῦ ὀξυγόνου γίνεται φανερά ἐὰν ἡμιεσθυσμένον καὶ ἐλάχιστα σμῖμα πυρρῶσεως παρουσιάξωμεν ξυλάριον ἐπαναφλεγῇ, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ διοχετεύσεως τούτου διὰ σωμάτων ἀποτελούμενων ἐκ διαφορῶν στοιχείων καὶ ὀξυγόνου.

Καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὸ ὀξυγόνον εἶναι ἡ αἰτία τῆς καύσεως τῶν διαφορῶν σωμάτων. Ἐκ τῆς καύσεως ταύτης καὶ ἐπομένως καὶ τοῦ ἄνθρακος παράγεται θερμότης, ἡ ὁποία ποικίλως χρησιμοποιεῖται, διὰ τὴν θέρμανσιν τῶν οἰκιῶν, τὴν λειτουργίαν τῶν μαγειριῶν, τὴν κίνησιν τῶν ἀτμομηχανῶν, ἀεριομηχανῶν, κ.λπ.

Καὶ εἰς τὸν ζωτικὸν ὀργανισμὸν τὸ ὀξυγόνον εἶναι ἀπαραίτητον, διότι ἀπορροφᾶται ὑπὸ τοῦ αἵματος, ἐνοῦται μετὰ τῆς αἰμοσφαίρης καὶ ἐκτείνεται μεταφέρεται διὰ τῆς κυκλοφορίας εἰς τοὺς διαφορῶς ἰστούς τῶν ζωικῶν ὄντων καὶ παράγει ἐνέργειαν, τῆς ὁποίας κυριώτεροι ἐκδηλώσεις εἶναι ἡ θερμότης, ἡ κίνησις καὶ αἱ λοιπαὶ ἀπαραίτηται λειτουργίαι πρὸς συγκράτησιν τῆς ζωῆς.

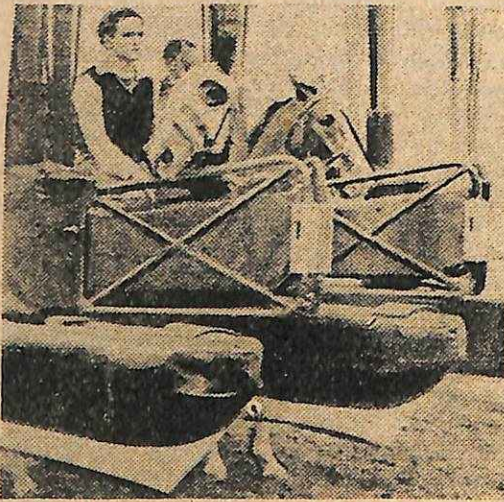
Ἐπίσης ἡ παρουσία τοῦ ὀξυγόνου εἰς τὸν ζωτικὸν ὀργανισμὸν μεταβάλλει τὸ ἀκάθαρτον αἷμα (φλεβικόν) εἰς καθαρὸν (ἀρτηριακόν).

Τὸ ὀξυγόνον χρησιμοποιεῖται ὡς μέσον θεραπευτικῶν, πορητητικῶν ἢ κατασταλτικῶν εἰς διαφορῶς παθήσεις, ὅπως πνευμονίαν, δηλητηριάσεις ἐξ ἀναθυμιάσεως ἀνθρώπων (διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος) κ.λπ., παρεχόμενον ὑπὸ μορφῇν εἰσπνοῶν.

στολὴν νὰ κατασιγάξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ κατακτητοῦ, ὅταν αἱ τύψεις διὰ τὰ κακοεργήματά του τὴν ἐτάρασσον. Κατὰ μίαν περιήρησιν συνάντησεν τὸν Πιζάρου μὲ τὸν Ἰνκα, Βασίλεα τοῦ Περού, τὸν Ἀταουάλα, ὁ Βαλδέρδε εὐρίσκατο εἰς τὸ πλεῖρον τοῦ κατακτητοῦ. Ἐκάλεσε τὸν Ἀταουάλα, ὁ ὁποῖος εἶχε προσέλθῃ μὲ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ ἴσπανικὸν στρατόπεδον, νὰ γίνῃ Χριστιανὸς καὶ ὅταν ὁ Βασίλεὺς ἠρνήθη, συνεβούλευσε τὸν Πιζάρου νὰ τὸν συλλάβῃ καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ. Καὶ ὁ ἄγριος Πιζάρου ἐδίστασε. Περισσότερον ἀκόμη ἐδίστασαν οἱ στρατιῶταί του. «Σὲ ἀπαλάττω, ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τὸ ἀμάρτημα», εἶπεν εἰς τὸν Πιζάρου ὁ Βαλδέρδε. Ἐστράφη ἔπειτα πρὸς τὸν ἐστρατιώτη «Ἀπαλάττω καὶ σὰς, Καστίλιανοί. Καὶ τώρα ἐπάνω τους!» Ἐπληροφόρησε φοβερά σφαγὴ, ἡ ὁποία συνεχίσθη εἰς τὴ

**ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ
ΑΦΕΤΗΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ**

Σοβαρόν πρόβλημα εις όλους τους ιπποδρόμους τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ ὁ τρόπος μετὸν ὁποῖον πρέπει νὰ γίνῃται ἡ ἐκκίνησις τῶν ἵππων κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἵπποδρομίας. Τὰ δύστροπα ἄλογα σπανίως ἐκκινῶν κανονικῶς, παρεμποδίζουν δὲ συγχρόνως καὶ τοὺς ἄλλους συναγωνιστὰς καὶ γίνονται ὑπαίτιοι γενικῆς ἀταξίας. Εἰς τὴν δυστρο-

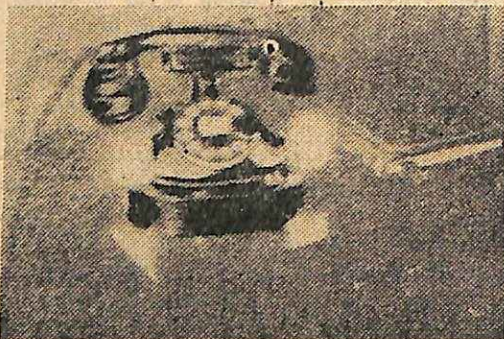
πίαν τῶν ἵππων προστίθεται καὶ ἡ προκαλουμένη ἀνωμαλία ἀπὸ τοὺς ἀναβάτας, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νὰ λάθουν καλὴν ἐκκίνησιν. Πρὸς ἀποτροπὴν ὧν αὐτῶν τῶν ἀνωμαλιῶν εἰσιήχθη τελευταίως εἰς τὸν ἵπποδρόμον τοῦ Χόλλυγουντ νέον σύστημα ἀφέσεως. Κάθε ἵππος λαμβάνει θέσιν ἐντὸς ἐιδικοῦ χώρου ὃ ὁποῖος πρὸς τὰ ἐμπρὸς κλείεται δι' ἐιδικῆς θυρίδος. Ὅταν ὅλοι οἱ ἵπποι εὐρίσκωνται εἰς τὰς θέσεις τῶν ὁ ἀφ' ἑκτῆς πιέζει ἡλεκτρικὸν κομβίον καὶ ἀνοίγει ταυτοχρόνως ὅλας μαζὶ τὰς θυρίδας, ἀφ' ὧν τὸν δρόμον ἐλεύθερον εἰς τοὺς συναγωνιζομένους. Μὲ τὸ νέον σύστημα ἡ ἱκανότης τοῦ ἀναβάτου συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀντιληφθῇ ἐγκαίρως τὸ σύνθημα τῆς ἀφέσεως καὶ νὰ ὠθήσῃ τὸν ἵππον του. Εἰδικὴ ἐπένδυσις προστατεύει τὰ φράγματα ὥστε νὰ μὴ τραυματίζονται ἐπ' αὐτῶν οἱ ἵπποι. Εἰς τὴν εἰκόνα τὸ νέον ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκκινήσεως.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ - ΞΥΠΝΗΤΗΡΙ

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸ ραδιόφωνον ἀπὸτελεῖ εἰδος πρώτης ἀνάγκης συνδεόμενον ἀρρήκτως μετὰ τὴν ζωὴν τῶν Ἀμερικανῶν. Ἀφοῦ τοὺς παρέχει μαθήματα πάσης φύσεως, δίδναι μαγειρικῆς, διαφόρους χρησίμους συμβουλὰς, τὸ πρῶτόν δὲ δίδει καὶ γυμναστικὰ παραγγέλματα. Τελευταίως κατεσκευάσθη ραδιόφωνον τὸ ὁποῖον εἶνε συγχρόνως ὥρολόγιον καὶ ξυπνητήρι. Τῇ βοηθείᾳ αὐτομάτου συσκευῆς τὴν κατάλληρον στιγμὴν τίθεται εἰς ἐνέργειαν τὸ ξυπνητήρι παυτοχρόνως δὲ τὸ ραδιόφωνον ἀρχίζει νὰ λειτουργῇ αὐτομάτως καὶ νὰ μεταδίδῃ τὰς πρώϊνὰς εἰδήσεις καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς γυμναστικῆς.

**ΜΙΑ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ**

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐφημέρηται μία σημαντικὴ τελειοποίησις τοῦ αὐτομάτου τηλεφώνου. Ἐπειδὴ τὴν νύκτα δταν κτυπᾷ

τὸ τηλέφωνον μᾶς εἶνε συχνὰ δύσκολον νὰ ἀνάψωμεν φῶς, τὸ νέον τηλέφωνον ἔχει δυὸ μικροὺς λαμπτήρας οἱ ὁποῖοι ἀνάβουν αὐτομάτως μόλις ἀρχίσῃ τὸ κουδούνισμα καὶ παραμένουν ἀναμμένοι ἐφ' ὅσον συνεχίζεται καθὼς καὶ ὅσον ὥραν εἶνε σηκωμένο τὸ ἀκουστικόν. Εἰς τὴν εἰκόνα τὸ νέον φωτεινὸν τηλέφωνον.

**ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟΝ
ΤΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ**

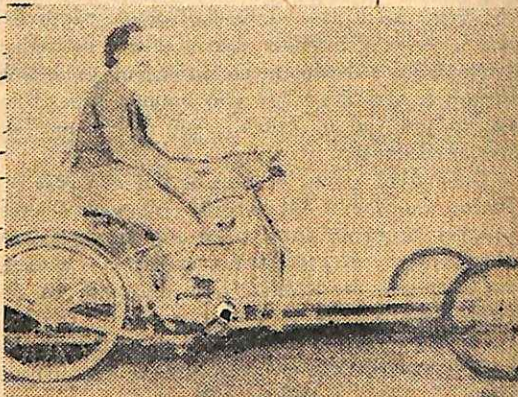
Εἰς τὰ θαλάσσια λουτρά τοῦ Τουίκενχαμ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ διασχίζοντος τὸ Λονδίνον ποταμοῦ Ταμέσεως, ἐγκατεστά

θῇ τελευταίως πελώριον θερμόμετρον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ δεῖκνῃ τὴν θερμοκρασίαν, τὴν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ τὴν τοῦ θαλασσίου ὕδατος. Μετὰ τὴν μέθοδον αὐτὴν οἱ λουόμενοι πληροφοροῦνται ἂν ἡ θάλασσα εἶνε πολὺ ψυχρά,

**ΜΙΑ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ
ΤΗΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΤΑΣ**

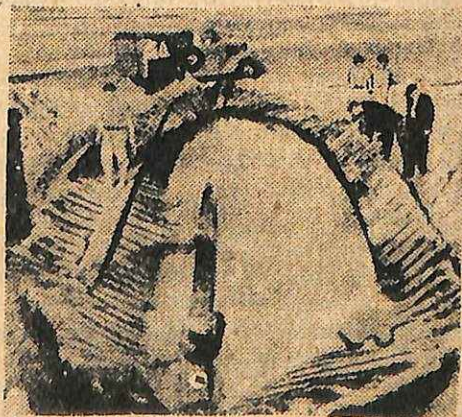
Ἡ εἰκονιζομένη κατωτέρω μοτοσυκλέττα μετὰ τρεῖς τροχοὺς ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ μεταβάλλεται εὐκόλως εἰς δίτροχον. Ὅταν εἶνε τρίτροχος χρησιμοποιεῖται ὡς φορητὸς διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸν μεταξὺ τῶν δύο προσθίων τροχῶν χώρον εἰδικοῦ καλάρου. Οἱ δύο τροχοὶ δύνανται νὰ ἀφαιρεθοῦν εὐκόλως καὶ νὰ ἀντικαταστα-

θοῦν δι' ἑνὸς μόνου, ὁπότε ἡ μοτοσυκλέττα λαμβάνει συνήθη μορφήν διτρώου σχήματος. Τὸ νέον τοῦτο μηχανήμα κατασκευάσθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν, διατρέχει δὲ ἀπόστασιν 100—140 μιλίων μετὰ γαλόνιον βενζίνης.

**ΕΝΑ ΠΛΟΙΟΝ
ΤΟΥ 16ου ΑΙΩΝΟΣ**

Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς ἀμερικανικῆς ἀκτῆς τῆς Βορείου Καρολίνας ἀνεκαλύφθη τελευταίως βυθισμένον σκάφος παμπάλαιου πλοίου. Εἰδικοὶ ἀρχαιολόγοι μελετήσαντες τὸ λείψανον τοῦτο, τὰ ὁποῖον εἶναι ἡ-

μικατεστραμμένον ὅπως φαίνεται καὶ εἰς τὴν παρατιθεμένην εἰκόνα, ἀπεφάνθησαν ὅτι ἀνήκει πιθανῶς εἰς καραβέλλαν τοῦ 16ου αἰῶνος. Τὸ πλοῖον εἶχε μήκος 58 ποδῶν καὶ πλάτος 25. Ἦδη γίνεται λόγος νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸ ἀμερικανικὸν μουσεῖον τοῦ Νάσκ.

Οἱ ἡλεκτρικοὶ λαμπτήρες

Πῶς λειτουργοῦν καὶ πότε εἶνε, καθὼς καὶ πότε δὲν εἶνε, καλοὶ οἱ λαμπτήρες

Ἐξ ὧν τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἡ πλέον ἀφ' ἑλπίδος καὶ εὐρύτερον διαδεδομένη εἶναι ὁ ἡλεκτρικὸς φωτισμός. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς εἶναι τὸ σταθερώτερον, ὑγιεινότερον καὶ γλυκύτερον ἐξ ὧν τῶν εἰδῶν τοῦ τεχνητοῦ φωτός, ἡ ἀξία του δὲ αὐξάνει λόγῳ τῆς εὐχερείας μετὰ τὴν ὁποῖαν γίνεται τὸ ἀνάμμα καὶ τὸ σβύσμις του καὶ λόγῳ τῶν ὧν καθαριότητος τοὺς ὁποίους ἐξασφαλίζει. Ὅλοι γνωρίζουν τὰ κύρια τμήματα ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται εἰς ἡλεκτρικὸς λαμπτήρ. Ἡ θεωρία του, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἀπλουστάτη, στηριζομένη εἰς τὴν θερμολογίαν τῆς δυνάμει τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, δηλαδὴ εἰς τὴν ιδιότητα τῆς ὁποίας ἔχει τὸ ρεῖμα νὰ παράγῃ θερμότητα. Ὅπως δὲ πᾶσι θὰ δώσωμεν κατωτέρω μίαν σύντομον ἐξήγησιν τοῦ τρόπου μετὰ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ παραγωγή τοῦ ἡλεκτρικοῦ φωτός.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν σφαίρας ἡ σωλῆνος ἐξ ὁλοῦ εἶναι διατεταγμένα λεπτὰ μετάλλινὰ συρμάτια, τὰ ὁποῖα θερμαινόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος πυρακτοῦνται καὶ ἀναδίδουν φῶς. Διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἡλεκτροφόρων αὐτῶν συρμάτων χρησιμοποιεῖται τὸ μέταλλον τουγκστένιον τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ μὴ τήκεται (λυώνει) οὔτε ὁσάν τις θερμοκρασία εἶναι πολὺ ὑψηλὴ (2200—2700 βαθμῶν κελσίου). Σημειωτέον ὅτι ἡ φωτιστικὴ δύναμις μιᾶς ἡλεκτρικῆς λυχνίας αὐξάνει ἐφ' ὅσον ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλότερα. Τὸ ὕψινον περίβλημα τοῦ λαμπτήρος ἀποδίδει εἰς τὸ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν τήξιν, διότι τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σωλῆνος τῆς σφαίρας εἶναι κενὸν ἀέρος καὶ συνεπῶς στερεῖται τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ὑδρογόνου τῆς ἀτμοσφαίρας, δηλαδὴ δύο ἀερίων ἐχόντων τὴν ιδιότητα νὰ ὑποβοηθοῦν τὴν καύσιν. Οὕτω ἐντὸς τοῦ κενοῦ χώρου τὰ ἐκ τουγκστένιου συρμάτια πυρακτοῦνται μὲν ἀλλὰ δὲν καίονται ὥστε νὰ λυθῶσιν εὐκόλως. Τὰ τελευταῖα ἐτη κατεσκευάσθησαν καὶ λαμπτήρες εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ὁλοῦν ὁπάρχον ἀντὶ κενοῦ ἄλλα ἀέρια μὴ καίόμενα ὅπως π.χ. τὸ ἄζωτον.

Περαιτέρω θὰ δώσωμεν πρακτικὰς τινὰς γνώσεις ἀναγκαίους εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἡλεκτρικῶν λαμπτήρων ὥστε νὰ ἀποφεύγεται ἡ ταχέα καταστροφή των, καὶ νὰ περιορίζονται οἱ κίνδυνοι σπατάλης ρεύματος, θραυκτικῶν καὶ ἡλεκτροπληξίας ἀκόμη, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κινδυνεύουν συχνὰ οἱ ἄδαεις.

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ τουγκστένιον τῶν λαμπτήρων δὲν τήκεται θεαίως δταν εἶναι καινούργιος, μετὰ μικρὴν ὁμως χρῆσιν ἡ φωτιστικὴ του ἱκανότης μειοῦται καὶ τὴν ὥσιν ἐπέρχεται ἡ καταστροφή του ὁπότε ὁ λαμπτήρ δὲν ἀνάβει πλέον, κατὰ συνέπειαν δὲ καθίσταται ἀπολύτως ἄχρηστος.

Ὑπολογίζεται ὅτι καθὲ λαμπτήρ ἀντιπροσωπεύει τὰ 7 τοῖς ἑκατὸν τῆς ὅλης φωτιστικῆς δαπάνης. Συγκεκριμένως ἐπὶ ἑκατὸν δραχμῶν τὰς ὁποίας χρειάζομεθα διὰ τὸν φωτι-

σμόν μας δι' ἡλεκτρισμοῦ, αἱ 93 δίδονται διὰ τὸ καταναλισκόμενον ἡλεκτρικὸν ρεῖμα καὶ αἱ 7 διὰ τὴν φθορὰν τοῦ λαμπτήρος. Ἡ ζωὴ ἐνδὲς ἡλεκτρικοῦ λαμπτήρος διαρκεῖ, κατὰ μέσον 5-ρον 1000 ὥρας. Λειτουργεῖ δηλαδὴ καλῶς οὗτος ἐπὶ χιλίας φωτιστικῆς ὥρας. Μετὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα δὲν σβύνει ἀλλ' ἡ φωτιστικὴ του ἱκανότης κατέρχεται κάτω τῶν 80 τοῖς ἑκατὸν τῆς ἀρχικῆς. Τὸ ὅτι ὁ λαμπτήρ ἤρχισε νὰ ἐξαντλήται καὶ τείνει πρὸς τὴν καταστροφήν του θὰ τὸ ἀντιληφθῶμεν ἂν ἴδωμεν ὅτι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὕαλος ἤρχισε νὰ σχηματίζεται μελανὸν στρώμα. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ τουγκστένιον ἤρχισε νὰ ἀποσυντίθεται. Οἱ φωτιζόμενοι μετὰ ἡλεκτρικὸν ρεῖμα ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι εἰς λαμπτήρ εἶναι καλὸς δταν ἡ ζωὴ του διαρκεῖ ἐπὶ μακρόν. Τοῦτο ὁμως ἀποτελεῖ σοβαρὰν πλάνην διότι μειοῦται ἡ ἀπόδοσις τοῦ παλαιοῦ λαμπτήρος ἐνῷ ἡ κατανάλωσις τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος δὲν μεταβάλλεται. Ἐπιβάλλεται συνεπῶς ἡ ἀντικατάστασις τοῦ λαμπτήρος ἀνὰ πᾶν ἔτος περὶ οὗτο ὁπότε ὑπολογίζεται προκειμένου περὶ τῶν κατοικιῶν ὅτι ἔχει συμπληρώσει οὗτος ζωὴν 1000 ὥρῶν ἐφ' ὅσον λειτουργεῖ ἐπὶ τρεῖς περὶ οὗτο ὥρας καθ' ἑκάστην. Διὰ τὴν φανήν ἡ ζημία ἥτις προκύπτει ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ λαμπτήρος πέραν τῶν κανονικῶν ὁρίων τῆς ἀποδοτικότητός του ἀρκεῖ ὁ κατωτέρω πρόχειρος ὑπολογισμός. Εἰς λαμπτήρ 50 βὰτ στοιχίζει περὶ τὰς 30 δραχμὰς, μετὰ ζωὴν 5-μως 1000 ὥρῶν ἡ φωτιστικὴ του ἱκανότης περιορίζεται εἰς 40 βὰτ (20 % ὀλιγώτερον) ἐνῷ ἡ κατανάλωσις του εἰς ρεῖμα παραμένει πάντοτε εἰς τὰ 50. Ἄν ὁ λαμπτήρ αὐτὸς ἐξακολουθῇ λειτουργεῖν ἐπὶ ἐτέρας 500 ὥρας, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει συχνὰ, θὰ καταναλώσῃ ἀπὸ πᾶσαν ὥραν ἀνὰ 10 βὰτ τὰ ὁποῖα δὲν βὰ ἀποδόσῃ εἰς φῶς, συνεπῶς θὰ καταναλώσῃ ἐν ὅλῳ 5000 βὰτ χωρὶς νὰ τὰ ἀποδώσῃ. Ἀφοῦ ὁμως τὸ κίλοβατ (1000 βὰτ) εἰς τὰς συνήθεις ἐγκαταστάσεις στοιχίζει πρὸς 12 περὶ οὗτο δραχμὰς, θὰ πληρώσωμεν 60 δραχμὰς χωρὶς νὰ τὰς λάβωμεν εἰς φῶς, ἐνῷ ἂν ἀντικαταστήσωμεν τὸν ἐφθαρμένον λαμπτήρα, στοιχίζοντα 30 δραχμὰς, θὰ ἔχωμεν οἰκονομίαν ἐκατὸν τοῖς ἑκατὸν.

Παλιότερον ἡ φωτιστικὴ δύναμις τῶν λαμπτήρων ὑπελογίζετο εἰς κηρία, τὸ σύστημα ὁμως τοῦτο ἐγκατελείφθη διὰ δύο λόγους. Πρῶτον τὸ ἀποδιδόμενον ἀπὸ τὸν λαμπτήρος φῶς δὲν εἶναι ἰσῆς ντῆσεως πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις ἀλλ' εἶναι περισσότερον ἂν τὴν βλέπωμεν ἐπὶ ὀριζοντίου ἐπιπέδου καὶ ὀλιγότερον ἂν τὸν βλέπωμεν ἐκ τῶν κάτω. Συνεπῶς δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀκριθὴς προσδιορισμὸς τῆς εἰς κηρία φωτιστικῆς δυνάμεως. Δεύτερον δὲν ἔχει τόσην σημασίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπεμπομένων ἀπὸ τὸν λαμπτήρα κηρίων ὅσον ἡ ποσότης τῆς φωτιστικῆς ἐνεργείας τὴν ὁποῖαν δεχόμεθα. Διὰ τοὺς δύο αὐτοὺς λόγους προετιμήθη καὶ ἐπεκράτησεν ὁ προσδιορισμὸς

τῆς φωτιστικῆς δυνάμεως τῶν λαμπτήρων εἰς βὰτ, διότι οὕτω γνωρίζομεν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ καταναλισκόμενου ρεύματος. Κάθε λαμπτήρ ἀναγράφει ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἀριθμὸν τῶν βολτ διὰ τὰ ὁποῖα προορίζεται καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν βὰτ τὰ ὁποῖα καταναλίσκει, ὁ τελευταῖος δὲ αὐτὸς ἀριθμὸς μαρτυρεῖ καὶ τὴν φωτιστικὴν ἱκανότητά του. Εἰδικῶς προκειμένου περὶ τῶν βολτ πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι εἰς λαμπτήρ εἶναι ἀκατάλληλος δι' ἐγκατάστασιν διαφορετικοῦ βολτᾶς ἀπὸ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀναγράφει. Μερικοὶ ὁμως πιστεύουν ὅτι καλὸν εἶναι νὰ χρησιμοποιοῦνται λαμπτήρες μετὰ βολτᾶς κατὰ τι μεγαλύτερον ἢ καὶ μικρότερον τοῦ βολτᾶς τῆς ἐγκαταστάσεως, δηλαδὴ ἐγεννήθη ζήτημα ἂν συμφέρῃ εἰς ἐγκατάστασιν 115 βολτ νὰ τοποθετηθοῦν λαμπτήρες 120 ἢ 110 βολτ. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἀναμφιβόλως ἀνυποφθόρον διότι ὁ λαμπτήρ καταναλίσκει σχεδὸν τὴν ποσότητα ρεύματος καὶ ὁποδίδει πολὺ ὀλιγώτερον φῶς. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν διεπιστώθη ὅτι ἡ ἐπὶ ἐλαττον διαφορά ἐνδὲς ἡ δύο βολτ, εὐνοεῖ τὸν καλύτερον φωτισμόν καὶ δὲν βλάπτει τὸν λαμπτήρα. Πάντως συνιστᾶται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν μέθοδον ἀφοῦ ἄλλοτε εἶναι δυσχερὲς νὰ εὕρωμεν λαμπτήρας μετὰ διαφοράν βολτᾶς.

Τέλος πρέπει, ὁσάν τις εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμοποιεῖται ἓνα μόνον λαμπτήρα μεγάλης φωτιστικῆς ἰσχύος ἀντὶ πολλῶν μικρῶν. Συγκεκριμένως διεπιστώθη ὅτι εἰς λαμπτήρ τῶν 200 βὰτ ἀποδίδει τὸ ἴδιον φῶς μετὰ 113 τῶν 25 βὰτ ἔχοντας θεωρητικῶς συνολικὴν ἀπόδοσιν 325 βὰτ. Ὅταν ὁμως τὸ κίλοβατ στοιχίζῃ 12 δραχμὰς τὴν μίαν ὥραν ὁ μέγας λαμπτήρ θὰ καταναλώσῃ ρεῖμα ἀξία 2,40 δρ. ἐνῷ οἱ 13 μικροὶ θὰ καταναλώσωσιν 4 δραχμὰς. Ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του τῶν χιλίων ὥρῶν ὁ πρῶτος θὰ καταναλώσῃ 2400 δραχμὰς ἐνῷ οἱ δεῦτεροι ἀποδίδοντες τὴν ἴδιαν ποσότητα φωτός θὰ φθάσωσιν τὰς 4000, ἄρα θὰ ἔχωμεν μετὰ τὸν πρῶτον οἰκονομίαν 1600 δραχμῶν.

Ἄν ὁ λαμπτήρ παύσῃ νὰ λειτουργῇ, τότε διὰ νὰ ἴδωμεν τί συμβαίνει δοκιμάζομεν εἰς τὴν θέσιν του ἄλλον λειτουργοῦντα. Ἄν καὶ αὐτὸς δὲν λειτουργῇ τότε ἡ βλάβη εἶναι εἰς τὴν ἐγκατάστασιν. Ἄν ἀντιθέτως λειτουργῇ σημαίνει ὅτι ὁ πρῶτος ἔχει καταστραφῇ, τοῦτο δὲ θὰ τὸ διαπιστώσωμεν ἂν τὸν ἴδωμεν εἰς τὸ φῶς καὶ ἀντιληφθῶμεν ὅτι τὰ συρμάτια τοῦ ἔχουν κοπῇ. Πρᾶγμα ἐπισκευῇ γίνεται ὡς ἐξῆς: Ἀφίνομεν τὸν λαμπτήρα εἰς τὴν θέσιν του, στρέφωμεν τὸν διακόπτην ὥστε νὰ γίνῃται διασύνδεσις ρεύματος καὶ κινῶμεν τὸν λαμπτήρα. Τὰ συρμάτια μετὰ τὴν κίνησιν θὰ προσεγγίσουν, θὰ σχηματισθῇ ἡ λευκωμένη τήξιν, ἡ θερμότης δὲ ἡ ὁποία θὰ ἀναπτυχθῇ θὰ λυθῇ καὶ θὰ συγκολληθῇ τὰ συρμάτια. Φυσικὰ αὐτὸ συμβαίνει μόνον εἰς τοὺς λαμπτήρας μετὰ κενὸν ἀέρος.

ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ ΕΡΠΕΤΩΝ

Το σώμα των ερπετών καλύπτεται από δ-στεώδεις ή κερατώδεις φολίδες, αι οποίαι σχηματίζουν πλάκας, άλλοτε λεπτές, όπως εις την σαύραν, άλλοτε εξαιρετικώς παχείας, όπως τόν κροκόδειλον ή πολύ εύρειας, όπως εις την χελώνην.

Οι πόδες των, όταν υπάρχουν, —διότι υπάρχουν ερπετά τα οποία δεν έχουν πόδια— είνε θραχείς και αδύνατοι και δεν δύνανται να βαστάξουν το βάρος του σώματός των, διά τοῦτο και τα ερπετά δεν βαδίζουν αλλά ερπονν.

Οι πνεύμονες των ερπετών είναι εις η δύο μικροί και άπλοι, διά τοῦτο δὲ η άναπνοή των ερπετών είνε άτελής. Το πεπτικόν των σύστημα επίσης είνε άπλοῦν. Ο στόμαχος είνε κατά τι εύύτερος του οισοφάγου. Ο εντερικός σωλήν είνε θραχύς. Οι όδόντες, όταν υπάρχουν, χρησιμεύουν διά να συλλαμβάνουν και συγκρατούν την τροφήν και όχι προς μάσησιν.

Η καρδιά μόνον εις τα προκοδειλοειδή διαιρείται εις τέσσαρας κοιλότητας, εις δὲ τα άλλα ερπετά διαιρείται εις τρεις μόνον. Το νευρικόν σύστημα είνε άπλούστατον. Η έπιφάνεια του έγκεφάλου είνε λεία και δεν φέρει γόρους.

Από τα αίσθητήρια όργανα μόνον η όσφρησις και η όρασις είνε τέλειαι, η άφή και η γεύσις είνε άτελείς και η άκοή άτελεστάτη.

Η θερμοκρασία των δεν είνε σταθερά, αλλά το σώμα των λαμβάνει την θερμοκρασίαν του περιβάλλοντος εις το όποιον ζούν. Τα περισσότερα ερπετά γεννούν ώα, μερικά όμως συγκατατούν τα ώα των εις τας φύσθικας μέχρις ότου αναπτυχθούν τελείως τα έμβρυα, όπως εις την έχιδναν. Τα ερπετά ταῦτα όνομάζονται ω ο ζ ω ο τ ο κ α.

Ο τόπος της διαμονής των ερπετών είνε διάφορος και άνέλογος με την έξωτερικήν διαμόρφωσιν του σώματός των και την άνάπτυξιν των όργάνων της κινήσεώς των. Μερικά ερπετά ζούν επί της γής, άλλα επί των δένδρων και άλλα εντός των ύδάτων. Μερικά μένουν εις θερμάς χώρας, άλλα εις ξηράς και άλλα εις ύγρās.

Η γεωγραφική των εξάπλωσις επί της γής είνε παρατηρήσιμη με την γεωγραφικήν εξάπλωσιν των θηλαστικών.

Επειδή τα περισσότερα ερπετά είνε ωτότοκα, δεν έπωθούν όμως τα νεογνά των αλλά τα αφήνουν να έκκολαφθούν με την ήλιαν ή θερμότητα, τα περισσότερα δὲ ερπετά εφείσκονται εις τας τροπικάς χώρας της γής και όλίγα μόνον εις τας εύκράτους. Από όλα τα ερπετά περισσότερο διαδεδομένα είνε οι σαύροι.

Τα ερπετά κατατάσσονται εις τέσσαρας τάξεις: κροκοδειλοειδή, όφidia, σαυροειδή και χελώνια.

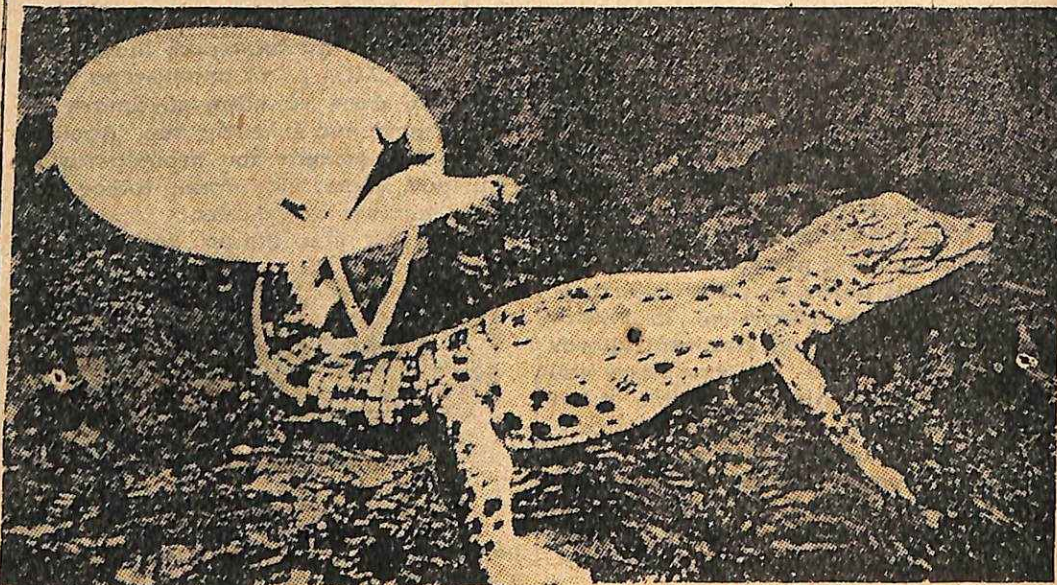
ΤΑ ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΕΙΔΗ

Ο δεοποιηθείς κροκόδειλος

Τα ερπετά της τάξεως ταύτης διακρίνονται διά το μέγα και ισχυρόν σώμα των, το όποιον, ως προς την έξωτερικήν του μορφήν, όμοιάζει με το σώμα των σαυροειδών. Ζούν κατά προτίμωσιν εις τα ύδατα των μεγάλων ποταμών των θερμών και τροπικών χωρών της

Από τα είκοσιπέντε γέννη κροκοδειλοειδών τα οποία σήμερον ζούν επί της γής γνωστότερα είναι ο κυρίως κροκόδειλος, ο άλλιγάτωρ ή καΐμαν και ο γαβιάλης.

Οι κυρίως κροκόδειλοι ή κροκόδειλοι του Νείλου είνε το γνωστότερον όλων των άλλων

Κροκόδειλος έξερχόμενος του ύδω του.

γής, κολυμβούν θαυμάσια και δεν έξέρχονται εις την ξηράν παρά μόνον όταν πρόκειται να αναπαυθούν και να απολαύσουν τον ήλιον ή διά να γεννήσουν τα ώα των. Εις την ξηράν προχωρούν μετά δυσκολίας.

Ολόκληρον σχεδόν το σώμα των καλύπτεται από σκληράς όστεώδεις πλάκας ή φολίδας, αι οποίαι εις την ράχιν είνε άνθεκτικώτεραι και πολυαριθμώτεραι και δυσκόλως η ούδύλως διατρύπωνται από σφαίρας όπλου.

Οι έμπρόσθιοι πόδες των έχουν πέντε δακτύλους, οι όποιοι δεν συνδέονται μεταξύ των, οι δὲ όπίσθιοι φέρουν τέσσαρες μόνον δακτύλους συνδεδεμένους με δερματοπτύχας. Όλα τα κροκοδειλοειδή γεννούν αυγά, ο αριθμός των όποιων κυμαίνεται, άνάλογως των διαφόρων γενών από είδών από 25 έως 100.

Το θήλυ γεννά τα αυγά του εντός κοιλοτήτων άμμου ή εντός της λάσπης των όχθών των ποταμών και σκεπάζει αυτά με διάφορα φύλλα φυτών, τα αφήνν δὲ εκεί να έκκολαφθούν από την ήλιαν ή θερμότητα. Μόλις τα νεογνά έκκολαφθούν τρέχουν άμέσως και ρίπτονται εις το ύδωρ του ποταμού.

Απαντούν εις τους μεγάλους ποταμούς των θερμών και τροπικών χωρών της γής κατά μικράς ομάδας αποτελούμενας εκ του άρρενος, του θήλεος και των τέκνων των. Τρέφονται εκ διαφόρων ήδωροβίων ή χερσαίων ζώων από την ήλιαν ή θερμότητα. Μόλις τα νεογνά έκκολαφθούν τρέχουν άμέσως και ρίπτονται εις το ύδωρ του ποταμού.

Τα κροκοδειλοειδή, και ιδίως οι κυρίως κροκόδειλοι, όταν συλληφθούν εις μικράν ήλικίαν, έξημερώνονται εύκόλως και συνηθίζουν τόσον πολλόν τον κύριόν των, ώστε λαμβάνουν από το χέρι των την τροφήν.

είδών, και έχει πατρίδα την Αφρικήν και σχεδόν μοναδικήν κατοικίαν τον Νείλον ποταμόν. Το μήκος του φθάνει τα 6—8 μέτρα και φέρει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τάξεως. Κολυμβά επιδειξίματα με ταχύτητα, όταν δὲ καταδιώκεται κτυπά με τόσην δύναμιν με την ούραν του το ύδωρ, ώστε ανατρέπεται τας πρωτογόνους λέμβους των Ιθαγενών.

Εξ όλων των αίσθησεων τελειότερα είναι η άκοή και άμβλυτέρα η γεύσις και η άκοή.

Οι άρχαίοι Αιγύπτιοι έφοβούντο, όπως και σήμερον, τους κροκοδείλους και προσεπάθουν με κάθε τρόπον να τους έξευμενίσουν έκφοβούντες διαφόρους κολακευτικὰς φράσεις, όπως :

«Πησίασέ με, αυθέντα των θεών», «Στάσου, κροκόδειλε, υίε του 'Ηλιου», «Μην άνοίγεις το στόμα σου ήρώα...», κ.λ.π. Εις πολλά μέρη της Αιγύπτου, ο κροκόδειλος έθεωρείτο ως Ιερός Οι Ιθαγενείς των μερών τούτων συνελάμβανον τα θηρία εις μικράν ήλικίαν και έπερονούσαν εις τα αυτιά των χρυσούς κρίκους και εις τους πόδας των θραχίδια και τα διετήρουν μέσα εις τα σπτία των, τρέφοντας αυτά με έκλεκτά κρέατα και πουλερικά.

Εις άλλα πάλιν μέρη, το μεγαλύτερον εδύχημα διά την μητέρα ήτο να φαγοθή το μωνάκριβο παιδί της από κροκόδειλον.

Σήμερον από πολλά μέρη της Αφρικής οι κροκόδειλοι τείνουν να έξαφανισθούν, λόγω της διαδόσεως του πολιτισμού και της άτηνούς καταδίωξεως υπό των ανθρώπων. Ελάχιστοι σχεδόν άπαντούν σήμερον εις την Αιγύπτον και τον κάτω Νείλον, άλλ' εύρίσκονται εις σχετικήν άφθονίαν εις την άνατολικήν Αφρικήν και την Μαδαγασκάρην.

ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ & ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Εις το προηγούμενον σημείωμά μας καθωρίσθη ότι νόμισμα είναι ο τεμαχισμός μιας ποσότητος χρυσού εις κομμάτια ώρισμένης αξίας, τα οποία κυκλοφορούντα διευκολύνουν τας συναλλαγάς. Ο όρισμός αυτός ισχύει, έφ' όσον το έμπόρευμα —χρυσός είναι το άποδεγμένον χρέμα. Εις την περίπτωσιν αυτήν το νόμισμα έκπροσωπεί την αξίαν του χρυσού, η οποία άναγράφεται εις αυτό και περιέχεται κατά την ώραν της κοπής του.

Όπως όμως όλα τα πράγματα, οὔτω και ο χρυσός, ύφίσταται σὺν τῷ χρόνῳ άπώλειαν εκ της τριβής κατά την κυκλοφορίαν του νομίσματος, δηλαδή κατά την μεταβίβασιν από χέρι σὲ χέρι. Ο εις άγοράζει, ο άλλος πωλεί. Ο άγοράζων πρέπει να δώση νομίσματα εις εκείνον όστις πωλεί, διά να λάβῃ το έμπόρευμα που θέλει. Εις μίαν κοινωνίαν ανθρώπων γίνονται καθ' ήμέραν χιλιάδες άγοραπωλησίαι μεσολαβήσει των νομισμάτων. Οὔτω, όλίγον καθ' όλίγον τα χρυσά νομίσματα τριβονται, χάνουν το άρχικόν των βάρος, το άρχικόν των περιεχόμενων εις χρυσόν και εν τούτοις, χάρις εις την επ' αυτών άναγραφομένην τιμήν, γίνονται δεκτά εις τας συναλλαγάς, συμφώνως προς αυτήν. Εις την περίπτωσιν αυτήν γίνονται τα χρυσά νομίσματα σύμβολα της αξίας του χρυσού που περιέχουν, σύμβολα δὲ διότι, ενῷ η πραγματική των αξία, λόγω της τριβής την όποιαν υπέστησαν μετά την κυκλοφορίαν, είνε μικρότερα, ταῦτα γίνονται δεκτά εις τας συναλλαγάς εις την όνομαστικήν, την επ' αυτών άναγραφομένην, αξίαν. Τοῦτο όφείλεται εις το ότι το κράτος, το όποιον έκοψε τα νομίσματα, καθώρισε διά νόμου, υποχρεώντος όλους τοὺς πολίτας των, την αξίαν εκάστου νομίσματος. Η διαφορά, η οποία όφείλεται εις την τριβήν, μεταξὺ πραγματικῆς και όνομαστικῆς αξίας, θα διαπιστωθῇ, όχι μέσα εις το κράτος, το όποιον έχει κόψει τα νομίσματα αυτά, αλλά, εκτός των όρίων του, όταν εν η περισσότερα εκ των νομισμάτων αυτών θα χρησιμοποιηθούν εις βάρος χρυσού διά την πληρωμήν, ώρισμένην όφειλῆς. Εις την περίπτωσιν αυτήν, ως προελέχθη, το νόμισμα μεταβάλλεται εις χρέμα.

Σύμβολα επίσης αξίας είναι και τα κέρματα, δηλαδή τα χρησιμοποιούμενα διά τας μικράς συναλλαγάς νομίσματα, τα οποία αποτελούνται από διάφορα έντελώς μέταλλα (χαλκόν, νίκελ κ.λ.π.). Άλλοτε και αι υποδιαίρεσεις της χρυσῆς μονάδος ἦσαν χρυσά. Η μεγάλη των όμων κυκλοφορία λόγω των συγχών συναλλαγών, τα έτριβε ταχύτερον. Έβησε λοιπόν να άντικατασταθῇ το μέταλλον χρυσού, διά διαφόρων άλλων εύτελών, να κρατηθῇ δὲ ποσότης χρυσού ίση προς την επ' αυτών άναγραφομένην εις τα υπόγεια μιας Τραπεζῆς. Οὔτω τα κέρματα θα ἦσαν σύμβολα του εις τα υπόγεια της Τραπεζῆς υπάρχοντος χρυσού. Η φθορά των, δοηθήποτε και αν ἦτο, δεν θα εἶχε σημασίαν. (Διά να γίνῃ άντιληπτή η φθορά των χρυσών νομισμάτων και των κερμάτων άρκεί κανείς να παρατηρήσῃ κέρματα εν κυκλοφορίᾳ. Τα πρώτα κυκλοφορήσαντα συγκρινόμενα με έν νέον, το όποιον περιήλθεν εις τας χείρας του, θα δώσῃ την άκριβή έννοιαν της τριβῆς. Των παλαιών, τα επ' αυτών έντυπα δεν διακρίνονται καλώς ενῷ των

νέων είναι άνέραια). Άκριβώς διότι τα κέρματα είναι σύμβολα, αξίας, δι' αυτό τα κράτη έχουν καθώριση το ποσόν το όποιον θα πληρώνεται δι' αυτών εις εκάστην συναλλαγήν. Η Έλλάς διά νόμον του 1928 καθώρισε το ποσόν των 150 δραχμών. Πέραν του ποσού αυτού ο πληρωνόμενος δύναται να άρνηθῇ την πληρωμήν του εις κέρματα. Τοῦτο δὲ, διότι, εάν άπεριορίτως ο καθείς επλήρωνεν εις κέρματα, ταῦτα θα συνεκτρονούντο εις ώρισμένας χείρας, διότι καθείς προτιμᾷ να λάβῃ τα όσα του όφείλουν εις νομίσματα με αξίαν, παρά εις σύμβολα αξίας.

Χάρις εις την ιδιότητα αυτήν που άποκτᾷ το νόμισμα εις την κυκλοφορίαν, δηλαδή να γίνεται σύμβολον αξίας, κατορθώθη η άποκατάστασις των χρυσών νομισμάτων διά τραπεζογραμμάτων και χαρτονομισμάτων. Άμφότερα τα είδη ταῦτα νομίσματος είναι σύμβολα αξίας, δηλαδή του χρυσού, ο οποίος υπάρχει εις νομισματικόν απόθεμα εις τα ταμεία της Έκδοτικῆς Τραπεζῆς, το έργον της όποιας εις την Έλλάδα από του 1928 άσκει η Τράπεζα της Ελλάδος.

Η αξία, αυτού καθ' έαυτού του χαρτου, εκ του όποιου είναι κατασκευασμένα τα χαρτονομίσματα και τα τραπεζογραμμάτια είναι μηδαμινή. Εντούτοις έκπροσωπεί καθ' έν εκ αυτών μεγάλη ποσά. Έν 100δραχμιον, εις χαρτί και έντυπωτικά στοιχίζει ελάχιστα, αλλά εις τας συναλλαγάς αξίζει 100 δραχμάς ολοκληρούς. Το ίδιο συμβαίνει με το 500 δραχμιον, το χιλίοδραχμιον, το 5000δραχμιον. Ταῦτα γίνονται δεκτά εις την άναγραφομένην

ΟΙ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΙ

(Συνέχεια εις την σελίδα 314)

λομώοντος παράδοσις μετεδόθη υπό των Σταυροφόρων εις την Εύρώπην και έκτοτε θλέπομεν εις πολλές εκκλησίας το δάπεδον κοσμημένον διά παραστάσεως Λαβυρινθου, όπως εις Πουατιέ, Άρράς, Σάρτην, Ρήμας, Άμιένν κλπ. Των Ρημών έσοχεδισμένη υπό το άρχιεπισκόπου Άλβέρχου έπιστρέψαντος εκ Παλαιστίνης τῷ 1218. Τότε ο πόθος των Εύρωπαίων να προσκυνήσουν τοὺς άγίους τόπους ήκμασεν όσον ούδέποτε άλλοτε. Άλλ' αἱ παντοίαι κακουχίαι του ταξιδίου και οι μεγάλοι κίνδυνοι εκ των πειραστών τοὺς συνεκράτουν. Κατεσκευάσθη λοιπόν διά μυσσικών πλακών μαύρων και λευκών λαβυρινθους με διαδρόμους άρκετά πλατείς, ώστε να βαδίζῃ κανείς δι' αυτών και εκεί έτέλουν εύσεβή άσκησιν προσπαθόντες να έξέλθουν από τοῦ μέσου προς την περιφέρειαν και τανάπαλιν. Την περιπλάνησιν ταύτην δυνάμεθα δρόμον προς την Ίερουσαλήν. Έτυπώθη μάλιστα και προσευχητάριον, το όποιον άνεγίνωσκον κατά την δδοιορίαν ταύτην. Άλλά τα παιδιά της πόλεως έδρυν τοῦτο διασκεδαστικόν και διά τοῦτο υπήρχε διαρκώς θόρυβος εις την Έκκλησίαν. Άπεφασίσθη λοιπόν να καταστραφῇ ο λαβύρινθος και τας δαπάνας της έξαφανίσσεως κατέβαλον το 1778 δύο καλόγηροι εύποροι.

Γ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

επ' αυτών αξίαν, διότι το κράτος, διά νόμου καθώρισεν όπως και προκειμένου περί των κερμάτων, ότι ταῦτα θα γίνονται δεκτά εις τας συναλλαγάς εις την όνομαστικήν των αξίαν. Τα χαρτονομίσματα και τα τραπεζογραμμάτια είναι, λοιπόν, σύμβολα της αξίας του υπάρχοντος εις τα θησαυροφυλάκια της Τραπεζῆς χρυσού, το όποιον καλεῖται νομισματικόν απόθεμα και δεν έχει καμμίαν σχέση με τον θησαυρόν. Διότι ο θησαυρός εύρίσκεται, έφύσον τον κρατᾷ κυμμένον ο άποθησαυριστής εκτός της κυκλοφορίας (δεν χρησιμοποιείται εις τας συναλλαγάς) ενῷ το νομισματικόν απόθεμα εύρίσκεται εκτός της κυκλοφορίας (χρησιμοποιείται εις τας συναλλαγάς) άφού τα σύμβολα αξίας, τα τραπεζογραμμάτια και τα χαρτονομίσματα έκπροσωποῦν εις τας συναλλαγάς την ποσότητα του χρυσού εκ του όποιου αποτελείται το νομισματικόν απόθεμα.

★

Προκύπτει ήδη το έρώτημα περί του τί είνε τραπεζογραμμάτιον και τί χαρτονόμισμα. Όλα τα κυκλοφορούντα εκ χαρτου νομίσματα άναγράφουν: «Πληρωτέα ήμα τῇ εμφανίσει». Συνεπώς, έφύσον ισχύει η ύποχρέωσις αυτή της Έκδοτικῆς Τραπεζῆς (της Τραπεζῆς της Ελλάδος, έφύσον πρόκειται περί δραχμών) τα εκ χαρτου νομίσματα είναι τραπεζογραμμάτια, άλλως είναι χαρτονομίσματα. Εις την Έλλάδα τραπεζογραμμάτια ἦσαν από του 1928 μέχρι της 26ης Απριλίου του 1932, έφύσον χρέον ίσχυεν η σταθεροποίησις. Από της χρονολογίας αυτής, η ύποχρέωσις της Τραπεζῆς να πληρώνῃ ήμα τῇ εμφανίσει τα τραπεζογραμμάτια, άνεστάλῃ διά νόμου. Έξηγήθη ήδη άνωτέρω πώς κατορθούται τοῦτο.

Τα χαρτονομίσματα είναι τα καθ' εξαχὴν σύμβολα αξίας, διότι γίνονται δεκτά εις τας συναλλαγάς, χωρίς να υπάρχῃ ύποχρέωσις να άνταλλαγούν με χρυσόν, οιασδήποτε ποσότητος. Άλλά τόσον αυτά, όσον και τα τραπεζογραμμάτια έκπροσωποῦν την υπάρχουσαν κάθε στιγμὴν εις τα θησαυροφυλάκια της Έκδοτικῆς Τραπεζῆς ποσότητα χρυσού.

Αν, εν τούτοις, το σύνολον των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων, είναι όνομαστικῆς αξίας 5.000.000.000 φράγκων, όπως ἦτο κατά το 1929 εν Γαλλίᾳ, δεν έπεται ότι εις τα θησαυροφυλάκια της Τραπεζῆς της Γαλλίας θα έπρεπε να υπάρχῃ ποσότης χρυσού ίσης αξίας, δηλαδή 2.428.471 όκάδες των 24 καρατίων. Όλοι οι κάτοχοι τραπεζογραμμάτων δεν προσέρχονται εις την Τράπεζαν να ζητήσουν την άνταλλαγὴν των χαρτονομισμάτων των με χρυσόν. Θα προσέλθουν όσοι έχουν ανάγκην. Έχει υπολογισθῇ από έμπειρους παρατηρήσεις ότι, όταν η Τράπεζα κατέχει τα 40% της ποσότητος, δύναται να έξασφαλίσῃ την άνταλλαξιμότητα των τραπεζογραμμάτων της με χρυσόν. Πράγματι δὲ η Τράπεζα της Γαλλίας διέθετε μέχρι του 1936 ποσότητα χρυσού μεγαλυτέραν του 40 %. Εις περιόδους κρίσεως το ποσόν των 40 % δεν επαρκεί, διότι καθείς προτιμᾷ να κρατᾷ εις τα χέρια τον ίδιον τον χρυσόν, παρά το σύμβολόν του.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Τί έκπροσωπεί τα χαρτονόμισμα.

Ρύακες, χειμάρροι, ποταμοί

Ἡ ροή τῶν ὑδάτων τῆς βροχῆς ἀφίηται εἰς πολλοὺς βροχώδεις σχηματισμοὺς τοῦ ἐδάφους καταφανῆ τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς της, διὰ τῆς διεισδύσεως ἐντὸς αὐτῶν ἢ τῆς ἀπομονώσεώς των ἐκ τῶν πέριξ μερῶν. Τὸ ὑπόλοιπον ὕδωρ τῆς βροχῆς τὸ ὁποῖον δὲν εἰσδύει ἐντὸς τῆς γῆς, ἀλλὰ ῥεεὶ πρὸς διαφόρους διευθύνσεις εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα τοῦ ἐδάφους, σχηματίζει τοὺς ρύακας καὶ τοὺς ποταμούς. Αἱ ἀλλοιώσεις τὰς ὁποίας ἐπιφέρει τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς εἶναι διάφορον εἰς τὰ ὕψη καὶ διάφοροι εἰς τὰς πεδιάδας. Εἰς τὰς ὄρεινὰς ἐκτάσεις τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς εἶνε καταστρεπτικὸν ἐνῶ ἀντιθέτως εἰς τὰς πεδιάδας ἐκτάσεις εἶνε εὐεργετικόν.

Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς τὸ ὁποῖον πίπτει εἰς τὰ ὄρεινὰ μέρη, ῥεεὶ, λόγῳ τῆς κατοφερείας τοῦ ἐδάφους, εὐκόλως πρὸς τὰ κάτω. Οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς συνενώνονται μεταξύ των σχηματίζοντες ρυάκια τὰ ὁποῖα ἐνοῦνται εἰς μίαν ἢ διαφόρους κοιλότητας τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ δὲ τοιαῦτα ρυάκια συνεννοῦμενα σχηματίζουν τοὺς ρύακας. Κατὰ τὴν ἀπόδοσιν των τὰ ρυάκια συμπαρασύρουν τὰς διαφόρους ἐν ἀποσυνθῆσει εὐρισκομένας ὕλας τῶν διαφόρων πετρωμάτων, ἐνῶ οἱ ρύακες, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπότομον κλίσιν, συμπαρασύρουν πλὴν τῶν διαφόρων ὕλων τῶν πετρωμάτων καὶ λίθους μεγάλους ἢ μικροὺς ἢ καὶ ὀγκολίθους ἀκόμη. Αἱ γυναιὶ ἐκτάσεις τῶν ὀρέων συνήθως ὀφείλονται εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ταυτὴν ἐνέργειαν τῶν ὑδάτων.

Αἱ ἀπότομοι κατωφέρειαι τῶν ὀρέων ἔχουν πολλὰς σχῆμα χροάνης, ὁπότε τὰ κατερχόμενα ὕδατα, ἀντὶ νὰ λαμβάνουν διαφόρους διευθύνσεις ἐνοῦνται καὶ συλλέγονται εἰς τὴν φυσικὴν ταύτην κοιλότητα καὶ τοιούτοτρόπως σχηματίζονται οἱ χειμάρροι. Ἐὰν τὸ ποσὸν τῆς βροχῆς εἶναι μεγάλο καὶ ἡ χροάνη ἔχει ἀπότομον κλίσιν τότε ὁ χειμάρρος ῥεεὶ μὲ τοιαύτην ὁρμὴν ὥστε πολλὰς παρασύρει πλὴν τῶν σαθρῶν πετρωμάτων, καὶ μεγάλα τμήματα ἐτοιμορρόπων βράχων, ἢ πτώσεις τῶν ὁποίων ἐπιφέρει ριζικάς ἀλλοιώσεις εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐὰν δὲ ὁ χειμάρρος κατέρχεται εἰς τὴν πεδιάδα, ἐπειδὴ ἡ κατωφέρεια τοῦ ἐδάφους ἐλαττοῦται, ἡ ὁρμητικότητα του ἐξασθενεῖ καὶ αἱ διαφοραὶ παρασυρόμεναι ὑπὸ τῶν ὑδάτων ὕλας συσσωρεύονται εἰς τινα σημεῖα καὶ σχηματίζουν ἐπιχώσεις, συνήθως κωνικάς.

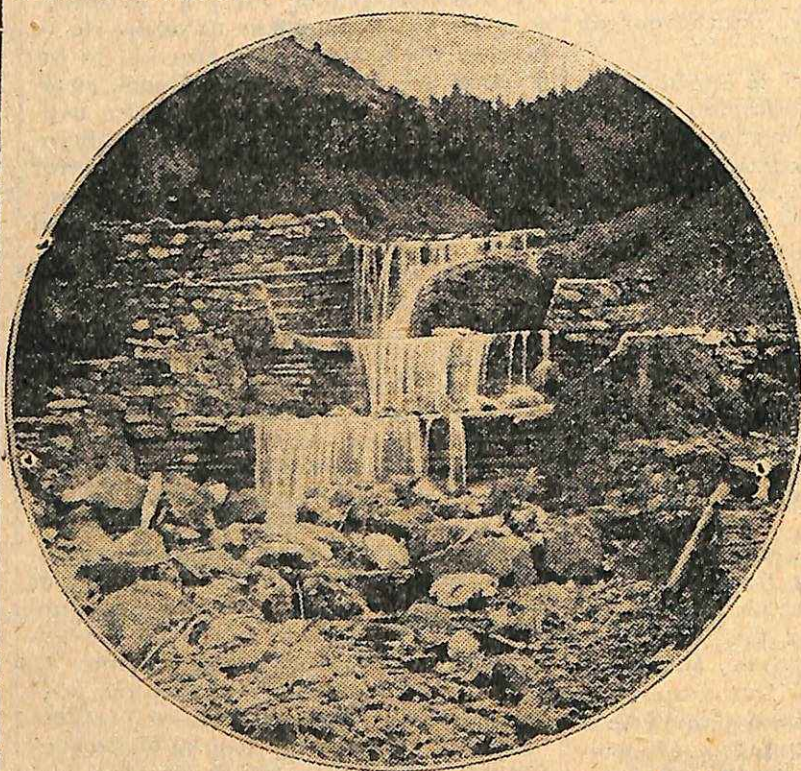
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, ὅτι οἱ χειμάρροι εἶναι προσωρινὰ ῥέοντα ὕδατα, σχηματίζονται δὲ ὅταν βρέξη ὁρμητικῶς ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα. Πολλοὶ ὁρμητικοὶ χειμάρροι παρέχουν ποσὸν ὕδατος ἴσον πρὸς τὸ περιεχόμενον εἰς ὕδωρ μεγάλου ποταμοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα.

Πολλὰς οἱ χειμάρροι ἐπιφέρουν μεγάλας καὶ ἀνταποδοτικὰς καταστροφὰς διότι ἐκρίζουν δένδρα, ἀνασκάπτουν πεδιάδας, παρασύρουν οἰκίας, δένδρα, καταστρέφουν ἄδους, τεχνικὰ ἔργα, καὶ φονεύουν ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ ἰδίως εἰς τὰ Πυρηναία, ἐκτελέσθησαν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῶν ἀποτόμων κλιτύων θάμνοι ἢ δένδρα καὶ κατὰ διαστήματα ἐκτελέσθησαν προχώ-

ματα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ χῶμα τῶν κλιτύων συγκρατεῖται διὰ τῶν ριζῶν τῶν δένδρων καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν προχωμάτων ἀνακόπτει τὴν ὁρμὴν τῆς ροῆς τοῦ χειμάρρου.

Οἱ ποταμοὶ εἶναι καὶ αὐτοὶ ῥέοντα ὕδατα, ἀλλὰ διαφέρουν τῶν χειμάρρων ἐκ τοῦ ὅτι οὐδέποτε ἀποξηραίνονται καὶ τοῦτο διότι τρο-

Κλιμακωταὶ κοίται χειμάρρων, ἐλβετικοῦ συστήματος. Αἱ θαμνίδες τῶν κοιτῶν κατασκευάζονται διὰ πετρῶν καὶ κορμῶν δένδρων, ἀμφοτέρωθεν δ' αὐτῶν κτίζονται φράγματα, οὕτως ὥστε ρυθμίζεται ἡ ροὴ τῶν χειμάρρων.

φοδοτοῦνται εἰς ὕδωρ ὑπὸ τῶν πηγῶν των. Μόνον τὸ ποσὸν τοῦ ὕδατος αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους. Κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι περισσότερον διότι εἰς αὐτοὺς προστίθενται, πλὴν τοῦ ὕδατος τῶν πηγῶν των καὶ τὸ ὕδωρ τῶν βροχῶν, ἐνῶ κατὰ τὸ θέρος, ὅτε αἱ βροχαὶ εἶναι σπανιώτεραι καὶ μικρότερας διαρκείας, ἡ στάθμη τῶν ὑδάτων των μένει ἢ αὐτὴ ἢ ὅπου γίνεται μεγάλη ἐξάτμισις, κατέρχεται κατὰ τι.

Εἰς ὁμαλὰς καὶ ριζικάς συνθήκας, τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν ῥεεὶ ἡρέμως, εἶναι καθαρὸν καὶ σχεδὸν οὐδεμίαν καταφανῆ καταστροφὴν ἐπιφέρει. Κατὰ τὴν περίοδον ὅμως τῶν βροχῶν, ἡ ταχύτης τῶν ὑδάτων αὐξάνει καὶ κατ' ἀπολοῦθιαν καὶ ἡ ὁρμητικότης των καὶ τὸ χροῶμα των θολοῦται ἐκ τῶν παρασυρόμενων χωμάτων καὶ διαφόρων ἄλλων ὕλων. Ἐὰν δὲ ὅσον ἡ κλίσις τῶν ποταμῶν εἶναι ἀπότομος, παρατηροῦνται τὰ αὐτὰ φαινόμενα τῶν ρυάκων, ἀλλ' εἰς πολλὰ μεγαλύτεραν κλίμακα.

Πολλὰς, μετὰ ραγδαίας βροχῆς μεγάλης διαρκείας, τῶσιν αὐξάνουν τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν, ὥστε αἱ κοίται δὲν ἐπαρκούν διὰ τὴν ροήν, οἱ ποταμοὶ ἐκχυλίζονται καὶ τὰ ὕδατα χύνονται εἰς τὰς πεδιάδας καὶ προκαλοῦν τὰς μεγάλας πλημμύρας.

Ἐπίσης οἱ μεγάλοι καὶ ὁρμητικοὶ ποταμοὶ κατερχόμενοι ἐκ τῶν ὀρέων πρὸς τὰς πεδιάδας συμπαρασύρουν καὶ μεγάλους βράχους ἢ

διὰ τῆς συνεχούς διαβρωτικῆς των δυνάμεως μεταβάλλουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν μορφήν των μερῶν δι' ὧν διέρχονται.

Ἡ ἀλλοίωσις εἶνε μεγάλη εἰς τὰς κοίτας τῶν ποταμῶν. Ἡ ἐνέργεια τῶν ὑδάτων ἐπὶ μακροτάτην σειρὰν ἐτῶν ἐκβαθύνει τὴν κοίτην, οὕτω δὲ αἱ ὄχθαι ὀλοὲν γίνονται ὑψηλότεραι.

ΕΝΑΝΕΟΝ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ ΕΛΑΤΤΟΥΤΑΙ Η ΤΑΧΥΤΗΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ;

ΤΟΥ Κ. ΠΙΕΡ ΡΟΥΣΣΩ

Κάτι τὸ ἀσύνηθες συμβαίνει εἰς τὸν κόσμον. Εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς ὕδρογειοῦ οἱ σοφοὶ παρατηροῦν ὑπόπτους διαταραχὰς εἰς τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός. Ἀρχικῶς τὸ φαινόμενον ἐξελήφθη ὡς ὀπτική ἀπάτη. Συστηματικὰ ὅμως καταμετρήσεις καὶ ἔρευναι γενόμεναι ὑπὸ πολλῶν παυτοχρόνως ἐπιστημόνων ἐπεβεβαίωσαν τὴν παρατήρησιν.

Τὸ πρᾶγμα εἶνε τοσοῦτω μάλλον περίεργον, καθόσον τὸ ζήτημα τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός ἔχει κεφαλαιώδη σημασίαν διὰ τὴν ἐπιστήμην. Συγκεκριμένως ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις παραβάλλεται πρὸς μέγα οἰκοδόμημα στηριζόμενον ἐπὶ δεκάδος στηλῶν, τὴν μίαν τῶν ὁποίων ἀντιπροσωπεύει ἡ ταχύτης τοῦ φωτός. Ἄν εἰς φανταστικὸς Σαμφὼν κατέρθωνεν νὰ τὴν καταρρίψῃ μέγα μέρος τοῦ ναοῦ αὐτοῦ θὰ κατέρρεε.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν περὶ τίνος ἀκριβῶς πρόκειται. Πιστεύεται ὅτι τὸ φῶς τρέχει μὲ ταχύτητα 300.000 χιλιομέτρων τὸ δευτερόλεπτον, τοῦ ἀρκεῖ, δηλαδὴ ἐν καὶ ἐν τρίτον τοῦ δευτερολέπτου διὰ νὰ φθάσῃ ἀπὸ τὴν Γῆν εἰς τὴν Σελήνην. Ἡ ταχύτης αὕτη εἶνε πολὺτιμος διὰ τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὴν φυσικὴν διὰ πολλοὺς λόγους. Πρῶτον, λαμβανομένη ὡς σταθερά, ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίχθη ἡ θεμελιώδης ἀστρονομικὴ μονὰς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας μετρῶνται αἱ τερασταὶ ἀστρονομικαὶ ἀποστάσεις ἀποκαλούμεναι ἔτος φωτός. Λέγουσι δηλαδὴ ὅτι ὁ ἐγγύτερος πρὸς τὸ πλανητικὸν μας σύστημα ἀστήρ ἀπέχει τέσσαρα ἔτη φωτός, ποῦ σημαίνει ὅτι ἀπέχει περὶ τὰ 35 τρισεκατομμύρια χιλιομέτρα. Δεύτερον ἡ ταχύτης τοῦ φωτός ἀποτελεῖ ἓνα τῶν στυλῶν τῆς θεωρητικῆς φυσικῆς καὶ τὴν βάσιν τῆς θεωρίας τοῦ Ἀϊνστάιν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ταχύτης αὕτη τῶν 300.000 χιλιομέτρων τὸ δευτερόλεπτον ἀπέκτησεν ἀπὸ μακροῦ χρόνου διὰ τὴν ἐπιστήμην τὸν χαρακτήρα βεβαίον γεγενηθέντος ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ ἐπιστήμονες ἐστηρίζοντο μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐμπιστοσύνης. Ἰδοὺ ὁμῶς ὅτι αἱ πεποιθήσεις ἤρχισαν νὰ κλονίζονται, σήμερον δὲ πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ ταχύτης τοῦ φωτός δὲν παραμένει σταθερά ἀλλὰ ἐλαττοῦται διαρκῶς.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ἡ σημειωμένη ἐλαττωσις δὲν ἀναφέρεται εἰς μακρὰν μελλοντικὴν περίοδον ὅπως συμβαίνει μὲ τὸ σάλλα ζητήματα καὶ συγκεκριμένως μὲ τὸν ἥλιον, ὁ ὁποῖος κάποτε, μετὰ ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων ἐτῶν πρόκειται νὰ ψυχθῇ. Εἰς τὸ ζήτημα ὅμως τοῦ φωτός ἡ ἐπιβράδυνσις εἶνε ταχυτάτη. Φυσικὰ ἡ ἐπιστήμη γνωρίζει μεθόδους ἀκριβῶς 315.300 χιλιομέτρων τὸ 1849 ἀλλὰ μὲναι ἀπὸ τοῦ 1849 πρὸ 90 ἐτῶν ἔδωσαν τὰ κάτωθι ἀποτελέσματα: Ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἐπελήφθη μὲ τὴν μέτρησιν τοῦ φωτός εἶνε ὁ Γάλλος Φιζώ. Οὗτος εὗρεν ἀκριβῶς 315.300 χιλιομέτρων τὸ 1849 ἀλλὰ τὸ ποῖμα του δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀκρι-

βές. Τὸ 1862 ὁ Φουκὼ εὗρε 298.000 χιλιομέτρα ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς εἶνε ἀπολύτως ἐν τάξει. Τέλος ἀπὸ τοῦ 1871 ἔχομεν μετρήσεις ἀσφολεστέρας. Τὸ ἔτος αὐτὸ πρῶτος ὁ Κορνὺ εὗρε 300.400, τὸ 1878 ὁ Μίκελσον 300.140, τὸ 1885 ὁ ἴδιος 299.940, τὸ 1902 καὶ πάλιν ὁ Μίκελσον 299.885, τὸ 1904 ὁ Περροτέν 299.880, τὸ 1924 ὁ Μίκελσον 299.802 καὶ μετὰ δύο ἔτη 299.796, τὸ 1928 οἱ Γερμανοὶ ἐπιστήμονες Καρόλους καὶ Μίτελσταϊν 299.778, τὸ 1932 οἱ Πηζ καὶ Πήρσον διάδοχοι τοῦ Μίκελσον 299.774 καὶ τέλος τὸ τρέχον ἔτος ὁ Ἀμερικανὸς Οὐίλλιαμ Ἄντερσον εὗρε 299.698. Τὸ ὅτι οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ διαφέρουν δὲν θὰ εἶχε ἰδιαιτέραν τινὰ σημασίαν, δεδομένου ὅτι εὐρέθισαν μὲ διαφορετικὰς μεθόδους μετρήσεως. Ἐπρεπεν ὅμως διὰ νὰ μὴ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν νὰ εὐρίσκωνται γύρω τοῦ ἀριθμοῦ 300.000 δηλαδὴ νὰ εἶνε ἢ κατὰ τι μεγαλύτεροι ἢ κατὰ τι μικρότεροι. Τὸ περίεργον ὅμως εἶνε ὅτι ὅλων αἱ τιμαὶ βαίνουν κατὰ σειρὰν μειοῦμεναι κατὰ συνέπειαν δὲ ἡ ταχύτης τοῦ φωτός θὰ πρέπει νὰ βαίνει ἐλαττομένη.

Ἡ τοιαύτης διαπίστωσις ἤρχισε τελευταίως νὰ γενᾷ ζωηρὰς ἀνησυχίας εἰς τοὺς κύκλους τῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι κάμουν διαφόρους ὑποθέσεις.

Διὰ νὰ μετρήσωμεν, λέγουν, τὴν ταχύτητα ἐνὸς αὐτοκινήτου λαμβάνομεν ἓνα χῶρον καθωρισμένου μήκους καὶ τῇ βοήθειᾳ ἐνὸς χρονομέτρου βλέπομεν πόσον χρονικὸν διάστημα ἐχρειάσθη τὸ ὄχημα διὰ νὰ διανύσῃ τὴν ἀπόστασιν. Ἀκολουθῶς διακροῦμεν τὸ μήκος διὰ τοῦ χρόνου

Η ΕΛΛΕΨ Σ ΘΡΟΜΒΙΝΗΣ

Τὸ αἷμα, ἐκτιθέμενον εἰς τὸν ἀέρα, θρομβοῦται, πηξεί δηλαδὴ, χάρις εἰς τὸ δραστικὸν ἐνζύμνον ποὺ περιέχει, τὴν θρομβίνη. Χωρὶς αὐτήν, καὶ ἀπὸ μικρὸν ἀμυχήν θὰ προεκαλεῖτο αἱμορραγία, ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους θὰ ἔφερε τὸν θάνατον. Ὅπως δὲ εἰδικότερον μεγαλυτέρως εἰς τοὺς Παρισίους ἀπὸ 8 τι ἦτο εἰς τὸ Μάουντ Οὐίλσον καὶ κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὸν Ἰσημερινόν.

Τὸ δεύτερον τοῦτο μυστήριον δὲν πιστεύεται ὅτι θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ διαλευκανθῇ τόσο εὐκόλως. Πολλοὶ ἔρευνῆται διετύπωσαν τὴν γνώμην ὅτι τὸ σύμπαν διαπλατύνεται καὶ τὰ ἀστρα ἀπομακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων. Συνεπῶς τὰ δύο σημεῖα τοῦ συμπαντος μεταξύ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ μέτρησις τῆς ταχύτητος ἀπομακρύνονται καὶ συνεπῶς ἡ ταχύτης τὴν ὁποίαν εὐρίσκομεν εἶνε ἐκάστοτε μικρότερη τῆς προηγουμένης.

Ὅπως δὲ ἔρευνῆται οἱ ἐπιστήμονες εὐρίσκονται ἐνώπιον ἀνίγματος πὸ ὁποῖον ἐπὶ τοῦ παρόντος φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ λυθῇ εὐκόλως, ἀνησυχοῦν δὲ διότι θὰ ἀναγκασθοῦν ἴσως νὰ ἀναστυλώσουν τὴν ἐπιστήμην ἐπὶ νέων βάσεων. Δὲν εἶνε ὁμῶς ἡ πρώτη φορά κατὰ τὴν ὁποίαν εὐρυσκόμεθα πρὸς τὴν ἀληθείαν καθ' ἣν ἐφ' ὅσον μανθάνομεν ἐπὶ τοσοῦτον διαπιστοῦμεν ὅτι οὐδὲν γνωρίζομεν.

ΠΙΕΡ ΡΟΥΣΣΩ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

‘Η άντιαεροπορική άμυνα

του άμάχου πληθυσμού

Α'. Τα καταφύγια

Το κυριώτερον ομαδικόν μέσον προστασίας έναντι του από αέρος κινδύνου αποτελούν τα καταφύγια. Σκοπός των είναι να προφυλάξουν τόνον από τας έκρηκτικές και τας έμρηστικές θόμβας, όσον και από τὰ πολεμικά αέρια. Έννοείται ότι ή προστασία είναι σχετική και όχι απόλυτος, δεδομένου ότι αι έκρηκτικαί ίδιως θόμβαι, όπως ανέφέρθη και εις τὸ πρῶτον άρθρον, έχουν τόνον τεραστίαν διεισδυτικήν δύναμιν, ώστε είναι απόλυτως άπραγματοποίητος ή κατασκευή απόλυτως ασφαλῶν καταφυγιών δι' όλόκληρον τὸν πληθυσμόν. Τοῦτο καταφαίνεται εκ τού παρτιθεμένου

νον ίδιως υπάρχουν πρότυποι τοιαῦτα ἐγκαταστάσεις ἐγκατεστημένοι ἐντός πάρκων ή εις τὸ μέσον πλατειῶν και δυνάμει να περιλάθουν χιλιάδας ατόμων. Τὰ ἐν λόγω δημόσια καταφύγια περιλαμβάνουν ειδικὰ χειρουργεία και λατρεία διά τούδ αεροπλήκτους και πλήρες προσωπικόν διά τήν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολιτῶν, φωτίζονται δὲ και αερίζονται καλῶς. Δεύτερος τρόπος ἐνεργείας τῆς θόμβας ἐπὶ τοῦ στόχου είναι ὁ προκαλούμενος μετὰ τήν ἐκρήξιν. Εἰδικώτερον ὅταν ή θόμβαι εἰσχωρήσῃ εις τὸ θάθος τὸ ὁποῖον δεικνύει ὁ παρατεθεὶς πίναξ προκαλεῖται ἀνάφλεξις τῆς ἐντὸς αὐτῆς έκρηκτικῆς ὕλης. Τὸ μετὰλλινον περίβλημα ἐκτινάσσεται εις πλῆθος θραυσμάτων πρὸς ὅλας τὰς διευ-

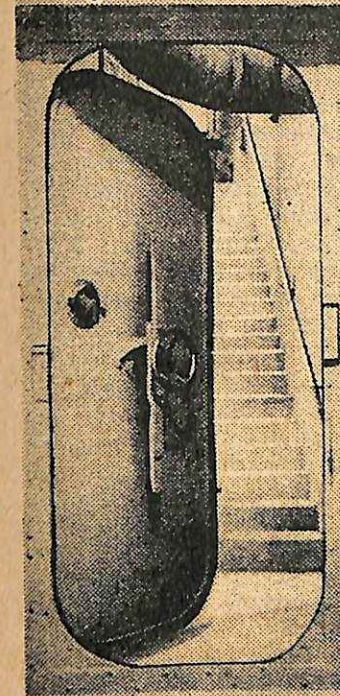
τας ειδικὰς τοιαύτας κατασκευὰς ἀφοῦ τόνον οἱ κάτοχοι τῶν πρῶτων ὅσον και οἱ τῶν δευτέρων δὲν κινδυνεύουν παρὰ μόνον ἀπὸ τήν κρούσιν ὀλοσώμου θόμβας. Διά τήν ἐκλογὴν ὅμως τοῦ καταφυγίου πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ὠρισμένοι κανόνες.

Καὶ πρῶτον πρέπει νὰ ἐκλεγῇ ἐκ τῶν ἱσογείων ή ὑπογείων διαμερισμάτων ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παρουσιάζει τήν μεγαλύντεραν ἀντοχήν ὀροφῆς και τοιχωμάτων. Καταλληλότερα ὀροφῆς εἶνε ή καλυπτομένη διά μπετόν ἀρμέ ή ἐν ἀνάγκη ή θολωτή. “Αν τὰ τοιχώματα δὲν εἶνε παχέα ἐπιβάλλεται ή ἐνίσχυσις των διά παραλλήλου τοίχου. Πρέπει ἐξ ἄλλου νὰ καταβληθῇ φροντίς ὥστε τὰ τοιχώματα τοῦ καταφυγίου νὰ εἶνε ἀεροστεγῇ ὥστε νὰ μὴν εἰσχωροῦν διά τῶν σχισμῶν τῶν τοίχων αέρια. Τοῖχοι ἐκτεθειμένοι πρὸς τήν πλευράν τοῦ ἐπικρατοῦντος εις τήν περιφέρειαν ἀνέμου πρέπει νὰ ἀποφεύγονται, διότι ὁ ἀνεμος διευκολύνει τήν διά τῶν σχισμῶν εἰσδυσιν τῶν αερίων. Διά τοῦ καταφυγίου δὲν πρέπει νὰ διέρχονται σωλήνες ὕδρευσεως ή αεριοφωτος ἱδῶς ὅταν πρόκειται περὶ ὑπογείου διότι ὑπάρχει κίνδυνος ἐκ τῶν ἐκρήξεων νὰ διαρραγοῦν οἱ σωλήνες και νὰ κατακλυσθῇ ὁ χώρος τοῦ καταφυγίου ἀπὸ ὕδατα ή αεριοφῶς. Ἐπίσης πρέπει νὰ μὴν διέρχεται διά τοῦ καταφυγίου ὀχετὸς ἀκαθαρσιῶν ή ἀκαθάρτων ὕδατων. “Αν τὸ καταφύγιον ἔχη πολλὰ ἀνοίγματα (θύρας και παράθυρα) πρέπει νὰ κλειώνται ὅλα διά τοιχοδομῆς πλὴν δύο μόνον τῆς κυρίας εἰσόδου καὶ τῆς ἐξόδου κινδύνου. “Η ἐξοδος αὐτὴ εἶνε ἀπαραίτητος διά νὰ φύγουν οἱ ἐντὸς τοῦ καταφυγίου ἂν ή κυρία εἰσόδος καταστῇ ἀδιάβατος λόγω πτώσεως ἐρειπίων. Ὡς βοηθητικὴ εἰσόδος δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ και ὕψιστάμενον παράθυρον. Ἡ οὕτως καταβάλλεται ὅπως αἱ δύο εἰσοδοὶ εὐρίσκονται ὅσον τὸ δυνατόν μακρὰν ἀλλήλων και εις τὰς ἀντιθέτους πλευράς τοῦ καταφυγίου, διότι τότε περιορίζεται ὁ κίνδυνος νὰ ἀποκλεισθοῦν ἀμφότεραι.

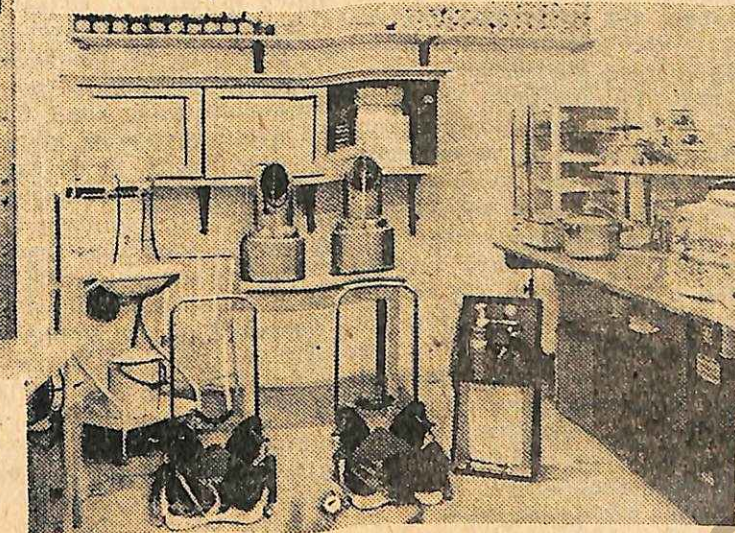
Ἀπαραιτήτως ἐξ ἄλλου πρέπει ἐντὸς τοῦ καταφυγίου νὰ ὑπάρχουν σκαπάνη και φτιάρι ὥστε νὰ εἶνε δυνατὴ ή διανοίξις διόδου ἂν ὁ γύρω χώρος ἔχη καλυφθῇ ἀπὸ ἐρείπια. Αἱ ἐξοδοὶ τοῦ καταφυγίου πρέπει νὰ κλείουν με θύρας στεγανὰς αἱ ὁποῖαι νὰ μὴν ἀφήνουν τὰ αέρια νὰ εἰσδύσουν διά τῶν σχισμῶν. Καλὸν ἐπίσης εἶνε νὰ ἐνισχυθοῦν ὥστε νὰ ἀντέχουν εις τήν πίεσιν χωμάτων καὶ λίθων.

Τέλος πρὸ τοῦ καταφυγίου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ προθάλαμος, δηλαδή δευτερός χώρος μικρότερος εις τὸν ὁποῖον οἱ τυχόν προερχόμενοι ἀπὸ περιοχὴν κατακεκλυμένην ὑπὸ αερίων νὰ ἀφήνουν τὰ ἑνὸς

τά των πρὶν εἰσελθῶν εις τὸ καταφύγιον. Ὡρισμένα μέτρα πρέπει νὰ λαμβάνωνται διά τὸν ἀερισμὸν τῶν καταφυγιῶν. Εἰς τὰς ἀρτίας ειδικὰς κατασκευὰς τοῦ εἶδους αὐτοῦ ὁ ἀερισμὸς γίνεται συνήθως δι' εἰδικῶν ἐξαεριστικῶν σωλήνων, ὑπάρχουν δὲ

Φαρμακεῖον και αἰθουσα πρῶτων βοηθειῶν μεγάλου δημοσίου καταφυγίου τῶν Παρισίων.

Εἰδικὴ ἀεροστεγῆς θύρα εἰσόδου μεγάλου δημοσίου καταφυγίου

ἔχωμεν λοιπὸν ἓν καταφύγιον μήκους 5 μέτρων, πλάτους 4 καὶ ὕψους 4 δυνάμεθα νὰ στεγάσωμεν ἐντὸς αὐτοῦ 27 περίπου άτομα ($5 \times 4 \times 4 = 80: 3 = 26 \frac{2}{3}$). Πρακτικῶς ἐπειδὴ τὰ ὑπόγεια ἔχουν κατὰ μέσον ὄρον ὕψος τριῶν μέτρων λέγομεν ὅτι ἓνα καταφύγιον χωρεῖ τόσα άτομα ὅσα εἶνε τὰ τετραγωνικά μέτρα τοῦ ἐμβαδοῦ του. Ἐννοεῖται ὅτι καλὸν εἶνε νὰ ἀποφεύγονται τὰ μεγάλου χώρου καταφύγια, εις τήν πρακτικὴν δὲ συνιστάται νὰ μὴν στεγάζωνται ἐντὸς ἑνὸς χώρου ἄνω τῶν 20 ατόμων. Τοῦτο γίνεται διότι ἂν συμθῇ τὸ καταφύγιον νὰ δεχθῇ τήν κρούσιν ὀλοσώμου θόμβας δὲν πρέπει νὰ κινδυνεύσουν πολλοὶ ἀπὸ τήν ἐκρήξιν. Δι' αὐτὸ συνιστάται διά τὰς μεγάλας οἰκίας νὰ ὑπάρχουν

τὴν καὶ οὖν ὀξυγόνου πολυτιμὸν διά τήν ἀναπνοὴν τῶν ἐντὸς τοῦ καταφυγίου. Ἐπειδὴ ὅμως δυνατόν ἐκ τῶν ἐκρήξεων νὰ καταστραφῶν τὰ ηλεκτροφόρα καλώδια τῆς τσέπης συνιστάται ὡς καταλληλότερος ὁ φωτισμὸς διά μικρῶν ηλεκτρικῶν λυχνιῶν τῆς τσέπης ἐκ τῶν λειτουργουσῶν τῇ βοηθείᾳ στήλης. Ἐπίσης εις τὸ καταφύγιον πρέπει νὰ ὑπάρχουν καθίσματα ή κατὰ προτίμησιν καναπέδες ὥστε οἱ ἐντὸς αὐτοῦ νὰ κατακλινῶνται. “Η κατάκλισις εἶνε ή καταλληλότερα στάσις διότι τότε ή καὶ οὖν τοῦ ὀργανισμοῦ εἶνε μικρά και συνεπῶς περιορίζεται ή κατανάλωσις ὀξυγόνου. Πρέπει ἀκόμη νὰ ὑπάρχουν εις τὸ καταφύγιον ἀξίναι και φυτάρια ὅπως ἐλέγχῃ ἀνωτέρω. Ἐπίσης ἐπαρκὴς ποσότης ὕδατος πρὸς πόσιν και διά τήν ἀπολύμανσιν τῶν προερχομένων ἀπὸ ἀερόπληκτον περιοχῆν. “Η χλωρίασθεστος ἐξ ἄλλου ή ὁποία εἶνε ἐν τῶν καλυτέρων ἀπολυμαντικῶν ἐναντίον τῶν αερίων πρέπει νὰ μὴν λείπῃ ἀπὸ τὸ καταφύγιον. Τρόφιμα τέλος και σκεπάσματα ἐπαρκῇ πρέπει νὰ ἐξασφαλίζονται εις τὸν ἀπρόσβλητον αὐτὸν ἀπὸ τὰ αέρια χώρον. Εἰς εἰδικὸν ἄρθρον θὰ ἐκθέσωμεν πῶς ὀργανοῦται ή ἐσωτερικὴ ὑπηρεσία ἐνὸς οἰκογενειακοῦ καταφυγίου και ποῖα μέτρα πρέπει νὰ λαμβάνωνται πρὸς τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς οἰκίας μετὰ τὸν συναγεμῶν.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ε' Αἱ προσωπίδες

ΠΛΑΣΤΙΚΗ ὙΛΗ

ΑΠΟ ΚΟΚΚΟΥΣ ΚΑΦΕ

“Η ὑπερπαραγωγή καφέ ἐδημιούργησε τήν ἀνάγκην εὐρέσεως τρόπων χρησιμοποίησεως τοῦ εἶδους και διά σκοποὺς βιομηχανικοῦς. Πολλὰ σχετικὰ μελέται και πειράματα ἀπέτυχον. “Ηδὴ ὅμως ἀγγέλλεται ὅτι εις χημικὰ ἐργαστήρια τοῦ Βίρμιγγαμ εὐρέθη τρόπος μετατροπῆς τῶν κόκκων τοῦ καφέ εις πλαστικὴν ὕλην, ή ὁποία παρουσιάζει πλεονεκτήματα ἐξαιρετικά. Δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν πορσελάναν καλῆς ποιότητος. Βάφεται εὐκόλως, ἔχει δὲ λάμψιν ἐξαιρετικὴν και ή ἀντοχή της εἶνε μεγάλη. Ἐξ ἄλλου, ἐν σχέσει με ἄλλας πλαστικὰς ὕλας, εἶνε ἀρκετὰ εὐθνή. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν τούτοις, δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὁ καφὲς διά τήν κατασκευὴν ποικίλων ἀντικειμένων, τὰ πρῶτα δὲ εἶδη, ὡς φαίνεται, διά τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποιηθῇ ή πλαστικὴ ὕλη ἐκ κόκκων καφέ θὰ εἶνε λευκά και χρωματιστά πλακάκια διά τήν ἐπίστρωσιν λουτρῶν, καθὼς και ἀπλούστερα πλακάκια διά δάπεδα οἰκίῶν.

ἐν χρήσει δύο συστήματα. Τὸ πρῶτον συνιστάται εις τήν τοποθέτησιν μεγάλου σωλήνος ἐν εἰδὲι καννοδόχου ὁ ὁποῖος λαμβάνει τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ ἀνωτέρα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας εις ὕψος μέχρις 20 πόλλας μέτρων ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ὅπου δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχουν τοξικά αέρια. Ὁ δευτερος τρόπος ἀερισμοῦ γίνεται τῇ βοηθείᾳ εἰδικοῦ φίλτρου τὸ ὁποῖον καθαρίζει και τὸν μολυσμένον ἀπὸ χημικὰς οὐσίας ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα. Ἐπειδὴ ὅμως τοιαῦτα ἐγκαταστάσεις δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνουν εις ὅλα τὰ καταφύγια λαμβάνεται φροντίς ὥστε ὁ ὑπάρχων ἐντὸς αὐτῶν ἀήρ νὰ εἶνε ἐπαρκὴς διά τὰ άτομα τὰ ὁποῖα θὰ στεγάζωνται. Συγκεκριμένως ὑπολογίζεται ὅτι ὁ συναγεμῶς δὲν θὰ διαρκέσῃ ποτὲ πέραν τῶν τριῶν ὥρῶν και συνεπῶς ή παραμονή ἐντὸς τοῦ καταφυγίου δὲν πρόκειται νὰ παραταθῇ παρὰ μόνον κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα. Εἶνε ὅμως γνωστὸν, ὅτι κάθε ἄτομον καταναλίσκει ἐντὸς μιᾶς ὥρας ποσότητα ὀξυγόνου περιλαμβανομένην εις ἓν κυβικὸν μέτρον αέρος. Συνεπῶς κατὰ τὸ τρίωρον χρειάζεται τρία κυβικά. “Αρα τὸ καταφύγιον δύναται νὰ περιλάβῃ τόσα άτομα ὅσα εἶνε τὰ κυβικά μέτρα τοῦ χώρου τοῦ δια τρία. “Αν

δύο ή τρία καταφύγια χωρίζομενα ἀπ' ἀλλήλων δι' ἰσχυρὸν τοιχώματος. Τοῦτο δὲν γίνεται προκειμένου περὶ μεγάλων δημοσίων καταφυγιῶν διότι ἐκεῖ τὸ ἐνδεχόμενον εἰσδύσεως τῆς θόμβας εἶνε περιωρισμένον λόγω τῆς ἰσχυρᾶς ὀροφῆς. Εἰς τήν Ἀγγλίαν κατεσκευάσθησαν και ἀτομικὰ ἀκόμη καταφύγια ἀποτελούμενα ἀπὸ χαλυβδίνης πλάκας ἐν εἰδὲι ἀσπίδων. Τὰ καταφύγια αὐτὰ στήνονται εις τὸν κῆπον ή εις ἄλλον ἀνοικτὸν συνήθως χώρον, ἐνισχύονται δὲ και διά σάκκων ἄμμου, ή ὁποία ἐνεργεῖ ἀνασταλτικῶς ἐπὶ τῆς καταστρεπτικῆς ἰσχύος τῆς θόμβας.

“Ὡς δημόσια καταφύγια δύναται νὰ χρησιμεύσουν ες τὰς μεγάλας πόλεις σήραγγες τῶν ὑπογείων σιδηροδρόμων και ἄλλα ὑπόγεια ἔργα ἀφοῦ προηγουμένως δοκιμασθῇ ή ἀντοχή τῆς ὀροφῆς των.

Ἐντὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ καταφυγίου πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια ὥστε νὰ ὑπάρχουν ὠρισμένα εἶδη πρῶτης ἀνάγκης. Καὶ ἐν πρῶτοις εἰδικὰ μέτρα λαμβάνονται διά τὸν φωτισμόν. Περιττὸν νὰ τονισθῇ ὅτι ὁ καταλληλότερος ὅλων εἶνε ὁ ηλεκτρικὸς, διότι τόσον τὰ κηρία ὅσον και τὸ πετρέλαιον ή τὸ αεριοφῶς καταναλίσκουν κατὰ

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ ΕΙΣ ΤΑ ΠΛΟΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ

ΤΟΥ Κ. ΡΟΜΠΕΡΤ ΣΙΜΣΟΝ

Τὰ τελευταία ἔτη, αἱ ταχύτητες τῶν πλοίων φέρεται μεταφορικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ταξιδεύουν εἰς τὴν θάλασσαν ἢ τὸν ἀέρα ἔχουν αὐξηθῇ μέχρι θαυμάσιου καταπληκτικοῦ. Τὰ μεγάλα ὑπερωκεάνεια, τὰ ὁποῖα ταξιδεύουν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀναπτύσσονται ταχύτητα 30 περίπου μιλίων, κατὰ συνέπειαν δὲ διασχίζουν χίλια περίπου μέτρα κατὰ λεπτὸν, εἰς τὴν ἀεροπορίαν δὲ αἱ ἐπιτυχανόμεναι ταχύτητες εἶνε κατὰ πολὺ μεγαλύτεραι δυνάμειν νὰ φθάσουν μέχρι πᾶν 700 χιλιομέτρων τὴν ὥραν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς γεννᾶται σοβαρὸς κίνδυνος προσκρούσεως τοῦ μεταφορικοῦ μέσου ἐπὶ τῶν ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα ἤθελον πυχὸν παρεμβληθῇ εἰς τὴν διαδρομὴν τοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν ὑπερωκεανείων καὶ τῶν ἀεροπλάνων δι' αὐτομάτων ἀνιχνευτῶν τῶν τοιούτων ἐμποδίων ἀποτελεῖ ἀνάγκην ἀμεσον, σύντονος δὲ καταβάλλεται προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν ἐδικῶν διὰ τὴν εὐρεσιν τῶν καταλλληλότερων μέσων αὐτομάτου σηματοδότης, ἐιδικώτερον εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ταχέων ὑπερωκεανείων, ἢ ἀδράνεια εἶνε τὸσον μεγάλη, ὥστε τὸ σκάφος διὰ νὰ σταματήσει χρειάζεται τοῦλάχιστον τέσσαρα ἕως πέντε λεπτά.

Ἀφοῦ ὅμως, ὡς ἐλέχθη, ἡ διανοσμένη ἀπόστασις εἶνε ἐν περίπου χιλιόμετρον κατὰ λεπτὸν, πρέπει τὸ σκάφος νὰ γνωρίζῃ τὴν παρουσίαν τοῦ ἐμποδίου ἀπὸ ἀποστάσεως 10 τοῦλάχιστον χιλιομέτρων, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τὸ ἀποφύγῃ. Προκειμένου περὶ πλοίων τὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα εἶνε δυνατόν νὰ παρεμβληθοῦν διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας, τὰ ἐνεργὰ καὶ τὰ μὴ ἐνεργὰ. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάγονται τὰ φωτιζόμενα ἐμπόδια, δηλαδὴ τὰ πλοία καὶ οἱ μὴ φωτεινοὺς σημαντήρες θράχοι καὶ ὕφαλοι, εἰς δὲ τὴν δευτέραν οἱ μὴ φωτιζόμενοι ὕφαλοι καὶ κυρίως τὰ παγόβουνα. Φυσικὰ τὰ δευτέρω αὐτὰ ἐμπόδια εἶνε πολὺ περισσότερον ἐπικίνδυνα, ἀφοῦ ἡ παρουσία τῶν ἰδιῶς ἐν καιρῷ νυκτὸς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ διὰ γυμνῶ ὀφθαλμοῦ. Ἀλλ' εἰς πολλὰς περιπτώσεις, καὶ συγκυρίαις ἐν καιρῷ ὁμίχλης, τόσον ἐνεργὰ, ὅσον καὶ τὰ μὴ ἐνεργὰ ἐμπόδια, καθίστανται ἀόρατα. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη τῆς αὐτομάτου ἐπισήμανσεως τῶν διαφόρων εἰδῶν κυμάτων, τὰ ὁποῖα, προσκρούονται ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐμποδίου ἀνακλῶνται πρὸς τὸ σκάφος καὶ εἰδοποιῶν ἐγκαίρως περὶ τοῦ κινδύνου. Ποῖα ὅμως κατηγορία κυμάτων εἶνε ἡ καταλληλότερη; Τὰ κύματα τοῦ ἡχοῦ προσφέρουν ἀσφαλὲς σημαντικὰς ὑπηρεσίας, ἐκρησμοποιήθησαν δὲ ἤδη εἰς τὴν Ἀμερικὴν διὰ τὴν μέτρησιν τοῦ ὕψους

πτήσεως τῶν ἀεροστάτων. Ἐνα σκάφος ἐφοδιασμένον μὲ τὰ κύματα αὐτὰ δύναται νὰ ταξιδεύῃ, καταμετρῶν διαρκῶς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, ὅπως ὁ τυφλὸς ἐρευνᾷ κατὰ τὴν θάλασσαν διὰ τῆς θακτηρίας τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἑδαφός.

Διὰ τὴν θυθομέτρησιν καταμετρεῖται αὐτομάτως τὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον χρειάζεται τὸ ἡχητικὸν κύμα διὰ νὰ προσκρούσῃ ἐπὶ τοῦ ἐμποδίου καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀφετηρίαν του, ἐφόσον δὲ εἶνε γνωστὴ ἡ ταχύτης τοῦ ἡχοῦ, ἡ εὐρεσις τῆς ἀποστάσεως γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ χρόνου, τὸν ὁποῖον θὰ χρειασθῇ ὁ ἡχος διὰ νὰ κάμῃ τὴν διαδρομὴν μεταξὺ τοῦ σκάφους καὶ τοῦ ἐμποδίου. Ὡς γνωστὸν ὅμως, ἡ ταχύτης τοῦ ἡχοῦ εἶνε ἐλαχίστη καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ σοβαρὸν μειονέκτημα. Συγκεκριμένως ὁ ἡχος διασπάζεται εἰς τὴν ἀπόστασιν 340 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον καὶ διὰ μέσου τοῦ ὕδατος 1400. Κατὰ συνέπειαν, μέχρις ὅτου ὁ ἡχος φθάσῃ εἰς τὸ ἐμπόδιον καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀφετηρίαν του, κατανάλισκεται χρονικὸν διάστημα ἀρκετὰ σημαντικόν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ταχέως ὑπερωκεανείου, ἂν τὸ ἐμπόδιον εὐρίσκειται εἰς ἀπόστασιν 10 χιλιομέτρων, τὸ σκάφος θὰ ἔχῃ διασχίσει ἐν χιλίομετρον ἕως ὅτου ὁ ἡχος προφθάσῃ νὰ ἀνακλασθῇ, θὰ παρουσιασθῶν δὲ περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν θὰ ὑπάρχῃ ὁ χρόνος διὰ τὴν ἐγκαίρως ἀλλαγὴν πορείας.

Εἰς τὴν ἀεροπορίαν, ὅπου αἱ ταχύτητες εἶνε πολὺ μεγαλύτεραι, τὰ ἡχητικὰ κύματα ἔχουν πολὺ μικροτέραν πρακτικὴν σημασίαν, διότι τὰ σύγχρονα ἀεροπλάνα ἀναπτύσσονται ταχύτητα ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς τὸ ἥμισυ περιπότου τῆς ταχύτητος τοῦ ἡχοῦ, δηλαδὴ τρέχουν μὲ 610 περίπου χιλιομέτρα τὴν ὥραν, ἐνῶ ὁ ἡχος φθάνει

ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ

Ὁ Κινέζος, ὅταν συναντᾷ γνωρίμὸν του, δὲν ἀποκαλύπτει διὰ νὰ χαιρετήσῃ, ἀλλὰ ἐγκλίνει τὰς ματογυαλίας του. Ὑποτίθεται ὅτι γυαλιὰ φοροῦν οἱ ἡλικιωμένοι. Τὸ νὰ μὴ τὰ φορῇ ὁ Κινέζος ἐμπρὸς εἰς τὸν γνώριμόν του, εἶνε ὡς νὰ δηλοῖ ὅτι παρατινέται ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν προνομίων καὶ τοῦ σεβασμοῦ πού ἐπιβάλλει ἡ ἡλικία του καὶ ὁμολογεῖ ἑαυτὸν νεώτερον καὶ, συνεπῶς, δεικνύει αὐτὸς σεβασμὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον τιμᾷ.

Ὅταν ὁ Κινέζος θέλῃ νὰ μάθῃ τὴν ἡλικίαν κάποιου, πρέπει ν' ἀπευθύνῃ τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν: «Ποῖα εἶνε περίου ἡ σεβασμία ἡλικίας σου;» Καὶ ὁ ἄλλος θ' ἀπαντήσῃ: «Ἐσπατάλησα τόσας ἀνοίξεις».

ROBERT SIMPSON

τὰ 1220 χιλιόμετρα. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται τὸ κατωτέρω παράδειγμα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀντιληφθῇ εὐκόλως καὶ νεί. Ἐν παρακολουθῶμεν μετὰ προσοχῆς ἀεροπλάνον τρέχον μὲ μεγάλην ταχύτητα, θὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι ἄλλοι βλέπομεν τὸ ἀεροπλάνον καὶ ἄλλοι ἀκούομεν τὸν θόρυβον τοῦ κινητήρος του. Συγκεκριμένως ἂν τὸ ἀεροπλάνον πετᾷ εἰς ὕψος 3400 μέτρων, ὁ ἡχος διὰ νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν χρειάζεται 10 δευτερόλεπτα ἀφοῦ ἡ ταχύτης του εἶνε 340 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον, ἀλλ' εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τὸ ἀεροπλάνον τὸ ὅποιον τρέχει μὲ 610 χιλιόμετρα τὴν ὥραν, δηλαδὴ μὲ 170 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον, θὰ ἔχῃ μετατοπισθῇ κατὰ 1700 μέτρα, κατὰ συνέπειαν δὲ θὰ ἔχῃ ἀπομακρυνθῇ ἀρκετὰ ἀπὸ τὸ σημεῖον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου φαίνεται προερχόμενος ὁ ἡχος. Ἐν συνεπῶς τὸ ἀεροπλάνον χρησιμοποίησιν ἡχητικὰ κύματα καὶ εὐρεθῇ ἐν καιρῷ νυκτὸς ἀπέναντι ἐνὸς ἐμποδίου εὐρισκόμενον εἰς ἀπόστασιν 10 χιλιομέτρων (π.χ. ἐνὸς ὄρους), τότε τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἡχητικὸν τοῦ μηχανήματος θὰ ἐπισήμνηται τὸ ἐμπόδιον, τὸ ἀεροπλάνον ἂν τρέχῃ μὲ 610 χιλιόμετρα τὴν ὥραν, θὰ εὐρίσκειται σχεδὸν πρὸ τοῦ ἐμποδίου. Τοῦτο συμβαίνει διότι τὸ ἡχητικὸν κύμα θὰ κάμῃ δύο διαδρομὰς, μίαν μέχρι τοῦ ἐμποδίου καὶ δευτέραν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ, συνεπῶς θὰ χρειασθῇ διπλάσιον σχεδὸν διάστημα διὰ νὰ ἐπισήμνηται τὸ ἐμπόδιον, ἐφ' ὅσον δὲ τὸ ἀεροπλάνον ἔχει ταχύτητα ἴσην πρὸς τὸ ἥμισυ τῆς ταχύτητος τοῦ ἡχοῦ θὰ ἔχῃ διασχίσει τὸ ἥμισυ μὲν τῆς ἀποστάσεως ἕως ὅτου τὸ ἡχητικὸν κύμα φθάσῃ εἰς τὸ ἐμπόδιον καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ περίπου ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃ.

Λέγομεν περίπου, διότι κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαδρομῆς τοῦ ἡχητικοῦ κύματος, τὸ ἀεροπλάνον θὰ ἔχῃ προχωρήσει εἰς βαθμὸν ὥστε ἡ ἐπιστροφή τῶν κυμάτων θὰ γίνῃ ταχύτερον. Ἀκριβέστερον ἂν τὸ ἀεροπλάνον ἔχῃ τὴν ἡμίσειαν ἀκριβῶς ταχύτητα τοῦ ἡχοῦ, ἡ συνάντησις τῶν ἀνακλόμενων ἡχητικῶν κυμάτων θὰ γίνῃ εἰς τὸ τρίτον τῆς ἀποστάσεως, κατὰ συνέπειαν δὲ ἂν ἡ μέτρησις ἤρχισεν νὰ γίνεταί 3000 μέτρα πρὸ τοῦ ἐμποδίου, τότε τὸ ἀεροπλάνον θὰ ἀντιληφθῇ τὸν κίνδυνον ὅταν θὰ ἀπέχῃ χίλια μόνον μέτρα ἀπ' αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ, λοιπόν, ὡς ἀπεδείχθη ἀνωτέρω, δὲν εἶνε δυνατόν τὰ ἡχητικὰ μηχανήματα νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας τῆς ἀεροπορίας, μελετᾶται ἡ ἐφαρμογὴ ἄλλου εἰδους κυμάτων, κατὰ προτίμησιν δὲ τῶν ηλεκτρομαγνητικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ταχύτης εἶνε τεραστίαι καὶ συνεπῶς ἡ εἰδοποίησις περὶ τοῦ κινδύνου εἶνε ἀπολύτως ἐγκαίρως.

ΚΑΤΑ ΤΙ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΟΙ ΜΥΣ ΜΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΑΛΛΑ ΛΑΣΤΙΧΑ...

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ ὅσα ἤδη ἐγνωρίσαμεν περὶ μυῶν, μένει ἀκόμη νὰ προσέψωμεν τὰς ἐξῆς διακρίσεις μεταξὺ τῶν ὀργάνων αὐτῶν τῆς κινήσεως. Οἱ πλείστοι τῶν μυῶν προσφύονται ἐπὶ τῶν ὀστέων. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μυεῖς οἱ ὁποῖαι προσφύονται ἐπὶ τοῦ δέρματος, καὶ λέγονται δερματικοί. Ἄλλοι πάλιν προσφύονται ἐπὶ ἀπονευρώσεων, ἢ ἐπὶ θλενογόνων. Ὑμένων. Ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τῶν, οἱ μυεῖς διακρίνονται εἰς «μακροὺς», «βραχεῖς», «πλατεῖς» καὶ «σφιγκτικὰς».

Μακροὶ εἶνε οἱ μυεῖς τῶν ὁποίων — ἀνεξαρτήτως τοῦ μεγέθους τῶν — τὸ μήκος εἶνε ἀνώτερον ἀπὸ τὸ πλάτος. Ἀντιστρόφως ὅταν ἡ διάστασις τοῦ μήκους πλησιάζει πρὸς ἐκείνην τοῦ πλάτους, ὁ μύς λέγεται βραχύς. Ὅταν πάλιν τὸ πλάτος εἶνε μεγαλύτερον, ὁ μύς λέγεται πλατύς. Τέλος, οἱ σφιγκτικαὶ ἀπαντῶνται κυρίως εἰς τὰς ὁπὰς τοῦ σώματος καὶ χρησιμεύουν πρὸς κανονικὴν ἀπόφραξιν τῆς ὁπῆς.

Πολλοὶ μυεῖς, ἔχουν κατεύθυνσιν εὐθείαν, ἐπότε καὶ ὀνομάζονται «εὐθύποροι». Ἄλλοι πάλιν, ἀπὸ τῆς ἐκφύσεως πρὸς τὴν κατάφυσιν τῶν, παρουσιάζουν μίαν καμπὴν εἰς τὴν ὅλην πορείαν τῶν, καὶ λέγονται «καμπύποροι». Τέλος, ὅταν ἡ ὅλη πορεία τῶν παρουσιάζει καμπὴν, λέγονται «ἐπικαμπεῖς». Ἡ ἐνέργεια τοῦ μυὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πάχους του — ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ δηλαδὴ τῶν μυϊκῶν ἰνῶν — ἐπίσης δὲ καὶ ἐκ τοῦ μήκους τῆς γαστέρας του. Ἐνίστε ὁ μύς ἐπαυξάνει τὴν ἐνέργειαν τοῦ μυὸς, καὶ ὁ ἐιδικὸς ρόλος τοῦ ὀργάνου ὡς μοχλοῦ.

Ἐπὶ παραδείγματι. Ἀνθρώπος «χειροδύναμος» εἶνε, ὡς γνωρίζομεν, ὁ ἔχων παχεῖς μυεῖς τῶν χειρῶν — τοῦ θραχίνου, τοῦ πήχεως, κτλ. Ἐκ παραλλήλου ὅμως, πιθανότητος ἰσχύος περισσότερας ἔχει ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει μακροὺς θραχίνας, ἐάν καὶ ἐφ' ὅσον οἱ μυεῖς του ἔχουν τὸ αὐτὸ πάχος μὲ ἐκείνους ἐνὸς ἄλλου ἀτόμου πού ἔχει μικρότερον μήκος χειρῶν. Τέλος, μεταξὺ δύο ἀτόμων πού ἔχουν τὴν αὐτὴν περιμετρίαν τῶν μυῶν, ἀλλὰ ἐξασκῶνται καὶ εἰς τὸν καταλληλότερον τρόπον ἀρσεως θαρῶν.

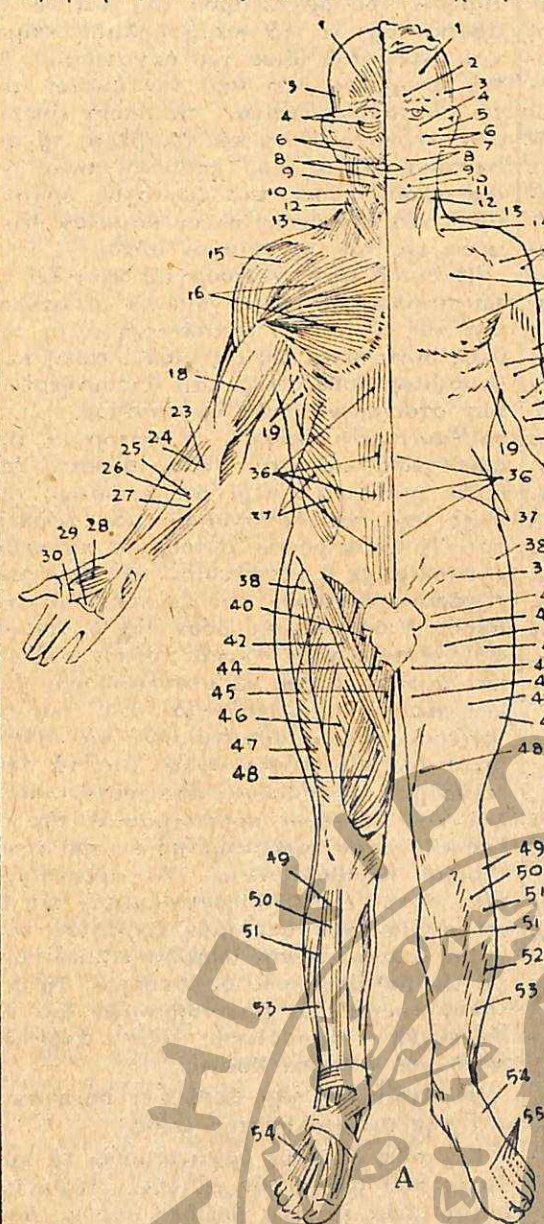
Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ θάδιμα, τὸν δρόμον, κτλ.

Οἱ μυεῖς οἱ ὁποῖοι συμπτύττον εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν — εἰς τὸ ἀνοίγμα φέρ' εἰπεῖν τῆς παλάμης — λέγονται «συναγωνισταί». Οἱ ἐνεργοῦντες τὴν ἀντίθετον κίνησιν — τὸ κλείσιμα, λ.χ. τῆς παλάμης — λέγονται «ἀνταγωνισταί», ἐν σχέσει πρὸς

τοὺς πρώτους.

Οἱ λείοι μυεῖς, ἐκείνοι δηλαδὴ τῶν ἀπροαιρέτων κινήσεων — ὡς εἶδομεν — εἶνε ὀλιγάριθμοι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κεχωσμέ-

Αἱ κυριώτεραι τῶν παθήσεων αὐτῶν, εἶνε αἱ ἀκόλουθοι. 1ον) Ἡ μυϊκὴ ἀτροφία. Τὸ φαινόμενον εἶνε ἀτυχῶς σύνηθες, ὀφείλεται δὲ εἰς δύο διαφορετικὰ αἷτια, εἰς παθήσεις

Μυεῖς τῆς προσθίας ἐπιφανείας τοῦ στόματος 1 μετωπιοκρινεὶς μύς ἢ ἐπικράνιος. 2 ὑπερόφρυος ἢ ἐπισκύνιος μύς. 3 κροταφίτης. 4 σφιγκτικὴ τῶν βλεφάρων. 5 νεῦρον προσωπικόν. 6 ζυγωματικὸς μύς. 7 μασσητήριος. 8 σφιγκτικὴ τοῦ στόματος. 9 τρίγωνος τοῦ γενείου. 10 τετράγωνος τοῦ γενείου. 11 ἀνεκτικὴ τοῦ γενείου. 12 στερνοκλειδομαστοειδὴς μύς. 13 τραπέζιος. 14 τραπέζιος. 15 δελτοειδής. 16 μείζων θωρακικός. 17 νεῦρον κερκιδικόν. 18 μικρὸς κεφαλός. 19 ὀδοντογόνος μύς. 20 νεῦρον θραχύνιον ἢ σπαστήριον. 21 νεῦρον μέσον. 22 νεῦρον ὠλενικόν. 23 ὑπτιοστής πλατύς. 24 περινευστικὸς στρουγγύλος. 25 ὠλενικός πρόσθιος. 26 κερκιδικός πρόσθιος. 27 καμπτήρ τοῦ μ-

κροῦ δακτύλου. 28 ἀπαγωγὸς θραχὺς ἀντίχειρος. 29 καμπτήρ θραχὺς τοῦ ἀντίχειρος. 30 ἀπαγωγὸς τοῦ ἀντίχειρος. 31 καμπτήρ κοινὸς ἐπιπόλαιος. 32 καμπτήρ πλατὺς τοῦ ἀντίχειρος. 33 νεῦρον ὠλενικόν. 34 ἀπονεύρωσις παλαμιαία. 35 νεῦρον μέσον. 36 ὀρθὸς κοιλιακὸς μύς. 37 λοφώδης μύς. 38 τείνων τὴν πλατεῖαν περιτονίαν. 39 νεῦρον μηριαίον. 40 κτενίτης μύς. 41 νεῦρον ἐπιποματικόν. 42 ραπτικὸς μύς. 43 τρικέφαλος μηριαίος. 44 ἀπαγωγὸς μείζων. 45 ἀπαγωγὸς ἐλάσσων. 46 ὀρθὸς πρόσθιος. 47 πλατὺς ἔσω. 48 πλατὺς ἔσω. 49 μακρὸς περονιαίος. 50 πρόσθιος κνημιαίος. 51 ἐκτείνων τοὺς δακτύλους. 52 θραχὺς περονιαίος. 53 ἐκτείνων τὸν μέγαν δακτύλον. 54 πούς. 55 ἐκτείνων τοὺς δακτύλους.

νοὶ εἰς αὐτοτελὴ ὄργανα, ὡς οἱ μυεῖς, λόγου χάριν, τῆς οὐροδόχου κύστεως. Οἱ λείοι αὐτοὶ μυεῖς ἀποκλῶν ὡς ἐπὶ τὰ πλείστον ἐμμένας συνεχείας, περιβάλλοντάς τας κοιλότητας τῶν σπλάγχχνων, ὡς οἱ μυεῖς τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος, τοῦ κυκλοφορικοῦ, τοῦ οὐροποιητικοῦ, τοῦ γεννητικοῦ, κτλ. Οἱ μυεῖς αὐτοὶ τῶν ἀπροαιρέτων κινήσεων νεύονται ὑπὸ τοῦ λεγομένου συμπαθητικοῦ νευρικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον, ὡς θὰ γνωρίσωμεν, εἶνε ἀνεξάρτητον τῆς βουλήσεως μας.

Οἱ μυεῖς ὑπόκεινται συνήθως εἰς ὀρισμένας παθήσεις, τὰς ὁποίας ἀποφεύγομεν ὅταν ἔχωμεν ὑπ' ὀφιν μας τὴν ὑγιεινὴν τὴν ἐκγύμνασιν τῶν, τὴν διατήρησιν τῆς κανονικῆς τῶν θρέψεως καὶ λειτουργίας.

τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ὅποτε δέον νὰ καταφυγώμεν εἰς ἐιδικὴν νοσολογίαν, καὶ εἰς τὴν ἀκίνησιν, ἥτις εἶνε ἡ συχνότερα περίπτωσις ἀτροφίας.

Ἡ ἀτροφία αὕτη δυνατόν νὰ εἶνε παθολογία καὶ νὰ ἐπέρχεται ἐξ ἀναγκαστικῆς ἀκινήσεως, ὡς λόγου χάριν, εἰς περιπτώσεις ἀνάγκης διατηρήσεως πλήρους ἀκινήσεως, ἐνὸς ἢ περισσοτέρων μελῶν τοῦ σώματος. Τὰς περισσοτέρας ὅμως φορές τὴν ἀτροφίαν προκαλοῦμεν σὺν τῷ χρόνῳ μόνον μας λόγω καθιστικῆς ζωῆς, ἢ ἀναγκαστικῆς διὰ λόγους ἀπαγωγῆς ἀκινήσεως. Τέλος, τὴν ἀτροφίαν προκαλεῖ ἡ ραθυμία καὶ ἡ ἀποφυγὴ κινήσεων, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς ἀποφεύγοντας τὰ «σπόρ».

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 328).

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΥΣΤΕΡΙΑΣ

Β' μέρος

Είδομεν εις τὸ προηγούμενον τὰ κύρια συμπτώματα τῆς ὑστερίας, τὴν διάγνωσιν τῆς νόσου καὶ τὴν γενικὴν τῆς πορείαν.

Μένει τώρα νὰ ἐξετάσωμεν τὰς μεθόδους καὶ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀσθένεια αὕτη δύναται νὰ θεραπευθῇ.

Προφυλακτικῶς, ἐνδείκνυται ἡ σκληραγωγῆσις τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἰδίως ἐπὶ παιδιῶν τὰ ὁποῖα ρέπουσιν πρὸς ὑστερίαν, λόγῳ κληρονομικότητος. Εἰς τὰ ἐπιβεβαρυμένα αὐτὰ παιδιά, ἐκείνο ποῦ πρέπει δεδόντως νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἶνε ὅχι μόνον ἡ γενικὴ καὶ ἀόριστος ἡθικὴ διαπαιδαγώγησις, ἀλλὰ καὶ συγκεκριμένως ἡ διαπαιδαγώγησις τῆς φαντασίας, ἡ καθοδήγησις τῆς εἰς τὴν ἀνάπλασιν ἀναπαραστάσεων, καὶ ἀκόμη γενικώτερον ἡ ἀπασχολήσις εἰς ἐπαγγελματικὰς μεθόδους, ἀφ' ὧν ἡ ἀκρίβειος χρειάζεται διὰ νὰ διεγείρωμεν τὴν νόσον εἰς τὸ δεβαρμένον παιδί.

Εἰς τὸ στάδιον τῆς θεραπείας, ἐκείνο ποῦ ἐνδιαφέρει πρὸ πάντων, εἶνε ἡ διάγνωσις τῶν αἰτιῶν ποῦ προκαλοῦν τὴν ὑστερίαν καὶ ἡ καταπολέμησις των.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν πρώτων αἰτιῶν τῆς νόσου, ἡ ψυχοθεραπεία θεωρεῖται τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἔσχατον θεραπευτικὸν μέσον εἰς τὴν πάθειν αὐτήν. Εἰς εὐρυτάτην κλίμακα χρησιμοποιοῦνται μέθοδοι ὑποβολῆς καὶ αὐτοπο-

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου ἐξετέθησαν τὰ συμπτώματα τῆς ὑστερίας, ἡ ὁποία εἶνε χρονία νευρώσις καὶ ἐκδηλοῦται ὑπὸ διαφόρων μορφῶν. Ἐπίσης ἐγένετο λόγος περὶ τῶν παρεξουσίων τῆς ὑστερίας καὶ ἀνεφάρθησαν αἱ διάφοροι φάσεις αὐτῶν καθὼς καὶ τὰ μετὰ τὴν παύσιν τῶν παρεξουσίων συμπτώματα.

βολῆς. Ἀκόμη καὶ ὁ ὑπνωτισμὸς δύναται νὰ ἔχῃ θαυμασία ἀποτελέσματα. Ἐν τούτοις, ὅλαι αὗται αἱ μέθοδοι ὑποβολῆς ἔχουν τὴν ἐπικίνδυνον πλευρὰν των, δύναται δὲ νὰ χειροτερεύουν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἐγένετο κατάχρησις τῶν μέσων αὐτῶν. Ἀπεδείχθη λόγῳ χάριν, ὅτι ὠρισμένα ἐπαγγελματικὰ «μέντιουμ» κατέχονται ὑπὸ χρονίας ὑστερίας, μόνον καὶ μόνον διότι ἐγένετο κατάχρησις ὑπνώσεως, ὑποβολῆς, κλπ. Ἡ καλύτερα μέθοδος ὑποβολῆς εἶνε νὰ πεισθῇ ὁ ἀσθενὴς ὅτι ἡ ἰασις τοῦ ἐπικρατεῖται, ἐὰν συντελέσῃ καὶ ὁ ἴδιος εἰς ταύτην.

Ἄλλοι πάλιν ἱατροί, ἐπιμενοῦν ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς πρέπει νὰ χωρισθῇ τελείως ἀπὸ τὰς λοιπὰς ψυχοθεραπευτικὰς μεθόδους καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ μὲν καὶ αὐτός, ἀλλὰ ὡς θεραπευτικὸν μέσον ἐντελὺς αὐτοτελές, καὶ ἰδιαίτερος παρακολουθοῦμενον.

Πρὸς θεραπείαν τῆς ὑστερίας χρησιμοποιοῦνται καὶ φυσικὰ μέσα διάφορα. Τὰ

συγχρόνως πρὸς τὴν ψυχοθεραπείαν χρησιμοποιοῦμενα φυσικὰ μέσα ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ νὰ ἀπασχολήσουν τὸν ἀσθενή, νὰ μὴ τὸν ἀφήσουν δηλαδὴ «μόνον μὲ τὸ ἰσχυρὰ του» ἢ μὲ τὴν διαρκὴ καὶ ἔμμονον ἰδέαν ὅτι πάσχει.

Ἀλλὰ καὶ μόνος τοῦ δύναται τις νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς νόσου, ἐφόσον τὸ κακὸν δὲν ἔχει ἀκόμη προχωρήσει. Ἐπιβάλλεται ἡ εἰς τακτικὰς ὥρας κατὰ κλισίαι, ἡ καταπολέμησις τῆς ἀπνίας, ἡ ἀποφυγὴ ὑπερκοπώσεως καὶ ὁ ὑπερσιτισμός.

Ταυτοχρόνως, δύναται τις νὰ ὑποστῇ ἡλεκτροθεραπείαν, γενικὸν φαραδισμόν, ἡλεκτρικὰς καταιονήσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς ράχεως. Ἐν συνδυασμῷ, μετὰ τὴν συντελεῖ εἰς τὴν θεραπείαν καὶ ἡ θεραπευτικὴ γυμναστική.

Ἐκ τῶν διαφόρων συμπτωμάτων τῆς ὑστερίας, ἡ ἀναισθησία μετριάσσεται συνήθως διὰ τῆς ἡλεκτροθεραπείας. Κατὰ τὴν ὑπεραλγησίαν καὶ παροξυσμῶν πόνων ἐνδείκνυται ἡ ἐπὶ τῆς ἀντιστοίχου θέσεως ἐπιτριψίς, ὕγραί περιτυλίξεις, ἐξωτερικαὶ ἡλεκτροκλύσεις καὶ τέλος ἀντινευραλγικά. Πάντως ὅμως δέον νὰ ἀποφεύγεται ἡ χρῆσις ναρκωτικῶν.

Μετὰ τοὺς θαρεῖς παροξυσμούς, ἐνδείκνυται κατὰ κλισίαι.

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ, ὡς γενικὰς μόνον πληροφορίας δυνάμεθα νὰ τὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας, εἰς περιπτώσεις δὲ σαφῶν διαγνωστικῶν συμπτωμάτων, δέον νὰ προσφύγωμεν εἰς ἕνα καλὸν νευρολόγον.

ΟΙ ΜΥΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 325)

2ον) Θλάσις τοῦ μυός. Τὸ κακὸν δὲν εἶνε θεθαίως τόσοσιν ὅσον λ. χ. ἡ θλάσις τῶν ὀστέων, ἀλλὰ εἶνε συχνότερον. Πρόκειται διὰ τὴν ἀκρίθειαν περὶ θλάσεως μυϊκῶν ἰνῶν, ἡ ἀκόμη ἀκριθέστερα μυϊκῶν δεσμιῶν. Ὅσον περισσότεραι εἶνε αἱ ἰνες ἡ αἱ δεσμίαις ποῦ ὑπέστησαν τὴν θλάσιν, τόσοσιν σοβαρώτερα εἶνε ἡ πάθησις.

Αἱ θλάσεις αὗται προέρχονται εἴτε ἀπὸ πτώσεων, εἴτε ἀπὸ πλῆγματος, κατάγματος, βήγματος, κτλ. Εἶνε θεθαίως ἐπώδυνοι, ἀλλὰ ἡ θεραπεία των δύναται νὰ εἶνε εὐχερὴς καὶ πλήρης. Ἀρκεῖ συνήθως ἡρέμεισις τοῦ παθόντος μυός, καὶ κατάλληλον «μασάζ», φυσικὰ δὲ καὶ ἡ θεραπεία των τυχόν πληγῶν, αἱ ὁποῖαι προεκλήθησαν κατὰ τὴν θλάσιν.

3ον) Ἄλλη πάθησις εἶνε ἡ «μυϊκὴ κήλη». Αὕτη εἶνε ὅτε μὲν γινώσκω, ὅτε δὲ ψευδῆς. Γινώσκω εἶνε, ὅταν προπύπτῃ ὁ μῦς ἐκ τῆς ἀπονεύρωσεως ἡ ὁποία τὸν περιβάλλει. Ψευδῆς εἶνε, ὅταν ἐπέρχεται ρήξις τοῦ μυός, παύει δὲ νὰ ὑφίσταται ὅταν ἐπέλθῃ ἡ θεραπεία τῆς πραγματικῆς παθήσεως.

4ον) Διαφορὰν εἰδῶν μυοπάθειαν, ὡς ἡ μυοδυστροφικὴ μυοπάθεια, ἡ μυϊκὴ κτλ. Πρόκειται περὶ εἰδικῶν νόσων, κατὰ τὰς ὁποίας ἀποδοθεὶς ἀπαραίτητος ἡ προσφυγὴ πρὸς ἱατρίαν.

Τὰς παθήσεις αὐτάς, κατὰ μέγα μέρος ἀποφεύγει τις, ἐὰν ἔχῃ ἐπίγνωσιν τῆς φυσιολογίας καὶ τῆς ὑγιεινῆς των μυῶν.

Οἱ μῦς, ὡς γνωρίζομεν, ἔχουν τὴν ἰδιότητα τῆς ἐλαστικότητος. Διατείνονται ὅταν ἐκτελοῦν ἔργον τι, ὅταν δὲ παύῃ ἡ ἐργασία αὐτῇ, ὁ μῦς ἐπανέρχεται εἰς τὸ ἀρχικόν του μήκος.

Ἐδῶ ὅμως πρέπει νὰ διακρίνωμεν δύο βασικὰς διαφορὰς μεταξὺ τῆς ἐλαστικότητος τοῦ μυός, καὶ ἐκείνης ἐνὸς ἀψύχου ἐλαστικοῦ σώματος. Ἐάν, λόγῳ χάριν, σηκώσω ἀπὸ τὴν ἄκρην ἐνὸς ἐλαστικοῦ σύρματος τὸ θάρος μίαν ὁκά, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας αὐτῆς τὸ ἐλαστικὸν σύρμα θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν του θέσιν, ἀλλὰ ἐὰν καλῶς μετρήσω τὸ μήκος του, θὰ εὕρω κάποιαν διαφορὰν — μικράν ἢ μεγάλην, ἀναλόγως τοῦ θάρους καὶ τῆς ἀντοχῆς τοῦ σύρματος — τὸ ὅποιον φαίνεται τώρα ὅτι ἐμικύνθη. Ἐάν ἐπαναλάβω τὸ αὐτὸ ἀρκετὰς φορές, θὰ ἀντιληφθῶ κάποτε, ὅτι τὸ ἐλαστικὸν σύρμα ἀρχίζει νὰ χάνῃ τὴν ἐλαστικότητά του, νὰ χαλαροῦται, καὶ τέλος νὰ ἀδρανή. Δὲν συμβαίνει διόλου τὸ ἴδιον μὲ τὸν μῦν, ὁ ὁποῖος ἀνακτὰ μετὰ τὸ πέραν τῆς ἐργασίας τὸ ἀρχικόν του ἀκρίβως μήκος. Ὅπου σημαίνει ὅτι ἡ ἐργασία δὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν χαλάρωσιν του. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ

ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι, διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς ἐργασίας ὁ μῦς ἀπέκτησε μεγαλύτεραν ἐλαστικότητα. Ἐάν δὲν συμβῇ οὕτω, σημαίνει ὅτι ὁ μῦς πάσχει, ἢ ὅτι ὑπεβλήθη εἰς ὑπερκόπωσιν, ἢ ὅτι ὠρίσται ἢ ὅτι ἀτροφίαν. Ἀλλὰ συμβαίνει καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Ἐάν εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ἐλαστικοῦ σύρματος, προσθέσω θάρος μίαν ὁκάς τὸ σύρμα, εἰς κατάστασιν διατάσεως, θὰ ἐπαυξήσῃ τὸ μήκος του, κατὰ ὠρισμένην ἀναλογίαν — λόγῳ χάριν κατὰ 1 ἑκατοστὸν τοῦ μέτρου. Ἐάν διπλασιάσω τὸ θάρος, θὰ διπλασιασθῇ ἡ ἀναλογία τῆς ἐπαυξήσεως τοῦ μήκους καὶ καθ' ἑξῆς.

Μὲ τὴν διάτασιν ὅμως τῶν μυῶν δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον. Ἐάν διπλασιάσω τὸ θάρος, δὲν θὰ ἔχω καὶ διπλασιασμὸν τοῦ μήκους, ἀλλὰ μίαν ἀναλογίαν πολὺ μικροτέραν τοῦ διπλασίου ἀρχικοῦ μήκους καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐν τούτοις, ὅταν φθάσω εἰς ὠρισμένον σημειον, ὅσον θάρος καὶ ἐάν δυνήθω νὰ προσθέσω, ὁ μῦς δὲν θὰ προσαυξήσῃ πλέον τὸ μήκος του. Ἡ ἰδιότης αὕτη, κάμνει ὥστε, νὰ πλαστικοῦται ὁ ἐργαζόμενος μῦς, ὡς συμβαίνει μὲ πλυνθῆναι ἄλλο ἐλαστικὸν νεκρὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον χάνει διαρκῶς ἐλαστικότητα ἐφ' ὅσον ἐργάζεται.

Εἰς τὸ προσεχές: Τὸ νευρικὸν μας σύστημα.

ΠΩΣ ΑΠΟΚΤΑΤΑΙ ΧΩΡΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟ
Η «ΣΙΛΟΥΕΤΤΑ»

Ἀσυστηματοποίητη διαίτα διὰ τὴν ἀπόκτησιν «σιλουέττας» σημαίνει ὑποσιτισμόν, ἄρα κίνδυνον. Εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ διδόνται συνταγαὶ διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ πάχους, χωρίς κίνδυνον καὶ δι' ὅλα τὰ γούστα

Κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν ἰδίως περίοδον ἐπεκράτησε καὶ ἐπεβλήθη ἡ «μόδα» τῆς «σιλουέττας». Ἐξ αὐτῆς προέκυψεν μία περίεργος ἀντινομία. Ἀφ' ἐνὸς μὲν οἱ ὑγεινολόγοι ἐν πλήρει τάξει μὲ τὴν συνείδησιν των καὶ ἴσως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ὕλικά των συμφέροντα ἔκαμαν τὸ καθήκον των, συνιστῶντες τὴν ἀποφυγὴν ὑποσιτισμοῦ πρὸς ἀπόκτησιν σιλουέττας. Ὅμως αἱ συμβουλαι των ὑπῆρξαν σχεδὸν μάταιαι. Ἰδίως τὸ ὠραῖον φύλον περιεφρόνησε κινδύνους καὶ ἀσθενείας καὶ ἐξηκολούθησε τὸν κακὸν δρόμον. Παρουσιάσθη μάλιστα καὶ τὸ ἐξῆς πολὺ χειρότερον. Πολλοὶ καὶ κυρίως πολλαί, περιπίπτουν συχνὰ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἄλλο. Τηροῦν ἐπὶ ἕνα ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα ἀσυστηματοποίητον νηστείαν καὶ ὑποβάλλονται εἰς ἀλόγιστον ὑποσιτισμόν, ἐνῶ ἀντιστρόφως, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀσυστηματοποίητον τρόπον ἐπιδίδονται ἔπειτα εἰς ἀκατάσχετον πολυφαγίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐνδέχεται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἀπειρον ἡ κατάστασις αὕτη, ἡ νεωτέρα διαιτολογία ἔθεσε κατὰ ἕνα ὀρθολογιστικώτερον τρόπον τὸ πρόβλημα:

Πῶς εἶνε δηλαδὴ δυνατόν καὶ διαίτα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς σιλουέττας νὰ γίνεταί ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγεία νὰ μὴ κλονίζεταί.

Ἐπιβάλλεται ἐν πρώτοις νὰ γνωρίζῃ κανεὶς ποῖον εἶνε τὸ «πάχος» ποῦ θέλει νὰ ἐγκαταλείψῃ. Ἐάν πρόκειται περὶ ἐνὸς ἢ τοῦ πολὺ δύο κιλῶν, περιττοῦ πάχους, δὲν συντρέχει λόγος νὰ ὑποβληθῇ κανεὶς εἰς ἐξαιρετικὴν διαίταν. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ ἀπώλεια τοῦ πάχους αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀπὸ μίαν ἡμέραν εἰς ἄλλην, ἀλλὰ νὰ ἐπιτευχθῇ σὺν τῷ χρόνῳ. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἀρκεῖ ὀλίγη προσοχὴ εἰς τὸ τί καὶ εἰς τὸ πῶς τρώγει κανεὶς. Ἀπλὴ ἀποφυγὴ ἀμυλωδῶν, σούπας, οἶνονπνευματωδῶν ποτῶν, ἀρκεῖ διὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τις τὸ ἕνα ἢ δύο περισσὰ κιλά του. Ἀκόμη, ἡ ἀντικατάστασις τοῦ φρέσκου ψωμοῦ διὰ φρυγανίας, ὑποβοηθεῖ πλήρως τὴν μικράν αὐτὴν φροντίδα.

Ὑπάρχει ἡ ἄλλη κατηγορία τῶν ἀτόμων, ποῦ παρουσιάζουν μὲν καταφανῶς ὑπερβολικὸν πάχος, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἔχουν ὄρεξιν, οὔτε αἰσθάνονται ροπήν πρὸς τὴν πολυφαγίαν. Εἶνε ἡ χειρότερα περίπτωση — ἀρκετὰ σπανία εὐτυχῶς — καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλεται ἡ συμβουλὴ ἱατροῦ, ἔστω καὶ ἐάν τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἐλάχιστα ἐνδιαφέρονται νὰ ἀποκτήσουν σιλουέτταν.

Τέλος, ὑπάρχουν ἐκεῖνοι καὶ ἐκεῖναι, ποῦ... καὶ σιλουέτταν θέλουν καὶ ἀνίκανοι εἶνε νὰ ὑποβληθοῦν εἰς συστηματικὴν καὶ γνωστικὴν διαίταν. Αὐτοὶ κυρίως ἐν-

διαφέρουν ἐδῶ.

Τὸ ὅλον πρόβλημα συνίσταται εἰς τὸ πῶς νὰ ἐπιβληθῇ μία πειθαρχία τοῦ στομάχου. Κατὰ τοὺς Παρισινοὺς διαιτολόγους, ἰδοὺ συγκεκριμένως μίαν ἀκίνδυνον «κούρα».

Ἡ βάσις τῆς διαίτης αὐτῆς εἶνε νὰ ἀποφύγῃ τις νὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὸν ὀργανισμόν περισσότερας τῶν 500 — 600 θερμίδων κάθε ἡμέραν ἐπὶ τρεῖς συναπτάς ἡμέρας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρέχεται ὁ κατωτέρω πίναξ ὑγρῶν τροφῶν, τὰς ὁποίας κατ' ἀρέσκειαν ἡ κατ' ἐκλογὴν δύναται τις νὰ λαμβάνῃ κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν αὐτῶν ἡμερῶν.

Α) Γάλα ἀποβουτυρωμένον κατὰ ἕνα σὺνηθες κύπελλον περιέχον ὡς γνωστὸν 80 θερμίδας. Συνολικῶς λαμβάνει κανεὶς 6 κύπελλα ἡμερησίως ἀνὰ τρεῖς ὥρας ἑκάστον. Ὅποτε τὸ ἄθροισμα τῆς ὅλης ἡμέρας φθάνει εἰς 480 περίπου θερμίδας.

Β) Ἐάν, διὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλον λόγον, δὲν θέλετε ἡ δὲν δύνασθε νὰ πάρετε τὸ ἀποβουτυρωμένον γάλα, τὸ ἀντικαθιστᾶτε μὲ γάλα σὺνηθες, τὸ ὁποῖον περιέχει περὶ τὰς 170 θερμίδας κατὰ κύπελλον. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι τώρα θὰ λάβετε μόνον τρία κύπελλα — ἀντὶ τῶν ἐξῆς ἡμερησίως εἰς δόσεις ἡμίσεος κυπέλλου ἀνὰ κάθε τρεῖς ὥρας.

Γ) Ἐάν δὲν σᾶς ἀρέσῃ ὁπωσδήποτε τὸ γάλα, ὑπάρχει ἀκόμη καλύτερον, ἰσχυρότερον καὶ τονωτικώτερον μέσον, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι αὐτὸ στοιχίζει τώρα τὸ καλοκαίρι. Πρόκειται περὶ χυμοῦ πορτοκαλίων. Ὁ χυμὸς τριῶν πορτοκαλίων γεμίζει ἕνα κύπελλον ὡς ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπαίρνατε τὸ γάλα σας. Καὶ τὸ κύπελλον αὐτὸ περιέχει 100 θερμίδας. Συνεπῶς ἀρκοῦν 6 κύπελλα ἡμερησίως, ἀνὰ κάθε τρεῖς ὥρας. Χρειάζονται δι' αὐτὸ περὶ τὰς 18 πορτοκαλίας, τὰ ὁποῖα βεβαίως στοιχίζουν τώρα ἀρκετὰ, ἀλλὰ εἶνε ἀσυγκρίτως προτιμότερα τοῦ γάλακτος.

Δ) Ἐάν εὐρίσκετε μεγάλο τὸ ἐξοδὸν τῶν πορτοκαλίων, προτιμήσατε τὸν ὀπὸν τομάτας. Στραγγάτε δηλαδὴ τὴν τομάτα, τὴν «περνάστε» καὶ γεμίζετε τὸ κύπελλον σᾶς. Προσπαθήσατε νὰ προσθέσετε ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον μαγειρικὸν ἄλας. Ἀρκοῦν περὶ τὰς 7 παρόμοια κύπελλα ἡμερησίως εἰς δόσεις κατὰ τρία.

Ε) Ραδικόζουμο. Ἐχετε ὅμως ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ἡ περιεκτικότης του εἰς θερμίδας εἶνε μικροτέρα. Κάθε κύπελλον, μὲ ὅλην ἀντιστοιχεί πρὸς 30 θερμίδας. Ἀπαιτοῦνται λοιπὸν 12 κύπελλα ἡμερησίως, λαμβανόμενα εἰς ἰσόχρονα διαστήματα.

Εἰ Ἐάν δὲν εἴσθε νευρικοὶ καὶ ἐάν

δὲν εὐρίσκεσθε ὑπὸ τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἱατροῦ σας, δύνασθε νὰ προτιμήσετε τὸν καφὲν ἢ τὸ τσάι. Αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, τὰ δύο τοῦτα ποτὰ, δὲν περιέχουν θερμίδας. Ἐφ' ὅσον προσθέτετε ζάχαριν ὑπολογίζεται ὅτι τὸ κάθε μικρὸν κουταλάκι κάμνει ὥστε νὰ περιέχῃ τὸ κύπελλον σας 25 θερμίδας. Συνεπῶς απαιτοῦνται περὶ τὰς 10 κύπελλα εἰς τακτικὰς δόσεις.

Πέραν τούτου δύνασθε νὰ πίνετε ὅσον νερὸ θέλετε, διότι δὲν περιέχει θερμίδας αὐτό. Πάντως δὲν πρόκειται νὰ πίνετε πολὺ, διότι ὁ κενὸς στομάχος δὲν θὰ σᾶς φέρῃ δίψαν ἐφ' ὅσον δὲν προκύψῃ πυρετός, ὁπότε πρέπει νὰ διακόψετε τὴν διαίταν.

Ἀκόμη δύνασθε νὰ προτιμήσετε τὸ μικτὸν σύστημα. Νὰ λαμβάνετε δηλαδὴ ἐναλλάξ ἀπὸ ἕνα κύπελλον τῶν ὡς ἄνω, φροντίζοντες νὰ μὴ ὑπερβῆτε τὸ σύνολον τῶν θερμίδων.

Κατὰ τὰς τρεῖς αὐτάς ἡμέρας παρακολουθεῖτε τὸν σφυγμὸν σας, ὅταν δὲ ἀντιληφθῇτε ἀνωμαλίαν εἰς τὰς σφύξεις διακόπτετε τὴν διαίταν. Ἐπιβάλλεται κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς ἡ ἀποφυγὴ βιαίων κινήσεων, κοπώσεως, μόχθου κτλ. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ παραμύθῃ τις ἄεργος. Ἀπὸ τῆς τετάρτης ἡμέρας δύνασθε νὰ ἐφαρμόσετε τὸν ἀκόλουθον πίνακα:

1ον) Ἐκατὸν πενήντα δράμια λαχανικά ἢ χόρτα πράσινα ἐξ ἐκείνων ποῦ φύονται ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Λόγῳ χάριν, σπανάκι, τομάτες, σέκερμυδα, ρεπάνια κλπ. Ἀντιστοιχοῦν εἰς 100 θερμίδας.

2ον) Ἄλλα ἑκατὸν πενήντα δράμια χορταρικά ἐξ ἐκείνων ποῦ φύονται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, παντζούρια, κρεμμύδια, ρεπάνια κλπ. Ἀντιστοιχοῦν καὶ αὐτὰ πρὸς ἄλλας 100 θερμίδας.

3ον) Φρούτα τῆς ἐποχῆς κατ' ἀρέσκειαν. Ἡ ποσότης των ὅμως τὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ κατὰ πόσον θὰ θελήσετε νὰ προσέβατε καὶ 50 δράμια φρέσκου βούτυρου ἡμερησίως. Τὸ ποσὸν τῶν φρούτων — ὡμῶν βεβαίως — ρυθμίζει τὴν ὑπερβολὴν ἢ τὴν ἐλλείψιν θερμίδων, ποῦ φθάνουν εἰς τὰς 1200 περίπου.

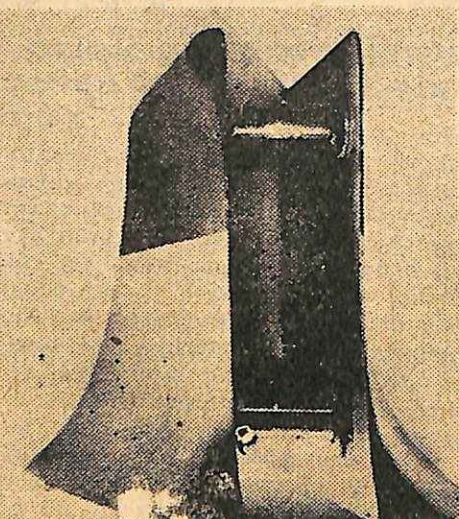
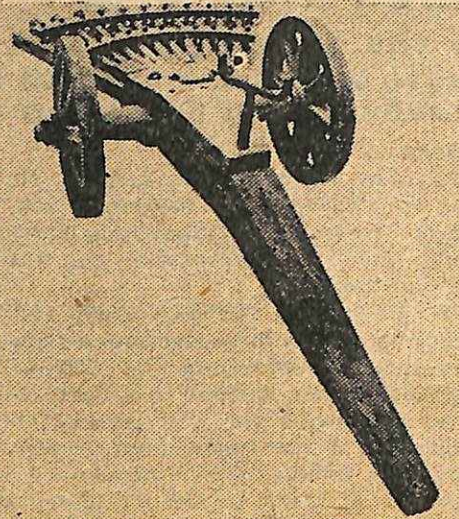
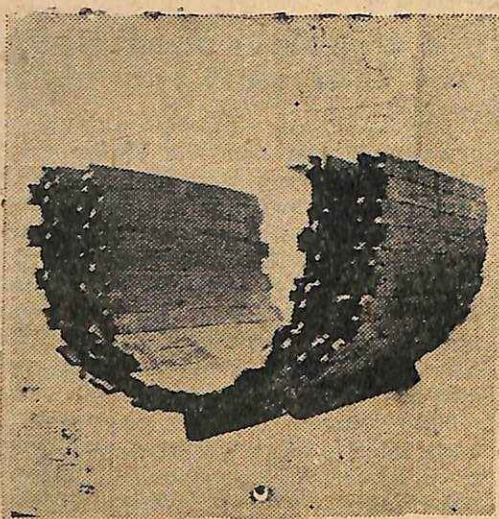
Τὴν διαίταν αὐτὴν δύνασθε νὰ συνεχίσετε μέχρι δέκα ἡμερῶν ἀνευ διακοπῆς.

Τὰ ἀποτελέσματα εἶνε τόσοσιν καταπληκτικά, ὥστε ὅχι μόνον ἀκινδύνως ἀρκετὰ κιλά δύνασθε νὰ χάσετε ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ διαστήματος, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔχετε ἔπειτα ὅλο τὸ περιθώριον νὰ εἴσθε λαίμαργοι, ...τοῦλάχιστον ἀνὰ μίαν ἡμέραν τὴν ἐβδομάδα.

Εἰς τὸ προσεχές: Τί εἶνε τὰ εὐφρανετικά καὶ ποῖος ὁ προορισμὸς των.

ΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΜΗΧΑΝΑΙ ΤΟΥ ΝΤΑΒΙΝΤΣΙ

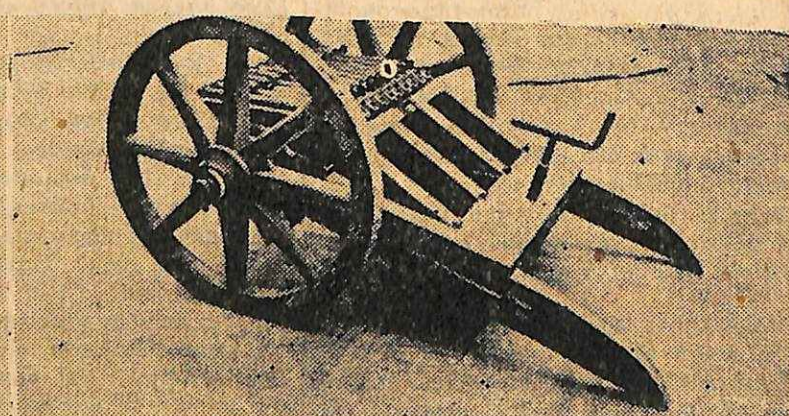
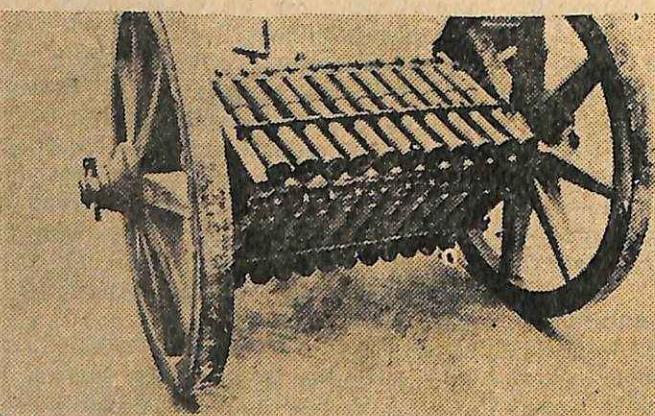
Εἰς τὸ Ἀνάκτορον τῆς Τέχνης τοῦ Μιλάνου, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἐκτίθενται ὅτα τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ ζωγράφου τῆς Ἀναγεννήσεως Λεονάρδου Ντὰ Βίντσι, ὅστις δὲν ἦτο μόνον θαυμαστὸς καλλιτέχνης ἀλλὰ καὶ διάσημος μηχανικός, φιλόλογος, ἱστορικός κ.λ.π.

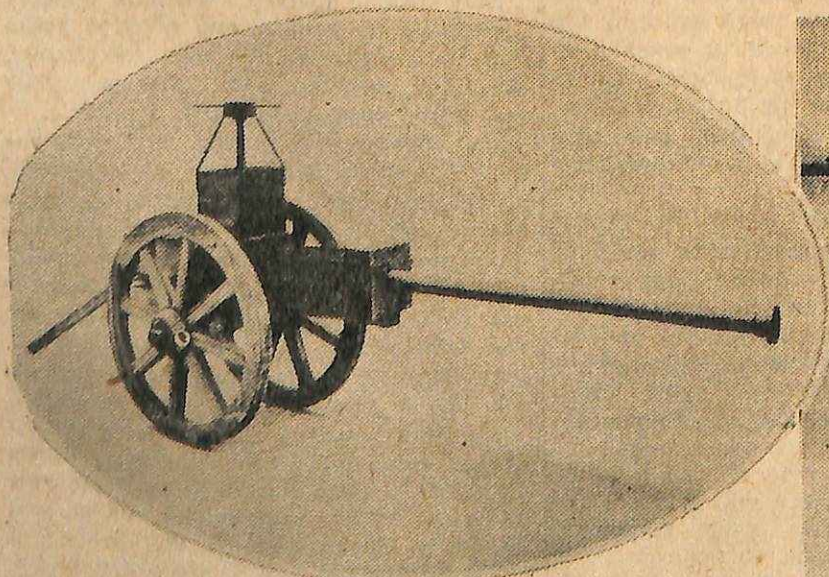
Εἰς ὅλα τὰ νέα πολεμικὰ ὅπλα τὰ τοιχώματα τοῦ κύτους ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἐπαλλήλων στρωμάτων, διὰ τὴν ἀντέχῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν κρούσιν τῶν τορπιλλῶν πρόδρομος τῆς τελειοποιήσεως αὐτῆς εἶναι ὁ Ντὰ Βίντσι.

Ὁ Ντὰ Βίντσι εἶχεν ἐπινοήσει καὶ πολυσύνθετον πυροβόλον, δυνάμενον νὰ βάλλῃ πολλὰ ταυτοχρόνως βλήματα, καλύπτοντα εὐρὺ πεδὶον βολῆς. Τοιοῦτον εἶδος πολεμικὰ μηχανήματα χρησιμοποιοῦνται καὶ σήμερον.

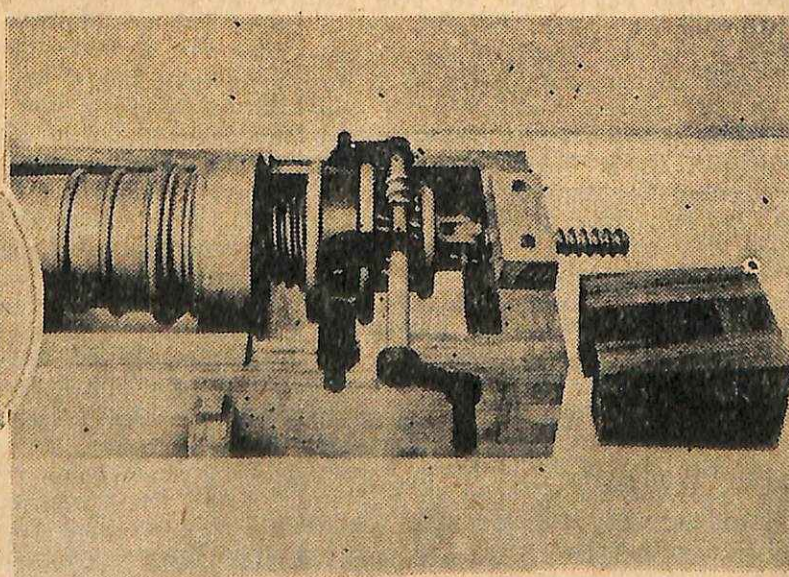
Ἡ χρησιμότης τῆς αεροδυναμικῆς καὶ ὑδροδυναμικῆς μορφῆς πλοίων καὶ ὀχημάτων δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου καὶ σοφοῦ ὁ ὁποῖος ἔδωκεν ὑποδείγματα τοιούτων κατασκευῶν διὰ τὰ πλοία.

Κύρια ἀποστολὴ τῶν συγχρόνων πολυβόλων εἶναι νὰ ἐξασφαλίσουν συχνότατα συγγέντως τῶν πυρῶν. Ὁ Λεονάρδος Ντὰ Βίντσι διέγνωσε τὴν χρησιμότητα τῶν ταχυβόλων αὐτῶν ὅπλων καὶ ἐξεδίδασκεν εἶδος πολυσυνθέτου πυροβόλου μικροῦ διαμετρήματος.

Ὁ Ντὰ Βίντσι ἐπινοήσε καὶ πολυβόλον διὰ πεπιεσμένου ἀέρος. ὅλῳ τὸ βλήμα εἰς ἀπόστασιν 6 σταδίων.

Τὰ πυροβόλα τῶν συγχρόνων πολεμικῶν σκαφῶν ἔχουν πολὺ κατὰ σκοπευτικὰ μηχανήματα. Ἐν τοιοῦτον σκοπευτικῶν μηχανήματι ἐπινοηθὲν ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου δεικνύει ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν.

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΚΑΡΠΩΝ

Μετά τὴν γονιμοποίησιν τῶν ἀνθέων, οἱ σιήμονες καὶ τὸ περίβλημα αὐτῶν μαραίνονται, ἀναπτύσσονται δὲ αἱ σπερματικαὶ θλάσται, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἀλλοιοῦται ἡ ὠσθήκη, μεταβαλλομένη εἰς καρπὸν, ὁ ὁποῖος περικλείει τὰ σπέρματα. Ψευδὴς καρπὸς εἶναι ἐκεῖνος ὅταν πρὸς σχηματισμὸν αὐτοῦ συμμετέχουν καὶ ἄλλα ὄργανα τοῦ ἀνθους ὅπως τὸ μῆλον. Οἱ σύνθετοι καρποὶ (κῶνοι τῶν κωνοφόρων, σῦκον, ἄννας, κ.τ.λ.) εἶναι συγκάρπια. Γνήσιος εἶναι ὁ καρπὸς ὁ ὁποῖος σχηματίζεται ἀπὸ μόνῃ τὴν ὠσθήκην, ὁπότε τὰ τοιχώματα ταύτης μεταβάλλονται εἰς περικάρπιον.

Ἀναλόγως τῆς ποιότητος τοῦ περικαρπίου καὶ τοῦ τρόπου τῆς διαρρήξεώς του οἱ καρποὶ διακρίνονται εἰς καρποὺς ξηρούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ξηρόν, ὑμενώδες ἢ ξυλωδὲς περικάρπιον καὶ εἰς καρποὺς σαρκώδεις, οἱ ὁποῖοι ἔχουν σαρκώδες ἢ χυμώδες περικάρπιον.

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς ἐσωτερικῆς μορφῆς τῶν φυτῶν εἶναι τὸ κύτταρον, δηλαδή μικρότατον σῶμα (πολλάκις διὰ τοῦ μικροσκοπίου μόνον ὁρατὸν) διαφόρου μορφῆς, τὸ ὁποῖον περιβάλλεται ἐξωτερικῶς ὑπὸ μεμβράνης καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν του περικλείει τὸ πρωτόπλασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιότερων συστατικῶν τοῦ κυττάρου, διότι ἐντὸς αὐτοῦ διενεργοῦνται ὅλαι αἱ μεταβολαὶ αἱ συντελοῦσαι εἰς τὴν θρέψιν, τὴν αὔξησιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν φυτῶν.

Δευτερεύοντα συστατικὰ τῶν κυττάρων εἶναι ἡ χλωροφύλλη, οἱ ἀμυλώδεις κόκκοι καὶ ὁ φυτικὸς χυμός.

Ἡ χλωροφύλλη εἶναι ἡ αἰτία τοῦ πρασίνου χρώματος τῶν φύλλων καὶ ἀπαντᾷ ἀφθονώτερον εἰς τὰ φύλλα, καὶ ὀλιγώτερον εἰς τοὺς κλάδους καὶ τὸν κορμόν. Ἡ γλωροφύλλη προέρχεται ἀπὸ τὸ πρωτόπλασμα, ἔχει μορφήν μικροτάτων ἀχρῶν κόκκων καὶ μετὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ φωτός καὶ τῆς θερμότητος σχηματίζει τὴν πράσινον χρωστικὴν οὐσίαν τῶν φύλλων.

Τὰ ἀνευ χλωροφύλλης φυτὰ δὲν τρέφονται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ ἀπὸ ἑτέρα μετὰ χλωροφύλλης φυτὰ ἢ καὶ ἀπὸ ζῆα (φυτὰ παρασιτικά).

Ἐντὸς τῶν κόκκων τῆς χλωροφύλλης σχηματίζονται οἱ ἀμυλώδεις κόκκοι. Ἐκαστος κόκκος ἀμύλου ἀποτελεῖται ἀπὸ συγκεντρωτικὰ φωτεινὰ στρώματα ἐναλλάξ μετὰ σκιερωτέρων στρωμάτων. Τὰ στρώματα ταῦτα ἔχουν ὀρισμένα χρώματα, ἢ δὲ διαφορὰ αὐτῶν τῶν χρωμάτων προέρχεται ἐκ τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἀνομιῶς προσβάλλει τοὺς κόκκους τοῦτους.

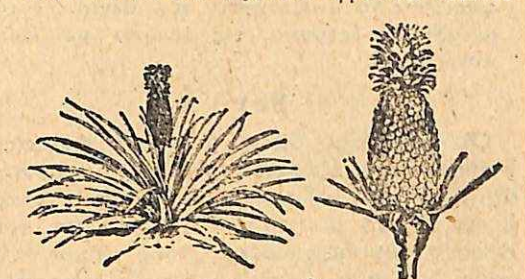
Κατὰ τὸ φθινόπωρον, ὁπότε τὰ φύλλα γίνονται ὀφθαλμικά, οἱ ἀμυλώδεις κόκκοι διαλύονται ἐντὸς τοῦ φυτικοῦ χυμοῦ, μεταφέ-

ΤΑ ΕΞΩΤΙΚΑ ΦΡΟΥΤΑ

ΑΝΑΝΑΣ, ΑΝΩΝΑ, ΚΑΡΥΔΑ

Κάθε τι ἐξωτικὸν γίνεται ἀντικείμενον ἰδιαίτερας προσοχῆς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἰδιαίτερος τὰ ἐξωτικά φρούτα, προκαλοῦν τὴν ὄρεξιν, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν εἶναι ἐξαιρετικῶς νόστιμα.

Ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐξωτικά φρούτα ἰδιαίτε-

Ἀνανᾶς (Ἀριστερὰ τὸ φυτὸν. Δεξιὰ ὁ καρπός).

ως γνωστὰ εἰς τὸν τόπον μας εἶναι τὰ ἑξῆς

Ὁ ἀνανᾶς. Ὁ καρπὸς αὐτὸς εἶναι ἰσορρυθμῶτατος. Τὸ φυτὸν ἀνανᾶς ἀποτελεῖται ἀπὸ φύλλα ἀπὸ τὴν θάσιν του ἕως τὴν κορυφὴν του. Τὰ ἀνθη ἀναφαίνονται κατὰ τὴν θάσιν τῶν φύλλων του, ἀργότερα δὲ σχηματίζουν δρύας (εἶδος καρποῦ), ἐνῶ τὰ θράκτια (εἶδος φύλλων) συνεννοῦνται καὶ ἀποτελοῦν πολὺπλοκον σῆλον ἀπολήγον εἰς θύσανον ἀκανθῶδων φύλλων. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ φυτοῦ φαίνονται ἀκόμη τὰ ἀνθη. Ὁ ἀνανᾶς εἶναι φυτὸν τῶν θερμῶν χωρῶν τῆς γῆς, ἀπὸ τινων δὲ ἐτῶν ἤρχισε νὰ καλλιεργῆται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ἐντὸς θερμικῶν καὶ νὰ παράγῃ καὶ καρποὺς.

Ἡ ἀνώνα. Εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου ἀνώνα ἢ εὐειδῆς. Εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐγευστοτέρους ἐξωτικούς καρποὺς, χάνει ὅμως πολὺ τὴν γεύσιν του ὅταν μεταφέρεται εἰς μακρινὰς ἀποστάσεις. Ἐχει σχῆμα ἀπεστρογγυλωμένον καὶ μέγεθος μικροῦ λεμονίου. Ὁ φλοιὸς τῆς εἶναι σκληρὸς, ἔχει χρῶμα πρασινοκαστανὸν καὶ εἶναι διάοτικτος ἀπὸ πολυεδρικά πλακίδια ὁμοιάζοντα καταπληκτικῶς μετὰ τὰ πλακίδια τοῦ κουκουαρίου.

ῥνται, ὑπὸ ὕδαρὴ μορφήν, εἰς τὰς ρίζας, τὸν κορμόν καὶ τὰ φύλλα καὶ χρησιμὸν ποιοῦνται ὑπὸ τῶν ὀργάνων τούτων ὡς ἀποθησαυριστικὴ τροφή.

Πάντα τὰ μέρη τοῦ φυτικοῦ κυττάρου διαποτίζει ὕδρον ἀχρῶν, ὁ φυτικὸς χυμὸς ὅστις διαλύει τὰς ἀποθησαυριστικὰς οὐσίας τοῦ φυτοῦ καὶ μεταφέρει αὐτάς εἰς τὰ διάφορα μέρη του διὰ νὰ χρησιμοποιηθῶν, ἐν καιρῷ, εἰς τὴν παραγωγὴν νέων κυττάρων.

Μόνον τὸ ἐνδοκάρπιον τῆς εἶναι ἐδώδιμον καὶ διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν φλοιὸν του κόπτεται ὁ καρπὸς εἰς δύο καὶ τῇ βοηθείᾳ μικροῦ κουταλίου ἀποξύνεται τὸ σαρκώδες μέρος καὶ τρώγεται.

Τὸ ἄρωμα τῆς εἶναι ἐξαιρετικὸν καὶ ἡ γεύσις του ἰδιόρρυθμος, κατ' ἀρχὰς γλυκεῖα καὶ κατόπιν γλυκοῦπόξυνος καὶ δίδει τὴν ἐντύπωσιν ἀναμῆς τοῦ ἀνανᾶ, τῆς φράουλας καὶ τῆς κανέλλας.

Τὰ πολύτιμα φυτὰ ταῦτα καλλιεργοῦνται εἰς τὰς τροπικὰς χώρας τῆς γῆς. Ὁ καρπὸς τρώγεται προτοῦ ἀκόμη ὀσμῆς ἐπάνω εἰς τὸ δένδρον.

Τὸ καρύδι τῶν Ἰνδιῶν. Εἶναι γνωστότατος εἰς πάντας καρπὸς καὶ πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ καταστήματα ξηρῶν καρπῶν καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς δλόκληρος ἢ κατὰ τεμάχια γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα κα-

Ἀνώνω, κάριον τῶν Ἰνδιῶν

ρύδα. Τὸ μέγεθος του φθάνει ἐνίοτε εἰς τὸ μέγεθος κεφαλῆς μικροῦ παιδίου.

Ὁ φλοιὸς τῆς καρύδας εἶναι ξηρὸς, ξυλώδεις, πολὺ χονδρὸς καὶ καλύπτεται ἀπὸ ξυλώδεις ἴνας τὰς ὁποίας ποικιλοτρόπως μεταχειρίζονται εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς τῆς διὰ τὴν κατασκευὴν σχοινίων, ἐνδυμάτων κ.τ.λ.

Τὸ ἐσωτερικόν τοῦ καρποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἡμίσκληρον μᾶζαν λευκὴν καὶ φαγώσιμον. Περιεχόμενα ἐξ ὄλλου, γαλακτωδὲς ὕδρον γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα γάλα τῆς καρύδας. Ἡ γεύσις τῆς εἶναι παρεμφερὴς μετὰ τὴν γεύσιν τοῦ λεπτοκαρύου (φουντουκίου).

Τὸ δένδρον τὸ ὁποῖον παράγει τὰς καρύδας ὀνομάζεται ἐπιστημονικῶς κ ο κ ο ς καὶ εἶναι ἰθαγενὲς τῶν παραθαλασσίων μερῶν τῆς Μαλαισίας καὶ τῶν τροπικῶν χωρῶν τῆς Ὠκεανίας.

'Αντιμέτωπος με τὰ δηρία τῆς Βραζιλιανῆς ζούγκλας

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — 'Ο

συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου, μαζί με τὸν ἑμπειρὸν κυνηγὸν Τζάκ Μέρλοπ ξεκινῶν ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμαζονίου διὰ νὰ ἐξερευνήσουν τὴν παρθένον περιοχὴν ποὺ ἐκτείνεται ἐκατέρωθεν τοῦ παραποτάμου Κακουέτο. Ταξιδεύουν με πλοῖον, με ἕνα ἀπὸ τὰ ἐλαφρὰ πλοίαρκα ποὺ κατασκευάζουν οἱ ἰθαγενεῖς ἀπὸ κορμούς δένδρων, συνοδεύονται δὲ ἀπὸ ἐρυθροδέρμους τῆς περιοχῆς, ποὺ πρόκειται νὰ τοὺς χρησιμεύσουν ὡς δοῦλοι εἰς τὰ κυνήγια των καὶ ὡς ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζούγκλαν.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ ταξιδίου των οἱ δύο ἐξερευνηταὶ ξυπνοῦν... μόνοι. Οἱ Ἴνδοι ὁδηγοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχουν προσηλώσει τὴν ἀμοιβὴν των, τοὺς ἐγκαταλείπουν ἀφ' οὗ τοὺς κλέβουν καὶ ἀρκετὰς προμηθείας των. Οἱ δύο ἄνδρες μένουν λοιπὸν μόνοι, ἀνεβαίνουν σιγὰ σιγὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, σταθεμεύουν τὰς νύκτας καὶ ἐπιδίδονται εἰς κυνήγια. Οἱ δύο ἐξερευνηταὶ συναντοῦν εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ παραποτάμου Κακουέτο τὸν μιγάδα ἑμπορὸν καουτσού, Μέγιας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμπιστεύονται τὰ πράγματά των, διὰ νὰ μεταβοῦν περὶ εἰς ἕνα χωρίον ἰθαγενῶν καὶ νὰ στρατολογήσουν νέους ὁδηγούς, προκειμένου νὰ ἐξερευνήσουν με τὴν βοήθειάν των τὸν παρθένον παραποτάμον Γιασοῦμι. Πράγματι πείθουν πέντε Ἴνδους νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν, ἀλλ' ὅταν ἐπιστρέφουν εἰς τὸ χωρίον Νεορίο ὅπου εὐρίσκεται ἡ εγκατεστημένη ὁ Μέγιας, δὲν εὐρίσκουν οὔτε τὰ πράγματά των, οὔτε τὸν Μέγιας. Ἀπο-

Κοπάδια πουλιῶν Γκουανάνος εἰς τὰς νήσους Γκουάνο τοῦ Περού. Περὶ τῶν ἀποδημητικῶν αὐτῶν πτηνῶν γράφει ὁ συγγραφεὺς εἰς ἄλλο κεφάλαιον τοῦ βιβλίου.

Τοῦ βέλγου ἐξερευνητοῦ μαρκησίου ΝΤΕ ΒΑΒΡΕΝ

φασίζουν νὰ ἀναζητήσουν τὸν Μέγια, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν με τοὺς πυγμαίους).

5ον

Οἱ πυγμαῖοι ὅμως οὐδέποτε ἐγκαταλείπουν τὸν ἐξερευνητὴν. Μετρίοφρονες, ἀξιαγάπητοι, ὀλιγόλογοι, ὁδηγοῦν ἀνάμεσα εἰς τὸ μυστηριώδες βασιλεῖον τοῦ δάσους, ὑποδεικνύοντες τοὺς εὐκολωτέρους δρόμους, ἀνοίγοντες διόδους καὶ ἀκολουθοῦντες με μίαν μαθηματικὴν ἀκριβείαν τὰ ἴχνη τῶν θανασίμων των ἐχθρῶν, τῶν γορίλλων.

Μόνον χάρις εἰς αὐτοὺς κατορθώνει κανεὶς νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ μελετήσῃ πότε τὸ ἕνα καὶ πότε τὸ ἄλλο κοπάδι γορίλλων καὶ νὰ κατανοήσῃ τὸ μυστικὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν τῶν γιγαντιαίων ἀνθρωποειδῶν.

Τὸ κοπάδι, ποὺ ἀργότερα παρηκολούθησα ἰδιαιτέρως ὡδηγεῖτο ἀπὸ ἕνα τεραστίον ἄρρενα γορίλλαν. Οἱ πυγμαῖοι ποὺ ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ δίδουν ἀπὸ ἕνα ὄνομα εἰς τὸν γορίλλαν τοῦ δάσους των, τὸν εἶχαν ὀνομάσει «κιτοῦμπο» δηλαδή μεγάλον, πολὺ μεγάλον ἀνθρώπον.

Ὁ «κιτοῦμπο» ἦτο ὕψους δύο μέτρων καὶ μετὰ τὸ χέρι του τεταμένον πρὸς τὰ ἑπάνω ἐφθανε περίπου 2,60. Τὸ τεράστιον σῶμα του ἦτο σκεπασμένον με ἕνα μαῦρο καὶ κατσαρὸ τρίχωμα. Ἡ εὐκινησία τοῦ ἀνθρωποειδούς αὐτοῦ πιθήκου ἦτο ἀπίστευτος καὶ ἀπερίγραπτος. Ἡ ἀγριότης του, ἡ διαβολικὴ καὶ ταυτοχρόνως ἀνθρωπίνη ἔκφρασις τοῦ προσώπου του, ἐνέπνεαν τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον.

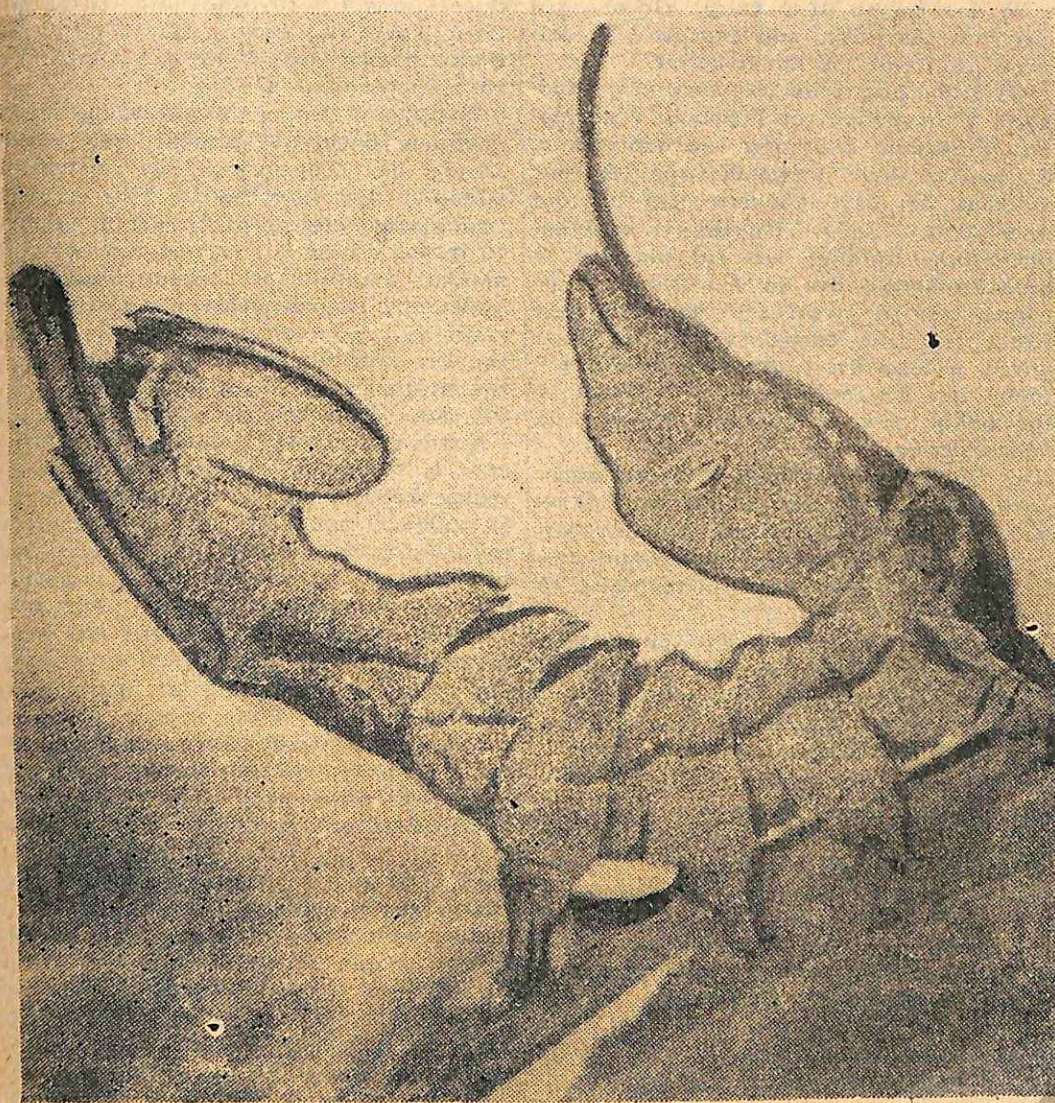
Ὁ κιτοῦμπο καὶ ἡ οἰκογένειά του, (ἀποτελούμενη ἀπὸ τρεῖς θηλυκοὺς γορίλλας — ἕνα νέον καὶ ἕνα βρέφος) — εὐρίσκετο διαρκῶς ἐν κινήσει καὶ μᾶς ὑπεχρέωνε νὰ ὑποβαλῶμεθα εἰς μίαν μαρτυρικὴν πορείαν, ποὺ καθίστατο ἔτι δυσχερεστέρα ἀπὸ τὴν ἀνάγκην νὰ μὴ κάνωμε τὸν παραμικρὸν θόρυβον καὶ νὰ ἀφίνωμε εἰς τὸν ἀέρα καμμίαν μυρωδιὰν ἱκανὴν νὰ μᾶς προδώσῃ.

Αἱ διαρκεῖς αὐταὶ περιπλανήσεις τῆς οἰκογενείας τοῦ κιτοῦμπο, τὴν ὁποίαν παρακολουθοῦσαμεν, καὶ τὸ γνωστὸν ἄλλ' ἀνεξήγητον γεγονὸς ὅτι ὁ γορίλλας δὲν κοιμᾶται ποτὲ δύο νύκτας συνεχεῖς εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ὡφείλοντο ὅπως διεπίστωσα εἰς τὴν ἀπίστευτην πόσότητα χόρτου ποὺ καταβροχθίζουν οἱ πίθηκοι. Ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἕνα κοπάδι γορίλλων ἤμπορεῖ νὰ φάγῃ ὅλο τὸ χόρτο τῆς περιφερείας. Ὡς ἐκ τούτου εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο διὰ νὰ εὕρῃ ἄλλο τροφὴν. Τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως τὸ δίδει πάντοτε ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας.

Διότι οἱ γορίλλαι ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν ἰδικὴν γλῶσσαν, ἀποτελούμενην ἀπὸ ἤχους ποὺ ἔχει ὁ καθένας ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ἀκριβῆ σημασίαν του. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἤχους αὐτοὺς ἦτο καὶ τὸ θυμωμένον μούγκρισμα τοῦ κιτοῦμπο, ἀντιλαμβάνετο ὅτι ἀπὸ κάπου κρυμμένοι τὸν παρακολουθοῦσαμε. Τότε ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια συντεταγμένη εἰς τάξιν μάχης ἤρχιζε τὴν ὑποχώρησιν. Τὸ ἴδιον μούγκρισμα, ἀλλ' εἰς μίαν διαπασῶν πολὺ χαμηλωτέραν, ἐσήμαινεν ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔπρεπε νὰ βαδίσῃ πρὸς ἄλλο βοσκοτόπι.

Ὁ γορίλλας ἐκβάλλει ἐπίσης καὶ μίαν ἄλλην κραυγὴν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ σύνθημα συγκεντρώσεως. Εἶδα τοῦλάχιστον τὸν κιτοῦμπο ὁσάκις ἤθελε νὰ συγκεντρώσῃ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του νὰ κτυπᾷ μετὰ τὸ χέρι του τὸ σαγῶνι κατὰ τέτοιον τρόπον, ὥστε τὰ δόντια του νὰ κροταλίζουν καὶ ταυτοχρόνως νὰ ἐκβάλλῃ μίαν σύντομον συγκεκριμένην κραυγὴν.

Υπάρχει ἐπίσης ἕνα ἄλλο ἀπειλητικὸν οὐρλιασμα, τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦμαι καὶ τώρα ἀκόμη. Ὁ Κιτοῦμπο, τὸ ἐξέπεμπε ὁσάκις ἐπιλησιάζαμε ἀπροσδοκῆτως τὴν

Μαχοῦα, ἡ δηλητηριώδης κάμητ τοῦ Ἀμαζονίου.

οἰκογένειάν του, τῆς ὁποίας συνέβαινε νὰ μὴ γνωρίζωμεν τὴν ἀκριβῆ θέσιν λόγω τῆς πυκνῆς βλαστήσεως.

Ὅταν ὁ γορίλλας οὐρλιάζῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει καλὰς διαθέσεις. Τὴν δευτέραν φοράν ποὺ θὰ σὰς συναντήσῃ θὰ σὰς ἀναγνωρίσῃ ἀμέσως ἔστω καὶ ἂν τὴν πρώτην φοράν δὲν σὰς εἶχεν ἰδῇ ἄλλ' ἢ σὺν τὴν παρουσίᾳ σας διὰ τῆς ὁσμῆσεως. Ἀναποφύκτως τότε θὰ δεχθῆτε τὴν ἐπίθεσίν του.

Αὐτὸ ἄλλωστε τὸ δευτέρον οὐρλιασμα ἐστοίχισε καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Κιτοῦμπο. Μίαν ἡμέραν ἀνεκάλυψε τὸ κρησφύγετόν μας καὶ με μίαν μοναδικὴν πονηρίαν μᾶς ἐπετέθη ἐξηγριωμένος ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐπρεπε νὰ διαλέξω μεταξὺ τῆς ζωῆς μου καὶ τῆς δικῆς του.

Ἀλλ' ἡ κραυγὴ τοῦ γορίλλα, ποὺ μοῦ ἔκανε μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν, κραυγὴ γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπινο φόβον καὶ κατὰ πληξίν, εἶνε ἐκεῖνη ποὺ ἐκβάλλει ὁ γορίλλας τῆς οἰκογενείας καθε πρῶτ, ὅταν ὁ ἥλιος ἐμφανίζεται εἰς τὸν ὁρίζοντα. Εἶνε ἡ μυστηριώδης κραυγὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται καὶ τὸ ὄνομα ποὺ δίδουν οἱ πυγμαῖοι εἰς τοὺς γορίλλας, «Νγκαγκί» σημαίνει πράγματι: «Ἐκεῖνος ποὺ διακόπτει τὴν νύκτα».

— Ἐταί εἶνε, προσέθεσε ἐν τέλει ὁ Τζάκ εἰς τὸν ὁποῖον μετέφραξα ὅλα ὅσα

ἐμάθαινα ἀπὸ τοὺς Ἴνδους. Οἱ γορίλλαι θέλουν ν' ἀλλάξουν βοσκοτόπι καὶ ἤλθαν ἕως ἐδῶ ἀκολουθοῦντες τὸν «διάδρομον» τῆς ζούγκλας. Πρέπει νὰ τοὺς περιμένωμε διὰ δευτέραν φοράν. Καὶ νὰ εἰμεθα ἔτοιμοι...

★

Τὰ ξημερώματα τῆς ἄλλης ἡμέρας ἀποφασίσαμε νὰ βοῦμε εἰς καταδίωξιν τοῦ Μέγιας, ποὺ μᾶς εἶχε κλέψει τὰ πράγματά μας.

— Ξέρω ποὺ εἶνε, μοῦ εἶπε ἕνας Ἴνδος, ἐνῶ οἱ ἄλλοι συγκατένευναν.

«Ξέρω ποὺ πῆγε», εἶχεν εἰπῇ ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἴνδους μας.

Ὁ νόμος τοῦ δάσους εἶνε ἱερὸς καὶ ἡ κλοπὴ θεωρεῖται ὡς ἡ μεγαλύτερα παραβίασις του. Μᾶς ἦταν ἀδύνατον νὰ ἀφίσωμεν ἀτιμώρητον τὴν πράξιν τοῦ Μέγιας.

Ὁ σεβασμὸς τοῦ νόμου τοῦ δάσους ἐπιβάλλεται εἰς κάθε κάτοικόν του. Πλὴν αὐτοῦ ὅμως ὁ Τζάκ καὶ ἐγὼ εἶχαμε ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ ἀνακτήσωμεν τὴν πιρὸγκαν μας καὶ τὰ πράγματά μας.

Χωρὶς περιττὰ λόγια, εἶχαμε ἀποφασίσει νὰ κανονίσωμεν τὸ ζήτημα, εὐθὺς ὡς οἱ Ἴνδοι θὰ μᾶς ὡδηγοῦσαν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Μέγιας. Ὁ κακοήθης αὐτὸς μιγάς δὲν εἶχε σκεφθῇ ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι Ἴνδοι, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς του θὰ ἤξεραν τὰς συνηθείας του

Ἐγκαταλείψαμε λοιπὸν ἀμέσως τὸ «γραφεῖον» τοῦ Μέγιας καὶ κατεβήκαμε τὸ ρεῦμα τοῦ Κακουέτο, ἕως ὅτου ἐφθάσαμε τὴν ἐπομένην εἰς τὴν συμβολὴν ἐνὸς μικροῦ παραποτάμου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς. Ἦταν ἕνας παραποτάμος στενὸς σχεδὸν ὁρατός ἀλλὰ πολὺ βαθύς. Μετὴν μικρὴν πιρὸγκα ποὺ εἶχαμε πάρει ἀπὸ τὸ Νεορίο ἀνεβήκαμε ἐπὶ ἀρκετὰ μίλια τὸν ροῦν, μέχρις ὅτου οἱ Ἴνδοι μας ἀνεκάλυψαν τὸ μέρος ὅπου ὁ Μέγιας ἀποθήκευε πάντα τὸ καουτσούκ. Κανεὶς δὲν τὸ ἐφύλασσε, διότι κίνδυνος κλοπῆς δὲν ὑφίσταται εἰς τὰ ἐρημικὰ ἐκεῖνα μέρη. Εἰς τὸν Ἀνω Κακουέτο δὲν ὑπάρχουν εἰμὴ μόνον δύο ἢ τρεῖς γενικοὶ ἔμποροι καουτσούκ, ὅσον δὲ διὰ τοὺς Ἴνδους, αὐτοὶ δὲν βάζουν ποτὲ χέρι εἰς τὸ καουτσούκ τῶν ἄλλων. Εἰς τὴν «ἀποθήκην» τοῦ Μέγιας εὐρήκαμε τὴν μεγαλύτην μέρος ἀπὸ τὰ πράγματά μας. Μᾶς ἀπέμεινε τώρα νὰ εὕρωμεν καὶ τὸν ἴδιον τὸν Μέγιας.

Οἱ Ἴνδοι μας ἀκολουθοῦσαν τὰ ἴχνη του μετὰ μεγάλην εὐκολίαν, διότι ὁ Μέγιας, μὴ ὑποψιαζόμενος τὸ δυνατόν τῆς παρακολουθήσεώς του δὲν ἐπρόφυλάσσετο καθόλου. Συναντήσαμε δύο ἢ τρία «ἀμπρί» πρὸς διανυκτέρευσιν, κατασκευασμένα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους του καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀποκτήσαμε τὴν βεβαιότητα ὅτι εὐρίσκομεθα πλησίον τοῦ σκοποῦ μας. Οἱ Ἴνδοι τοῦ Μέγιας εἶχαν σκορπίσει διὰ νὰ συλλέξουν καουτσούκ κατὰ τυνέπειαν δὲ ὁ κύριός των, θὰ εὐρίσκετο ἔπου ἐκεῖ κοντά.

Ἐπειδὴ σύμφωνα μετὰ τὸ σχέδιόν μας ἠθέλαμε νὰ τοὺς συναντήσωμε τὴν νύκτα ἡναγκάσθημεν νὰ ἐπιβραδύνωμεν τὴν πορείαν μας. Τέλος ἠκούσαμε τὸν κρότον ἐνὸς πελέκους καὶ ὁ Ἴνδός μας ποὺ εὐρίσκετο ἐπὶ κεφαλῆς μᾶς εἰδείξε με μίαν κίνησιν σιωπηλὴν ποὺ περιείχε ὅλην τὴν φρονιμάδα τῆς φυλῆς του, τὴν διευθύνειν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤρχετο ὁ κρότος.

Ἐξαναρχήσαμε τὴν πορείαν μας κατὰ τὸ βράδυ. Ἐπρωχωρούσαμε με ἀρκετὴν προφύλαξιν πρὸς τὸ «ἀμπρί» τοῦ Μέγιας τὸ ὁποῖον εἶχαμε ἐξακριβώσει πλεόν ποῦ εὐρίσκετο, μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν συλλάβωμεν καὶ νὰ τοῦ ζητήσωμεν ἐξηγήσεις. Μόλις ὅμως ἐφθάσαμε εἰς ἕνα ξέφωτο, εἰνίσαμε ἀντιλήπτοι. Ὁ Μέγιας, εἰδοποιημένος ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν βημάτων μας ἄρπαξε τὸ τουφέκι του καὶ ἔτρεξε νὰ προφυλαχθῇ πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς γυμνῆς ἐκτάσεως ὅπου μᾶς εἶχεν ἰδῇ.

Τὸ ὕψος τοῦ ἦτο καθὼς ἔλεγε ὁ Τζάκ «κακὸ σὰν κακὴ προφητεία». Τὸ μόνο ποὺ μᾶς ἔμενε νὰ κάνωμε ἦταν νὰ πυροβολήσωμε πρώτοι. Ὁ Τζάκ ἦταν ὡς πλισμένος μετὰ τὸ παλῆό μου Γκόλτ 45 ποὺ μοῦ τὸ εἶχε χαρίσει ὁ πρόξενός μας στὸ Γκουανγκουίλ. — ὅπλο τρομερὸ στὰ χεῖρα ἐνὸς ἀνθρώπου σὰν τὸν Τζάκ.

Ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα ὅπως ἔγιναν μετὰ τὸν σὺνδεσμον ποὺ εἶχαν μετὰξὺ των, μετὰ τὴν ἀδυναμίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἰσοσκόμεθα νὰ δεχθῶμεν μάχην μετὰ τὸν Μέγιας, μετὰ τὴν ὑποχρέωσιν ποὺ εἶναμε ἀπέναντι τῆς ζωῆς μας νὰ πυροβολήσωμεν πρώτοι, εἴθε ὡς ὡς ἡμεῖς ἀντελήφθημεν — διότι ἄλλως θὰ εἰμεθα χαμένοι — κάνομεν

ώστε όλη ή αλήθεια νά περιέχεται είς τήν ακόλουθον φράσιν τοῦ Τζάκ.

Ἄφοῦ ἐπυροβόλησε καί ἔρριξε τόν Μέγιστον νεκρόν, ὁ Τζάκ χωρίς ἴσως νά ἀντιλαμβάνεται πόσον μακάβριον χιοῦμορ εἶχεν ή φράσις του, μοῦ εἶπε:

—Οἱ ἄνθρωποι αὐτοκτονοῦν παντοῦ.

Οἱ Ἰνδοὶ ἔμειναν πολὺ εὐχαρίστημένοι ἀπὸ τήν ὅλην ὑπόθεσιν. Διότι ἀφοῦ ἐπήραμε ἐμεῖς τὰ πράγματά μας τοὺς ἀφῆσαμε ὅλα τὰ ἄλλα. Φορτωμένοι μὲ τὰς ἀνακτηθείσας ἀποσκευάς μας ἐπαυήλαμε εἰς τήν πηρόγα μας καί ή κατὰβασίς τοῦ Κακουέτο ἐξηκολούθησε.

★

Μετά δύο ἡμέρας εἶχαμε φθάσει εἰς ἕνα ἄλλο «γραφεῖον» τοῦ σινιὸρ Ἀμπόρνα, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Κακουέτο. Τοῦ διηγήθημεν τήν περιπέτειάν μας καί μᾶς διεβεβαίωσε ὅτι με πολλήν εὐχαρίστησιν ἐμάθαινε πῶς ἕνα τόσο παστρικόν ὑποκείμενον σάν τόν Μέγιστον εἶχε λείψει ἀπὸ τὸ ἐμπόριον τοῦ καουτσούκ.

Ὁ σινιὸρ Ἀμπόρνα δὲν ἤξερε σχεδὸν τίποτε διὰ τὸν παραπτόμαν Γιασοῦμι, πού εἶχαμε ἀποφασίσει νά ἐξερευνησάμε καί μᾶς παρέπεμψε εἰς τὸν τὸν Δὸν Ἡλία Ἀντράτε, τὸν βασιλέα τοῦ Κακουέτο, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔμενε εἰς βῦο ἡμερῶν ἀπόστασιν ἀπὸ ἐκεῖ ὀλίγον μετὰ τήν συμβολήν τοῦ Γιασοῦμι. Ὁ Ἀντράτε αὐτὸς εἶχε εἰς τήν διάθεσίν του ἕνα ἀτμοκίνητον πλοιάριον, μὲ τὸ ὁποῖον κατάρθωνε νά κρατῇ ὑπὸ τὸν ἐλεγχόν του ὁλόκληρον τὸ ἐμπόριον τοῦ καουτσούκ εἰς τήν περιοχὴν ἐκείνην.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τοῦ Ἀντράτε ἐγίναμε δεκτοὶ μὲ πολλήν περιποίησιν. Κατὰ τὸ δεῖπνον μᾶς ἠρώτησε ἂν παίρναμε «μασατάν» ἕνα εἶδος ζύμης ἀπὸ καλαμπόκι ή ὁποία πρέπει προηγουμένως νά μασηθῇ καί νά ἀνακατευθῇ μὲ πολὺν σίελον. Ὅταν τοῦ εἶπαμε ἀπὸ εὐγένειαν ὅτι μᾶς ἄρεσε ἐξαιρετικά, μᾶς ἐδῆλωσε:

Προτιμῆστε τήν δική μου, τήν ἔχουν μασηθεῖ οἱ κόρες μου.

Τὸ κοπλιμένο αὐτὸ ἔκαμε τίς δύο κόρες τοῦ Ἀντράτε, πού ἔπαιρναν τὸ δεῖπνον μαζί μας νά κοκκινήσουν.

Οἱ Ἰνδοὶ μας ὅταν ἀκούσαν πῶς ἐπρόκειτο ν' ἀνεβούμε τὸν Γιασοῦμι ἐξεδήλωσαν διαθέσεις ἐλάχιστα ἱκανοποιητικές. Σιγά-σιγά ὅμως κατωρθώσαμε νὰ τοὺς πείσουμε ὅτι δὲν ἐπρόκειτο γιὰ μεγάλα πράγματα. Τοὺς ὑπεσχέθημεν συμπληρωματικὴν ἀμοιβὴν καί ἐπὶ πλέον τοὺς διαβεβαίωσαμε ὅτι θὰ ἐπιστρέψαμεν ἀμέσως ἂν οἱ «ἰνιέλες» θὰ ἐδείκνυναν τάσεις νά μᾶς ἐπιτεθοῦν. Ἐκτὸς ὅλων αὐτῶν ή ἰδέα ὅτι ἐπιστρέφοντες εἰς τὸν τόπον των θὰ ἐποζάριζαν ὥς οἱ λέοντες τῆς φυλῆς των, τοὺς ἔκαμε τελικῶς νά ἀποφασίσουν.

Ὁ Ἀντράτε δὲν ἤξερε τίποτε σπουδαῖο διὰ τὸν Γιασοῦμι. Κάποτε, ἐλπίζων ὅτι θὰ εὑρίσκειν ἐκεῖ ἄφθονον καουτσούκ ἐσκέφθη νά τὸν ἐξερευνήσῃ, ἀλλὰ στὸ τέλος δὲν ἐπραγματοποίησε τὸ σχέδιόν του.

Ἀποφασίσαμε νά ριψοκινδυνεύσωμε τὸ ταξίδι ἔστω καί χωρὶς πληροφορίας καί ἀφοῦ ἀγοράσαμε μερικὰς προμηθείας νωπάς καί ἕνα ὅπλον Γουϊντσέστερ διὰ τὸν Τζάκ, ἀνεχωρήσαμεν.

★

Ὁ Γιασοῦμι ὀφείλει τὸ ὄνομά του εἰς τὸ μήκος του. Γιασοῦμι σημαίνει μεγάλος ποταμός. Κατὰ τὰς ἰδικὰς μας ὁμῶς παρατηρήσεις δὲν εἶνε μεγαλύτερος τῶν 150 μιλίων. Ἐχει πολλὰς καί ἀποτόμους στροφάς, παρὰ δὲ τὸ μήκος του εἶνε πολὺ στενός, μὴ ὑπερβαίνων πούθεν νὰ τὰ 30 μέτρα. Τὸ ρεῦμα του εἶνε βραδύ καί τὰ νερά του πολὺ βαθεῖα ἔπειτα ἀπὸ τὰ πρῶτα 50 μίλλια.

Εἰς πολλὰ μέρη, τὰ πανύψηλα δένδρα τῆς ὁχθῆς, ρίπτουν τοὺς κλάδους των ὑπεράνω τοῦ ποταμοῦ καί σχηματίζουν ἕνα καταπράσινον καί βαθύσκιον θόλον, πού ἔχει συχνὰ μεγάλο μήκος. Ὁ πλοῦς κάτω ἀπὸ τὸν θόλον αὐτὸν—πλοῦς ὁ ὁποῖος προϋποθέτει κωπηλασίαν—εἶνε μιὰ

ἀπερίγραπτος εὐχαρίστησις, ἐκτὸς βέβαια, κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν πλημμυρῶν, ὅποτε πρέπει κανεὶς νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὰ πολὺ χαμηλὰ κλαδιά.

Υπάρχουν ἀκόμα ἑκατοντάδες παραποτάμων ὅπως ὁ Γιασοῦμι, πού κανεὶς λευκὸς δὲν ἐξερευνῆσε. Σήμερα πού τὸ ἐμπόριον τοῦ καουτσούκ ἔχει τελείως παρακμάσει εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα πιθανώτατα γιὰ πάντα καί πού αἱ πολλὰί ἀτμοπλοῖκαί ἑταιρίαι, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀναλάβει τήν συγκοινωνίαν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐχρεωκόπησαν, ὑπάρχει ή πιθανότης ὅτι ἀναριθμητὰ τετραγωνικά μίλλια τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀμαζονίου θὰ μείνουν ἐπὶ πολὺ ἀγνωστὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Κατὰ τὰς εἴκοσι ἡμέρας—ὅσον διήρκεσε ὁ πλοῦς μας εἰς τὸν Γιασοῦμι—εἶχαμεν ἄφθονον κυνήγιον. Τὰ τριάντα εἰδη πτηνῶν πού ζοῦν εἰς τήν περιοχὴν τοῦ Ἀμαζονίου, ἀντεπροσωπεύοντο λίαν ἐπαρκῶς εἰς τὰς ὁχθὰς τοῦ παραποτάμου καί ἀπετέλεσαν τήν βᾶσιν τῆς τροφῆς τῶν Ἰνδῶν μας κατ' ἀρχὰς καί ἔπειτα καί ἡμῶν τῶν ἰδίων, διότι σιγά-σιγά ἀρχίσαμε νά ἐκτιμῶμεν τὸ κρέας των. Οἱ ἄγριοι διάνοι ἦσαν τόσο ἀφθονοί, πού τοὺς ἐσκοτώναμε ἀπὸ τὴν πηρόγα μας καί τοὺς ἐμαζεῦσαμε κατόπιν εἰς τὸ νερό. Ἐβλέπαμε κάθε μέρα «καμπιπάρας» τὰ μεγαλύτερα ἀρπακτικά, τῶν ὁποίων τὸ βάρος φθάνει τὰς ἑκατὸν λίβρας, ἀλλὰ τῶν ὁποίων τὸ κρέας δὲν τρώγεται. Ἐσκοτώσαμε ταπήρους τῶν ὁποίων τὸ κρέας εἶνε εὐγευστον. Συναντήσαμε ἀκόμη κάθε λογῆς πουλιὰ, μερικὰ ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα ἦσαν κατὰ μετὰξὺ πέρδικας καί φασιανοῦ. Πολλὰς φορὲς οἱ παπαγάλοι ἦσαν τόσο ἀφθονοί, πού μᾶς ἐκρυσαν τὸν οὐρανόν.

Τὰ ψάρια ἐπίσης ἦσαν ἀφθονα. Ὅταν ἐπερνούσαμε ἀπὸ νερά ἡρεμα καί διαυγῇ ἐβλέπαμε κοπάδια ὁλόκληρα νά πλέουν εἰς συντεταγμένας γραμμάς. Ἐδοκιμάσαμε νά ψαρεύσωμε. Ἐπιάσαμε φυσικὰ ἀρκετὰ ἀλλὰ ὁ Τζάκ ὑπέστη ἕνα δῆγμα πολὺ ὀδυνηρόν. Ἐνα ψάρι κίτρινο—πράσινον μὲ μυτερό ρύγχος πού οἱ Ἰθαγενεῖς τὸ ἀποκαλοῦν «χάχανς» ἐδάγκωσε τὸν σύντροφόν μου εἰς τὸ χέρι, καί τὰ κοφτερὰ δόντια του τοῦ ἐξέσχισαν τὴν σάρκα. Ἐδέσαμε τὸ τραῦμα, πού δὲν ἦτο καί τόσο σοβαρὸν καί συνεχίσαμε τὸν πλοῦν ἀμέριμνοι μὴ γνωρίζοντες τί μᾶς ἐπερίμενε παρακάτω. Ὁ Γιασοῦμι ἀπὸ τὴν πρώτην γνωρίαν του δὲν μᾶς ἐφάνη καί τόσο τρομερὸς καί συνεφωνήσαμεν ὅτι δὲν ἐδικαιολόγει τήν κακὴν φήμην του.

Μιὰν ἡμέρα ἐρρίξαμε στὸ νερό μιὰ πετονιά, ἀλλὰ δὲν κατωρθώσαμε νά πιάσωμε κανένα ψάρι. Μόλις ἕνα ψάρι ἐπιανόταν ἔκοβε τὸ ἀγκίστρι καί ἐφευγεί. Ἀναγκασθήκαμε νά ὀλίσσωμε τήν πετονιά μας μὲ μιὰ σειρὰ κλειδιῶν ἀπὸ κουτιά τῆς σαρκέλλας. Τέλος ὑστερ' ἀπὸ πολλοὺς κόπους κατωρθώσαμε νά ἀνασύρωμε ἕνα ἀπὸ τὰ ψάρια αὐτὰ πού εἶχαν ἐπιφέρει τόσας καταστροφὰς εἰς τὰ ἀλιευτικά μας σύνεργα. Οἱ Ἰνδοί, μὲ εἶχαν προειδοποιήσει διὰ τὸν κίνδυνον καί ἐπρόσεχα. Μὲ μεγάλας προφυλάξεις ἀποσπάσαμε τὸ ἀγκίστρι καί εὐτυχῶς τὸ ψάρι δὲν ἐδάγκωσε κανένα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

Ἰθαγενεῖς τοῦ Ἀμαζονίου ἔβω ἀπὸ τὰς καλύβας τοῦ χωρίου Νεορία.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΚΟΛΛΕΓΙΟΝ ΘΗΛΕΩΝ, Ἑλληνικό. Ἑλεύθερη ἐργασία. Χρόνος ὀγδοος. Ἀθήναι 1939. Σελ. 74. σχ. 8ον.

ΒΑΓΕΝΑ ΘΑΝΟΥ, Θανάσης Καραμπέλας, ὁ πολυτραγουδημένος κλέφτης. Ἱστορικολογογραφικὴ μελέτη. Ἀθήνα 1939. Σελ. 11 σχ. 8ον. Δρχ. 20.

ΒΑΛΕΤΑ Γ., Αἰολικὴ βιβλιογραφία, Λέσβος—Ἀδραμυτίνος κόλπος 1566—1939. (Λεσβιακὴ Ἐκθεσις 1939). Μυτιλήνη 1939. Σελ. ιδ'+215 σχ. 8ον Δρχ. 200.

ΓΑΡΤΖΟΥΝΗ ΒΑΣ., Περὶ ὀρισμοῦ τῆς τέχνης. (Ἀθήναι 1939). Σελ. 65 σχ. 8ον. Δρχ. 20.

ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ Δ. Α., Τὰ ἱστορικά καί μοναστηριακά ἀρχεῖα τῆς Κρήτης. Ἀθήναι 1939. Σελ. 21 σχ. 8ον. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐπετηρίδος Ἑταιρίας Κρητικῶν Σπουδῶν»).

ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ., Ἡ Μακρινίτσα καί τὸ Πήλιον. Ἱστορία—Μνημεῖα—Ἐπιγραφαί. Ἀθήναι 1939. Σελ. 175 σχ. 8ον.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ Πανηγυρικός. Ἀρχαῖον κείμενον. Εἰσαγωγή—μετάφρασις—σημειώσεις Ν. Ε. Φραγκόσκου. Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. 109 σχ. 8ον. Δρχ. 40. (Βιβλιοθήκη «Παπύρου»).

ΛΑΟΥΡΔΑ Β., Ὁ πρόλογος τοῦ «Θεαίτητου» τοῦ Πλάτωνος. Ἀθήναι 1939. Σελ. 8 σχ. 8ον. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἀθηναίς»).

ΚΟΤΖΙΟΥΛΑ Γ., Τὸ κακὸ συναπάντημα. Ἀθήνα 1939. Σελ. 127 σχ. 8ον. Δρχ. 30.

ΛΟΝΤΟΥ - ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Ε. Κ., Ἐξάβιβλος: Ὑπατία, Πουλχερία, Ἀθηνᾶς, Κασσιανή, Εὐδοκία, Ἄννα Κομνηνή. Ἀθήναι 1939. Σελ. 390 σχ. 8ον. Δρχ. 300.

ΠΑΤΡΗ ΘΡ., Ἡλεικὴ δημοτικὴ ποίησις. Ἀθήνα 1939. Σελ. 100 σχ. 8ον.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ Βίοι Παράλληλοι: Νουμάς, Λυκούργου καί Νουμάς σύγκρισις. Ἀρχαῖον κείμενον. Μετάφρασις καί σημειώσεις Ἀ. Ι. Πουρνάρα. Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. 93 σχ. 8ον. Δρχ. 40. (Βιβλιοθήκη «Παπύρου»).

Βιβλιογραφία

Β'

Στὸ προπερασμένο φύλλο (σελ. 175) ἐσημειώσαμε μερικά γιὰ τὴν Ἰσχυνεγχόλου, παρμένα ἀπὸ τὸν Ἀλκίφρων, τὸν ἀρχαῖο ἐπιστολογράφον. Ὁ Ἀλκίφρων, τὸν ὁποῖον οἱ φιλόλογοι τοποθετοῦν λίγο πρὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν Λουκιανόν, ὄχι ἀργότερα ἀπὸ τὴν τρίτην ἑκατονταετηρίδα, μᾶς ζωγραφίζει στίς ἐπιστολὰς του τὸν ἰδιωτικὸν καί ἐξεχωριστὸν τὸν ἐρωτικὸν «Ἀλεξανδρινόν» θίον μὲ ὑποθέσεις δανεισμένες ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν καί τὴ Νέα κωμῶδιαν.

Σὲ μιὰ ἀπὸ τὴς ἐρωτικῆς του ἐπιστολῆς γράφει γιὰ κάποιον περασμένον στὰ χρόνια, πού δὲν τὸ εἶχε σὲ καλὸ ν' ἀφήσῃ ὁ εὐλογημένος στὴ μνήμην τῶν ἀνθρώπων τὴς νεανικῆς του νίκης ἀνέγγιχτες ἀπὸ τὴς γεροντικῆς του κυλότητες. Ἐναν τέτοιον τύπον, γεροπαράξενον καί ἐπικούρειον φιλόσοφον, μᾶς χαρίζει ὁ Ἀλκίφρων εἰς ἕνα

του γράμμα, γραμμένο τάχα ἀπὸ τὴν Λεόντιον, τὴν περίφημην ἑταῖρα, πρὸς τὴν φίλην τὴν Λάμια πού εἶχε νικήσῃ τὸν ἀνίκητον Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν. Γράφει λοιπὸν ἡ Λεόντιον γιὰ τὸν γέροντ τῆς ἐραστῆς, ὅτι «οὐδὲν δυσαρσώτερον, ὥς εἰσιν, ἐστὶν ἀρτί πάλιν μεираκευομένον προσφύτου». καὶ συνεχίζοντας μᾶς τὸν στολίζει ὅπως καιροῦς ἀργότερα ἡ ὠραία κρεολὴ τὸν ἀμοιρο Μπωντλαίρ. «Μὰ τὴν Ἀφροδίτην», γράφει, «εἰ Ἀδωνίς ἦν, ἦδη ἐγγὺς ὁ γδοήκοντα γεγονῶς ἔτη, οὐκ ἂν αὐτοῦ ἡ νεσχόμην φθειριῶντος καί φιλονοσοῦντος καί καταπεπλημένου εἰς μάλα πόκιος ἀντὶ πύλων». Τὸν ἔχει τόσο θαρεθῇ!—«μέχρι τίνος ὑπομονεῖ τις τὸν φιλόσοφον τοῦτον;» Καί τὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς ἄς ἔχη «τὰς περὶ φύσεως αὐτοῦ κυρίας δόξας καὶ τοὺς διεστραμμένους κανόνας, ἐμὲ δὲ ἀφέτω τὴν φυσικῶς κυρίαν ἐμαυτῆς ἀστομάχητον καί ἀνύβριστον». Καί μὲ ἕνα παράπονον καί κάποια ζήλεια γράφει στὴ φίλῃ του: «ὄντως ἐγὼ πολιορκητὴν ἔχω τοιοῦτον, οὐχ οἶον σὺ Λάμια Δημήτριον».

Μὰ δὲν ἀρκοῦν ὅλα αὐτά. Σωκρατίζει! Εἰρωνεύεται! Καί πέραν γιὰ Ἀλκιβιάδην κάποιον Πυθοκλέα καί τὴν Λεόντιον θέλει καί καλὰ νὰ τὴ φαντάζεται Ξανθήπτη. Κοντὰ στὰ ἄλλα εἶναι καί ζηλιάρης. Ἡ Λεόντιον εἶχε κάποιον παιδικὸ φίλον, τὸν Τίμαρχον,—μπορεῖ νὰ μὴν πῇ τὴν ἀλήθεια στὴν καλὴν τῆς φίλῃ; Καί ὁ φιλόσοφος τῆς ζητοῦσε νὰ μὴ τὸν βλέπῃ. Πῶς νὰ γίνῃ αὐτό! Ἐκεῖνη τρελλανότανε γιὰ τὸν ἐκλεκτόν της. Καί ὁ θυμὸς τῆς γιὰ τὸν μεираκευόμενον γέροντα δὲν ἔχει ὀρια. Νὰ μὴ βλέπῃ τὸν Τίμαρχον...—γράφει μὲ σπαραγμὸν στὴν πιστὴν φίλῃ. Ἀπὸ ἐκεῖνον ἕνα θρόδου στὴν ἀγκάλῃ του ξεχασμένη ἐδιδάχθηκε τὴν «πρώτην Ἀφροδίτην». Καί τῆς ἐπήγαινε χίλια καλὰ. «Ἀλλὰ—καί ἄς μὴ συγκινηθῇ ὁ εὐαίσθητος ἀναγνώστης μου πού ἡ σεριοθεμιλιωτὴ ἀγάπη του κρατιέται μὲ τὰ δῶρα—στὰ μικρότατα προλαμβάνει τῆς ὥρας, ἵνα μηδεὶς φθάσῃ μεγευσάμενος».

Ἐναν τέτοιον ἐραστήν ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ μὴ τὸν βλέπῃ. Μὰ ἐκεῖνη ὄχι μόνο τὸν γέροντ τῆς φιλόσοφου, ἀλλὰ καί ὅλους τοὺς φιλόσοφους μαζί δὲν τοὺς συγκρίνει, οὔτε μὲ τὸ δαχτυλάκι τοῦ Τίμαρχου τῆς. Ἀφῆσε τὰ πάντα γιὰ χάρι τῆς. Τόσο πολὺ τὴν ἀγαπᾷ! Καί—τί περίεργον—εἶναι τόσο ὑπομονητικός, ὅταν ὁ γέροντ ἀντερσῆς τὴν ἔχει μαζί του. «Καί ὁ μὲν, νεανίσκος ὢν, ἀνέχεται τὸν ὕστερον ἀντερσῆσθιν γέροντα, ὁ δὲ τὸν δικαιοτέρον οὐχ ὑπομένει». Τί νὰ κάμῃ λοιπὸν; Πῶς νὰ τὸν ἐκδικηθῇ γιὰ τοὺς θυμούς του; Νὰ καθῆται λίγον καιρὸ κοντὰ στὴ φίλῃ τῆς; καί ἔτσι ὁ γέροντ καί φιλόσοφος, βλέπωντας τὴν ἔχασε, νὰ τῆς στελῇ μῆνυμα νὰ γυρίσῃ κοντὰ του;

Μὰ τί τὰ θέλετε; Αὐτὴ τὸν Τίμαρχον δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ ποτὲ τῆς!

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Βιβλιοκρισία

ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ Δ. Α., Τὰ ἱστορικά καί μοναστηριακά ἀρχεῖα τῆς Κρήτης.

Ὁ Διευθυντὴς τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους κ. Ζακυθινὸς ἀφ' ἧς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ἐπιθεωρεῖ μεθοδικῶς καὶ ἀνελλιπῶς τὰ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ὑπαγόμενα ἑκασταχοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἀρχεῖα καί δι' ἐκθέσεων, τὰς ὁποίας διακρίνει τὸ μέτρον καί διὰ τῶν ὁποίων προσφέρονται προτάσεις καί λύσεις πρακτικαί, προσπαθεῖ νὰ ἐπιφέρῃ τάξιν τινὰ εἰς τὸ χάος. Ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ ἐργασία αὐτῇ εἶναι ἀφ' ἐαυτοῦ φανερόν, ὅταν μάλιστὰ ἀναλογισθῶμεν τὴν ἀκηδῖαν ἢ, εἰς τὴν καλυτέραν περιπτώσιν, τὴν ἐλαχίστην φροντίδα ἣν ἐπεδείκνυε μέχρι τοῦδε τὸ Κράτος ἑναυτοῦ τῶν Ἀρχείων, τῶν θησαυροφυλακίων αὐτῶν τῆς πολιτικῆς καί κοινωνικῆς ἱστορίας τοῦ τόπου ἀπὸ τῆς Φραγκοκρατίας καί Τουρκοκρατίας μέχρι τῶν χρόνων μας.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω σημειουμένην ἔκθεσιν, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν Β' τόμον τῆς Ἐπετηρίδος Κρητικῶν Σπουδῶν, ὁ συντάκτης αὐτῆς ἱστορεῖ τὰ κατὰ τὴν ὕπηρεσιαν ἐπιθεωρήσιν τῶν Ἀρχείων τῆς Κρήτης εἰς ἣν προσέβη τὸν Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἡ ἔκθεσις αὕτη, ἐμπερίστατος, σαφὴς καί μνημονεύουσα πᾶσαν σχετικὴν ἐργασίαν, χρησιμωτάτη δὲ ὥς περιέχουσα κεφαλαιώδη καταγραφὴν τῶν ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Κρήτης ἐγγράφων καί κωδικῶν, ὀμνυεῖ περὶ τοῦ ἱστορικοῦ Ἀρχείου Κρήτης, περὶ τοῦ Τουρκικοῦ Ἀρχείου Ρεθύμνης, περὶ τοῦ Τουρκικοῦ Ἀρχείου Ἡρακλείου, περὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἀρχαῖου λογικοῦ Μουσείου Ἡρακλείου, περὶ τῶν μόνων Ὑπεραγίας Θεοτόκου Γωνιάς, Χρυσῆς, Κορυφῆς, Κυρίας τῶν Ἀγγέλων, Ἀγίας Γριάδος τῶν Τζαγκαρόλων, Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Ἀρσανίου, Ἀρκαδίου, Προφήτου Ἡλίου Ρουστίκων, Κυρίας Ἀκρωτηριανῆς Γοπλοῦ, τέλος τῆς μονῆς Φανερωμένης Ἰραχηλᾶ ἐν Σητερίᾳ.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἐκτεταμένη εἰς τινα σημεία καί πέρα τῶν ἀρχεῖων ἐρευνῶν, εἰς τὰ τῶν τοιχογραφιῶν τῶν μόνων ἐπὶ παραδειγματι, χαραγμάτων κ. ἄ., καταλήγει εἰς συγκεκριμένας προτάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ γενικώτερον ἐνδιαφέρουσα ὑποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑποχρεωθῶν αἱ μοναὶ καί προβοῦν εἰς τὴν διαρρύθμισιν ἐιδικοῦ διαμερίσματος διὰ τὴν στέγασιν βιβλιοθηκῶν καί ἀρχείων μετὰ τῶν ἀπαρατήτων τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων καί ἀντιπυρρικών συσκευῶν. Εἰς περιπτώσιν δὲ καθ' ἣν δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν καταστῇ δυνατὴ ἡ λήψις τῶν προστατευτικῶν τούτων μέτρων, ἐπιβάλλεται, κατὰ τὴν ἔκθεσιν, ἡ μεταφορά τῶν γραπτῶν μνημείων εἰς κρατικὰ ἰδρύματα, ὥς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους καί ἡ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη, ἢ εἰς τὰς κατὰ τόπους μητροπόλεις καί τὰ δημόσια ἀρχεῖα κέντρα τῶν ἐπαρχιῶν.

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Σημείωσις. Εἰς τὴν βιβλιοκρισίαν τοῦ προηγουμένου φύλλου (σελ. 267, στ. 2) νὰ διορθωθῇ «περίλαμπρος» ἀντὶ «περίβαλψις».

Οί πρώτοι "Ανθρωποι

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ

Ὁ ἐφευρέτης Κάβορ ἀνακαλύπτει μαζί με τὸ φίλο του Μπέτφορντ μία νέα ὕλη: τὸν «Καβορίτη» ποὺ ἔχει τὴν καταπληκτικὴ ιδιότητα νὰ ἀφαιρῇ τὸ βάρος ἀπὸ ὅλα τὰ σώματα ποὺ περιβάλλει. Μετὰ τὸν «Καβορίτη» ἐπιτυγχάνει νὰ κατασκευάσῃ μὴ σφαῖρα χαλύβδινη ἢ ὁποῖα θὰ μπορούσε νὰ ὑψωθῇ καὶ νὰ διασχίσῃ τὸ ὕψιστον χωρὶς καμμιὰ δυσκολία. Ὁ Κάβορ μαζί με τὸν φίλο του ἀποφασίζουν μετὰ τὴν σφαῖρα νὰ ταξιδεύσουν στὴ σελήνη. Κλείνεται μὲσα καὶ ὅστερα ἀπὸ ἕνα ταξίδι διὰ μέσου τοῦ ἀπείρου προσγειώνονται στὴ σελήνη. Ἐκεῖ θοῖκαν κατὰ περιέργα φυτὰ καὶ πεντάκτιοι κατὰ τὸν ἀρχαῖον νὰ τὰ τρώγουν... Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ λιποθυμήσουν. Ὅταν συνήλθαν θοῖθηκαν ἐμμένοντες χειροπόδαρα σ' ἕνα κατασκότεινο χωρὶ μέσα στὰ ἔγκυα τῆς σελήνης. Ἦταν δέσμιοι τῶν «σεληνιτῶν», περιέργων ὄντων, κατοίκων τῆς σελήνης ποὺ ἐφαίνοντο νὰ ἔχουν λογικὴν, ἔμοιαζαν δὲ μετὰ τὰς μινυμῆς, μεγαλόσωμα ὅπως ὁ ἄνθρωπος. Οἱ σεληνίται ὑπερέβαιναν τὸν Κάβορ καὶ τὸν Μπέτφορντ νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν μέσα σ' ἕνα ἀτελείωτο κατασκότεινο διάδρομο. Οἱ σεληνίται τοὺς παρασέρνουν ὁλοένα καὶ μακρύτερα καὶ φθάνουν σὲ μὴ ἀβυσσο ποὺ κῶδον τὸν διάδρομο. Ἡ ἀβυσσὸς αὐτὴ γεφυρώνεται μ' ἕνα τόσο στενὸ γεφύρι ποὺ ὁ Κάβορ καὶ ὁ Μπέτφορντ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ διαβῶν. Ὅταν ὅμως οἱ σεληνίται προσπαθοῦν νὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ περάσουν ὁ Μπέτφορντ ἐπιτίθεται ἐναντίον τοῦ ἀφύου προηγουμένου ἔσπασε τὰ δεσμά του καὶ σκοτώνει εὐχερῶστα δύο μετὰ τὰ χέρια του. Ἔστι ἀρχίζει ἕνας φοβερὸς ἀγὼν μεταξὺ τῶν δύο ἀνθρώπων καὶ τῶν σεληνιτῶν. Οἱ τελευταῖοι εἶναι ἐξαιρετικῶς εὐθραυστα ὄντα καὶ πίπτουν μετὰ μεγάλῃν ἐνέργειαν ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ τὰ τόξα καὶ τὰ δόρατα τῶν δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ καταβάλουν τὸ ισχυρὸν σῶμα τοῦ Κάβορ καὶ τοῦ Μπέτφορντ. Μετὰ τὴν σύγκρουσιν οἱ δύο ἄνδρες κατάρθωσαν νὰ ἀναρριχηθοῦν ἀπὸ τὸ στόμιον μίας μεγάλης κατακόρυφης στοᾶς στὴν ἐπιφάνεια τῆς σελήνης. Ἦταν μεσημέρι καὶ ὅταν σὲ λίγο θὰ θοῖδαν τὸ ψῆχον ἐπ' αὐτὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δορυφόρου τῆς Γῆς θὰ ἦταν τῶσον δριμύ ὥστε ἂν ἔμεναν ἐκεῖ θὰ πέθαιναν ἀπὸ ψῆξι. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισαν νὰ θοῖδον τὴν σφαῖρα τῶν πρὶν νυχτῶν καὶ νὰ ξαναγυρίουν στὴ Γῆ. Χωρίστηκαν γιὰ νὰ εἰ- ναι ἡ ἔρευνά τῶν περισσύτερον ἀποτελεσματικὴ καὶ ἄρχισαν νὰ ψάχνουν. Ὅταν θοῖδαν τὸ κρῦφον ἄρχισε νὰ γίνεται ἀνυπόφορο ὁ Μπέτφορντ θοῖκε τὴ σφαῖρα. Ὁ Κάβορ ὅμως δὲν φαίνεται πονηρὰ. Μετὰ μακρὰ ἀναζητήσεις ὁ Μπέτφορντ θοῖκε μόνον τὸ κασκέ- του του καὶ διόλου ἕνα ματωμένον σημεῖωμα τοῦ φίλου του, ποὺ τοῦ ἔλεγε πῶς εἶναι τραυμα- τισμένος καὶ πῶς κινδυνεύει νὰ συλληφθῇ ἀπὸ τοὺς σεληνίτας. Ὁ Μπέτφορντ κατὰ πῶς ὁ φίλος του ἦταν ἀλγυμῶτος τῶν περιέργων κατοίκων τῆς Σελήνης, ἐπειδὴ ὅμως ἡ ὥρα εἶ- χε περάσει καὶ κάθε ἑλπίς ἀνευρέσεως του ἦτο πρὸς τὸ παρὸν ἀδύνατον, ἀπεφάσισε νὰ ξαναγυρίσῃ στὴ σφαῖρα γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ θά- νατον θάνατον ποὺ θὰ τὸν ἐξορκε ἀπὸ τὸ κρῦ- φον ἔμμενεν τὴ νύχτα στὴν ἐπιφάνεια τῆς Σελή- νης.

Ὅστερα ἀπὸ ἀγῶνα θοῖκε τὸν «Καβορί- τη», μίπηκε μέσα καὶ ὅστερα ἀπὸ ἕνα περιεργὸ ταξίδι διὰ μέσου τοῦ ἀπείρου γύρισε στὴ γῆ καὶ ἔπεσε σὲ μὴ παρὰ λίαν τῆς Ἀγγλίας κοντὰ στὸ χωριὸ Λίττλεστον. Στὴν παρὰ λίαν τὸν θοῖ- κε στὴν ἀρχὴ ἕνας κοντὸς νέος καὶ ἔπειτα καὶ τρεῖς ἄλλοι, καὶ ἀνέλαβαν νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Λίττλεστον. Πῆραν μαζί καὶ δύο χρυσοὺς μοχλοὺς καὶ τὴν χρυσὴ ἄ- λυσίδα ποὺ εἶχε φέρε ἀπὸ τὴ Σελήνη μετὰ τὸν «Καβορίτη». Στὸ δρόμο συνάντησαν ἕνα παιδί ποὺ πῆγαινε πρὸς τὴ σφαῖρα. Ὁ Μπέτφορντ κατὰ εἶπε στοὺς νέους τοῦ φίλου γιὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀπὸ τὴ Σελήνη. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἔτρωγε μετὰ τὴ συντροφιά τοὺς ἀκούστηκε μὴ τρομακτικὴ ἐκρηκτικὴ. Τὸ παιδί ποὺ εἶχαν συναντήσει στὸ δρόμο εἶχε μὴ στὴ σφαῖρα, εἶχε θέσει σὲ λειτουργίαν τὸ μηχανισμό, τινάζοιτο στὰ ὕψη καὶ χάθηκε μαζί με τὸν «Καβορίτη». Ὁ Μπέτφορντ λίγο ἔλειψε νὰ τρελλαθῇ ἀπὸ τὸ δυστύ- χημα, κλείσθηκε στὸ δωμάτιόν του μόνος καὶ ἄρχισε νὰ σκέπτεται τί θὰ γινόταν. Ἀποφά- σισε τελικῶς νὰ μὴν πῇ τίποτε οὔτε γιὰ τὴν προέλευσιν τοῦ χρυσοῦ τοῦ οὔτε γιὰ τὴ σφαῖ- ρα ποὺ χάθηκε μετὰ τὸ παιδί. Λίγο ἀργότερον σὺν ἄρχισε νὰ δημοσιεύῃ τις ἀνωτέρω ἀνα- μνήσεις του ἀπὸ τὴ Σελήνη πῆρε ἕνα περιεργὸ γράμμα ἀπὸ ἕναν Ὀλλανδὸ ἀστρονόμον, τὸν Βίντιγκε, ποὺ μελετοῦσε τὸ ζήτημα τῆς ἐπι- κοινωνίας μετὰ τοὺς πλανήτας. Ὁ Βίντιγκε εἶχε λάβει τηλεγραφήματα ἀπὸ τὴ Σελήνη ποὺ τὰ ἔστειλε ὁ Κάβορ. Τὰ τηλεγραφήματα ἔχουν πολλὰ κενὰ καὶ δὲν ἔχουν ληφθῇ ὅλα καθαρά. Ὁποσοδήποτε ὁ Μπέτφορντ δίδει μὴ σύντομην περίληψιν τοῦ περιεχομένου των. Ὁ Κάβορ δίδει τις πρώτες ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴ Σε- λήνη ὅταν ἦταν μαζί του καὶ ὁ Μπέτφορντ. Παρακάτω περιγράφει τί ἔγινε ὅταν χόρισαν γιὰ νὰ θοῖδον τὴ σφαῖρα καὶ πῶς συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Σεληνίτας.

16ον

Ἀφ' οὗ τοὺς ἐξέφυγα κάμποση ὥρα ἔπειτα σὲ τέλος σὲ μὴ χαράδρα, τραυματίστη- κα ἀρκετὰ σοβαρὰ στὸ κεφάλι καὶ ἐβγα- λα τὸ γόνάτῳ μου. Ἐπειδὴ αἰσθάνθηκα πῶς μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ φύγω, ἀποφά- σισα νὰ παραδοθῶ, ἂν φυσικὰ ἤθελαν νὰ μοῦ τὸ ἐπιτρέψουν καὶ αὐτοί. Φάνηκαν πῶς δὲν δεχόντουσαν καὶ ἠλεῖοντας πῶς ἦμου- να ἀνίκανος νὰ περπατήσω μετὰ τὴν ἐκ- αὐτοῦ στὸ ἐσωτερικὸν τῆς Σελήνης. Ἀπὸ τότε οὔτε ἔμαθα οὔτε εἶδα τίποτε ἀπὸ τὸν Μπέτφορντ καὶ ὅπως βεβαιώθηκα δὲν τὸν ξανάβαν οὔτε οἱ Σεληνίτες. Φαίνεται πῶς τὸν θοῖκε ἡ νύχτα ἐπ' αὐτὴν στὸν κρα- τῆρα ἢ πῶς ξαναθῆκε τὴ σφαῖρα καὶ ἔ- λαντας νὰ μοῦ παίξῃ ἕνα ἀσχημὸν παι- γνίδι ἔφυγε μ' αὐτὴν. Φοβοῦμαι ἀκόμη πῶς δὲν ἤξερε νὰ τὴ διεύθυνῃ καὶ ἔτσι χά-θηκε μαζί της στὸ διάστημα.

Μὲ τὰ λίγα αὐτὰ λόγια ὁ Κάβορ μετὰ ἐξ- φορτώθηκε καὶ μπαίνει σὲ ἄλλα θέματα πρὸ ἐνδιαφέροντα. Δὲν μοῦ φαίνεται τίμιον

Μυθιστόρημα τοῦ ἄγγλου

νὰ παραποιήσω καὶ ἐγὼ τὴν ἱστορία μου εἰς θάρος τοῦ καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ ἑαυ- τοῦ μου, ἀλλὰ καὶ δὲν μπορῶ νὰ μὴν διαμαρτυρηθῶ γιὰ τὴν ἐξήγησιν ποὺ δίδει στὰ γεγονότα. Αὐτὴ ἡ ἐντιμὸς παράδοσις εἶναι ἐντελὲς καὶνούργια ἔκδοσις ποὺ τὴ σοφίστηκε — ἐπιμένω πάντως σ' αὐτὸ — μόλις ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτοῦ ἀ- σφαλὴ ἀνάμεσα στοὺς κατοίκους τῆς Σε- λήνης. Ὅσο γιὰ τὸ «ἀσχημὸν παιγνίδι» ὁ- φήνω εὐχαρίστως τὸν ἀναγνώστη νὰ μὴς κρίνῃ ἀφ' οὗ διαβάσῃ τὴ δική μου καὶ τὴ δική του ἐκθεσὶ τῶν γεγονότων.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχουν τὰ πράγματα περ- ράχθηκα πολύ. Ἀπ' ἐδῶ καὶ ἔμπροσς ὅμως κάνω τὴν περίληψιν τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ Κάβορ μετὰ τὸ μυαλὸν πρὸ ἡύχου, γιὰ τὸν δὲν ἀναφέρεται πιά σ' αὐτὰ τὰ ὀνόμα- του.

Πρέπει νὰ πιστέψῃ κανεὶς πῶς οἱ Σε- ληνίτες ποὺ τὸν βρῆκαν τὸν μετέφεραν πρὸς κανένα μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀφ' οὗ τὸν κατέβασαν ἀπὸ ἕνα μεγάλο πηγάδι μετὰ κατὰ τὸν περιγράφει ὅταν ἕνα εἶδος με- γάλου μπαλόνι. Ἀπὸ τὴν κακοπαρμένη αὐτὴν περικοπή καὶ ἀπὸ κατὰ ἄλλες φρά- σεας ποὺ ἀναφέρει ἐπισοδ. ἀκ. ἐδῶ καὶ ἔ- κει, πῶς τὸ μεγάλο αὐτὸ πηγάδι ἀποτε- λεῖ μέρος ἐνὸς πελωρίου συστήματος τε- χνητῶν σωλῆνων ποὺ ἀρχίζουν ὁ καθέ- νας ἀπὸ ἕνα κρατῆρα καὶ καταλήγουν στὸ κέντρον τοῦ δορυφόρου τῆς Γῆς, σὲ θάθος ἑκατοντάδων μιλίων.

Τὰ πηγάδια αὐτὰ συγκοινωνοῦν μετα- ξὺ τους μετὰ πλευρικές στοᾶς ποὺ σχηματί- ζουν ἐδῶ καὶ ἔκει μεγάλα σφαιρικὰ σπή- λαια. Τὸ σύνολον τοῦ στερεοῦ ὅγκου τῆς Σελήνης ἔχει μετασθλῆθῃ ἔτσι στὸ ἐσωτε- ρικὸν τοῦ σὲ θάθος ἑκατὸ μιλίων σ' ἕνα εἶδος σφουγγαριοῦ.

Ἀὐτὴ ἡ σὺν σφουγγαρί μορφῇ — λέγει ὁ Κάβορ εἶναι ἐν μέρει φυσικὴ, ἀλλὰ ὁ- φείλεται καὶ στὴν τεραστία βιομηχανία ποὺ εἶχαν δημιουργήσει σὲ παλιότερη ἐ- ποχὴ οἱ Σεληνίτες. Τὰ πελώρια κυκλικὰ βουνα ἀπὸ θράχους καὶ χρώματα ποὺ βγῆ- καν ἀπὸ τὴ σεληνιακὴ σφαῖρα σχηματί- ζουν γύρω ἀπὸ τὰ πηγάδια μεγάλους κύ- κλους ποὺ οἱ ἀστρονόμοι τῆς Γῆς γελα- σμένοι ἀπὸ τὴν ἀναλογία τὰ ὀνομάζουν ἡφαίστεια.

Σ' ἕνα τέτοιον πηγάδι κατέβασαν τὸν Κάβορ μετὰ τὴ βοήθεια αὐτοῦ τοῦ μπαλλο- νιοῦ ποὺ ἀναφέρει. Στὴν ἀρχὴ βασίλευε ἐκεῖ μέσα ἀπόλυτον σκοτάδι. Ἐπειτα ἔ- φθασαν σ' ἕνα μέρος ὅπου ἡ φωσφορίζου- σα λάμψις μεγάλων διαρκῶς. Τὰ τηλε- γραφήματα τοῦ Κάβορ δὲν ἀναφέρουν πολλὰς λεπτομέρειας ὅπως συμβαίνει μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ὅλων τῶν σοφῶν ἐπι- στημόνων. Ὡστόσο φαίνεται πῶς αὐτὸ τὸ φῶς τὸ ἀνέδιδεν ὑψίστα καὶ καταρρά- κται μ' ἕνα ὕψος ποὺ ἦταν ἀνακαταμμένο μετὰ κάποιο φωσφορίζοντα ὄργανισμὸν. Τὸ

εἰς τὴν Σελήνην

συγγραφέας ΟΥΕΛΛΙΣ

ὕψος ἔτρεχε ἀφθονὸν πρὸς τὴν κεντρικὴ θάλασσαν. «Ὅσο κατεβαίναμε — γράφει — καὶ οἱ Σεληνίτες γίνοντο πρὸς πρὸς φωτει- νοί».

Τέλος πολὺ μακρὰ κάτω ἀπὸ τὰ πο- δάρια τοῦ εἶδε μὴ φλεγόμενη λίμνη ποὺ δὲν ἀνέδιδε ὅμως θερμότητα. Ἦσαν τὰ νερά τῆς κεντρικῆς θαλάσσης ποὺ ἀκτινο- βολοῦσαν καὶ ἔκαναν περιέργους κυματι- σμούς. «Ἐμοιάζαν μετὰ γάλα ποὺ εἶχε χρῶ- μα μπλὲ καὶ σὰν νὰ βρισκόταν στὴ στιγμὴ ποὺ θοῖχε νὰ βράξῃ».

Ἡ σεληνιακὴ αὐτὴ θάλασσα — λέγει ὁ Κάβορ σὲ μίαν ἄλλην περικοπή — δὲν εἶ- ναι ἡρεμῇ. Μιὰ ἡλιακὴ παρῖρροια τὴν κά- νει νὰ διαγράφῃ μὴ συνεχὴ κίνησιν γύρω ἀπὸ τὸν ἀξονα τῆς Σελήνης. Συχνὰ συμ- βαίνουν τρικυμίες, φουσκωθαλασσίες, καὶ περιέργα κοχλάσματα αὐτῶν τῶν νερῶν, κάποτε δὲ φυσοῦν ψυχροὶ ἀνεμοὶ καὶ συμ- βαίνουν θόρυβοι ποὺ ἀκούονται μέσα στίς στοᾶς. Τὸ νερὸ μόνον ὅταν κινῆται ἀνα- δίδει λάμψιν. Στίς σπάνιες ἡρεμίες του εἶναι κατασκοπτεῖν, μαῦρον.

Οἱ Σεληνίτες ταξιδεύουν ἀνάμεσα στὰ στενὰ σπήλαια καὶ τοὺς κόλπους τῆς με- μικρὰ ἐπιπέδα βαρκάκια ὅμοια περι- ποῦ μετὰ τὰ δικά μας μονόξυλα. Πρὶν νὰ ταξιδεύσω στίς στοᾶς ποὺ εἶναι γύρω ἀπὸ τὸ Μεγάλον Σεληνίτη, τὸν ἀρχοντα τῆς Σελήνης μοῦ «δῶσαν τὴν ἀδείαν νὰ κάμω ἕνα σύντομον ταξιδάκι στὴ θάλασσα αὐτὴ».

Τὰ σπήλαια καὶ τὰ περάσματα εἶναι φυσικὰ πέρα πολλὰ πολὺπλοκα. Ἐνα με- γάλον μέρος ἀπὸ τὰ κανάλια δὲν τὸ ἐξέ- ρουν παρὰ μόνον αἰδοὶκοὶ πιλότοι ψαρά- δες, συχνὰ δὲ πολλοὶ Σεληνίτες χάνονται γιὰ πάντα μέσα σ' αὐτὸ τὸ Λαβύρινθο. Μοῦ εἶπαν πῶς στὰ πρὸ μακρύνον σημεῖα κρύβονται περιέργα ὄντα, μερικὰ δὲ ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἐπικίνδυνα καὶ φοβερά, ὅλη δὲ ἡ σεληνιακὴ ἐπιστῆμη στάθηκε ἀνίκανη νὰ τὰ ἐξολοθρεύσῃ. Πρὸ πολλοῦ ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ τέρατα φοβοῦνται τὸν δράκοντα. Εἶναι μὴ μᾶζα ἀπὸ σαρκοφάγα κύτταρα, ποὺ ὁ ο- τὰ κομματιάσεις, τόσο πολλαπλασιάζον- ται ἔτισης ὁ Τζι εἶναι κεραυνόβολον τέ- ρος ποὺ δὲν μπόρεσε ποτὲ κανεὶς νὰ τὸ δῇ, γιὰ τὸ σκοτύνει ἀκαριαίως...».

Παρακάτω ὁ Κάβορ δίδει μὴ περιγρα- φικὴ εἰκόνα:

«Θυμοῦμαι πῶς στὴν ἐκδρομὴν ποὺ ἔκα- μα εἶδα σπήλαια τῶν Μαμουθ. Ἀντὶ τοῦ μπλὲ αὐτοῦ φωτισμοῦ εἶχα ἕνα ἀναμ- μένον δαυλὸ καὶ ἀντὶς ἀπὸ τὸ Σεληνίτη βαρκάρη μου μὴ μηχανὴν ποὺ νὰ σπρώ- χῃ μετὰ ἔλικα τὴν βάρκα, θὰ νόμιζα πῶς βρισκόμουν στὴ Γῆ. Οἱ βράχοι γύρω μας ἦσαν πολυπόκιλοι. Ἄλλοι ἦσαν μαῦ- ροι, καὶ ἄλλοι χρωματιστοὶ μετὰ νερά ποὺ πετοῦσαν κάποτε φωτίζον σὰν νὰ βρισκό- μαστε σὲ ὄρυξο μετὰ σαπφείρους. Ἀπὸ κά- τω ἔβλεπε κανεὶς παρὰ ξανὰ ψάρια μετὰ φω- σφορισμοὺς ποὺ ἔρριχναν μὴ λάμψιν καὶ

ὅστερα χανόντουσαν σὲ θάθη μετὰ λιγώτε- ρους φωσφορισμοὺς. Παραπέρα φαίνονταν ἕνα κανάλι μετὰ κατὰ προκυμιάς.

Σὲ μὴ ἀπέραντη ἔκτασιν ποὺ τὴ σκέ- παζαν ὠραῖοι σταλακτίτες μερικὰ καρα- βάκια χόρευαν. Πληροιάσαμε σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ καὶ πρόσεξα τοὺς Σεληνίτας ψαρά- δες ποὺ τραβοῦσαν τὰ δίχτυα τοὺς μετὰ κα- τι χέρια πολὺ μακροῦλα. Ἐμοιάζαν μετὰ μικρὰ καμπούρικα ἔντομα μετὰ κοντὰ καὶ δυνατὰ ποδάρια καὶ μετὰ τὴν μορφήν σκυ- φτή. Ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὅποιον τραβοῦσαν, τὸ δίχτυ αὐτὸ, μοῦ φάνηκε πῶς θὰ ἦταν τὸ πρὸ θαρὺ πρᾶγμα ποὺ εἶχα συναντή- σει ἔως τώρα στὴ Σελήνη. Ἦταν γεμά- τὸ θαρίδια — χρυσὰ ἀσφαλῶς — καὶ χρειάστηκε ἀρκετὴ ὥρα γιὰ νὰ τὸ τρα- βήσουν, γιὰ τὸ στὰ νερά αὐτὰ τὰ μεγαλύ- τερα καὶ νοστιμώτερα ψάρια κρύβονται στὰ μεγάλα βάθη. Τὰ ψάρια ποὺ βρισκον- ταν μέσα στὸ δίχτυ φωσφορίζον μετὰ τὸ μπλὲ φῶς τῆς Σελήνης.

Ἀνάμεσα σ' ἄλλα βρισκόταν καὶ κά- τι μαῦρον μετὰ ἄγριο μάτι καὶ πολλοὺς πλο- κάμους ποὺ τοὺς κινεῖτο ἐδῶ καὶ ἔκει μετὰ μεγάλῃ ἀγριότητι. Οἱ ψαράδες τὸ ὑπο- δέχθησαν μετὰ μικρὰς φωνῆς καὶ στριγγιλιές. Ἐπειτα ἄρχισαν μετὰ γρήγορας καὶ δυνα- τὲς κινήσεις νὰ τὸ κόβουν κομματάκια μετὰ κατὰ μικρὰ τσεκούρια. Ὅλα τὰ κομμένα μέλη τοῦ ἐξακολουθοῦσαν νὰ πηδοῦν καὶ νὰ κινούνται μετὰ τρόπον ἀπειλητικόν. Ἀργό- τερα ὅταν μετὰ πείραξεν ὑπερτὸς ὄνειρου- μουν κάθε τόσο τὸ ἄγριο αὐτὸ ζῷον ποὺ θοῖκε τόσο ζωηρὸ καὶ ἐπιθετικὸ ἀπὸ τὰ θάθη τῆς θάλασσης. Ἦταν τὸ πρὸ ζῷ- ρὸ καὶ τὸ πρὸ κοκοποῖ ἀπὸ τὰ ὄντα ποὺ εἶδα ὡς τώρα στὴ Σελήνη.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὕδατινης αὐτῆς ἐκτά- σεως πρέπει νὰ βρῖσκεται διακόσια περί- που μίλια, ἴσως καὶ περισσότερα κάτω ἀ- πὸ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῆς Σελήνης. Ὅπως ἔμαθα ὅλες οἱ πόλεις βρῖσκονται ἀκριβῶς ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τὴν κεντρικὴ θάλασ- σα μέσα σὲ μεγάλα σπήλαια καὶ τεχνη- τὲς στοᾶς ὅπως τις περιγράφω παραπᾶ- νω, συγκοινωνοῦν δὲ μετὰ τὸ ἐξωτερικὸν μετὰ πελώρια κατακόρυφα πηγάδια ποὺ φθά- νουν στίς περιοχὰς αὐτὰς ποὺ οἱ ἀστρονό- μοι τῆς Γῆς ὀνομάζουν κρατῆρας τῆς Σε- λήνης. Πρὶν νὰ συλληφθῶ εἶχα δὲ τὸ σκέ- πασμα ποὺ ἔκλεινε τὴν ὀπὴ αὐτῶν τῶν πηγαδιῶν.

Δὲν κατάρθωσα ἀκόμη, γράφει παρα- κάτω ὁ Κάβορ, νὰ μάθω τίποτε γιὰ τις συνθήκες τῆς ζωῆς στὸ ὄχι πολὺ κεντρικὸ μέρος τῆς Σελήνης. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἕνα τε- ράστιον σύστημα πηγαδιῶν καὶ σπηλαίων καὶ ἔκει ὀρεγάζονται τὴ νύχτα τὰ σεληνια- κὰ βώδια. Ὑπάρχουν ἀκόμη σφαγεῖα καὶ ἄλλα παρόμοια κτίρια. Σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ σπήλαια χτυπήθηκε ὁ Μπέτφορντ καὶ ἐγὼ μετὰ τοὺς Σεληνίτες χασάπηδες. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶδα πολλὰ μπαλλόνια

φορτωμένα κρέατα νὰ κατεβαίνουν πρὸς τὰ κάτω. Ὅμως ὡς τώρα δὲν ἔμαθα γιὰ ὅλα αὐτὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπὸ ὅσες μπορεῖ νὰ μάθῃ ἕνας Ζουλοῦ ποὺ θὰ μεταφερθῇ στὸ Λονδίνον γιὰ τὸν τρόπο τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Ἀγγλίας σὲ τροφίμα. Φαίνεται ἀκόμη πῶς τὰ κατακόρυφα πη- γάρια παίζουν σπουδαῖον ρόλον στὸν ἀερί- σμὸ καὶ τὴν ἀνανέωσιν τῆς ἀτμοσφαιρας τῆς Σελήνης. Πολλὰς φορὲς καὶ πρὸ πάν- των ὅταν βγῇ ἀπὸ τὴ φυλακὴν ποὺ ἔ- ναις ψυχρὸς ἀνεμὸς φυσοῦσε ἀπὸ τὰ πάνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀργότερον ἕνας σιρόκος ζεστός ἀνέβαινε πρὸς τὴν ἀντίθετον διεύ-θυνσιν. Ὅταν ἔπνεε ὁ δεύτερος αὐτὸς ἀνε- μὸς εἶχα προσβληθῇ ἀπὸ ἕνα ἀνεξήγητο πυρετὸ ποὺ μετὰ θοῖδαν τρεῖς βδομάδες καὶ ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ ὑποχωρήσῃ ἂν καὶ ἔπαυεν τακτικὰ λίγο κίνησιν ποὺ εἶχε μένει στίς τοσέτες μου. Ἡ ἀρρώστεια μου κράτησε ἴσαμε τὴν ἡμέραν περίπου ποὺ μετὰ ὀδήγησαν μπροστὰ στὸ μεγάλο Σεληνίτη τὸν ἀρχοντα τῆς Σελήνης.

Ἡ θερμὸκρασία μου, συνεχίζει ὁ Κά- βορ, εἶχε ὑψωθῇ πολλὰς ἡμέρας καὶ εἶχα μὴ φοβερὴ ἀνορεξία. Ἀλλοτε ἦμουν ἐξ- ὀνιος, ἀλλὰ νερκωμένος καὶ ἄλλοτε μ' ἔ- παρνε ὁ ὕπνος, ἕνας ὕπνος γεμάτος ἐ- φιαλτικὰ ὄνειρα. Θυμᾶμαι πῶς πέρασα μὴ τέτοια κρίσι ἀδυναμίας ποὺ μετὰ πρὸς νοσταλγία γιὰ τὴ γῆ. Ἦθελα νὰ μὴν ἔ- βλεπα πιά αὐτὸ τὸ μπλὲ φῶς.

Παρακάτω ὁ Κάβορ μιλάει ξανά γιὰ τὴν σεληνιακὴν ἀτμοσφαῖραν ποὺ ὑπάρχει στὰ σφουγγαρόμορφα ὑπόγεια τῆς Σελή- νης. Οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ φυσικοὶ μετὰ βε- βαιώσαν πῶς ὅλα ὅσα διηγεῖται εἶναι ἀ- πολύτως σύμφωνα μετὰ ὅτι ἔγραψα γιὰ τὴν σύστασιν τῆς Σελήνης. Ἄν οἱ ἀστρονό- μοι τῆς Γῆς εἶχαν τὸ θάρρος καὶ τὴν φαν- τασίαν νὰ κάμουν μὴ τομηρὴν ἀναπαρά- στασιν τῆς Σελήνης μοῦ εἶπε ὁ κ. Βίντιγκε θὰ εἶχαν προεῖπει ὅλα ὅσα ἀποκαλύπτει ὁ Κάβορ γιὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ δορυφό- ρου τῆς Γῆς.

Γνωρίζουν περίπου τώρα πῶς ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη δὲν εἶναι ἕνας πλανήτης καὶ ὁ δορυφόρος του, ἀλλὰ δύο ἀδελφία, ἕνα μετὰ τὸ ἕνα μικρὰ, σχηματισμένα ἀπὸ τὴν ἴδια μᾶζαν. Τὸ ὅτι ἡ πυκνότης τῆς Σε- λήνης δὲν εἶναι παρὰ μόνον τὰ τρία πέμπτα τῆς γῆνης, ὀφείλεται στὰ πελώ- ρια κοιλώματα, στὰ σπήλαια δηλαδὴ καὶ τὰ πηγάδια ποὺ ὑπάρχουν στὸ ἐσωτερικὸν τῆς Σελήνης.

Δὲν ὀφείλεται ἀνάγκη — εἶπε ὁ σερ Τζάμπελ Φλάπ, ὁ εὐχάριστος ἐξηγη- τὴς τῶν ἀστρονομικῶν φαινομένων — νὰ πᾶν κανεὶς ἴσαμε τὴν Σελήνην γιὰ νὰ διαπιστώ- σῃ τόσο εὐκόλως ζητήματα. Ὁ κ. Φλάπ συνέχισε τὸ ἀστέον, παραβάλλοντάς τὰ ὀ- πόγεια τῆς Σελήνης μετὰ τις τρύπες τοῦ τυ- ριοῦ γραβιέρου. Ὅποσοδήποτε καλὰ θὰ ἔ- κανε νὰ τὰ εἶχε πρὶν ἀπ' αὐτὸ τὰ ταξίδια καὶ

τά δσα ήξερε για τίς σεληνιακές κοιλότη-
τες.

Άφου ή Σελήνη είναι κούφια εξέηγει-
ται τὸ πὼς δίδει τὴν ἐντύπωσι ὅτι δὲν ἔχει
οὔτε ἀτμόσφαιρα οὔτε νερό, γιατί καί τὰ
δύο αὐτὰ στοιχεῖα θρίσκονται στὸ ἐσωτε-
ρικό, στὸ βάθος τῶν σπηλαίων. Ὁ ἀέρας
κυκλοφορεῖ μέσα στὶς γαλαρίες τοῦ ἐσω-
τερικοῦ σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς
φυσικῆς. Πρέπει ἀκόμη νὰ τονισθῇ πὼς
τὰ σεληνιακά σπήλαια ἀερίζονται πολὺ
καλὰ. Ὅσο τὸ φῶς τοῦ ἡλίου φωτίζει τὴ
Σελήνη τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμο-
σφαίρας ζεσταίνονται ἢ πείσεις τῶν μεγα-
λώνει κ' ἔνα μέρος ἀπὸ αὐτὰ ξεφεύγει
στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἀστρου. Ἐκεῖ ἀνακα-
τάνεται μὲ τὸν παγωμένο ἀέρα ποὺ ἀφή-
νουν τὰ φυτὰ τῶν κρατήρων κρυώνει καί
πάλι καί ξαναμπαίνει στὰ ὑπόγεια ὅπου
ἀνανεώνει τὴν ἀτμόσφαιρα. Ἔτσι μέσα
στὶς γαλαρίες φυσᾷ διαρκῶς ἕνα λεπτο
ἀεράκι. Φυσικά οἱ Σεληνίτες ἔχουν κατα-
σκευασί τὰ πηγάδια μὲ τέτοιο τρόπο,
ῶστε ἡ κίνησις τοῦ ἀνέμου νὰ εἶναι κανο-
νική καί σύμφωνα μὲ τίς ἀνάγκες τῶν.

Η ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΕΛΗΝΙ- ΤΩΝ

Ἀπὸ τὸ ἔκτο Ἰσαμε τὸ δέκατο ἔκτο τὰ
τηλεγραφήματα τοῦ Κάθορ εἶναι τόσο κα-
κοπαμένα κ' ἔχουν τόσες ἐπαναλήψεις
ποὺ δύσκολα μπορεῖ κανεὶς νὰ θγάλλῃ ἀπ'
οὐτὰ τὴν πραγματικὴ ἔννοια. Στὴν ἐπι-
στημονικὴ ἀνακοίνωσι θὰ τὰ περιλάβουμε
ὅπως ἀκριβῶς τὰ πῆραμε, ἐδῶ ὅμως εἶναι
πολὺ πιὸ πρακτικὸ νὰ συνεχίσουμε ἀπλῶς
νὰ δίδουμε τὴν περιλήψι τους καί νὰ βρά-
ζουμε ὅπως καὶ στὸ προηγούμενο κεφά-
λαιο ὅσες περικοπές παρουσιάζουν τὸ με-
γαλύτερο ἐνδιαφέρον. Σὲ κάθε λέξι κά-
νομε κριτικὴ ἐρμηνεία, οἱ ἀναμνήσεις μου
δὲ ἀπὸ τὴ διαμονή μου στὴ Σελήνη βοή-
θουν ἀρκετὰ γιὰ νὰ ξεκαθαρίσω ὠρι-
σμένα σημεῖα ποὺ ἐκ πρώτης ὄψεως φαί-
νονται ἐντελῶς ἀνεξήγητα καί σκοτεινά.
Φυσικά τὸ μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον μας
συγκεντρώνεται στὴν περιέργη κοινωνία
τῶν ἐντομοειδῶν Σεληνιτῶν ποὺ φιλοξε-
νοῦν τὸν Κάθορ.

Νομίζω πὼς ὡς τώρα ἐξήγησα καθαρὰ
πὼς οἱ Σεληνίτες ποὺ εἶδα ἐμοῖζαν μὲ
ἀνθρωπο σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὁρθία στάσι
καί εἶχαν τέσσερα μέλη. Ὅμως συνέκρινα
τὴ γενικὴ ὄψι τῆς κεφαλῆς, τῶν κλειδώ-
σεων καί τῶν μελῶν τῶν μὲ τὰ ἀνάλογα
ὄργανα τῶν γηίνων ἐντόμων. Εἶπα ἀκόμη
πὼς ἡ ἐλαφρὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Σελήνης
εἶχε γιὰ συνέπεια τὴν εὐθρανοτητα κατα-
σκευῆ τοῦ σώματος τῶν Σεληνιτῶν. Ὅλα
αὐτὰ τὰ ἐπιβεβαιώνει ὁ Κάθορ. Τοὺς ὁ-
νομάζει ζῶα, ἀν καί δὲν μπορεῖ κανεὶς
νὰ τοὺς κατατάξῃ σὲ καμμιά κατηγορία
τῆς γηίνης ζωολογίας. «Ὁ ἀνατομικὸς
τύπος τοῦ ἐντόμου, λέει στὴν περιγραφὴ
του, δὲν κατάρθωσε ποτέ, εὐτυχῶς γιὰ
τὸν ἄνθρωπο νὰ ξεπεράσῃ στὴ γῆ ὠριμέ-
νες διαστάσεις». Τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ
γηῖνα ἐντομα ὄχι μονάχα τὰ σημερινά, μὰ
καί τὰ προϊστορικά, δὲν μπόρεσαν ποτέ
νὰ ἀποκτήσουν σῶμα μεγαλύτερο ἀπὸ ἐξ
δακτύλου. Ἐδῶ ὅμως, συνεχίζει ὁ Κά-
θορ, ἐπειδὴ ἡ θερμότης εἶναι, ἐλαχίστη,

μῖα ὑπαρξίς ποὺ εἶναι ταυτοχρόνως ἐντο-
μο καί σποινδυλωτό, φαίνεται πὼς εἶναι ἱ-
κανὸ νὰ φθάσῃ καί νὰ ξεπεράσῃ ἀκόμη
καί τίς διαστάσεις τοῦ ἀνθρώπου».

Δὲν κάνει καμμιά παρομοίωσι τῶν Σε-
ληνιτῶν μὲ τὰ μυρμήγκια, μὰ, ὅλες του
οἱ περιγραφές σὲ κάνουν διαρκῶς νὰ σκέ-
πτεσαι τὰ γῖνα αὐτὰ ἐντομα, μὲ τὴν ἀκα-
τανίκητη δραστηριότητα, τὴν εὐφυία τους,
τὴν κοινωνικὴ τους ὁργάνωσι, τὴν κατα-
σκευὴ τῆς καὶ ἀκόμη περισσότερο, γιατί
ἔχουν δύο μορφές, μῖα θηλυκὴ καί μῖα
ἀρσενικὴ καί τέλος γιατί εἶναι πολλῶν
εἰδῶν στρατιῶτες, ἐργάτες κλπ. Ἔτσι καί
οἱ Σεληνίτες ἔχουν μεγάλη ποικιλία μορ-
φῶν. Εἶναι κολοσσιαῖοι ἐν συγκρίσει πρὸς
τὰ μυρμήγκια κ' ἔχουν, κατὰ τὴ γνώμη
τοῦ Κάθορ, ἐξυπνὰ, κοινωνικὴ ὁργάνω-
σι καί ἥθη πολὺ πιὸ τέλεια κ' ἀπὸ αὐτὸν
ἀκόμη τὸν ἄνθρωπο.

Ἀντὶ γιὰ τίς τέσσαρες ἢ πέντε μορφές
ποὺ παρουσιάζουν τὰ μυρμήγκια, οἱ Σελη-
νίτες διακρίνονται σὲ ἀναρίθμητες ποικι-
λίες. Προσπάθησα νὰ περιγράψω τίς θα-
σικὲς διαφορὲς ποὺ θάλει κανεὶς στοὺς
διαφόρους Σεληνίτες τῆς ἐξωτερικῆς ἐπι-
φανείας τῆς Σελήνης, ὅσους μπόρεσα ἔ-
γῳ νὰ συναντήσω. Διαφέρουν στὸ μέγεθος,
στὸ χρῶμα καί γενικά εἶναι τόσο διαφο-
ρετικοὶ μεταξύ τους ὅσο δύο ἄνθρωποι
ποὺ ἀνήκουν σὲ ράτσες ἐντελῶς ἀνόμοιες.
Οἱ διαφορὲς ὅμως αὐτές ποὺ εἶδα καί πε-
ριέγραψα ἐγὼ εἶναι τίποτε μπροστὰ σ' ἐ-
κείνες ποὺ περιγράφει ὁ Κάθορ. Φαίνε-
ται πὼς οἱ ἐξωτερικοὶ Σεληνίτες ποὺ εἶδα
ἐγὼ ἦσαν ὅλοι τῆς ἴδιας ράτσας καί μόνο
ποὺ ἔκαναν διαφορετικὲς δουλειές. Ἦσαν
δηλαδὴ τσομπάνηδες, χαράκηδες, κυνηγοί
κλπ. Εἰς τὰ ἔγκατα ὅμως τῆς Σελήνης,
ἐκεῖ ποὺ ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ ὑποψια-
σθῶ, ζοῦν ὡς φαίνεται χιλιάδες ἄλλα εἶ-
δη Σεληνίτες ποὺ διαφέρουν μεταξύ τους
στὸ μέγεθος, στὴ μορφή, στὶς ἱκανότητες.
Στὴν πραγματικότητά ἡ Σελήνη εἶναι μῖα
ἀπέραντη μυρμηκοφυλὶα μὲ μόνη τὴ διαφο-
ρὰ πὼς ἀντὶ νὰ ἔχῃ μονάχα τέσσερα ἢ
πέντε εἶδη μυρμηγκῶν (στρατιῶτες, ἔρ-
γάτες, περτωτοὺς ἄρρενας, βασιλισσες
καί σκλάβους), ἔχει ἑκατοντάδες ποικι-
λίες Σεληνίτες.

Φαίνεται ὅτι ὁ Κάθορ ἔκαμε γρήγορα
τὴν ἀνακάλυψι αὐτή. Ἐπειδὴ δὲν φαίνεται
καθαρὰ ἀπὸ τὴν ἀφήγησί του, ὑποθέτω
πὼς τὸν ἔπιασαν οἱ θεοσκοὶ τῶν σεληνια-
κῶν βοδιῶν, ποὺ τοὺς διηύθυναν κατὰ ἄλλοι
Σεληνίτες ποὺ εἶχαν ὅπως λέει ὁ Κάθορ
«τὴν κρανιακὴ κάβα πολὺ πιὸ μεγάλη καί
πόδια πιὸ κοντά».

Ὅταν εἶδαν πὼς δὲν μποροῦσε νὰ περ-
πατήσῃ τὸν μετέφεραν αὐτοὶ στὰ σκοτεινὰ
ὑπόγεια καί τὸν ἔβαλαν πάνω σὲ μῖα σα-
νίδα ὅμοια μ' ἐκείνη ποὺ ἐγὼ πρωτῆτερα
εἶχα ἀρνηθῇ ν' ἀνέθω. Ἡ σανίδα αὐτὴ ἦ-
ταν κρεμασμένη ἀπὸ ἕνα μπαλλόνι ποὺ
τὰ μάτια μας τὴν πρώτη φορὰ, ἀσυνήθι-
στα στὸ σεληνιακὸ σκοτάδι, δὲν τὸ εἶχαν
διακρίνει. Ἔτσι εἶχα νομίσῃ πὼς ἡ σα-
νίδα ἦταν ἐκρεμάσθη στὸ κενόν. Μὲ τὸ
μεταφορικὸ αὐτὸ μέσο οἱ Σεληνίτες κα-
τέβασαν τὸν Κάθορ στὰ κατώτερα ὑπό-
γεια τῆς Σελήνης, ποὺ ὅσο προχωροῦσε
κανεὶς γινόντουσαν πιὸ φωτεινά. Στὴν ἀρ-

χή τὰ ὑπόγεια αὐτὰ ἦσαν ἐντελῶς σιωπη-
λά καί δὲν ἀκουγόταν παρὰ μονάχα ὁ ψί-
θυρος τῶν Σεληνιτῶν. Ὅταν τὸ μάτι τοῦ
Κάθορ συνήθειε στὸ νέο περιβάλλον μπό-
ρεσε νὰ δῇ τί γινόταν. Ὁ ἴδιος περιγρά-
φει παρακάτω τίς ἐντυπώσεις του:

«Φαντασθῆτε λέγει μῖα πελωρία κυλιν-
δρική ἔκτασι ποὺ ἔχει διάμετρο ἑνὸς τε-
τάρτου τοῦ μιλίου καί φωτίζεται πολὺ ἀ-
δύρατα. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὑπάρχουν μεγάλοι
ἐξώστες καί μῖα σπειροειδὴς σκάλα προ-
χωρεῖ καί χάνεται μέσα στὴν ἀβυσσος. Ὅ-
σο προχωροῦσαμε ὁ φωτισμὸς γινόταν πιὸ
ζωηρός, χωρὶς νὰ καταλαβαῖν κανεὶς
πὼς καί γιατί. Φαντασθῆτε τὸ μεγαλύτε-
ρο ἀσάνερ ποὺ ἔχετε δῇ ὡς τώρα καί
μεγεθύνετέ το ἑκατὸ φορές. Φαντασθῆτε
πὼς τὸ βλέπετε τὸ λυκόφως φορῶντας
γυαλιὰ μπλέ. Αἰσθάνεσθε τὸν ἑαυτὸν σας
ἐξαιρετικὰ ἐλαφρὸ καί ἀπληλαγμένο ἀ-
πὸ τὸ αἶσθημα τῆς ζάλης καί τοῦ ἱλγί-
γου ποὺ θὰ εἴχατε στὴ Γῆ. Ἔτσι σχημα-
τίζετε μῖα ἰδέα ἀπὸ τὴν πρώτη μου ἐντύ-
πωσι στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Σελήνης.

»Σηκώνοντας τὸ κεφάλι εἶχα τὴν ἐντύ-
πωσι πὼς ἔβλεπα τὸ ἐσωτερικὸ ἑνὸς κώ-
νου πολὺ μυτεροῦ. Ἐνα ἀεράκι φυσοῦσε
μέσα στὸ μεγάλο πηγάδι καί πολὺ μα-
κριὰ ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου ἄκουα
ἀπὸ μακριὰ τὰ μουγκρίσματα τῶν σελη-
νιακῶν βοδιῶν ποὺ γύριζαν ἀπὸ τὴ θεοσκή-
του. Σ' ὅλο τὸ μήκος τοῦ πηγαδιοῦ ἦσαν
σκορπισμένοι χιλιάδες Σεληνίτες, αὐτὰ
τὰ παράξενα ἐντομα καί μὰς παρακολου-
θοῦσαν ἢ ἔκαναν κάποια δουλειὰ ἀ-
προσδιόριστη.

»Μὲ μεγάλη ἐκπληξι εἶδα μῖα στιγμή
ἕνα κομμάτι χιόνι ποὺ ἔφερε ἐπάνω μου
ὁ παγωμένος ἀέρας. Ἐπειτα πέρασε δι-
πλα μου ἕνα ἐντομοάνθρωπος κρεμασμέ-
νος σ' ἕνα ἀλεξιπτωτο, μὰς ξεπέρασε μὲ
μεγάλῃ ταχύτητα καί χάθηκε πρὸς τὸ κέν-
τρον τῆς Σελήνης.

»Ὁ Σεληνίτης μὲ τὸ μεγάλο κεφάλι ποὺ
καθόταν δίπλα μου, βλέποντάς με νὰ
σκυβῶ γιὰ νὰ δῶ πρὸς τὰ κάτω, εἶδε
μὲ τὸ χέρι ἕνα εἶδος προβλήτορ ποὺ φαί-
νόταν πολὺ χαμηλὰ. Ἦταν κατὰ σὰν ἄ-
ποβάθρα ποὺ προχωροῦσε μέσα στὸ κέν-
τρον. Ὅσο πλησιάζαμε λιγότευε ἡ ταχύ-
της μας καί σὲ λίγο σταματήσαμε. Πετα-
ξαν ἕνα σχοινὶ καί ὅταν μὲ τράβηξαν ἔ-
ξω βρέθηκα ἀνάμεσα σ' ἕνα πλῆθος Σε-
ληνιτῶν ποὺ εἶχαν μαζευτῇ καί ὁ πρω-
χνώντουσαν γιὰ νὰ μὲ δοῦν.

»Ἦταν ἕνα ἀναρίθμητο πλῆθος. Ἀπὸ
τὴν πρώτην στιγμήν τράβηξαν τὴν προσο-
χή μου οἱ ἀπίστευτες διαφορὲς ποὺ ὑπῆρ-
χαν μεταξύ τῶν κατοίκων τῆς Σελήνης.

»Γιὰ νὰ ἐξηγοῦμαι δὲν φαινόντουσαν
νὰ ὑπάρχουν οὔτε δύο ἐντελῶς ὅμοιοι με-
ταξύ τους μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἀτελείωτο πλῆ-
θος. Διέφεραν στὴ μορφὴ καί στὸ μέγε-
θος. Μερικοὶ ἦσαν χονδροκαμμέντοι μὲ
ψηλὰ ποδάρια, κ' ἄλλοι μικρόσωμοι περ-
νεῖσαν ἀνετα κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῶν καί
γλυστοῦσαν εὐκίνητοι σὰν φίδια. Εἶχε
κανεὶς τὴν ἐντύπωσι πὼς θισκόταν μπρο-
στὰ σὲ συγκέντρωσι ἐντόμων ποὺ δια-
κοιμωδοῦσαν τὴν ἀνθρωπότητα.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ: Ἡ συνέχεια.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ

Πὼς προλαμβάνονται οἱ ρυτίδες.

Ὅσες ἔχετε ἀδύνατο πρόσωπο, θάζετε
κάθε θράδυ χλιαρὰ ἐπιθέματα καί ἐπὶ 5
λεπτὰ τῆς ὥρας. Αὐτὰ τὰ ἐπιθέματα δὲν
εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ γλυκερινὴ καί ἀ-
φέψημα τσαγιού. Ὑστερα ἀπὸ τὰ ἐπιθέ-
ματα, ἀλείφετε τὸ πρόσωπό σας μὲ τὴν
παρκακάτω διάλυσι: 30 γραμμάρια ρε-
ταινόλαδο, 5 γραμμάρια ἄσπρο κερὶ πα-
ραφίνης, 5 γραμμάρια κήτειο λίπος, 20
γραμμάρια σαλλισιλικὸ ὀξὺ καί 15 στα-
γόνες ἀπόσταγμα πικραμυγδάλου. Ἄν
σὰς εἶνε δύσκολο νὰ τὸ φτιάξετε μόνοι
σας, παραγγείλετε στὸ φαρμακεῖο, δὲν
κοστίζει πολλὰ.

—»—

Ξύδι μὲ τοιαντάφυλλα γιὰ τὴν
τουαλέττα σας.

Ρίχνετε μέσα σὲ 2 λίτρες ξυδιοῦ ἀπὸ
ἄσπρο κρασί 300 δοῦμα τριανταφυλλό-
φυλλα, 125 γραμμάρια φιλοτριμμένο ἐύ-
λο κυπαρισσίου καί 115 γραμμάρια θάυ-
μα βενζόης. Βάλτε τὰ ὅλα αὐτὰ μέσα σὲ
ἕνα μπουκάλι καί χωρὶς νὰ τὰ φιλτρά-
ρετε καί πωμάτισατέ το καλά. Ὑστερα,
ἀπὸ 15 μέρες μπορεῖτε μ' αὐτὴ τὴν διάλυ-
σι ν' ἀλείφετε τὰ χέρια σας, τὸν λαιμό
σας, τὸ πρόσωπό σας, εἶνε δυναμωτικὸ
τοῦ δέρματος καί σφίγγει τοὺς ἱστούς.

—»—

Ξύδι μὲ κολώνια γιὰ τὴν τουαλέτ-
τα σας.

Ἀνακατέψετε σ' ἕνα δοχεῖο 5 γραμμά-
ρια ὀξυκό, 10 γραμμάρια θάμμα βεν-
ζόης, 250 γραμμάρια κολώνια καί 250
γραμμάρια καλὸ ξύδι ἀπὸ ἄσπρο κρασί.
Ἀφήστε τα νὰ κατακαθίσουν ἐπὶ 48 ὁ-
ρες. Φιλτράρετέ τα, θάλτε τα σὲ μῖα μπο-
τίλλια, βουλώστε τὴν ἐομητικὰ. Μετὰ 15
ἡμέρες μπορεῖτε νὰ μεταχειρισθῇ τὸ πε-
ριεχόμενό της: Μῖα κουταλιά τῆς σου-
πας μέσα σὲ 150 δοῦμα νερὸ εἶνε ἀπο-
τελεσματικὸ γιὰ τίς κυρίες ποὺ ἔχουν λι-
παρὸ πρόσωπο. Ἀλείφετε τὸ πρόσωπό
σας μ' ἕνα μπαμπάκι τὸ θράδυ πρὶν κοι-
μηθῆτε καί τὸ πρωὶ ἀφοῦ πλύνετε καλὰ
τὸ πρόσωπό σας μὲ σαποῦνι.

ΚΑΙ ΟΛΙΓΗ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

Ντομάτα μεπελτές

Καθαρῖτε καλὰ τίς ντομάτες, τίς περ-
νάτε ἀπὸ ἕνα λεπτὸ σουρωτήρι γιὰ νὰ
φύγῃ τὸ νερὸ τους. Ὑστερα τίς θράζετε,
τίς ξεναπερνάτε ἀπὸ τὸ σουρωτήρι, γεμί-
ζετε γυάλινα πλατύστομα μπουκάλια καί
ἀφοῦ τὰ βουλώσετε καλὰ, τὰ θάζετε σὲ
ἕνα τσουκάλι νερὸ νὰ θράσουν ἐπὶ μισή
ὥρα.

ΤΑ ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΑ ΖΩΑ ΣΑΣ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Πολλὲς φορὲς τὸν Αὐγουστο κάνει με-
γάλες ζέστες καί ἔτσι πολλαπλασιάζον-
ται τὰ διάφορα ποιάσιτα ποὺ ἂν δὲν τὰ
προλάβετε προξενοῦν μεγάλες καταστρο-
φές καί ἀποδεκατίζουν τὰ κατοικίδια ζῶα.

—Γιὰ τίς κόττες σας τὰ ὑγρά πλακοῦν-
τια δίνουν καλότερα ἀποτελέσματα στὰ
πουλερικά σας. Προσθέτετε στὰ ὑγρά
πλακοῦνια καί φρέσκα ψιλοκομμένα χορ-
ταρικά καί λίγη σκόνη ἀπὸ κάρβουνα. Ἔ-
τσι εἶνε πιὸ εὐκολονώνευτα.

— Κατὰ τὸ μεσημέρι τοῖζετε τίς κόττες
σας μὲ μπόλικα χορταρικά. ἔκτος ἂν δι-
ατηρῆτε τίς κόττες σας ἐλεύθερες καί σὲ
νοοτοσπαριμένο μέρος δὲν χρειάζεται νὰ
τοὺς δίνετε λαχανικά.

— Κατὰ τὸ θράδυ καί ὅσο τὸ δυνατόν
ἀνοῖτε, δίνετε τοὺς σπόρους καί ἰδίως
κριθάρι ἀνακατεμμένο μὲ θρόμη (2 μέ-
ρη κριθάρι καί 1 μέρος θρόμη).

— Ἡ ψώρα τῶν ποδιῶν ποὺ πάντα ἐ-
νοχλεῖ τίς κόττες γίνεται μὲ τὴ ζέστη
ἀνυπόφορη. Τὰ ἀκάρσα (τὰ ἐντομα ποὺ
προκαλοῦν τὴν ψώρα), χώνονται ἀνάμε-
σα ἀπὸ τὰ λέπια τῶν ποδιῶν καί κάνουν
πληγὲς ποὺ γιατρεύονται ἂν τρίψετε τὰ
πόδια τους μὲ μαῦρο σαποῦνι διαλυμένο
σὲ καθαρὸ νερὸ καί ὕστερα τὰ τυλίγετε
σ' ἕνα πανί ἢ γάζα βουτηγμένη σὲ πετσε-
λαίο. Τρεῖς-τέσσερις τέτοιες πλύσεις ἀρ-
κοῦν γιὰ νὰ γιατρευθοῦν οἱ κόττες σας
ἀπὸ τὴν ψώρα.

— Στὶς ἀρχὲς τοῦ μηνὸς ξεναδιαλέγε-
τε τίς κόττες ποὺ πρόκειται νὰ διατηρή-
σετε γιὰ τὸ κρέας τους καί χωρίζετε τίς
πουλάδες ἀπὸ τὰ πετειναράκια.

— Οἱ νέες κόττες καί τὰ πετειναράκια
ποὺ πρόκειται νὰ χρησιμεύσουν γιὰ ἀνα-
παραγωγή, πρέπει νὰ διαλέγωνται μὲ
πολλὴ προσοχή καί χρειάζεται μεγάλη πε-
ριποίησις, γιατί μόνον οἱ γερὰς κόττες
καί οἱ εὐρωστοὶ πετεινοὶ παράγουν καλὰ
καί εὐρωστα κοττόπουλα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ

Πὼς νὰ κολλάτε μόνοι σας τὸ χαρ-
τὶ τῆς ταπετσαρίας τῶν δωμα-
τίων σας.

Πρὶν κολλήσετε τὸ χαρτὶ στὸν τοῖχο τοῦ
δωματίου σας, πρέπει πρώτα ἀπ' ὅλα νὰ
βγάλετε ὅλα τὰ καρφία καί νὰ κλείσετε
καλὰ τίς τρύπες τοῦ τοῖχου μὲ στόκο ἢ
ἀσβέστη. Πρὶν κολλήσετε τὸ χαρτὶ πρέπει
νὰ ξεραθῇ καλὰ ὁ στόκος γιατί ἐπειδὴ
περιέχει λινέλσιο εἶνε ἐπόμενο ν' ἀφήσῃ
λεκέδες στὸ χαρτὶ. Ἐάν ὁ τοῖχος σας πα-
ρουσιάζει διάφορες μικροσκοπεξοχὲς ἀπὸ
τὸ ἀσβέστωμα ἢ τὴ λαδομπογιὰ, τότε
κολλήστε πρώτα ἕνα πρόστυχο φθινὸ
χαρτὶ ἢ καί ἐφημερίδες κ' ἀπ' ἐπάνω,
ἀφοῦ βέβαια στεγνώσῃ καλὰ, κολλάτε τὸ
χαρτὶ τῆς ταπετσαρίας.

—»—

Πὼς θναινούν οἱ λεκέδες τῆς ζά-
χαρης.

Ἐπειδὴ ἡ ζάχαρι διαλύεται στὸ νερὸ
ν' αὐτὸ κάθε λεκές ποὺ γίνεται ἀπὸ ζά-
χαρι θναινεί μὲ κούο ἢ χλιαρὸ νερό. Οἱ
λεκέδες ποὺ γίνονται ἀπὸ ζάχαρι ἢ γλυ-
κὸ φαίνονται, γιατί ἀφήνουν στὸ λεκια-
σμένο μέρος ἄσπορες βοῦλες σὰν ἀπὸ ἄ-
λευροι. Τοποθετεῖτε τὸ λεκιασμένο μέρος
σὲ ἕνα πιδοτὸ μὲ νερὸ καί ὅταν ὁ λεκές ἀρ-
νίζει νὰ ἐξαφανίζεται, τότε βουρτσίζετε
ἐκεῖνο τὸ μέρος καί τὸ περνάτε μὲ τὸ σί-
δερο. Γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα ἴχνος ὁ
λεκές εἶνε ἀπαραίτητο νὰ τὸν στεγνώσετε
μὲ τὸ σίδερο.

—»—

Πὼς καθαρίζονται οἱ δοντέλλες

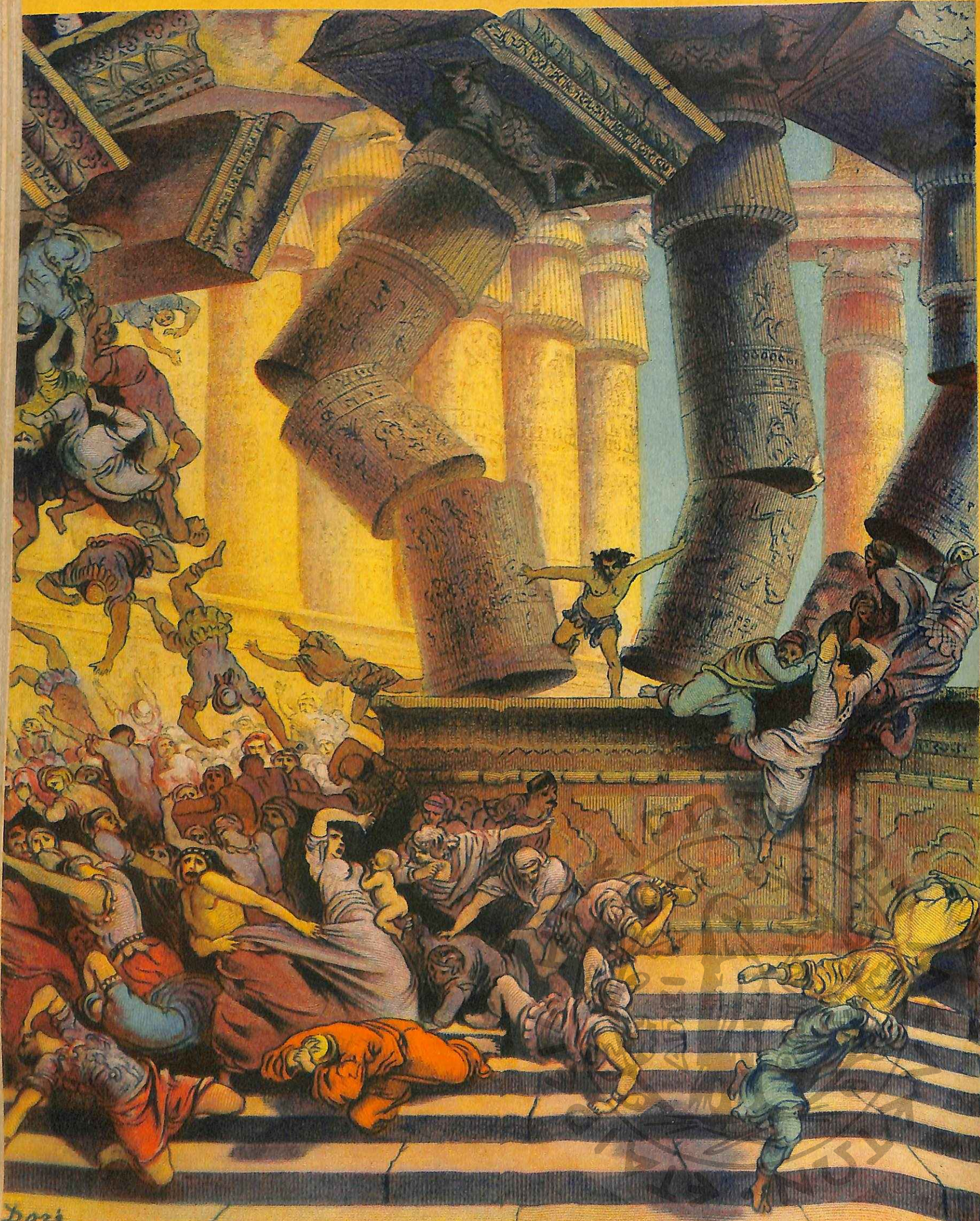
Γιὰ νὰ καθαρίσετε τίς δοντέλλες σας
πρέπει νὰ τις βουρτσίζετε μέσα σὲ ἐλαφρὸ
πρόξι καί νὰ τις σιδερώσετε μεταξύ δύο
λεπτῶν ὑφασμάτων.

—»—

Στεγνὸ καθάρισμα τῶν ρούχων.

Ὅτε γνωστὸν, τὰ 95 % τῶν λεκέδων ὁ-
φείλονται εἰς λιπαρὰς οὐσίες καί οἱ λι-
παρὲς οὐσίες διαλύονται εἰς τὸν αἰθέρα,
τὴν βενζίνη, τὸ νέφτι κτλ. Ἀπ' ὅλα πε-
ρισσότερον χρησιμοποιεῖται ἡ βενζίνη.
Πρὶν καθαρίσετε μὲ βενζίνη τὸ λεκιασμέ-
νο μέρος τὸ ξεσκονίζετε καλὰ γιὰ νὰ
φύγῃ ὅλη ἡ σκόνη, γιατί ὅταν ξεπλωθῇ
ἡ βενζίνη ἐπάνω σὲ σκόνη λεκιάζει πε-
ρισσότερο.

Μόνο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ εἴσατε ἡ-
συχοὶ ὅτι καθαρίσατε καλὰ τὰ ρούχα σας.

Dozi
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ Α.Ε.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ